

รายงานการประเมินโครงการ
ตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒

ศักดิ์ชาย กมขุนทด

โรงเรียนอนุบาลวังไทร
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

๑. เพื่อประเมินโครงการตามรอยพ่อบุญแบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product)

๒. เพื่อประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการตามรอยพ่อบุญแบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒

รูปแบบของการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการตามรอยพ่อบุญแบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ ใช้รูปแบบ CIPP Model ของ Stufflebeam ประเมินด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) ด้านผลผลิต (Product) และประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการตามรอยพ่อบุญแบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร

กลุ่มตัวอย่างในการประเมินโครงการ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินโครงการตามรอยพ่อบุญแบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ จำนวน ๒๕๓ คน ประกอบด้วย นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๑๑๗ คน ครู จำนวน ๑๒ คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน ๑๑๗ คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน ๗ คน ซึ่งได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการตามรอยพ่อบุญแบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ ประกอบด้วย แบบสอบถามจำนวน ๓ ฉบับ แบบทดสอบจำนวน ๑ ฉบับ และแบบรายงานผลจำนวน ๓ ฉบับ ดังนี้

๑. แบบสอบถามฉบับที่ ๑ แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อโครงการตามรอยพ่อบุญแบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) และด้านปัจจัยนำเข้า (Input)

๒. แบบสอบถามฉบับที่ ๒ แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อโครงการตามรอยพ่อบุญแบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process)

๓. แบบทดสอบ และแบบรายงานผล สำหรับการสรุปรายงานผลด้านผลผลิต (Product) ของโครงการตามรอยพ่อบุญแบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ดังนี้

๓.๑ แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๓.๒ แบบรายงานผลทักษะการทำงานของนักเรียนโครงการตามรอยพ่อบุญแบบพอเพียง

๓.๓ แบบรายงานผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

๓.๔ แบบรายงานผลการฝากเงินของนักเรียนตามโครงการตามรอยพ่อบุญแบบพอเพียง

๔. แบบสอบถามฉบับที่ ๓ แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร

การดำเนินการประเมินโครงการ

๑. จัดทำโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒

๒. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

๓. เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายในการประเมินโครงการ

๔. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) วิเคราะห์ผลการสอบความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและแบบรายงานผล โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละ

๕. สรุปรายงานผลการประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร

สรุปผลการประเมินโครงการ

๑. ผลการประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ จำแนกรายด้าน ได้ดังนี้

๑.๑ ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งผ่านตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โดยครูและกรรมการสถานศึกษามีความคิดเห็นต่อโครงการว่า วัตถุประสงค์ของโครงการมีความชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง โครงการสามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการพึ่งพาตนเองมากขึ้น และโครงการมีความเหมาะสมกับสภาพความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

๑.๒ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ซึ่งผ่านตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โดยครูและกรรมการสถานศึกษามีความคิดเห็นต่อโครงการว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญและเป็นผู้นำในการดำเนินโครงการ ผู้ปกครองให้ความร่วมมือสนับสนุนการดำเนินโครงการ และบุคลากรในโรงเรียนมีความเข้าใจ มีความรู้ความสามารถในการดำเนินโครงการสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

๑.๓ ด้านกระบวนการ (Process) พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งผ่านตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โดยนักเรียน ครู ผู้ปกครองและกรรมการสถานศึกษามีความคิดเห็นต่อโครงการว่า กิจกรรมหนึ่งห้องเรียนหนึ่งผลิตภัณฑ์ กิจกรรมสหกรณ์สอนธุรกิจ และกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

๑.๔ ผลการประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านผลผลิต (Product) พบว่า ผ่านตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โดยจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ได้คะแนนการทดสอบความรู้ ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร้อยละ ๗๐ ขึ้นไปร้อยละ ๘๙.๗๔ จำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันร้อยละ ๑๐๐ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ มีทักษะการทำงานเฉลี่ยร้อยละ ๘๖.๖๐ และจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ฝากเงินออมเพื่ออนาคตร้อยละ ๑๐๐

๒. ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งผ่านตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้โดยนักเรียน ครู ผู้ปกครองและ คณะกรรมการสถานศึกษามีความพึงพอใจต่อโครงการว่า โครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง สามารถปลูกฝังให้นักเรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน นักเรียนมีการวางแผนและดำเนินการออมเพื่ออนาคต และโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงน่าสนใจและ นักเรียนมีความสุขในการเรียน สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความภาคภูมิใจของผู้ประเมินเป็นอย่างยิ่ง ความสำเร็จดังกล่าวได้รับความอนุเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้องหลายท่านที่มีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการ ทั้งการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ การวางแผน กำหนดกิจกรรม การปฏิบัติตามแผน การกำกับติดตาม และประเมินผลโครงการ ตลอดจนการนำผลการประเมินไปใช้ในปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ผลการประเมินโครงการจะเป็นข้อมูลและแนวทางในการตัดสินใจสำหรับกำหนดนโยบายการพัฒนาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ดีขึ้นต่อไป

ขอขอบคุณ นางสาวจุฑารัตน์ ตระกูลชัย รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ นายณรงค์ เกี้ยวเกิด ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ ดร.อุทัย พิณิจทะ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลคลองลาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ ดร.มีชัย พลทองมาก ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ และดร.สามารถ กมขุนทด ศึกษาานิเทศก์ ผู้รับผิดชอบงานวัดและประเมินผลการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ตลอดจนให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะ จนรายงานการประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความเรียบร้อย

ขอขอบคุณเพื่อนผู้บริหารสถานศึกษา นักเรียน ครูผู้สอน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

ศักดิ์ชาย กมขุนทด

มิถุนายน ๒๕๖๕

สารบัญ

หน้า

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร.....	๒
กิตติกรรมประกาศ.....	๖
สารบัญ.....	๗
สารบัญตาราง.....	๘
สารบัญภาพ.....	๙

บทที่

๑ บทนำ.....	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	๑
วัตถุประสงค์ของการประเมิน.....	๗
ขอบเขตการประเมินโครงการ.....	๗
ระยะเวลาในการประเมินโครงการ.....	๙
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	๑๐
ประโยชน์ที่ได้รับจากการประเมินโครงการ.....	๑๒
๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๑๓
แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	๑๔
๑. ที่มาของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	๑๔
๒. ความหมายของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	๑๕
๓. หลักการและแนวทางในการดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง.....	๑๖
๔. ความสำคัญของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	๒๑
๕. เป้าหมายการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา.....	๒๒
๖. การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา.....	๒๔
๗. การบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	๒๗
๘. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	๓๒

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
แนวคิดเกี่ยวกับโครงการ.....	๓๗
๑. ความหมายโครงการ.....	๓๗
๒. ลักษณะของโครงการ.....	๓๘
๓. องค์ประกอบของโครงการ.....	๓๙
แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการประเมินโครงการ.....	๔๑
๑. ความหมายของการประเมินและการประเมินโครงการ.....	๔๑
๒. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	๔๓
๓. ความสำคัญของการประเมินโครงการ.....	๔๖
๔. องค์ประกอบของการประเมิน.....	๔๘
๕. ประเภทของการประเมินโครงการ.....	๔๙
แนวคิดและทฤษฎีซีบีพีโมเดล (CIPP Model).....	๕๑
แนวคิดความพึงพอใจ.....	๕๖
๑. ความหมายของความพึงพอใจ.....	๕๖
๒. ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ.....	๕๘
๓. ความสำคัญของความพึงพอใจ.....	๖๑
บริบทโรงเรียนอนุบาลวังไทร.....	๖๓
โครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร.....	๖๘
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๗๕
กรอบแนวคิดการประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง.....	๘๐
๓. วิธีการประเมินโครงการ.....	๘๒
รูปแบบการประเมินโครงการ.....	๘๒
กรอบการประเมินโครงการ.....	๘๒
กลุ่มเป้าหมายในการประเมินโครงการ.....	๘๗
เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ.....	๘๘
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ.....	๘๙
การรวบรวมข้อมูล.....	๙๒
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	๙๒
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	๙๓

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
๔. ผลการประเมินโครงการ.....	๙๕
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	๙๕
ตอนที่ ๑ ผลการประเมินโครงการตามรอยพ่อบุญแบบพอเพียงโรงเรียน อนุบาลวังไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต ๒.....	๙๕
ตอนที่ ๒ ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการตามรอยพ่อบุญแบบ พอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒.....	๑๑๔
๕. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	๑๑๘
วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	๑๑๘
วิธีการประเมินโครงการ.....	๑๑๘
กลุ่มเป้าหมายในการประเมินโครงการ.....	๑๑๘
เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ.....	๑๒๐
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	๑๒๐
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	๑๒๑
สรุปผลการประเมินโครงการ.....	๑๒๑
อภิปรายผลการประเมินโครงการ.....	๑๒๕
ข้อเสนอแนะ.....	๑๓๑
๑. ข้อเสนอแนะในการนำผลการประเมินไปใช้.....	๑๓๑
๒. ข้อเสนอแนะในการประเมินโครงการครั้งต่อไป.....	๑๓๑
บรรณานุกรม.....	๑๓๒
ภาคผนวก.....	๑๓๙
ภาคผนวก ก โครงการตามรอยพ่อบุญแบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร	๑๔๐
ภาคผนวก ข รายงานผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ.	๑๔๖
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ.....	๑๔๘
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือและหนังสือตอบรับ....	๑๕๐
ภาคผนวก จ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ.....	๑๕๓
ภาคผนวก ฉ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ.....	๑๖๙
ภาคผนวก ช การวิเคราะห์ข้อมูล.....	๑๘๓
ภาคผนวก ซ การเผยแพร่ผลงาน	๑๘๙
ภาคผนวก ฌ ภาพถ่ายการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ	๑๙๘
ประวัติผู้รายงาน.....	๒๐๔

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๒.๑	องค์ประกอบของโครงการ.....	๓๙
๒.๒	รายละเอียดกิจกรรมโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง โรงเรียนอนุบาลวังไทร.....	๗๓
๓.๑	แสดงรายละเอียดกรอบการประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒.....	๘๓
๔.๑	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านสภาวะแวดล้อม (Context).....	๙๖
๔.๒	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)	๙๘
๔.๓	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) ในภาพรวม.....	๑๐๐
๔.๔	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) กิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ	๑๐๒
๔.๕	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) กิจกรรมเกษตรกรรมน้อย.....	๑๐๔
๔.๖	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) กิจกรรมหนึ่งห้องเรียนหนึ่งผลิตภัณฑ์.....	๑๐๖
๔.๗	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) กิจกรรมสหกรณ์สอนธุรกิจ..	๑๐๘
๔.๘	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) กิจกรรมการออมเพื่ออนาคต....	๑๑๐
๔.๙	ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนในโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง.....	๑๑๒
๔.๑๐	ผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน.....	๑๑๒
๔.๑๑	ผลการประเมินทักษะการทำงานของนักเรียนในโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง.....	๑๑๓
๔.๑๒	สรุปผลการฝากเงินของนักเรียนในโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง.....	๑๑๔
๔.๑๓	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร.....	๑๑๕

สารบัญญภาพ

ภาพที่	หน้า
๑ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	๑๘
๒ เป้าหมายของการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา.....	๒๓
๓ เป้าหมายนักเรียนอยู่อย่างพอเพียง สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ	๒๔
๔ ขั้นตอนการดำเนินการตามแนวทางการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษา.....	๒๗
๕ ประเภทของการประเมินโครงการ.....	๕๐
๖ การใช้แบบจำลองซิปป์กับแนวทางการตัดสินใจ.....	๕๑
๗ รูปแบบการประเมินที่ช่วยในการตัดสินใจของสต๊อฟเฟิลปีม.....	๕๔
๘ กรอบแนวคิดการประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒.....	๘๑

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพดังเช่นพระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ร.๙ พระราชทานแก่ครูใหญ่และนักเรียน ณ ศาลาดุสิตาลัย พระราชวังดุสิต ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๒๐ “...การศึกษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทัศนคติ ค่านิยมและคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เมื่อบ้านเมือง ประกอบไปด้วยพลเมืองที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศชาติก็ย่อมสะดวกราบรื่น ได้ผลที่แน่นอนและรวดเร็ว.ผู้มีหน้าที่ในการศึกษาควรระลึกอยู่เสมอและถือเป็นความรับผิดชอบ ที่จะต้องอบรมสั่งสอนนักเรียนของตนให้วิวัฒนาการไปตามหลักการดังกล่าวให้บรรลุผลโดยไม่ชักช้า...” (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, ๒๕๕๓) และความตอนหนึ่งในพระบรมราโชวาทพระราชทานแก่ครูและนักเรียนที่ได้รับพระราชทานรางวัล เมื่อวันที่จันทร์ที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๒๔ “...การจัดศึกษาที่มีคุณภาพเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด มีความประพฤติที่ดีและมีคุณธรรมของบุคคล สังคมและบ้านเมืองใดให้การศึกษาที่ดีแก่เยาวชน ได้อย่างครบถ้วนล้วนพอดีเหมาะกันทุก ๆ ด้าน สังคมและบ้านเมืองนั้นก็จะมีพลเมืองที่มีคุณภาพ ซึ่งสามารถ อนุรักษ์รักษาความเจริญมั่นคงของประเทศชาติไว้และพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปได้โดยตลอด...” (กระทรวงวัฒนธรรม, ๒๕๕๙, หน้า, ๕๗) จากพระราชดำรัสและบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวปรมินทรมหาภูมิพล อดุลยเดชรัชกาลที่ ๙ ต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ โดย มาตรา ๔ ได้ให้ความหมายของ “การศึกษา” ไว้ว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและ สังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกการอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลง ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และได้กำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษา ไว้ในมาตรา ๖ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข (ราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๔๒) การจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายดังกล่าว จึงเป็น เรื่องที่ทุกภาคส่วนของสังคมต้องให้ความสำคัญและนำมาปฏิบัติ การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพจึงเป็นสิ่งที่ สำคัญโดยเฉพาะหน่วยงานการศึกษาที่มีหน้าที่โดยตรงในการจัดการศึกษาที่ต้องดำเนินการให้บรรลุ ตามเป้าหมาย ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงต้องพัฒนาให้เกิดทั้งความรู้และคุณธรรมควบคู่กันไปด้วยที่หมวด ๔ แนวการจัดการศึกษาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ มาตรา ๒๓ ที่เน้นให้ ความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม และมาตรา ๒๔ กระบวนการจัดการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงาน ดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณ ธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ไว้ในทุกวิชา (ราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๔๒)

ประเทศไทยให้ความสำคัญกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างชัดเจนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๔๙) โดยการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกระดับทุกชั้นตอน โดยยึดหลักร่วมกันคิด ร่วมกันทำ และร่วมกันรับผิดชอบในลักษณะเป็นเครือข่ายการพัฒนา ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ ผลจากกระบวนการระดมความคิดเห็นของประชาชนทุกระดับดังกล่าว นอกจากจะนำไปสู่การกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาประเทศในอนาคตแล้วทุกฝ่ายยังเห็นพ้องต้องกันให้ยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศให้เข้าสู่สังคมที่ยืดทางสายกลาง มีความสมดุล รู้จักพอประมาณอย่างมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันรู้เท่าทันโลก และเสริมสร้างให้เกิดคนดีในสังคมทุกระดับ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๔๔, หน้า ๓) และฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔) ได้กำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศบนพื้นฐานการเสริมสร้างทุนทางสังคม ทุนเศรษฐกิจและทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เข้มแข็งอย่างต่อเนื่อง ยึด “คนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา” และอัญเชิญ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางการปฏิบัติเพื่อมุ่งสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๔๙, หน้า ๔๗) ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ มีแนวคิดที่มีความต่อเนื่องจากแนวคิดของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘-๑๐ โดยยังคงยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” รวมทั้ง “สร้างสมดุลการพัฒนา” ในทุกมิติ และขับเคลื่อนให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในทุกระดับ เพื่อให้การพัฒนาและบริหารประเทศเป็นไปบนทางสายกลาง เชื่อมโยงทุกมิติของการพัฒนาอย่างบูรณาการ ทั้งคน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและการเมือง โดยมีการวิเคราะห้อย่าง “มีเหตุผล” และ ใช้หลัก “ความพอประมาณ” ให้เกิดความสมดุลระหว่างมิติทางวัตถุกับจิตใจของคนในชาติ ความสมดุล ระหว่างความสามารถในการพึ่งตนเอง กับการแข่งขันในเวทีโลก ความสมดุลระหว่างสังคมชนบทกับเมือง เตรียม “ระบบภูมิคุ้มกัน” ด้วยการบริหารจัดการความเสี่ยงให้เพียงพอพร้อมรับมือผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในประเทศ ทั้งนี้การขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาทุกชั้นตอนต้องใช้ “ความรอบรู้” ในการพัฒนาด้านต่าง ๆ ด้วยความรอบคอบ เป็นไปตามลำดับขั้นตอน และสอดคล้องกับวิถีชีวิตของสังคมไทย รวมทั้งเสริมสร้างศีลธรรมและสำนึกใน “คุณธรรม” จริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่และดำเนินชีวิตด้วย “ความเพียร” จะเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีให้พร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในระดับปัจเจก ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๕๔, หน้า ๑) และฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ จะมุ่งบรรลุเป้าหมายในระยะ ๕ ปี ที่จะสามารถต่อยอดในระยะต่อไปเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาระยะยาวตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีโดยมีหลักการสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ยึด “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ต่อเนื่องมาตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ เพื่อให้เกิดบูรณาการการพัฒนาในทุกมิติอย่างสมเหตุสมผล มีความพอประมาณ และมีระบบภูมิคุ้มกัน และการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ดี ซึ่งเป็นเงื่อนไขจำเป็นสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยมุ่งเน้นการพัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ สังคมไทยเป็นสังคมคุณภาพ สร้างโอกาสและมีที่ยืนให้กับทุกคนในสังคมได้ดำเนินชีวิตที่ดีมีความสุขและอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ ในขณะที่ระบบเศรษฐกิจของประเทศก็เจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง มีคุณภาพ และมี

เสถียรภาพ การกระจายความมั่งคั่งอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เป็นการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รักษาความหลากหลายทางชีวภาพ ชุมชนวิถีชีวิต ค่านิยม ประเพณีและวัฒนธรรม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๕๙, หน้า ๔)

แนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงปรากฏอยู่ในการดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริมาช้านานในรูปของหลักการสร้างความ “พออยู่-พอกิน” และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานแนวคิดนี้เพื่อใช้ปรับทิศทางการพัฒนาประเทศไทยเป็นครั้งแรกแก่ นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๑๗ (พิพัฒน์ ยอดพฤติการ, ๒๕๕๐, หน้า, ๓๓) ปรึชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๑๗ (พระมหาวิฑูฒิชัย วชิรเมธี, ๒๕๕๐) และได้ทรงเน้นย้ำอย่างชัดเจนในวันที่ ๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ (ภายหลังวิกฤติเศรษฐกิจ พ.ศ. ๒๕๕๐) จวบจนปัจจุบันนานกว่า ๓๐ ปี ซึ่งเป็นแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชกระแสรับสั่งแก่ผู้เข้าเฝ้าถวายพระพรชัยมงคล เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา พ.ศ.๒๕๑๗ “คนอื่นจะว่าอย่างไรก็ช่างเขา จะว่าเมืองไทยล้ำสมัย ว่าเมืองไทยเซยว่าเมืองไทยไม่มีสิ่งใหม่ แต่เราอยู่อย่างพอกินพอกิน และขอให้ทุกคนมีความปรารถนาที่จะให้เมืองไทยพอกินพอกิน มีความสงบ ช่วยกันรักษาส่วนรวมให้อยู่ที่พอสสมควร ขออย่าพอกพรพอกินพอกิน มีความสงบไม่ให้คนอื่นมาแย่งคุณสมบัตินี้ไปจากเราได้”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชกระแสรับสั่งแก่ผู้เข้าเฝ้าถวายพระพรชัยมงคล เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา พ.ศ.๒๕๕๐ ถ้าสามารถจะเปลี่ยนให้กลับเป็นเศรษฐกิจพอเพียงไม่ต้องทั้งหมด แม้จะไม่ถึงครึ่ง อาจจะเศษหนึ่งส่วนสี่ ก็สามารถที่จะอยู่ได้ การแก้ไขจะต้องใช้เวลาไม่ใช่ง่าย ๆ โดยมากคนใจร้อนเพราะเดือดร้อน แต่ถ้าทำตั้งแต่เดี๋ยวนี้ก็จะสามารถที่จะแก้ไขได้ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีใช้เรื่องใหม่ เนื่องจากพระองค์ท่านได้ทรงใช้เป็นหลักในการดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่มีอยู่กว่า ๓,๐๐๐ โครงการ (มัญญ มุกข์ประดิษฐ์, ๒๕๕๙) ตลอดห้าทศวรรษที่ผ่านมา นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๙๓ โดยเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของพสกนิกรที่ยังยากจนในถิ่นทุรกันดาร เป็นเบื้องต้น เพื่อสร้างความ “พออยู่-พอกิน” อันเป็นรากฐานของระบบเศรษฐกิจพอเพียง ภายหลังจากที่คำว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” เริ่มเป็นคำที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย โดยที่ผู้พูดแต่ละคนจะตีความเอาเอง ทำให้ความหมายเศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละคนอาจจะแตกต่างกันมาก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงมีพระบรมราชวินิจฉัยและทรงพระกรุณาปรับปรุงแก้ไขบทความ เรื่อง “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิในทางเศรษฐกิจและสาขาอื่น ๆ มาร่วมกันประมวลและกลั่นกรองพระราชดำรัสเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระราชทานไว้ในวโรกาสต่าง ๆ รวมทั้งพระราชดำรัสอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และทรงพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปเผยแพร่ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่าย และประชาชนโดยทั่วไปเมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๒ (พิพัฒน์ ยอดพฤติการ, ๒๕๕๐, หน้า ๓๖) และเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙) อีกทั้งได้จัดทำเป็นบทความเรื่อง “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และได้นำความกราบบังคลทูลพระกรุณาขอพระราชทานพระบรมราชวินิจฉัย เมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยทรงพระ

กรุณาปรับปรุงแก้ไขพระราชทานและทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำบทความที่ทรงแก้ไขแล้วไปเผยแพร่ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของสำนักงานฯ และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประชาชนโดยทั่วไป ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงได้จัดทำหนังสือ “เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร” ขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ที่ต้องการจะอธิบายความหมายของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงรวมทั้งกรอบแนวคิดของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มุ่งเน้นความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนาอันมีคุณลักษณะที่สำคัญ คือ สามารถประยุกต์ใช้ได้ในทุกระดับ ตลอดจนได้อธิบายค่านิยมของความพอเพียง ที่ประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ภายใต้เงื่อนไขของการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมที่ต้องอาศัยเงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม นอกจากนี้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๔) ถึง ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ยังคงยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงการพัฒนาที่ยั่งยืน และคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา โดยมีเป้าหมายการพัฒนา เพื่อวางรากฐานให้คนไทยเป็นคนที่มีสมบูรณ์ มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย ค่านิยมที่ดี มีจิตสาธารณะ และมีความสุข โดยมีสุขภาพและสุขภาพที่ดี ครอบครัวอบอุ่น ตลอดจนเป็นคนเก่งที่มีทักษะความรู้ ความสามารถและพัฒนานตนเองได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต

กระทรวงศึกษาธิการได้ส่งเสริมให้สถานศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารการดำเนินงานของสถานศึกษาในเรื่องการจัดการเรียนการสอน การจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการบริหารจัดการสถานศึกษารวมทั้งการพัฒนาบุคลากร โดยพัฒนาเครือข่ายและขยายผลสถานศึกษาแบบอย่างการจัดการกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๐) สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำแนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษาขึ้นโดยได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ ๓ ด้าน ได้แก่ ๑) มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินชีวิต และตระหนักในความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๒) มีความรู้ และทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ ๓) ปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยให้สถานศึกษาพัฒนาหรือบูรณาการเนื้อหาสาระของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่สถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๐, หน้า ๑ - ๕) นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดนโยบายประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓ โดยยึดหลักของการพัฒนาที่ยั่งยืน และการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศในอนาคต และกำหนดพันธกิจข้อหนึ่งว่า “จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน Sustainable Development Goals: SDGs”

โรงเรียนอนุบาลวังไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ ตั้งอยู่ที่ตำบลวังไทร อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล ๒ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จากการศึกษาสภาพปัญหาของชุมชน พบข้อมูลว่า สภาพปัจจุบันชุมชนรอบ ๆ โรงเรียน ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร ถึงแม้ว่าปัจจุบันจะมีข้อมูลข่าวสาร หน่วยงานที่ส่งเสริมให้ขอแนะนำองค์ความรู้ด้านการเกษตรที่สามารถเข้าถึงได้สะดวกรวดเร็วเพื่อช่วยให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เช่น เจ้าหน้าที่จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) มาส่งเสริมให้

ความรู้ในการลดต้นทุนการผลิตโดยมาให้ความรู้และสาธิตการผลิตปุ๋ยหมัก ปุ๋ยน้ำชีวภาพ ยาฆ่าแมลงจากพืช รวมถึงข้อแนะนำในเรื่องของการดูแลการผลิต การเก็บรักษาเป็นต้น แต่ที่พบประชาชนส่วนใหญ่ยังคงดำรงชีวิตตามวิถีเดิม ๆ ไม่เปลี่ยนแปลง มีปัญหาการเพาะปลูกที่มีการใช้ปุ๋ยเคมี ยาฆ่าแมลง สารเคมี กำจัดศัตรูพืชอย่างไม่สมดุล ซึ่งเป็นอันตรายทั้งตัวเกษตรกรและผู้บริโภค นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดการเสื่อมสภาพของดิน การปรับตัวต่อต้านยาของโรคพืช และโรคสัตว์ทำให้มีต้นทุนสำหรับใช้สารเคมี ดังกล่าวเพิ่มขึ้นทุกปีและไม่ได้ผลผลิตตามที่ต้องการ ประกอบกับราคาพืชผลทางการเกษตรที่ไม่มี ความแน่นอน เกษตรกรส่วนใหญ่จึงมีรายได้ไม่พอต่อการเลี้ยงชีพเป็นหนี้สิน (จังหวัดกำแพงเพชร, ๒๕๖๑, หน้า ๙๒ - ๙๖) ผู้ปกครองจำนวนหนึ่งจึงทิ้งถิ่นไปหางานอื่นทำ (โรงเรียนอนุบาลวังไทร, ๒๕๖๒, หน้า ๓๗) นอกจากนี้จากการการเยี่ยมบ้านนักเรียน การประชุมร่วมกันของครูกับผู้ปกครอง พบว่า ครูเรือนมี รายจ่ายที่เพิ่มมากขึ้นส่วนหนึ่งเกิดจากการใช้จ่ายในสิ่งที่สามารถผลิตเองได้ เช่น การซื้อ ตะไคร้ ข่า ผัก ตำลึง พริก มะเขือ ซึ่งสามารถปลูกไว้ข้างรั้วได้ นอกจากนี้ยังพบพฤติกรรมของนักเรียนที่มีการใช้จ่ายอย่างไม่ประหยัด ไม่ได้รับการฝึกทักษะการทำงานการพึ่งตนเอง จากสภาพปัญหาดังกล่าวโรงเรียนอนุบาลวังไทร จึงศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อน้อมนำมาใช้พัฒนานักเรียน โดยได้วางแผนร่วมกันกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เครือข่าย ผู้ปกครองกำหนดไว้ในวิสัยทัศน์ “โรงเรียนอนุบาลวังไทรเป็นเลิศด้านวิชาการ สื่อสารสองภาษา บูรณาการ ความรู้คุณธรรม ก้าวล้ำเทคโนโลยี มีวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เคียงข้างประชาชน” และมีพันธกิจ “ข้อ ๔ ปลูกฝังการเรียนรู้ควบคู่คุณธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่วิถีชีวิต การเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ” (โรงเรียนอนุบาลวังไทร, ๒๕๖๒, หน้า ๓๓) และจัดทำโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมการดำเนินการ ๕ กิจกรรม คือ ๑) กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกชั้นเรียนเพื่อสร้าง ความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๒) กิจกรรมเกษตรกรรมน้อย เพื่อให้ครู นักเรียน ผู้ปกครองร่วมกันเพาะเห็ด ปลูกผัก ทำปุ๋ยหมัก การคิดบัญชีต้นทุน กำไร ๓) กิจกรรมหนึ่งห้องเรียนหนึ่ง ผลิตภัณฑ์ เพื่อฝึกแปรรูปผลผลิตและการผลิตสิ่งของเครื่องใช้เพื่อการพึ่งพาตนเองเช่น การทำขนม การตองเห็ด การทำน้ำยาล้างจาน ๔) กิจกรรมสหกรณ์สอนทำธุรกิจเพื่อฝึกการจำหน่ายผลผลิตผ่านสหกรณ์ โรงเรียน และ ๕) กิจกรรมการออมเพื่ออนาคต เพื่อสร้างความเข้าใจ และส่งเสริมการออมเพื่ออนาคตกับ ผู้ปกครองและนักเรียนทุกคนโดยครูนำฝากเงินผ่านบัญชีธนาคาร โดยโรงเรียนอนุบาลวังไทรมีความมุ่งหวัง ให้นักเรียนมีความรู้และเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้เรียนรู้และฝึกทักษะจากการปฏิบัติจริง และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน รู้จักคิดอย่าง มีเหตุผล เพื่อแบ่งเบาภาระของครอบครัว สามารถพึ่งพาตนเองและเป็นที่พึ่งของครอบครัวได้ในอนาคต ซึ่ง สอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๓ ด้าน ได้แก่ ๑) มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินชีวิต และตระหนักในความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญา ของเศรษฐกิจ พอเพียง ๒) มีความรู้ และทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงและ๓) ปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยให้สถานศึกษา พัฒนาหรือบูรณาการเนื้อหาสาระของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่สถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๐, หน้า ๑ - ๕) นอกจากนี้การที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมและช่วยฝึกนักเรียนในกิจกรรมต่าง ๆ นั้นเป็นปัจจัยที่ สำคัญในการดำเนินโครงการให้ประสบผลสำเร็จ และเป็นประโยชน์ในการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นและ

การเผยแพร่ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ครอบครัว ชุมชนอีกทางหนึ่ง โดยกิจกรรมดังกล่าว สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๖๐, หน้า ๑ - ๘) ได้สรุปแนวทางในการให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อร่วมกันขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า สถานศึกษาควรให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในขั้นตอนสำคัญ ทุกขั้นตอน ตามแนวทาง ดังนี้ ๑) ร่วมกำหนดแนวนโยบายและการวางแผน ๒) ร่วมให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ๓) ร่วมจัดกิจกรรม การเรียนการสอนและการจัดสภาพและบรรยากาศภายในสถานศึกษา ๔) ส่งเสริมการเรียนรู้และการปฏิบัติตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาที่บ้านและสถานที่อื่น ๆ และสนธิ ทาจตุรัส (๒๕๖๑) ได้ศึกษาการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านแม่อ่อนใน อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า แนวทาง การขับเคลื่อนการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ควร กำหนดแนวทาง ดังนี้ ๑) กำหนดเป็นนโยบายสำคัญของสถานศึกษา ๒) พัฒนาความรู้ความเข้าใจให้แก่บุคลากรและส่งเสริมให้ปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง ๓) ทบทวนหรือปรับปรุง โครงสร้างและพัฒนา การบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๔) จัดทำ ปรับปรุงหรือเพิ่มเติมโครงการ กิจกรรมและปรับแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา ๕) ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร ๖) เสริมสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ๗) จัดระบบนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงาน ๘) ให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้าร่วมในการจัดการศึกษาในขั้นตอนสำคัญทุกขั้นตอน นอกจากนี้ สุนันทินี สุขสวัสดิ์ (๒๕๖๐) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนตามแนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษา ในสถานศึกษาโรงเรียนศิริมาศพิทยาคม พบว่า การปฏิบัติตามแนวทางการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดและการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา เครือข่ายผู้ปกครอง ทุกขั้นตอนการดำเนินการอย่างต่อเนื่องทั้งการประชุมร่วมกัน การเข้าร่วมกิจกรรมกับโรงเรียนโดยตรง เป็นแนวทางที่สามารถนำมาปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล และสุนีย์ พาณิชย์ (๒๕๕๖) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนห้วยยอด ประเด็นคุณภาพการขับเคลื่อนการศึกษาตามแนวหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและเผยแพร่สู่ครอบครัวและชุมชนได้ในระดับมาก

จากการดำเนินงานโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง โรงเรียนอนุบาลวังไทร ดังกล่าว ครบ ๑ ปีการศึกษา ผู้รายงานจึงดำเนินการประเมินโครงการเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงการ โดยเลือกใช้รูปแบบการประเมินด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) ด้านผลผลิต (Product) และความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาเพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการประเมิน

๑. เพื่อประเมินโครงการตามรอยฟออยู่แบบพอเพียง โรงเรียนอนุบาลวังไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product)

๒. เพื่อประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานโครงการตามรอยฟออยู่แบบพอเพียง โรงเรียนอนุบาลวังไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒

ขอบเขตการประเมินโครงการ

๑. ขอบเขตเนื้อหาของการประเมินโครงการตามรอยฟออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ ครั้งนี้ ผู้ประเมินได้กำหนด กรอบแนวคิด และประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินชิปปโมเดล (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, ๒๐๐๔, p ๒๕๙) ในการประเมินโครงการ ประกอบด้วย

๑.๑ ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ของโครงการตามรอยฟออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร กำหนดเนื้อหาการประเมินดังนี้

๑.๑.๑ นโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด กระทรวงศึกษาธิการ

๑.๑.๒ วัตถุประสงค์ของโครงการ ความต้องการ ความจำเป็นและความคาดหวังของโครงการ

๑.๑.๓ หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

๑.๑.๔ บทบาทหน้าที่ของโรงเรียน

๑.๑.๕ ความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน

๑.๒ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ของโครงการตามรอยฟออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร กำหนดเนื้อหาในการประเมินดังนี้

๑.๒.๑ ผู้บริหารและระบบการบริหาร

๑.๒.๒ บุคลากรในโรงเรียน

๑.๒.๓ บุคลากร ภูมิปัญญาหรือหน่วยงานอื่น

๑.๒.๔ ผู้ปกครอง

๑.๒.๕ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้

๑.๒.๖ งบประมาณ

๑.๒.๗ สถานที่

๑.๒.๘ ระยะเวลา

๑.๓ ด้านกระบวนการ (Process) ของโครงการตามรอยฟออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร กำหนดเนื้อหาการประเมินดังนี้

๑.๓.๑ การวางแผนการดำเนินงาน

๑.๓.๒ การดำเนินงานตามแผน

๑) กิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

- ๒) กิจกรรมเกษตรกรน้อย
- ๓) กิจกรรม ๑ ห้องเรียน ๑ ผลิตภัณฑ์
- ๔) กิจกรรมสหกรณ์สอนทำธุรกิจ
- ๕) กิจกรรมการออมเพื่ออนาคต

๑.๓.๓ การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล

๑.๓.๔ สรุปรายงาน และเสนอแนะการแก้ไข ปรับปรุงการดำเนินงานกิจกรรม และเป็นแนวทาง

ในการพัฒนาต่อไป

๑.๔ ด้านผลผลิต (Product) ของโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร กำหนดเนื้อหาในการประเมิน ดังนี้

- ๑.๔.๑ ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ๑.๔.๒ การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน
- ๑.๔.๓ นักเรียนมีทักษะในการทำงาน
- ๑.๔.๔ นักเรียนมีรายได้และมีการฝากเงินเข้าบัญชีเงินฝาก

๑.๕ ความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง โรงเรียนอนุบาลวังไทร

๒. กลุ่มเป้าหมายในการประเมินโครงการ

๒.๑ ประชากรที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ ได้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงของโรงเรียนอนุบาลวังไทรครอบคลุม ๔ กลุ่ม ประกอบด้วย ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียนและนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวังไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๔ จำนวน ๔๓๗ คน ดังนี้

- ๒.๑.๑ ครู จำนวน ๑๒ คน
- ๒.๑.๒ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน ๗ คน
- ๒.๑.๓ ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน ๒๐๙ คน
- ๒.๑.๔ นักเรียน จำนวน ๒๐๙ คน

๒.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการประเมินโครงการแต่ละด้าน มีรายละเอียดดังนี้

๒.๒.๑ การประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง โรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) และด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ใช้การศึกษาจากประชากร ๒ กลุ่ม จำนวน ๑๙ คน ประกอบด้วย

- ๑) ครู จำนวน ๑๒ คน
- ๒) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน ๗ คน

๒.๒.๒ การประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) และการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการ ใช้ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา จำนวน ๒๕๓ คน ดังนี้

ศึกษาจากประชากร ๒ กลุ่ม จำนวน ๑๙ คน ได้แก่

๑) ครู จำนวน ๑๒ คน

๒) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน ๗ คน

ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง ๒ กลุ่ม จำนวน ๒๓๔ คน ได้แก่

๓) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนอนุบาล

วังไทร จำนวน ๑๑๗ คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

๑. เป็นนักเรียนที่เข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมของโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงทุกกิจกรรม หรือ

๒. เป็นนักเรียนแกนนำในการปฏิบัติกิจกรรมของโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง หรือนักเรียนที่ร่วมเป็นคณะกรรมการสถานักเรียน หรือ

๓. เป็นนักเรียนที่มีส่วนรับรู้ในกิจกรรมของโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง และมีความพร้อมในการให้ข้อมูลสำหรับการประเมิน

๔) ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนอนุบาลวังไทร จำนวน ๑๑๗ คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

๑. เป็นผู้ปกครองของนักเรียนที่เข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมของโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงทุกกิจกรรม หรือ

๒. เป็นผู้ปกครองของนักเรียนแกนนำในการปฏิบัติกิจกรรมของโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง หรือนักเรียนที่ร่วมเป็นคณะกรรมการสถานักเรียน หรือ

๓. เป็นผู้ปกครองของนักเรียนที่มีส่วนรับรู้ในกิจกรรมของโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง และมีความพร้อมในการให้ข้อมูลสำหรับการประเมิน

๒.๒.๓ การประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านผลผลิต (Product) ใช้การศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๑๑๗ คน ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนอนุบาลวังไทร ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

๑) เป็นนักเรียนที่เข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมของโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงทุกกิจกรรม หรือ

๒) เป็นนักเรียนแกนนำในการปฏิบัติกิจกรรมของโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง หรือนักเรียนที่ร่วมเป็นคณะกรรมการสถานักเรียน หรือ

๓) เป็นนักเรียนที่มีส่วนรับรู้ในกิจกรรมของโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง และมีความพร้อมในการให้ข้อมูลสำหรับการประเมิน

ระยะเวลาในการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ กำหนดระยะเวลาการดำเนินการประเมินตั้งแต่ เดือน พฤษภาคม ๒๕๖๔ ถึง มีนาคม ๒๕๖๕

นิยามศัพท์เฉพาะ

๑. การประเมิน หมายถึง กระบวนการพิจารณาตัดสินคุณค่าของสิ่งใด สิ่งหนึ่ง โดยนำสารสนเทศหรือผลจากการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อช่วยในการตัดสินใจว่ามีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด

๒. การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการตรวจสอบโครงการที่ได้ดำเนินการไปแล้ว โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลของการดำเนินโครงการอย่างเป็นระบบ จำแนกจุดเด่นและจุดด้อยเพื่อหาผลดีผลเสียนำมาเป็นข้อมูลในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการนั้น ๆ

๓. โครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร หมายถึง โครงการที่โรงเรียนอนุบาลวังไทรจัดทำขึ้นเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมให้นักเรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการทำงานและให้นักเรียนพึ่งพาตนเองมีรายได้ และมีการออมโดยมีกิจกรรมการดำเนินงาน ๕ กิจกรรม ดังนี้

๓.๑ กิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

๓.๒ กิจกรรมเกษตรกรน้อย

๓.๓ กิจกรรมหนึ่งห้องเรียนหนึ่งผลิตภัณฑ์

๓.๔ กิจกรรมสหกรณ์สอนทำธุรกิจ

๓.๕ กิจกรรมการออมเพื่ออนาคต

๔. กิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ หมายถึง กิจกรรมที่ครูโรงเรียนอนุบาลวังไทรทุกคนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

๕. กิจกรรมเกษตรกรน้อย หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อฝึกทักษะการทำงาน การพึ่งตนเอง การทำงานร่วมกับผู้อื่นผ่านกิจกรรมเกษตรกรน้อย เช่น ปลูกผักปลอดสารพิษ การเพาะเห็ด การจัดทำปุ๋ย การจัดหาปุ๋ย การจำหน่าย การคิดบัญชีต้นทุน กำไร

๖. กิจกรรมหนึ่งห้องเรียนหนึ่งผลิตภัณฑ์ หมายถึง กิจกรรมฝึกทักษะแปรรูปผลผลิตของนักเรียน หรือผลผลิตของชุมชน หรือสร้างผลิตภัณฑ์อื่นที่เป็นการพึ่งพาตนเอง เช่น การทำขนม การดองเห็ด การทำน้ำดื่มสมุนไพร การทำน้ำยาล้างจาน

๗. กิจกรรมสหกรณ์สอนทำธุรกิจ หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนร่วมกิจกรรมต่างๆ ของสหกรณ์ เช่น การค้าขายผ่านสหกรณ์ การทำบัญชี ตลาดนัดของโรงเรียน

๘. กิจกรรมการออมเพื่ออนาคต หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการออมเพื่ออนาคตกับผู้ปกครองและนักเรียนทุกคนในการฝากเงินออมกับทางโรงเรียน

๙. การประเมินโครงการตามรอยฟออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร หมายถึง กระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลของการดำเนินโครงการ โดยประยุกต์ใช้รูปแบบที่เรียกว่า การประเมินแบบซิปปี้ (CIPP Model) ของ Stufflebeam โดยประเมินทั้งระบบของโครงการ ๔ ด้าน คือ ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) ดังนี้

๙.๑ การประเมินด้านสภาวะแวดล้อม (Context) หมายถึง การประเมินให้ได้ข้อมูลสำคัญเพื่อช่วยในการตรวจสอบว่าโครงการตามรอยฟออยู่แบบพอเพียง โรงเรียนอนุบาลวังไทร ที่ดำเนินการสนองปัญหาหรือความต้องการจำเป็นที่แท้จริงหรือไม่ วัตถุประสงค์ของโครงการชัดเจนเหมาะสม สอดคล้องกับนโยบายขององค์กรหรือนโยบายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือไม่ เป็นโครงการที่มีความเป็นไปได้ หรือไม่

๙.๒ การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input) หมายถึง การประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการตามรอยฟออยู่แบบพอเพียง โรงเรียนอนุบาลวังไทร ว่า เหมาะสมเพียงพอหรือไม่ ทั้งบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การบริหารจัดการ สถานที่ ระยะเวลา

๙.๓ การประเมินด้านกระบวนการ (Process) หมายถึง การประเมินเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรมในการดำเนินงานในโครงการตามรอยฟออยู่แบบพอเพียง โรงเรียนอนุบาลวังไทร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการได้แก่

๙.๓.๑ การวางแผนการดำเนินงาน

๙.๓.๒ การดำเนินงานตามแผน

๑) กิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

๒) กิจกรรมเกษตรกรน้อย

๓) กิจกรรมหนึ่งห้องเรียนหนึ่งผลิตภัณฑ์

๔) กิจกรรมสหกรณ์สอนทำธุรกิจ

๕) กิจกรรมการออมเพื่ออนาคต

๙.๓.๓ การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล

๙.๓.๔ สรุปรายงาน และเสนอแนะการแก้ไข ปรับปรุงการดำเนินกิจกรรม และเป็นแนวทางในการพัฒนาต่อไป

๙.๔ การประเมินด้านผลผลิต (Product) หมายถึง การประเมินเพื่อตรวจสอบว่าผลที่เกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดโครงการตามรอยฟออยู่แบบพอเพียง โรงเรียนอนุบาลวังไทรเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือตามที่คาดหวังไว้หรือไม่ ดังนี้

๙.๔.๑ ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๙.๔.๒ การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน

๙.๔.๓ นักเรียนมีทักษะในการทำงาน

๙.๔.๔ นักเรียนมีรายได้และมีการฝากเงินเข้าบัญชีเงินฝาก

๑๐. การประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานโครงการตามรอยพ้อย์แบบพอย์เพียง โรงเรียนอนุบาลวังไทร หมายถึง การประเมินความรู้สึกรู้สึกหรือความคิดเห็นในภาพรวมของนักเรียน ครู ผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทางบวก ความชอบ ความสบายใจ ความสุขใจ ต่อสภาพการดำเนินโครงการตามรอยพ้อย์แบบพอย์เพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร

๑๑. โรงเรียนอนุบาลวังไทร หมายถึง โรงเรียนอนุบาลวังไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒

๑๒. ครู หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ครูอัตราจ้าง และพนักงานราชการโรงเรียน อนุบาลวังไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๔

๑๓. นักเรียน หมายถึง นักเรียนโรงเรียนอนุบาลวังไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๔

๑๔. ผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนอนุบาลวังไทร สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๔

๑๕. ผู้บริหารสถานศึกษาหมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลวังไทร สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒

๑๖. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนอนุบาลวังไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๔ ยกเว้นผู้บริหารสถานศึกษาและตัวแทนครู

ประโยชน์ที่ได้รับจากการประเมิน

การประเมินโครงการตามรอยพ้อย์แบบพอย์เพียง โรงเรียนอนุบาลวังไทร ครั้งนี้ ทำให้ได้รับ ข้อมูลสารสนเทศของการดำเนินโครงการในด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) ด้านผลผลิต (Product) ของโครงการ และความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง เพื่อผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการใช้เป็นแนวทางสำหรับประกอบการตัดสินใจที่จะ ปรับปรุงแก้ไขวิธีการดำเนินงานให้เหมาะสมมีประสิทธิภาพในการพัฒนาให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ ผู้ประเมินได้ศึกษารายละเอียดของแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

๑. แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  - ๑.๑ ที่มาของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  - ๑.๒ ความหมายของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  - ๑.๓ หลักการและแนวทางในการดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  - ๑.๔ ความสำคัญของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  - ๑.๕ เป้าหมายการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา
  - ๑.๖ การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา
  - ๑.๗ การบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  - ๑.๘ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๒. แนวคิดเกี่ยวกับโครงการ
  - ๒.๑ ความหมายของโครงการ
  - ๒.๒ ลักษณะของโครงการ
  - ๒.๓ องค์ประกอบของโครงการ
๓. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการประเมินโครงการ
  - ๓.๑ ความหมายของการประเมินและการประเมินโครงการ
  - ๓.๒ วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ
  - ๓.๓ ความสำคัญของการประเมินโครงการ
  - ๓.๔ องค์ประกอบของการประเมิน
  - ๓.๕ ประเภทของการประเมินโครงการ
๔. แนวคิดและทฤษฎีซีพีโมเดล (CIPP Model)
๕. แนวคิดความพึงพอใจ
  - ๕.๑ ความหมายของความพึงพอใจ
  - ๕.๒ ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ
  - ๕.๓ ความสำคัญของความพึงพอใจ
๖. บริบทโรงเรียนอนุบาลวังไทร
๗. โครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร
๘. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๙. กรอบแนวคิดการประเมินโครงการ

แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๑. ที่มาของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงปรากฏอยู่ในการดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริมาช้านานในรูปของหลักการสร้างความ “พออยู่-พอกิน” และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานแนวคิดนี้ เพื่อใช้ปรับทิศทางการพัฒนาประเทศไทยเป็นครั้งแรกแก่นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๑๗ (พิพัฒน์ ยอดพฤติการ, ๒๕๕๐, หน้า ๓๓) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๗ (พระมหาวิมลชัย วชิรเมธี ๒๕๕๐) และได้ทรงเน้นย้ำอย่างชัดเจนในวันที่ ๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ (ภายหลังวิกฤติเศรษฐกิจ พ.ศ. ๒๕๔๐) จวบจนปัจจุบันนานกว่า ๓๐ ปี ซึ่งเป็นแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชกระแสรับสั่งแก่ผู้เข้าเฝ้าถวายพระพรชัยมงคล เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา พ.ศ. ๒๕๑๗ “คนอื่นจะว่าอย่างไรก็ช่างเขา จะว่าเมืองไทยล้าสมัย ว่าเมืองไทยเชย ว่าเมืองไทยไม่มีสิ่งใหม่ แต่เราอยู่อย่างพอกินพอกินและขอให้ทุกคนมีความปรารถนาที่จะให้เมืองไทยพอกินพอกิน มีความสงบ ช่วยกันรักษาส่วนรวมให้อยู่ที่พอสมควร ขอย้ำพอควร พออยู่พอกิน มีความสงบ ไม่ให้คนอื่นมาแย่งคุณสมบัตินี้ไปจากเราได้”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชกระแสรับสั่งแก่ผู้เข้าเฝ้าถวายพระพรชัยมงคล เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา พ.ศ. ๒๕๔๐ ถ้าสามารถจะเปลี่ยนให้กลับเป็นเศรษฐกิจพอเพียง ไม่ต้องทั้งหมดแม้จะไม่ถึงครึ่งอาจจะเศษหนึ่งส่วนสี่ก็สามารถที่จะอยู่ได้ การแก้ไขจะต้องใช้เวลาไม่ใช่ง่าย ๆ โดยมากคนใจร้อนเพราะเดือดร้อน แต่ถ้าทำตั้งแต่เดี๋ยวนี้ก็จะสามารถที่จะแก้ไขได้ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมิใช่เรื่องใหม่ เนื่องจากพระองค์ท่านได้ทรงใช้เป็นหลักในการดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่มีอยู่กว่า ๓,๐๐๐ โครงการ (มัญญ มุกข์ประดิษฐ์, ๒๕๔๙) ตลอดห้าทศวรรษที่ผ่านมา นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๙๓ โดยเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของพสกนิกรที่ยังยากจนในถิ่นทุรกันดารเป็นเบื้องแรก เพื่อสร้างความ “พออยู่-พอกิน” อันเป็นรากฐานของระบบเศรษฐกิจพอเพียง ภายหลังจากที่คำว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” เริ่มเป็นคำที่ใช้กันอย่างแพร่หลายโดยที่ผู้พูดแต่ละคนจะตีความเอาเอง ทำให้ความหมายเศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละคนอาจจะแตกต่างกันมาก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงมีพระบรมราชวินิจฉัยและทรงพระกรุณาปรับปรุงแก้ไขบทความเรื่อง “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิในทางเศรษฐกิจและสาขาอื่น ๆ มาร่วมกันประมวลและกลั่นกรองพระราชดำรัสเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระราชทานไว้ในวโรกาสต่าง ๆ รวมทั้งพระราชดำรัสอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและทรงพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปเผยแพร่ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไปเมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๒ (พิพัฒน์ ยอดพฤติการ, ๒๕๕๐, หน้า ๓๖) และเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๔๙) อีกทั้งได้จัดทำเป็นบทความเรื่อง “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และได้นำความกราบบังคลทูลพระกรุณาขอพระราชทานพระบรมราชวินิจฉัย เมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยทรงพระกรุณาปรับปรุงแก้ไขพระราชทานและทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำบทความที่ทรงแก้ไขแล้วไปเผยแพร่ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของสำนักงานฯ และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

ตลอดจนประชาชนโดยทั่วไป ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงได้จัดทำหนังสือ “เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร” ขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ที่ต้องการจะอธิบายความหมายของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งกรอบแนวคิดของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มุ่งเน้นความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนาอันมีคุณลักษณะที่สำคัญ คือ สามารถประยุกต์ใช้ได้ในทุกระดับ ตลอดจนได้อธิบายค่านิยมของความพอเพียง ที่ประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ภายใต้เงื่อนไขของการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมที่ต้องอาศัยเงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม ปีพ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นปีแห่งการเฉลิมฉลองที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระชนมายุครบ ๘๐ พรรษา ด้วยพระปรีชาญาณและพระวิสัยทัศน์ที่ยาวไกล โครงการในพระราชดำริและ “เศรษฐกิจพอเพียง” คือปรัชญาที่ทรงชี้แนะถึงแนวทางในการดำรงชีวิตที่พระองค์ได้ทรงมอบให้แก่ประชาชนทุกระดับ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตรวมไปถึงการบริหารประเทศและมีผลต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๒. ความหมายของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า ๓๐ ปี ตั้งแต่ก่อนวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

ในเรื่องความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงมีพระราชดำรัสไว้ว่า “เศรษฐกิจพอเพียงแปลว่า Sufficiency economy คำว่า Sufficiency economy นี้ไม่มีในตำราเศรษฐกิจ จะมีได้อย่างไร เพราะว่าเป็นทฤษฎีใหม่ Sufficiency economy นั้นไม่มีในตำราเพราะหมายความว่า เรามีความคิดใหม่และโดยที่ท่านผู้เชี่ยวชาญสนใจก็หมายความว่า เราก็สามารถที่จะปรับปรุงหรือไปใช้หลักการเพื่อที่จะให้เศรษฐกิจของประเทศและโลกพัฒนาดีขึ้น” (พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๒)

จากกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่อันเชิญมากล่าวอ้าง จะเห็นได้ว่า เศรษฐกิจพอเพียงที่พระองค์ท่านตรัสไว้ คือแนวคิดที่ทรงย้ำเตือนให้พสกนิกรของพระองค์มีจิตสำนึกในการดำรงชีวิตอย่างมีสติ ตั้งอยู่บนเหตุและผล มีความพอประมาณในความต้องการไม่โลภไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น โดยเฉพาะในสภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน

นอกจากกระแสพระราชดำรัสแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงที่กล่าวมาแล้วนั้นยังมีหน่วยงานและนักการศึกษาได้กล่าวถึงความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงอีก ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (๒๕๖๐, หน้า ๘) ได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับชั้นตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้าง

พื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

อภิชัย พันธเสน (๒๕๖๐, หน้า ๑๗) ให้ความหมายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ แนวคิดในการดำเนินชีวิตที่ต้องประกอบด้วยความพอเพียงหรือความพอประมาณ คือ ไม่ฟุ้งเฟ้อ แต่ก็ไม่จำเป็นต้องกระเปียดกระเสียดจนเกิดความเดือดร้อน แต่ที่สำคัญที่สุดก็จะต้องมีเหตุผลแต่เป็นเหตุผลในพุทธธรรมหรือจริยธรรมของทุกศาสนา นั่นคือความไม่โลภจนเกินไป ซื่อสัตย์สุจริต และไม่เอาไรต์เอาเปรียบผู้อื่น

ปริญานูช พิบูลสรารุช (๒๕๕๓, หน้า ๑๐) ให้ความหมายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน จะต้องอาศัย ความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวัง

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง วิธีการดำเนินชีวิตอย่างไม่ประมาทโดยมีการประมาณตนเอง มีเหตุผล และมีระบบภูมิคุ้มกันที่ดี โดยใช้ความรอบรู้และสำนึกในคุณธรรม ดำเนินชีวิตด้วยความเพียร ซื่อสัตย์สุจริต ใช้ภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาศึกษาพัฒนาต่อยอดให้สามารถพึ่งตนเองได้

๓. หลักการและแนวทางในการดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (๒๕๖๐, หน้า ๔ - ๕) ได้ประมวลและกลั่นกรองพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆ ระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างเพียงพอในการนำหลักวิชาต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอนและขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานทางจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักวิชาการและนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้เกิดความสมดุลและความพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดีโดยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชนั้น ประกอบด้วย กรอบแนวคิด คุณลักษณะ ค่านิยม เงื่อนไข แนวทางปฏิบัติและผลที่คาดว่าจะได้รับ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๕๒, หน้า ๑๒ - ๑๕)

๑. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลาและเป็นการมองโลก

เชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤติเพื่อความมั่นคง และความยั่งยืนของการพัฒนา

๒. คุณลักษณะเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับโดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลางและการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

๓. คำนียาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย ๓ คุณลักษณะพร้อม ๆ กัน ดังนี้

๓.๑ ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

๓.๒ ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

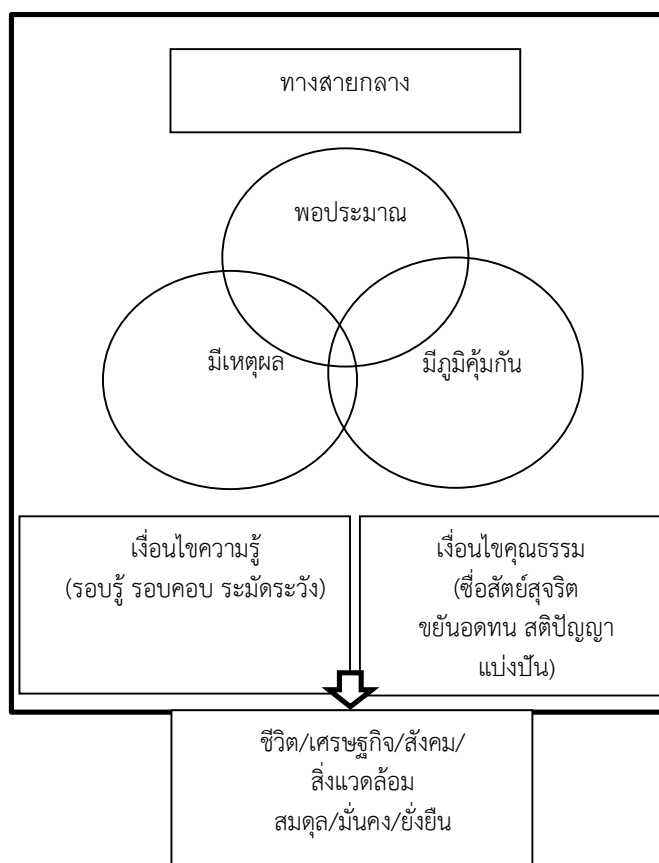
๓.๓ การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

๔. เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องการอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

๔.๑ เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

๔.๒ เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ไม่โลภและไม่ตระหนี่

๕. แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับ จากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี สรूपได้ตั้งภาพที่ ๑

ภาพที่ ๑ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (๒๕๔๒, หน้า ๑๕)

จากหลักการและแนวคิดที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวคิดและหลักการในการพัฒนาวิถีการดำเนินชีวิตแบบพึ่งตนเอง พออยู่พอกินในทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและสิ่งแวดล้อม โดยปรับประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติตนบนทางสายกลาง ตามหลัก ๓ ห่วง ๒ เงื่อนไข คือ หลักความพอประมาณ หลักมีเหตุผล และหลักการมีภูมิคุ้มกัน ภายใต้เงื่อนไข ความรู้ และคุณธรรม ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤติ เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

แนวทางการดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แนวทางการดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ดำเนินชีวิตสามารถ ปรับประยุกต์ใช้ได้หลากหลายด้านทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม รวมทั้งสามารถนำมาใช้ในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน และชาติ โดยแต่ละคนจะต้องพิจารณาปรับ ใช้ตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับเงื่อนไขในสถานะที่ตนเผชิญอยู่

ศูนย์ประสานงานอันเนื่องมาจากโครงการพระราชดำริ (๒๕๕๒, หน้า ๑๕ - ๑๗) ได้ กล่าวว่าหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้นเป็นหลักการดำเนินชีวิตตามแนวทางสายกลางที่เป็นวิธี

หนึ่งที่เน้นการรักษาความสมดุลในการปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ บนรากฐานแห่งความเป็นจริง ความถูกต้องอย่างเป็นเหตุเป็นผลกัน และมีความไม่ประมาท มีความไม่เสถียร เป็นหลักการที่สอดคล้องกับชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทยที่มีรากฐานบรรพบุรุษตั้งอยู่บนหลักคำสอนในพระพุทธศาสนา อันเป็นคำสอนที่เป็นแบบสากลที่รู้จักกันทั่วโลก ซึ่งเป็นคำสอนที่ทุก ๆ คน สามารถปฏิบัติได้ เพื่อให้มีความเป็น คนอย่างสมบูรณ์แบบ และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตปัจจุบันกับการปฏิบัติตนของคนทุกระดับ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นหลักในการคิดและเป็นแนวทางในการพัฒนาคน ให้เป็นคนมีคุณภาพสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างพอเพียง คือ มีความเจริญก้าวหน้า มีความสุข และพร้อมที่จะรับผิดชอบในภารกิจที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และเป็นคนที่พัฒนาตนเองได้จนสามารถดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง หมายถึง เป็นคนดีและคนเก่ง เก่ง คือเป็นคนมีคุณธรรมคู่กับความรู้ ความสามารถในการคิดพิจารณาแยกแยะสิ่งที่ถูก สิ่งที่ไม่ดี สิ่งใดควร ไม่ควรในการใช้ความรู้ทาง วิชาการและไปในทางที่ถูกต้อง สามารถปรับใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละสภาพแวดล้อมและก่อให้เกิด ประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม นอกจากนี้แล้วยังต้องมีความเพียร ความอดทน ในการพัฒนา ตนเองอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านการศึกษาค้นคว้าความรู้เพื่อให้ก้าวหน้าต่อการเปลี่ยนแปลงและทบทวน ข้อผิดพลาดเพื่อนำมาแก้ไขข้อบกพร่องของตนเองได้

คนที่จะสามารถใช้ชีวิตให้ก้าวหน้า มั่นคง และยั่งยืนนั้น หมายความว่า คนที่สามารถ บริหารจัดการชีวิตในด้านต่าง ๆ ได้อย่างสมดุล ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้าน สิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม

การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทำได้หลายด้านและหลากหลายรูปแบบ เพื่อให้ครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ ในทุกระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน และชาติ โดยแต่ละคนจะต้อง พิจารณาปรับใช้ตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับเงื่อนไข ในสถานะที่ตนเผชิญอยู่ ตัวอย่างการ ประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในระดับต่าง ๆ เช่น การประยุกต์ใช้ในระดับเกษตรกร เช่น ทฤษฎีใหม่ ที่เน้นการพัฒนาอย่างเป็นขั้นเป็นตอน โดยเริ่มต้นจากการสร้างความมั่นคงทางพื้นฐานในระดับ ครัวเรือนให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ เกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริเป็นตัวอย่างที่ดีของการ บริหารจัดการทรัพยากรดิน น้ำ อย่างคุ้มค่า โดยอาศัยหลักการรักษาสมดุลทางธรรมชาติ เพื่อให้ ครอบครัวยุคใหม่นั้นมีความพออยู่ พอกิน ไปได้อย่างมั่นคง ซึ่งหลังจากนั้นแล้วก็สามารถก้าวเข้าสู่ การรวมตัวกันทำกิจกรรมต่าง ๆ ในรูปกลุ่ม องค์กรหรือชุมชน ที่ครอบครัวเดียวอาจจะทำไม่ได้ เช่น การจัดตั้งกองทุนออมทรัพย์ กองทุนสวัสดิการ ธนาคารโค กระบือ กลุ่มแม่บ้านประกอบอาชีพเสริม สหกรณ์ร้านค้าต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อให้การดำเนินชีวิตมีความสมดุลมากขึ้น และสามารถพร้อมรับ ผลกระทบทางบวกและป้องกันแรงกระแทกทางลบจากภายนอกได้ และท้ายสุดเป็นการเชื่อมโยงกับ ธุรกิจขนาดใหญ่ กับทางภาครัฐหรือองค์กรต่าง ๆ

การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงระดับบุคคลและครอบครัว เริ่มต้นจากการเรียนรู้ ด้านวิชาการยังรวมถึงทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต เพื่อให้สามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ด้านต่าง ๆ ของโลก พร้อมทั้งส่งเสริมและสร้างคุณธรรม ให้มีความเข้าใจและตระหนักถึงคุณค่าของ การอยู่ร่วมกันในสังคม และอยู่ร่วมกับระบบนิเวศอย่างมีความสมดุล เพื่อจะได้มีความเกรงกลัวและ ความละอายต่อการประพฤติผิดมิชอบ ไม่ตระหนี่ เป็นผู้ให้ ความเกื้อกูล มีการแบ่งปัน มีสติคิด

พิจารณาอย่างรอบคอบก่อนที่จะตัดสินใจ หรือกระทำการใด ๆ จนกระทั่งเกิดเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีในการดำรงชีวิต โดยสามารถคิดและลงมือทำบนพื้นฐานของควมมีเหตุผลพอประมาณตามบทบาทและหน้าที่ของแต่ละบุคคล แล้วฝึกปฏิบัติเช่นนี้จนตนสามารถทำตนให้เป็นพึงของตนเองได้ และเป็นที่ยังของผู้อื่นได้

การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงระดับชุมชน ซึ่งประกอบด้วย บุคคลในครอบครัวที่มีความรู้และคุณธรรมในการดำเนินชีวิตจนสามารถพึ่งตนเองได้ บุคคลเหล่านี้มารวมกลุ่มกันทำกิจกรรมที่สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพสังคมของแต่ละชุมชน โดยพยายามใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชนให้เกิดประโยชน์ โดยการร่วมแรงร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคคลหลายสถานภาพในสิ่งที่จะสร้างประโยชน์สุข โดยอาศัยการมีสติ มีปัญญา ความสามารถของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและบนพื้นฐานของความซื่อสัตย์สุจริต อดทน อดกลั้น มีความขยันหมั่นเพียรและความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือแบ่งปันกัน ตลอดจนนำไปสู่ความสามัคคีของคนในชุมชน ซึ่งเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีของชุมชน จนนำไปสู่การพัฒนาของชุมชนที่สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ จนกระทั่งสามารถพัฒนาไปสู่เครือข่ายระหว่างชุมชนต่าง ๆ

การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงระดับประเทศ ทางภาครัฐจำเป็นต้องมีแผนการบริหารจัดการประเทศที่ส่งเสริมให้บุคคลและชุมชน มีวิถีปฏิบัติมีความร่วมมือ และการพัฒนาในสาขาวิชาต่าง ๆ ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงและดำเนินการตามแผนดังกล่าวอย่างรอบคอบ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่เริ่มจากการวางรากฐานของประเทศให้มีความพอเพียง โดยส่งเสริมให้ประชาชนส่วนใหญ่สามารถอยู่ได้อย่างพอมีพอกินและพึ่งตนเองได้ด้วยโดยมีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ และมีคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความขยันหมั่นเพียรเอื้อเฟื้อแบ่งปัน และใช้สติปัญญาในการตัดสินใจและดำเนินชีวิต พร้อมทั้งส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างกลุ่มคนต่าง ๆ จากหลากหลายภูมิสังคม หลากหลายอาชีพ หลากหลายความคิด ประสบการณ์ เพื่อสร้างความเข้าใจ และรู้ความเป็นจริง ระหว่างกันของคนในประเทศ จนนำไปสู่ความสามัคคี และมีจิตสำนึกในการร่วมแรงร่วมใจกันพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าไป สอดคล้องสมดุลกับสภาพความเป็นจริงของคนในประเทศประชาธิปไตยบนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง การมีบุคลิกภาพและวิถีชีวิตตามระบอบประชาธิปไตยบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง คือ มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงคุณค่าของการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข สนใจเหตุการณ์ และปัญหาของสังคม ชุมชน ประเทศชาติ พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลและมีส่วนร่วมในกิจกรรม อย่างเหมาะสมกับสถานะภาพของแต่ละบุคคล บนพื้นฐานของความเสียสละและความซื่อสัตย์สุจริต

นอกจากนี้แล้ว ยังสามารถนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในด้านต่าง ๆ โดยสังเขป เช่น

๑. ด้านการใช้จ่าย มีวินัยในการใช้จ่ายอย่างสมเหตุสมผล รู้จักวางแผนอย่างรอบคอบในการลดรายจ่าย-เพิ่มรายได้ ในส่วนที่จำเป็น ใช้ชีวิตอย่างเหมาะสม เป็นเหตุเป็นผลใช้ชีวิตไม่เสีียง

๒. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รู้จักใช้และจัดการทรัพยากรอย่างฉลาดและรอบคอบ เลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัด คุ่มค่ามากที่สุด และให้เกิดประโยชน์สูงสุด ดูแลรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนสูงสุด

๓. ด้านเทคโนโลยี รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการและสภาพแวดล้อม พัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาชาวบ้าน และสามารถต่อยอดกับภูมิปัญญาจากภายนอกที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงประโยชน์กับคนหมู่มาก และประโยชน์ระยะยาว

มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาประเทศตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (๒๕๕๔, หน้า ๕) กล่าวไว้ว่า การปฏิบัติตนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีดังนี้

๑. ยึดความประหยัดตัดทอนค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นและความฟุ่มเฟือย การดำรงชีพอย่างจริงจัง

๒. ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้องสุจริต แม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลนในการดำรงชีพก็ตาม

๓. ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์ในทางค้าขายการประกอบอาชีพแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรง

๔. ไม่หยุดนิ่งที่ใฝ่หาความรู้อย่างสม่ำเสมอให้เกิดมีรายได้เพิ่มพูนขึ้น จนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ

๕. ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดีลดละสิ่งชั่วให้หมดทั้งนี้ด้วยสังคมไทยที่ล่มสลายลง เพราะยังมีบุคคลจำนวนมากมีใช้น้อยที่ดำเนินการโดยปราศจากความละอาย

สรุปได้ว่า แนวทางการดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถประยุกต์ใช้ทั้งระดับบุคคลและครอบครัว ระดับชุมชน และระดับประเทศ เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างพอเพียง คือ เจริญก้าวหน้าไปอย่างสมดุล และมีความสุขตามอัตภาพ และพร้อมที่จะร่วมรับผิดชอบภารกิจอันเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมโดยยึดถือความประหยัด การประกอบอาชีพที่สุจริต ไม่หยุดนิ่งในการแสวงหาความรู้ และปฏิบัติตนไปในทางที่ดี

๔. ความสำคัญของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับ ครอบครัว ชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศโดยมีความสำคัญดังต่อไปนี้

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นการดำเนินงานไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ จากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลง

อย่างรวดเร็ว และกว้างขวางทั้งทางด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอก ได้เป็นอย่างดี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ๒๕๕๔, หน้า ๗)

กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๕๖, หน้า ๓) ได้ให้ความสำคัญของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

๑. เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่มีความสำคัญยิ่งสำหรับการขจัดความยากจน และการลดความเสี่ยงทางเศรษฐกิจ

๒. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นพื้นฐานของการสร้างพลังอำนาจของชุมชนและการพัฒนาศักยภาพชุมชนให้เข้มแข็ง เพื่อเป็นฐานรากของการพัฒนาประเทศ

๓. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงช่วยยกระดับความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมขององค์กรต่าง ๆ ด้วยการสร้างข้อปฏิบัติในการดำเนินงานบนรากฐานของความพอเพียง

๔. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสำคัญยิ่งต่อการปรับปรุงมาตรฐานของธรรมาภิบาลในการบริหารงานภาครัฐ

๕. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายของชาติเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันต่อสถานการณ์ที่เข้ามากระทบโดยฉับพลัน และเพื่อปรับปรุงนโยบายต่างๆ ให้เหมาะสม

๖. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงช่วยพัฒนาคนให้พออยู่พอกินและอยู่ดีมีสุข พึ่งตนเองได้ระดับหนึ่ง มีศักยภาพ มีทางเลือก ทั้งด้านสุขภาพ ความรู้ ทักษะ อาชีพ เสรีภาพ

๗. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงช่วยให้มนุษย์อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสันติสุข ไม่เบียดเบียน ไม่เอาัดเอาเปรียบ แบ่งปัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีจิตเมตตา และจิตสาธารณะ

สรุปได้ว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงชี้ถึงแนวการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชน และหน่วยงานในทุกๆระดับ เพื่อความอยู่รอด มั่นคง ยั่งยืน พึ่งตนเองได้ และจะส่งผลถึงการพัฒนาประเทศให้มีความมั่นคง ยั่งยืน โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวเองที่ดี ตลอดจนใช้ความรู้ และความมีคุณธรรม

๕. เป้าหมายการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา

ความเป็นมาของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาเยาวชนคืออนาคตของชาติ การพัฒนาคนคือหัวใจของการพัฒนาที่ยั่งยืน และตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ในหลักสูตรแกนกลาง พ.ศ. ๒๕๔๔ และ พ.ศ. ๒๕๕๑ ในส่วนของสาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐานเรียนรู้ เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องปลูกฝังค่านิยมและหล่อหลอมพฤติกรรมจนเป็นนิสัย ตั้งแต่ระดับอนุบาล ขึ้นพื้นฐาน อาชีวฯ และระดับอุดมศึกษา เมื่อเกิดปัญหาการเรียนการสอนที่ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายตามหลักสูตรได้ จำเป็นต้องมียุทธศาสตร์ กลไก ขั้นตอน วิธีการขับเคลื่อนอย่างเป็นระบบ ทั้งการบริหารจัดการ การเรียนการสอน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและพัฒนาบุคลากร เนื่องจากเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องนามธรรม การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในระยะแรก จึงเริ่มจากการค้นหาตัวอย่างกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เป็นรูปธรรมเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและชัดเจน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีคุณลักษณะและการจัดการที่สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ

๑. พอประมาณกับศักยภาพของนักเรียน พอประมาณกับภูมิสังคมของโรงเรียนและชุมชนที่ตั้ง ฝึกให้เด็กคิดเป็นทำเป็นอย่างมีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันในด้านต่าง ๆ (โดยการดำเนินกิจกรรมต้องนำไปสู่ความยั่งยืนของผลการดำเนินงาน)

๒. ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ความรู้อย่างรอบคอบระมัดระวัง ฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต ไม่เอาัดเอาเปรียบผู้อื่น อดทน มีความเพียร มีวินัย มีสัมมาคารวะ รู้จักทำประโยชน์ให้กับสังคม ร่วมดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและสืบสานวัฒนธรรมไทยนอกจากนี้ยังส่งเสริมให้บูรณาการการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมเหล่านี้ เข้าใจในการเรียนรู้สาระต่าง ๆ ทุกสาระการเรียนรู้ การจัดการศึกษาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานศึกษาธิการภาค ๑, ๒๕๖๑, หน้า ๑๑) คือ การปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักการใช้ชีวิตที่พอเพียง เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ ฝึกการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปัน มีจิตสำนึกรักษาสีสิ่งแวดล้อม และเห็นคุณค่า ของวัฒนธรรมค่านิยมเอกลักษณ์/ความเป็นไทย สรุปได้ดังภาพที่ ๒

เป้าหมายของการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา

สถานศึกษานำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการศึกษาและดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน/สังคม

ผู้บริหารครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ภาพความสำเร็จ

นักเรียนมีความรู้ ทักษะ

ปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่อย่างพอเพียง”

ผู้ปกครอง ชุมชน ดำเนินชีวิตและมีการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ภาพที่ ๒ เป้าหมายการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา

ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการภาค ๑ (๒๕๖๑, หน้า ๑๑)

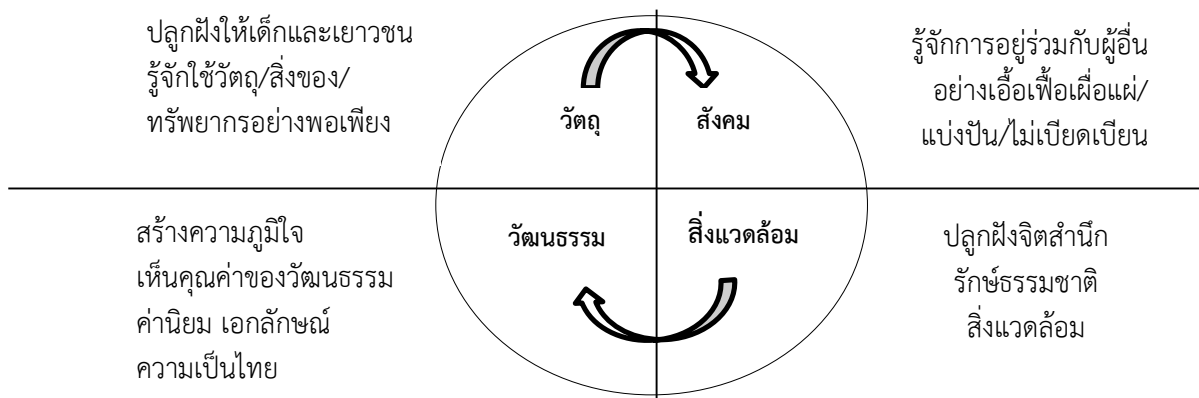
การจัดการศึกษาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ดำเนินการได้ใน ๒ ส่วน การบริหารสถานศึกษา ในด้านต่าง ๆ การจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วย

๒.๑ การสอดแทรกสาระเศรษฐกิจพอเพียงในหลักสูตรและสาระเรียนรู้ในห้องเรียน

๒.๒ การประยุกต์หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนอกห้องเรียน

โดยมีเป้าหมายนักเรียนอยู่อย่างพอเพียง สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ สรุปได้ดังภาพที่ ๓

**เป้าหมายนักเรียนอยู่อย่างพอเพียง สมดุลและพร้อมรับ
การเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ**

ภาพที่ ๓ เป้าหมายนักเรียนอยู่อย่างพอเพียง สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ

ที่มา: สำนักงานศึกษาธิการภาค ๑ (๒๕๖๑, หน้า ๑๒)

การบรรลุเป้าหมายดังกล่าวข้างต้น ครูเป็นบุคลากรที่สำคัญในการถ่ายทอดความรู้และปลูกฝังหลักคิดต่าง ๆ ให้แก่เด็ก โดยครูต้องเข้าใจอย่างถูกต้อง สามารถวิเคราะห์ความพอเพียงหรือไม่พอเพียงของตนเองและครอบครัวได้และทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง

๖. การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๕๓, หน้า ๒๓ - ๒๕) ได้ดำเนินการวางแผนการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนดังนี้

วัตถุประสงค์

เพื่อให้สถานศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติในทุกกระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง

วิสัยทัศน์

กระทรวงศึกษาธิการมุ่งพัฒนาสถานศึกษาในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลสู่การดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เรียน ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

นโยบายหลัก ๔ ประการ

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้หน่วยงานในสังกัดและในกำกับพร้อมประสานความร่วมมือระหว่างกันในการดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาและกำหนดแผนการดำเนินงานหลักไว้ ๔ ประการ

๑. การสร้างความรู้ความเข้าใจ โดยการพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ ตลอดจนกิจกรรมส่งเสริมต่าง ๆ การพัฒนาบุคลากรเครือข่ายการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจ

๒. การนำสู่การปฏิบัติ โดยนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนและการบริหารจัดการในสถานศึกษา

๓. การประสานความร่วมมือและเชื่อมโยงเครือข่าย โดยการจัดทำฐานข้อมูลกลางเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา

๔. การติดตามประเมินผล โดยการพัฒนาตัวชี้วัดความพอเพียงของสถานศึกษาการติดตามผลงานในพื้นที่ การรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงาน การประเมินผล นักเรียน นักศึกษา และประชาชนที่รับบริการ ตลอดจนเชื่อมโยงผลงานของครู/ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จกับการประเมินวิทยฐานะ

ยุทธศาสตร์และแนวทางการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แนวทางการขับเคลื่อน

๑.๑ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยแนวทางการนำแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษา

๑.๒ จัดทำแนวทางการจัดการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนทุกระดับการศึกษา โดยสอดแทรกสาระเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้เกิดการพัฒนาตามลำดับ โดยเริ่มให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ระดับบุคคล และครอบครัวรู้จักนำไปประยุกต์ใช้ นำไปขยายผลในครอบครัวและชุมชนเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและประเทศ

๑.๓ จัดทำแนวทางการจัดระบบบริหารจัดการของสถานศึกษาตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาบุคลากร

แนวทางการขับเคลื่อน

๒.๑ อบรมสัมมนาผู้บริหารการศึกษาให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๒.๒ ฝึกอบรมและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษากลุ่มเป้าหมาย ให้สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการสู่การเรียนการสอนและการบริหารจัดการ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การขยายผลและพัฒนาเครือข่าย

แนวทางการขับเคลื่อน

๓.๑ ให้สถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างเข้าไปช่วยเหลือพัฒนาสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ ๑: ๑๐ แห่ง ในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการ

๓.๒ ให้มีระบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และส่งเสริม สนับสนุน ประสานการดำเนินงานของเครือข่าย

๓.๓ จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศและเชื่อมโยงเครือข่ายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

แนวทางการขับเคลื่อน

๔.๑ เผยแพร่การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการศึกษา โดยจัดทำสื่อรูปแบบต่าง ๆ

๔.๒ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ความก้าวหน้าของการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนากระบวนการติดตามและประเมินผล

แนวทางการขับเคลื่อน

ในการติดตามและประเมินผลเพื่อทราบการดำเนินงานด้านการจัดการเรียน การสอน การบริหารจัดการและการพัฒนาเครือข่าย โดยมีแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

๕.๑ จัดให้มีคณะกรรมการติดตามประเมินผลระดับกระทรวง ระดับภูมิภาคและระดับสถานศึกษา โดยให้คณะกรรมการมีหน้าที่ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานในภาพรวมระดับภูมิภาคและสถานศึกษา

๕.๒ กำหนดรูปแบบ แนวทาง เครื่องมือและคู่มือในการติดตามและประเมินผล

๕.๓ ดำเนินการติดตามประเมินผลและรายงานผล

ขั้นตอนการดำเนินการตามแนวหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษา

การดำเนินการตามแนวทางการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

๑. กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นนโยบายสำคัญของสถานศึกษา

๒. พัฒนาความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรทั้งผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา และส่งเสริมให้ปฏิบัติตนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๓. ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ

๔. ทบทวนหรือปรับปรุงโครงสร้างและพัฒนากิจการตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๕. จัดทำ ปรับปรุงหรือเพิ่มเติมโครงการ กิจกรรม และปรับแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา

๖. ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

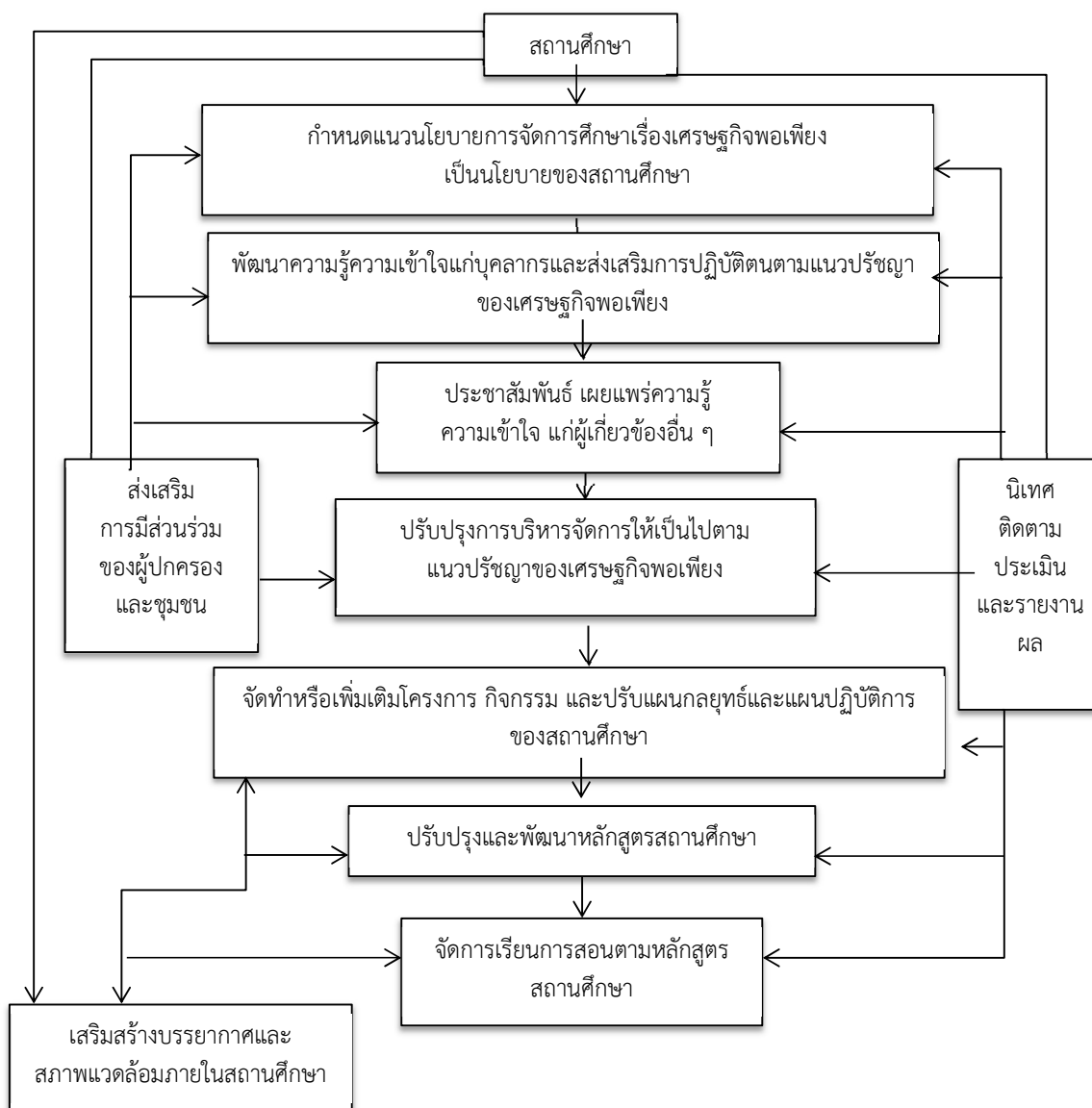
๗. จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของสถานศึกษา

๘. เสริมสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

๙. จัดระบบนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินการ

๑๐. ให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในขั้นตอนสำคัญทุกขั้นตอนการดำเนินการ ดังภาพที่ ๔

ภาพที่ ๔ ขั้นตอนการดำเนินการตามแนวทางการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษา

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๕๓, หน้า ๒๕)

๗. การบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้นจะต้องมีหลักการและวิธีการดำเนินงานมีความชัดเจน ในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตสำหรับการตัดสินใจ ตั้งแต่เรื่องเล็ก ๆ ในชีวิตประจำวันของแต่ละคน ไปจนถึงเรื่องใหญ่ระดับชาติ การที่จะทำให้นโยบายของเศรษฐกิจพอเพียงกลายเป็นวัฒนธรรมหลักในการใช้ชีวิตของคนในสังคมจำเป็นต้องมีกระบวนการหล่อหลอมให้ทุกคนมีความเชื่อมั่นและสามารถนำหลักการนี้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างอัตโนมัติเหมือน ๆ

กับการคิดเลขหรือที่จักรยานในชีวิตประจำวัน และการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้เกิดกระบวนการดังกล่าว

สถานศึกษาควรมีกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาภายในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงดังนี้

ด้านการบริหารจัดการ

ความพอเพียงในสถานศึกษาแนวทางปฏิบัติเริ่มจากครู และผู้บริหารสถานศึกษาเล็งเห็นความสำคัญและน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ เป็นแม่พิมพ์พ่อพิมพ์ที่ดีทั้งในด้านการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักคุณธรรม อาทิ ขยัน อดทน ไม่ยุ่งเกี่ยวกับการพนันและอบายมุขและการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อาทิ ตั้งใจสอน หมั่นหาความรู้เพิ่มเติม เปิดโอกาสให้เด็กแสดงความคิดเห็นเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูกับนักเรียน กระตุ้นให้เด็กคิดเป็นทำเป็น และปลูกฝังคุณธรรมเพื่อเป็นการสร้างคนดี

ตัวอย่างความพอเพียง เช่น ครูต้องเป็นต้นแบบที่ดีให้เด็กเห็นและนำไปเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต ด้านการบริหารและการเรียนการสอนของโรงเรียนควรปรับให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของแต่ละแห่ง โรงเรียนในเมืองก็ปรับให้เข้ากับวิถีชีวิตของคนในเมือง โรงเรียนชนบทก็ปรับให้เข้ากับวิถีชีวิตในชนบท สอนให้นักเรียน นักศึกษารู้รักสามัคคี เรียนรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รู้จัดการทำงาน จัดกิจกรรมละลดเล็กอบายมุข ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ขยันหมั่นเพียร เรียนรู้ พัฒนา โดยใช้สติปัญญาอย่างรอบคอบเป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๕๔, หน้า ๑๔)

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการในสถานศึกษา ควรเริ่มปฏิบัติจากผู้บริหารและครูน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ และพัฒนาการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม ควบคู่กับเรียน เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นกระตุ้นให้เด็กคิดเป็น ปลูกฝังคุณธรรมเพื่อสร้างให้เด็กเป็นคนดี

ด้านวิชาการ

๑. ด้านหลักสูตร

การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในด้านการพัฒนาและการใช้หลักสูตรนั้น ทฤษฎีใหม่เป็นทฤษฎีที่ช่วยให้เกษตรกรสามารถที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมให้เกิดผลพอเพียงที่จะเลี้ยงตนเองให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสมกับอัตภาพ การศึกษาจึงน่าจะทำหน้าที่ในด้านการพัฒนาสติปัญญาของบุคคลให้สามารถที่จะพึ่งตนเองในการดำรงชีวิตประจำวันและแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้ ดังนั้น หลักสูตรจึงควรที่จะประกอบไปด้วยสาระที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน และปัญหาในการดำรงชีวิต โดยมีการบูรณาการความรู้ ทักษะ และเจตคติที่จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตเพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจและมีการพัฒนาในเรื่องนั้น ๆ แต่เนื่องจากกิจกรรมการดำเนินชีวิตประจำวันในแต่ละแห่งอาจมีลักษณะแตกต่างกัน ดังนั้นการจัดสาระของหลักสูตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่นจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ ดังนั้น หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานนี้ จึงควรเป็นหลักสูตรท้องถิ่นที่ยึดกิจกรรมการดำรงชีวิต การแก้ปัญหาและพัฒนาตนเองในการดำรงชีวิตเป็นแกน อันจะทำให้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชีวิตได้จริง กิจกรรมการดำรงชีวิตควรเริ่มจากใกล้ตัวไปไกลตัว หรือจากระดับแคบไปกว้าง โดยมีการจัดสัดส่วนที่เหมาะสมการปฏิบัติควบคู่กันไป เรื่องสำคัญที่ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดหลักสูตร

และการสอนพึงให้ความสำคัญและดำเนินการอย่างจริงจังต่อไป แนวการสอนดังกล่าวควรมีลักษณะที่สำคัญดังนี้ (กิริติวัฒน์ อัครเส, ๒๕๔๓, หน้า ๒๗)

๑.๑ ควรจัดการเรียนการสอนโดยยึดจุดหมายหลัก ซึ่งได้แก่กระบวนการพึ่งตนเอง หรือการพัฒนาเป็นแกนในการสอนตลอดหลักสูตร

๑.๒ ควรจัดการเรียนการสอนให้มีลักษณะที่ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนและได้เรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ ที่จำเป็นซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอด และความเข้าใจในสิ่งที่เรียนอย่างแท้จริง

๑.๓ ควรจัดการเรียนการสอนให้มีการเรียนรู้ทั้งทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติควบคู่กันไปอย่างมีสมดุล เพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับการปฏิบัติจริง และส่งเสริมการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสภาพการณ์ต่าง ๆ ให้มาก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสามารถ และความชำนาญในการใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์

๑.๔ ควรจัดสภาพแวดล้อม กิจกรรมประจำวัน และวิถีชีวิตของครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนในเรื่องต่าง ๆ ที่ต้องการจะปลูกฝังให้แก่ผู้เรียน

๒. ด้านการจัดการเรียนการสอน

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นทฤษฎีใหม่ได้กำหนดการดำเนินโครงการเป็นขั้นตอน ๓ ขั้นด้วยด้วยกัน เป็นการเรียนรู้ทั้งทางด้านทฤษฎีและการปฏิบัติควบคู่กันไป ในปัจจุบันนี้หลักสูตรได้กำหนดให้ครูสอนโดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน อันจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดและเรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต จึงนับได้ว่าเป็นความพยายามในการแก้ปัญหาที่ก้าวไปได้อีกขั้นหนึ่งแต่การเรียนรู้ตามแนวคิดของทฤษฎีใหม่ที่มีลักษณะเป็นการเรียนรู้ทั้งด้านทฤษฎีและการปฏิบัติควบคู่กัน (กิริติวัฒน์ อัครเส, ๒๕๔๓, หน้า ๒๗)

แนวทางและวิธีการจัดการเรียนรู้โดยนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่กระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียนต้องมีเป้าหมายดังนี้ (พัฒนาภรณ์ ฉัตรวิโรจน์, ๒๕๔๕, หน้า ๑๖)

๒.๑ นักเรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถนำมาใช้ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตประจำวันของนักเรียน วิถีชีวิตชุมชนและภูมิปัญญาชาวบ้านสามารถ พึ่งตนเองได้ และเป็นวิถีชีวิตที่ต้องการ

๒.๒ ครูและบุคลากรในโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๓ โรงเรียนสามารถดำเนินการเกษตรในแนวเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นแบบอย่างและขยายผลสู่ชุมชน ทั้งในเขตบริการและพื้นที่ใกล้เคียงได้

๒.๔ โรงเรียนมีความตระหนัก และเห็นคุณค่าในการดำเนินงานเกษตรแนวเศรษฐกิจพอเพียง ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๒.๔.๑ เริ่มจากการศึกษารายละเอียดเศรษฐกิจพอเพียง เพราะเป็นเรื่องใหม่ที่มีความสำคัญต่อสถานศึกษา

๒.๔.๒ ผู้สอนจึงควรมีความรู้ความเข้าใจ เห็นคุณค่าเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี เช่น ศึกษาจากเอกสารและสื่อต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง เชิญผู้มีความสามารถเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นวิทยากร ศึกษาดูงานจากสถานที่จริงที่มีการจัด

กิจกรรมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

๒.๔.๓ วิเคราะห์สภาพโรงเรียน เช่น สภาพพื้นที่ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ สภาพแวดล้อม เพื่อหาความพร้อมในการจัดกิจกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เรื่องสำคัญที่ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดหลักสูตรและการสอนพึงให้ความสำคัญและดำเนินการอย่างจริงจังต่อไป แนวการสอนดังกล่าวควรมีลักษณะที่สำคัญดังนี้

๑) ควรจัดการเรียนการสอนโดยยึดจุดหมายหลัก ซึ่งได้แก่กระบวนการพึ่งตนเอง หรือการพัฒนาเป็นแกนในการสอนตลอดหลักสูตร

๒) ควรจัดการเรียนการสอนให้มีลักษณะที่ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางคือให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน และได้เรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ ที่จำเป็น ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอด และความเข้าใจในสิ่งที่เรียนอย่างแท้จริง

๓) ควรจัดการเรียนการสอนให้มีการเรียนรู้ทั้งทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติควบคู่กันไปอย่างมีสมดุล เพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างข้อความรู้กับการปฏิบัติจริงและส่งเสริมการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสภาพการณ์ต่าง ๆ ให้มาก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสามารถและความชำนาญในการใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์

๔) ควรจัดสภาพแวดล้อม กิจกรรมประจำวันและวิถีชีวิตของครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนในเรื่องต่าง ๆ ที่ต้องการจะปลูกฝังให้แก่ผู้เรียน

๓. ด้านกิจการนักเรียน

การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการศึกษาด้านกิจการนักเรียนมีลักษณะดังนี้ (ปริญานูช พิบูลสรารุช, ๒๕๕๓, หน้า ๑๐ - ๑๓)

๓.๑ กิจกรรมสามารถมีความหลากหลายของเนื้อหา แล้วแต่ตามสภาวะภูมิสังคมของแต่ละสถานศึกษา แต่ที่สุดแล้วต้องปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีวิถีคิด อุบนิสัยและพฤติกรรมที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๓.๒ เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการโดยนักเรียน นักศึกษา และมีครูเป็นผู้นำหรือผู้สนับสนุน

๓.๓ จำนวนนักเรียน นักศึกษา ครูที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ ไม่ควรน้อยกว่า ๒๕ % ของจำนวนบุคลากรทั้งหมดของโรงเรียน

๓.๔ นักเรียน นักศึกษา ที่เข้าร่วมโครงการ ควรมีความประพฤติดีสมัครใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนอยู่ในระดับปานกลางถึงดีและมีสุขภาพดี

๓.๕ เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เกิดความก้าวหน้าไปพร้อมกับความสมดุลทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ของสถานศึกษาและสามารถขยายผลออกสู่ชุมชนได้

๔. ส่งเสริมความรู้และคุณธรรมของผู้เข้าร่วมกิจกรรม: กิจกรรมต่าง ๆ ต้องส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมมีความรอบรู้มากยิ่งขึ้น เปิดโอกาสให้ได้มีการพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ ส่งเสริมการมีคุณธรรม (เช่น ความมีระเบียบวินัย มีสัมมาคารวะ ซื่อสัตย์สุจริต มีความกตัญญูตวาทะ มีสติปัญญา แยกแยะถูกผิด ควรมีความขยันหมั่นเพียร อดทน สนใจใฝ่รู้ มีจิตสำนึก เห็นประโยชน์ของการช่วยเหลือผู้อื่นและทำตัวให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม)

สรุปได้ว่า การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในด้านวิชาการนั้นจะต้องบูรณาการทุกด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านกิจการนักเรียนและส่งเสริม

ความรู้และคุณธรรมของนักเรียน ควรจัดให้มีการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เช่นการเรียนรู้จากโรงเรียนต้นแบบหรือตัวอย่างเพื่อค้นหากิจกรรมที่เป็นรูปธรรม เป็นการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องชัดเจน และปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ในที่สุด

ด้านบุคลากร

การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ได้มีนักการศึกษากล่าวไว้ ดังนี้

สุริพร วงศ์สวัสดิ์สุข (๒๕๕๑, หน้า ๑๐๓) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการศึกษา ดังนี้

๑. สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนมีศึกษานิเทศก์มาเป็นพี่เลี้ยงให้ครูผู้สอนในการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้

๒. สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรหามาตรการส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้นในประเด็นดังต่อไปนี้

๒.๑ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ในเรื่องการกำหนดจุดประสงค์ เนื้อหาการเรียนรู้ กิจกรรม รวมทั้งสื่อการเรียนการสอน

๒.๒ การแปลงหลักสูตรมาสู่การสอน ในเรื่องการกำหนดวิธีการ การกำหนดกิจกรรม การกำหนดสื่อการเรียนการสอน

๒.๓ การประเมินผล เป็นการวัดผลของหลักสูตรในเรื่อง ผลที่คาดหวังของหลักสูตร เนื้อหาสาระการจัดการเรียนการสอน กิจกรรม สื่อการสอนและวิธีวัดประเมินผล

สรุปได้ว่าการพัฒนาด้านบุคลากรนั้นควรได้รับการสนับสนุนจากต้นสังกัดส่งเสริมความรู้มาเป็นพี่เลี้ยง และสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมีความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถ่องแท้และลึกซึ้ง สามารถจัดการเรียนการสอนให้แก่แก่นักเรียนได้อย่างเหมาะสมและมีความหมายต่อชีวิต

ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชนนั้นเป็นแนวทางหนึ่งที่สำคัญซึ่งจะช่วยให้การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเกิดผลในทางปฏิบัติในทุกระดับและทุกภาคส่วนอันจะนำไปสู่การพัฒนาที่มั่นคงและยั่งยืนของประเทศชาติ

กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๖๐, หน้า ๑ - ๘) โดยสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ ได้สรุปแนวทางในการให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อร่วมกันขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า สถานศึกษาควรให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในขั้นตอนสำคัญทุกขั้นตอนตามแนวทาง ดังนี้

๑. ร่วมกำหนดแนวนโยบาย และการวางแผน

๒. ร่วมให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร

๓. ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการจัดสภาพและบรรยากาศภายใน สถานศึกษา

๔. ส่งเสริมการเรียนรู้และการปฏิบัติตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ที่บ้าน และสถานที่อื่น ๆ

ร่วมติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

ในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๕๖, หน้า ๓) ได้กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาในด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ดังนี้

๑. สถานศึกษามีแผนร่วมกับชุมชนเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๒. สถานศึกษาให้บริการสถานที่แก่ชุมชนเพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๓. สถานศึกษาร่วมมือกับชุมชนจัดกิจกรรมพัฒนาสิ่งแวดล้อมหรือสังคมหรือ เศรษฐกิจหรือวัฒนธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๔. สถานศึกษาระดมทรัพยากรร่วมกับชุมชนเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน

สรุปได้ว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนเพื่อร่วมกันขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชนนั้นเป็นภารกิจสำคัญที่สถานศึกษาและชุมชนควรเริ่มดำเนินการตั้งแต่การวางแผนในการดำเนินงาน การบริการแหล่งเรียนรู้ การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชน รวมถึงการระดมทรัพยากรร่วมกับชุมชน เพื่อขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน

๘. การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อฝึกให้เด็กคิดเป็นทำเป็นอย่างมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันส่งเสริมให้เด็กทำงานร่วมกับผู้อื่นนั้นจะต้องมีหลักการจัดการกิจกรรมดังต่อไปนี้

ปรียานุช พิบูลสรารุช (๒๕๕๓, หน้า ๒๖) กล่าวว่า การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา ได้เริ่มจากการไปค้นหากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีคุณลักษณะ และการจัดการที่สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือพอประมาณกับศักยภาพของนักเรียน พอประมาณกับภูมิสังคมของโรงเรียนและชุมชนที่ตั้ง เช่น เด็กช่วงชั้นที่ ๒ ทำสหกรณ์ได้ เด็กช่วงชั้นที่ ๔ ดูแลสิ่งแวดล้อมมีการส่งเสริมให้ใช้ความรู้รอบคอบระมัดระวังฝึกให้เด็กคิดเป็นทำเป็นอย่างมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันส่งเสริมให้เด็กทำงานร่วมกับผู้อื่น สุจริต มีความซื่อสัตย์ รับผิดชอบ ไม่เอาัดเอาเปรียบผู้อื่น มีวินัย มีสัมมาคารวะ ปลูกฝังจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อมสืบสานวัฒนธรรมไทย กล่าวคือสอนให้ผู้เรียนยึดมั่นในหลักศีลธรรม พัฒนาค้นให้เขาทำประโยชน์ให้กับสังคมและสิ่งแวดล้อม มีภูมิคุ้มกัน เราไปค้นหากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างนี้ เพื่อให้มีตัวอย่างรูปธรรมในการสร้างความเข้าใจภายในวงการศึกษว่าหลักเศรษฐกิจพอเพียงหมายความว่าอย่างไร และสามารถนำไปใช้ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้อย่างไรบ้าง หลังจากนั้นก็ส่งเสริมให้บูรณาการการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมเหล่านี้ เข้าไปในการเรียนรู้สาระต่าง ๆ บูรณาการเข้ากับทุกวิชา เช่น ชีววิทยา ทำให้เกิดสมดุลทางสิ่งแวดล้อม บูรณาการเข้ากับวิชาคณิตศาสตร์ก็ได้ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สุขศึกษา การงานอาชีพต่าง ๆ ได้หมด ไม่ใช่เฉพาะวิชาสังคมศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม เท่านั้น สำหรับมาตรฐานการเรียนรู้ ก็มีวัตถุประสงค์ให้ทุกช่วงชั้นเข้าใจหลักเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถประยุกต์ใช้ได้ แต่ถ้าทุกช่วงชั้นเรียนเหมือนกันหมด ก็จะมีปัญหาทางปฏิบัติ จึงต้องกำหนดขอบเขตที่ชัดเจนในการเรียนการสอนของแต่ละช่วงชั้น ดังนี้

ช่วงชั้นที่ ๑ เน้นให้เด็กพึ่งตนเองได้ หรือใช้ชีวิตพอเพียงระดับบุคคลและครอบครัว

เช่น ประถมศึกษาปีที่ ๑ ช่วยเหลือคุณพ่อคุณแม่ล้างจานชาม เก็บขยะไปทิ้ง กวาดบ้าน จัดหนังสือไปเรียนเอง แบ่งปันสิ่งของให้เพื่อน ประถมศึกษาปีที่ ๒ วิเคราะห์รายจ่ายของครอบครัว เราจะมีเป็นตารางรอกค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของครอบครัว คุณแม่ซื้ออะไรบ้าง คุณพ่อซื้ออะไรบ้าง เด็กจะได้รู้พ่อกับแม่หาเงินมายากแค่ไหน เช่น ยาสีฟันหลอดละ ๔๖ บาท จะต้องไม่เอามาบิบเล่น จะต้องสอนให้เด็กเห็นคุณค่าของสิ่งของให้เด็กตระหนักถึงคุณค่าของเงินทองจะได้ฝึกนิสัยประหยัด

ช่วงชั้นที่ ๒ สอนให้เด็กพอเพียงระดับโรงเรียน หรืออาจจะให้เด็กทำโครงการก็ได้ เริ่มวิเคราะห์รายจ่ายของครอบครัว นำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้กับโรงเรียน เด็กในช่วงชั้นนี้ก็ต้องรู้จักโรงเรียน เช่น โรงเรียนมีต้นไม้กี่ต้น โรงเรียนจะต้องจัดการขยะอย่างไร โรงเรียนมีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอะไรบ้าง

ช่วงชั้นที่ ๓ สอนให้เด็กสามารถประยุกต์ใช้กับชุมชน มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน

ช่วงชั้นที่ ๔ สอนเพื่อเตรียมนักเรียนให้เป็นคนที่ดีต่อประเทศชาติสามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมได้ ต้องเริ่มเข้าใจความพอเพียงระดับประเทศ เช่นว่าเราเสียดุลการค้าระหว่างประเทศหรือว่าทางสิ่งแวดล้อมสถานการณ์เป็นอย่างไร ด้านสังคมเป็นอย่างไร (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๓, หน้า ๕ - ๘)

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๕๔) การบรรลุเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง คือ การปลูกฝังให้เด็กและเยาวชน รู้จักการใช้ชีวิตที่พอเพียง เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ ฝึกการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปัน มีจิตสำนึกรักษาสิ่งแวดล้อมและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม เอกลักษณ์ ความเป็นไทย การบรรลุเป้าหมายดังกล่าวข้างต้นครูเป็นบุคลากรที่สำคัญในการถ่ายทอดความรู้ และปลูกฝังหลักคิดต่าง ๆ ให้แก่เด็ก โดยครูต้องเข้าใจอย่างถูกต้อง สามารถวิเคราะห์ ความพอเพียง/ไม่พอเพียงของตนเองและครอบครัวได้ และทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๑. มีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักในความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๑.๑ มีความรู้ ความเข้าใจ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และความเชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจ สถานการณ์สังคม สิ่งแวดล้อม

๑.๒ มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๑.๓ เห็นประโยชน์และความสำคัญในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม

๒. มีความรู้ และทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๒.๑ มีศักยภาพและทางเลือกในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพเพื่อให้พึ่งตนเองได้ระดับหนึ่ง

๒.๒ อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสงบสุข รู้รักสามัคคี ไม่เบียดเบียน แบ่งปันเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

๒.๓ ใช้ พินทุ และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน

๒.๔ สืบสานวัฒนธรรม ศิลปะ ประเพณี ประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญา ภูมิใจในความเป็นไทย

๓. ปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๓.๑ รู้จักประมาณตน รู้จักศักยภาพของตน ใช้ชีวิตบนพื้นฐานความเป็นจริง
 อย่างเป็นเหตุเป็นผล

๓.๒ ดำเนินชีวิตโดยใช้สติ ปัญญา ความรอบรู้ ความรอบคอบ ไม่ประมาท

๓.๓ มีคุณธรรมเป็นพื้นฐานของจิตใจ รู้จักผิดชอบชั่วดี ไม่ทำความชั่ว สั่งสม
 ความดี มีวินัยและความรับผิดชอบ

การจัดการศึกษาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง สามารถดำเนินการได้ใน ๒ ส่วน
 ได้แก่ ๑) การบริหารสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ และ ๒) การจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนซึ่งประกอบด้วย
 สอดแทรกสาระเศรษฐกิจพอเพียงในหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ในห้องเรียนรวมถึงการประยุกต์หลัก
 เศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนอกห้องเรียนหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่จะต้อง
 มีในกิจกรรมที่จัดให้กับผู้เรียน ได้แก่

๑. ความพอประมาณกับภูมิสังคม สอดคล้องกับความต้องการความจำเป็นของสถานศึกษา
 คนในชุมชนและเหมาะสมกับภูมิประเทศ สภาพแวดล้อมและความคิด ความเชื่อ และวิถีชีวิตของผู้เรียน

๒. สมเหตุสมผล มีหลักคิดและหลักปฏิบัติของกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักวิชาการ
 ที่เกี่ยวข้องกับรายละเอียดตามโครงการซึ่งแสดงถึงความรอบคอบของการวางแผนดำเนินโครงการ

๓. มีภูมิคุ้มกันที่ดี โดยมีการวางแผนโครงการ คำนึงถึงความเสี่ยงในการดำเนิน
 โครงการมีข้อเสนอทางเลือกอื่น ๆ ให้เลือกหลากหลายหากมีการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เกิดขึ้น

กิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียนควรมีลักษณะดังนี้

๑. ความหลากหลายของเนื้อหา มีความหลากหลายแล้วแต่ตามสภาวะภูมิสังคม
 ของแต่ละสถานศึกษาแต่ที่สูงสุดแล้วต้องปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีวิถีคิด อุบิสัยและพฤติกรรมที่
 สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง

๒. ดำเนินการหลักโดยนักเรียน นักศึกษาและมีครูเป็นผู้นำหรือผู้สนับสนุนโดยจำนวน
 นักเรียน นักศึกษา ครู ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ ไม่ควรมีน้อยกว่าร้อยละ ๒๕ ของจำนวนบุคลากร
 ทั้งหมด นักเรียน นักศึกษา ที่เข้าร่วมโครงการควรมีความประพฤติดี

๓. มุ่งเน้นให้เกิดความก้าวหน้า โดยเกิดไปพร้อมกับความสมดุลทางเศรษฐกิจ
 สังคม สิ่งแวดล้อมของสถานศึกษาและสามารถขยายผลออกสู่ชุมชนได้ สำหรับแนวทางการนำปรัชญา
 ของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๖๐, หน้า ๑ - ๘) โดย
 สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้สรุปแนวทางไว้ดังนี้

แนวทางในการพัฒนาผู้เรียนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. การพัฒนาหลักสูตรมีแนวทางดำเนินการ คือ สถานศึกษาควรมีการพัฒนาหรือ
 บูรณาการเนื้อหาสาระของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในหลักสูตรสถานศึกษา

๒. สถานศึกษานำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวทางหลักปรัชญา
 ของเศรษฐกิจพอเพียงมาพิจารณาปรับปรุงหรือเพิ่มเติม วิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์
 ของผู้เรียนในหลักสูตรสถานศึกษา

๓. กลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ปรับปรุงหรือเพิ่มเติมมาตรฐาน

การเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของหลักสูตรสถานศึกษาที่ปรับปรุงหรือเพิ่มเติม

๔. กลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ปรับปรุง เพิ่มเติมหรือจัดทำ สาระการเรียนรู้ หน่วยการจัดการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ตามลำดับ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้น

การจัดการเรียนการสอน

สถานศึกษาควรจัดการเรียนการสอนตามเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตรอย่าง สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ เน้นการปฏิบัติจริง เพื่อนำไปสู่การ ปฏิบัติตนที่เหมาะสมในชีวิตประจำวัน โดยมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

๑. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกทักษะ กระบวนการคิดวิเคราะห์การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การแก้ปัญหา ฯลฯ ที่เริ่มจากชีวิตประจำวัน และเชื่อมโยงสู่ครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติและสังคมโลก

๒. จัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นการทดลองการปฏิบัติจริงทั้งในสถานศึกษาและ แหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา ทั้งในรูปของการจัดทำโครงการ โครงการงาน และอื่น ๆ ทั้งการศึกษา รายบุคคล และเป็นกลุ่ม

๓. วัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมทั้ง ๓ ด้าน ได้แก่

๓.๑ ความรู้ (Knowledge)

๓.๒ ทักษะกระบวนการ (Process)

๓.๓ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attribute)

การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา

สถานศึกษาควรจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ ปลูกฝังหล่อหลอม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และเอื้อต่อกระบวนการจัดการเรียน การสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

๑. จัดอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เน้นความร่มรื่น ประโยชน์ใช้สอย เป็นแหล่งเรียนรู้ และอนุรักษ์สืบสานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม สถาปัตยกรรม ของท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย

๒. กำหนดระเบียบ ธรรมเนียมปฏิบัติในสถานศึกษา ที่ส่งเสริมความมีระเบียบวินัย เคารพธรรมเนียมปฏิบัติ กฎกติกาของสังคมส่วนรวม เช่น การมีวินัย การเข้าคิว การรับประทานอาหาร การแต่งกาย การใช้ทรัพยากรร่วมกัน ฯลฯ

๓. ส่งเสริมและพัฒนาบรรยากาศด้านคุณธรรม เช่น การทำบุญ การฝึกอบรมจิต การบริจาค การปฏิบัติกิจการศาสนา การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา การยกย่องส่งเสริมผู้กระทำความดี การส่งเสริมการแบ่งปัน การช่วยเหลือกันและกัน ฯลฯ

๔. ส่งเสริมการแสวงหาความรู้ และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การจัดนิทรรศการ การจัดการประกวดในรูปแบบต่าง ๆ การหาความรู้ผ่านสื่อเทคโนโลยีและอื่น ๆ

๕. ส่งเสริมการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของผู้บริหาร ครู และบุคลากรในสถานศึกษา

๖. จัดโครงการและกิจกรรมส่งเสริมการปฏิบัติตนและการดำเนินชีวิตตามแนว

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การจัดระบบบริหารจัดการของสถานศึกษา

สถานศึกษาควรมีการจัดระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เอื้อต่อการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทางดังนี้

๑. ทบทวน ปรับปรุง พัฒนา โครงสร้างและกระบวนการบริหารจัดการให้สอดคล้องหรือรองรับการจัดการศึกษาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มีความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

๒. กำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ กิจกรรมและการปรับปรุงเพิ่มเติม หรือจัดทำแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาให้ครอบคลุมการพัฒนาการศึกษาตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา มีการดำเนินการตามแผนอย่างเป็นระบบ และมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

๓. พัฒนาบุคลากร ทั้งผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความพร้อมในการดำเนินการตามระบบการบริหารจัดการที่เปลี่ยนแปลง และการจัดการศึกษาตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๔. จัดระบบการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการ และกระบวนการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาตามแนวทางในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา

การให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

สถานศึกษาควรให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในขั้นตอนสำคัญทุกขั้นตอนตามแนวทาง ดังนี้

๑. ร่วมกำหนดแนวนโยบาย และการวางแผน
๒. ร่วมให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร
๓. ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการจัดสภาพและบรรยากาศภายในสถานศึกษา
๔. ส่งเสริมการเรียนรู้และการปฏิบัติตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาที่บ้าน และสถานที่อื่น ๆ
๕. ร่วมติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

สถานศึกษาควรจัดให้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

๑. ติดตามและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยพิจารณาจาก
  - ๑.๑ ผลการทดสอบความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานด้านเศรษฐกิจพอเพียง
  - ๑.๒ ผลงานและการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน
  - ๑.๓ การปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันของผู้เรียน
  - ๑.๔ ผลการประเมินโดยผู้ประเมินภายนอก หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากทุกภาคส่วน

๒. ติดตามและประเมินความเหมาะสมของการดำเนินการในกระบวนการขั้นตอน และกิจกรรมการดำเนินการในด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดบรรยากาศ และสภาพแวดล้อม การจัดระบบบริหารจัดการ การให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา และการประเมินคุณลักษณะของผู้เรียนอันพึงประสงค์

๓. จัดให้ระบบการรายงานผลการดำเนินการเป็นระยะ ๆ ทั้งการรายงานภายในสถานศึกษา การรายงานต่อสาธารณชน และการรายงานหน่วยงานต้นสังกัดตามลำดับ

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ควรเริ่มจากการค้นหากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีคุณลักษณะและการจัดการที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและชุมชน คือพอประมาณกับศักยภาพของนักเรียน พอประมาณกับภูมิสังคมของโรงเรียนและชุมชน กำหนดมาตรฐาน วัตถุประสงค์ให้เหมาะกับเด็กในแต่ละช่วงชั้นให้เหมาะสม ดังเช่น ช่วงชั้นที่ ๑ เน้นให้เด็กพึ่งตนเอง ช่วงชั้นที่ ๒ สอนให้เด็กพอเพียง ระดับโรงเรียน ช่วงชั้นที่ ๓ สอนให้เด็กสามารถประยุกต์ใช้กับชุมชน ช่วงชั้นที่ ๔ สอนเพื่อเตรียมนักเรียนให้เป็นคนดีต่อประเทศชาติ ซึ่งการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถดำเนินการได้ ๒ ส่วน คือ ๑) การบริหารสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ เน้นการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ๒) การจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนทั้งการเรียนรู้นในห้องเรียนและการเรียนรู้นอกรั้วโรงเรียนจากการปฏิบัติจริง

แนวคิดเกี่ยวกับโครงการ

๑. ความหมายของโครงการ

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (๒๕๕๓, หน้า ๑๑๕) กล่าวว่า โครงการ หมายถึง แผนย่อยซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแผนงานหรือเป็นกลุ่มของกิจกรรมที่จะดำเนินการในระยะที่กำหนดเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและ วัตถุประสงค์ของแผนงานที่ได้ระบุไว้

เจริญวิชัย สมพงษ์ธรรม (๒๕๕๔, หน้า ๓) กล่าวว่า โครงการเป็นกลุ่มของกิจกรรม (Group of Activities) เพื่อดำเนินงานขององค์กรที่เป็นการแปลงเจตนารมณ์เชิงกลยุทธ์ขององค์กรให้กลายเป็น กลวิธีที่จะนำไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายภายใต้ข้อกำหนดในด้านเวลา งบประมาณ และผลงานที่มีลักษณะเฉพาะ

รุ่งรัตน์ เรืองดี (๒๕๕๘, หน้า ๒๘) กล่าวว่า โครงการ หมายถึง แผนงานที่กำหนดไว้ในลักษณะที่มีใช่เป็นงานประจำแต่เป็นงานพิเศษที่มีความสำคัญเพื่อการบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ มีลักษณะเด่นชัด มีระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดที่แน่นอน ซึ่งต้องรีบดำเนินการ

สำราญ มีแจ้ง (๒๕๕๘, หน้า ๒๐) กล่าวว่า โครงการ หมายถึง กลุ่มของกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์ เกี่ยวข้องกันมีความเป็นเอกเทศ และแต่ละกิจกรรมจะมีเป้าหมายอันเดียวกันมีลักษณะที่เด่นชัด มีการกำหนดเวลาเริ่มต้นและเวลาสิ้นสุดโครงการ และมักจะเป็นงานที่ต่างไปจากงานประจำ

อัลคิน (Alkin, ๑๙๗๒) ได้ให้ความหมายของโครงการว่าเป็นกระบวนการเพื่อช่วยตัดสินใจ ในการเลือกหาข้อเท็จจริง (Information) รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์เพื่อจะได้ทำรายงานสั้น ๆ เฉพาะข้อมูลที่เป็นประโยชน์ให้แก่ผู้บริหารเลือกในการตัดสินใจ

สรุปได้ว่า โครงการเป็นกิจกรรมหรือแผนงานหรือส่วนของแผนงานที่เป็นหน่วยเล็กที่สุดของแผนในการปฏิบัติงานในระยะเวลาที่กำหนดเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของแผนงานที่ได้ระบุไว้

๒. ลักษณะของโครงการ

เยาวดี วิบูลย์ศรี (๒๕๔๖, หน้า ๘๐ - ๘๑) ได้กล่าวถึงลักษณะโครงการว่า โครงการมีองค์ประกอบที่สำคัญ ๔ ประการคือ โครงการต้องกำหนดระยะเวลาสิ้นสุด มีกิจกรรมที่ซับซ้อน สนองนโยบายหรือวัตถุประสงค์โครงการ เมื่อสิ้นสุดแล้วจะไม่มีการทำงานซ้ำอีก

ณรงค์ นันทวรรณนะ (๒๕๔๗, หน้า ๑๓๒ - ๑๓๓) ได้กล่าวถึงลักษณะโครงการที่ดี

๑. สนองตอบความต้องการของประชาชนหรือผู้รับบริการ
๒. สามารถแก้ปัญหา พัฒนาองค์การหรือหน่วยงานได้
๓. มีรายละเอียดของวัตถุประสงค์และเป้าหมายชัดเจนและมีความเป็นไปได้สูง
๔. สาระของโครงการมีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน เช่น วัตถุประสงค์สอดคล้องกับปัญหา กิจกรรมหรือวิธีการดำเนินงานสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เป็นต้น
๕. มีรายละเอียดโครงการเพียงพอ เข้าใจง่าย และสามารถนำโครงการสู่การปฏิบัติได้สะดวก
๖. มีระยะเวลาแน่นอนในการดำเนินงานทั้งเริ่มต้นและสิ้นสุด
๗. ได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร
๘. สามารถติดตามประเมินผลได้

พิสนุ พองศรี (๒๕๕๑, หน้า ๓๘) ได้กล่าวถึงลักษณะโครงการที่ดี

๑. มีพื้นฐานมาจากข้อมูลที่เป็นจริงและผ่านการวิเคราะห์แล้ว
๒. สนองตอบความต้องการของประชากรหรือผู้รับบริการ
๓. สามารถแก้ปัญหา พัฒนาองค์การหรือหน่วยงานได้
๔. มีรายละเอียดของวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างชัดเจน และมีความเป็นไปได้สูง
๕. สาระของโครงการมีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน เช่น วัตถุประสงค์สอดคล้องกับปัญหา กิจกรรมหรือวิธีการดำเนินการ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เป็นต้น
๖. มีรายละเอียดโครงการเพียงพอ เข้าใจง่าย และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้สะดวก

๗. มีระยะเวลาแน่นอนในการดำเนินงานทั้งเริ่มต้นและสิ้นสุด

๘. ได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร

๙. สามารถติดตามประเมินผลได้

สมคิด พรหมจรรย์, (๒๕๕๒, หน้า ๒๓ - ๒๔) กล่าวว่าโครงการที่ดีมีลักษณะสำคัญ ๖ ประการ ดังนี้

๑. มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการที่ชัดเจน วัตถุประสงค์ของโครงการหนึ่ง ๆ อาจมีหลายข้อ
๒. มีความเป็นเอกเทศ โครงการแต่ละโครงการจะต้องมีการกำหนดขอบเขตของการดำเนินงานและความรับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน

๓. มีการกำหนดรูปแบบและรายละเอียดการดำเนินงานที่สอดคล้องกลมกลืนกับโครงการหนึ่ง ๆ จะต้องมีการดำเนินงานต่าง ๆ ที่สัมพันธ์ต่อเนื่องกันไปตั้งแต่เริ่มต้นโครงการจนถึงสิ้นสุดโครงการที่เป็นระบบและมีระเบียบ

๔. มีการระบุทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินงานทั้งทรัพยากรด้านบุคคลและแหล่งทรัพยากรที่สนับสนุนโครงการ งบประมาณและแหล่งเงินทุนที่จะนำมาดำเนินงาน

๕. มีการกำหนดระยะเวลาเริ่มต้น และระยะสิ้นสุดที่แน่นอนโครงการจะต้องมีการกำหนดจุดเริ่มต้นว่าเริ่มโครงการเมื่อใดและจะดำเนินงานต่อไปจนถึงระยะเวลาอันใดเป็นเวลาสิ้นสุดโครงการ จึงไม่ใช่เป็นงานที่ทำประจำเรื่อย ๆ แต่มีการกำหนดระยะเวลาไว้อย่างแน่นอน

๖. สามารถนำไปปฏิบัติได้เป็นโครงการที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ไม่ใช่เป็นโครงการที่เลื่อนลอยหรือสอยหูลู นำไปปฏิบัติไม่ได้

สรุปได้ว่า ลักษณะโครงการที่ดีจะต้องมีการจัดทำขึ้นจากข้อมูลที่เป็นความเป็นจริงและผ่านการวิเคราะห์แล้วและสนองความต้องการได้ มีรายละเอียดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน มีความเชื่อมโยงกัน สัมพันธ์กันของวัตถุประสงค์กับกิจกรรมและได้รับการสนับสนุนจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างเหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการ

๓. องค์ประกอบของโครงการ

การเขียนโครงการจำเป็นต้องกำหนดองค์ประกอบหรือโครงสร้างของโครงการให้ครอบคลุมประเด็นที่สำคัญอย่างครบถ้วน ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง ๒.๑ องค์ประกอบของโครงการ

องค์ประกอบของโครงการ	สาระโดยสรุป
๑. ชื่อโครงการ	- เป็นส่วนที่บอกว่าเป็นโครงการประเภทใด เรื่องอะไรและเกี่ยวข้องกับใคร เช่น * โครงการพัฒนาศูนย์สื่อและนวัตกรรมการศึกษาโรงเรียนสมุทรปราการ * โครงการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนวัดทรงธรรม
๒. หลักการและเหตุผล	- แสดงให้เห็นว่าทำไมจึงต้องมีการทำโครงการ โดยระบุถึงสภาพปัญหา/ความต้องการที่ต้องทำให้เกิดโครงการ - รายละเอียดของหลักการและเหตุผลต้องชี้ให้เห็นที่มาจากความสำคัญของโครงการนั้นอย่างชัดเจน
๓. วัตถุประสงค์/เป้าหมาย	- วัตถุประสงค์เป็นสิ่งกำหนดทิศทางในการดำเนินงาน มีประโยชน์อย่างมากต่อการติดตามและประเมินโครงการ

ตาราง ๒.๑ (ต่อ)

	<ul style="list-style-type: none"> - การระบุวัตถุประสงค์ต้องเฉพาะเจาะจง สามารถตอบคำถามได้ว่า สิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นในโครงการนั้น คืออะไร ต้องการผลงาน หรือผลผลิตอะไร สิ่งที่ต้องปฏิบัตินั้นคืออะไร - เป้าหมายเป็นการกำหนดขอบเขตและลักษณะการปฏิบัติงานหลังจากที่ได้กำหนดวัตถุประสงค์แล้ว เพื่อใช้เป็นเครื่องมือกำกับการบริหารโครงการนั้น ๆ ให้ไปสู่วัตถุประสงค์ที่ต้องการ
๓. วัตถุประสงค์/เป้าหมาย	- เป้าหมายเป็นส่วนที่แสดงให้เห็นว่า ถ้าจะทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของแต่ละข้อนั้น จะต้องทำอย่างไร ในปริมาณเท่าใด และทำเมื่อใดซึ่งมักบอกให้ทราบถึงปริมาณและคุณภาพ
๔. วิธีดำเนินการ	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นส่วนที่ระบุขั้นตอนที่แสดงรายละเอียดกลยุทธ์หรือวิธีดำเนินงานว่าจะทำอะไรอย่างไร ใครรับผิดชอบและปฏิบัติ ด้วยวิธีใดจึงจะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ ระบุสิ่งต่อไปนี้ ๑. ขั้นตอนสำคัญ ๆ ของการดำเนินงาน ๒. แผนดำเนินงาน ซึ่งอาจอยู่ในรูปของแผนกำหนดรายการปฏิบัติงาน ตารางทำงาน ปฏิทินปฏิบัติงาน PERT/CPM
๕. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	- เป็นส่วนที่บ่งบอกช่วงเวลาทั้งหมดที่ใช้ในการปฏิบัติงานโครงการว่ามีระยนานเท่าใดจากวัน-เดือน-ปีใดถึงวัน-เดือน-ปีใด
๖. งบประมาณ	- เป็นส่วนที่แสดงรายละเอียดงบประมาณและทรัพยากร ของโครงการ โดยระบุนยอดรวมของค่าใช้จ่ายทั้งหมดของโครงการ รายละเอียดของค่าใช้จ่ายในแต่ละด้าน พร้อมทั้งระบุแหล่งการเงินและทรัพยากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย
๗. บุคคล/หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการ	- เป็นส่วนที่ระบุให้ทราบว่าใครเป็นผู้รับผิดชอบโครงการ ซึ่งอาจจะเป็นชื่อหน่วยงานหรือชื่อบุคคล
๘. การกำกับติดตาม และประเมินโครงการ	<ul style="list-style-type: none"> - ส่วนนี้แสดงให้เห็นถึงวิธีการควบคุม กำกับ และประเมินโครงการจึงต้องระบุรายละเอียดในเรื่องต่อไปนี้ว่า จะจัดดำเนินการอย่างไร ๑. การตรวจสอบความก้าวหน้าของโครงการ ๒. การติดตาม ควบคุม และกำกับงาน ๓. การประเมินในระหว่างการดำเนินงานและเมื่อสิ้นสุดโครงการ
๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นส่วนที่บ่งบอกถึงผลพลอยได้ที่เกิดจากการดำเนินงานของโครงการที่คาดว่าจะได้รับนอกเหนือจากที่ได้ระบุไว้ในวัตถุประสงค์ของโครงการ - ผลที่คาดว่าจะได้รับก็คือ ผลกระทบในทางที่ดีที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากโครงการ ไม่ใช่ผลโดยตรงที่ได้ตามวัตถุประสงค์

ที่มา: สุวิทย์ มูลคำ และสุนันทา สุนทรประเสริฐ (๒๕๕๐, หน้า ๑๔๗ - ๑๔๘)

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของโครงการมีรายละเอียดดังนี้ ชื่อโครงการ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ ระยะเวลาดำเนินการ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบโครงการ การกำกับติดตาม และประเมินผลที่คาดว่าจะได้รับ

แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการประเมินโครงการ

การดำเนินโครงการใด ๆ ก็ตามจะประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพย่อมต้องอาศัยองค์ประกอบพื้นฐานเชิงระบบ ๓ องค์ประกอบ คือ ๑) การวางแผน (Planing) เป็นการคิดล่วงหน้าว่าจะทำอะไร ทำอย่างไร และใครเป็นผู้กระทำ เพื่อกำหนดความเป็นไปที่พึงประสงค์ของโครงการในอนาคตในรูปของจุดมุ่งหมาย (Goal) วัตถุประสงค์ (Objective) เป้าหมาย (Target) และวิธีการหรือกิจกรรม (Activity) ๒) การดำเนินงาน (Implementation) โดยการจัดสรรทรัพยากร และจัดกิจกรรมตามแผนต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้ และ ๓) การติดตาม กำกับและการประเมินผล (Evaluation) ซึ่งจะเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการตัดสินใจคุณค่าของการพัฒนาโครงการและช่วยให้ทราบว่าแผนที่วางไว้เมื่อนำไปสู่การปฏิบัติแล้วสามารถทำได้ตามแผนหรือไม่ มีปัญหาอุปสรรคด้านใดบ้าง ดำเนินการได้บรรลุตามวัตถุประสงค์เพียงใด ผลที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไรบ้าง และควรต้องพัฒนาปรับปรุงอย่างไร เพื่อให้บรรลุผลตามความต้องการ

การประเมินโครงการเป็น "ศาสตร์ประยุกต์ (Applied Science)" หรือเป็น "วิทยาการประยุกต์" ที่เกิดจากการผสมผสานของศาสตร์หลายแขนง โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีแนวคิดและวิธีการที่ผูกพันกับวิชาการสาขาเศรษฐศาสตร์เป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตามถ้าพิจารณาเฉพาะคำว่า "การประเมินโครงการ" แล้วอาจบอกได้ว่าเป็นคำผสมของคำสองคำ คือ คำว่า "การประเมิน" กับคำว่า "โครงการ" ซึ่งทั้งสองคำต่างก็มีความหมายหรือคำจำกัดความเฉพาะของตนเอง "การประเมิน" หรือ "การประเมินผล" มีความหมายตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า "Evaluation" ซึ่งหมายถึง กระบวนการรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อการตัดสินใจดำเนินการสิ่งใดสิ่งหนึ่ง นอกจากนี้ยังมีความหมายเกี่ยวข้องกับคำอื่น ๆ อีกหลายคำ เช่น การวิจัย (Research) การวัดผล (Measurement) การตรวจสอบรายงานผล (Appraisal) การควบคุมดูแล (Monitoring) การประมาณการ (Assessment) และการพิจารณาตัดสิน (Judgment) เป็นต้น ซึ่งจากคำดังกล่าวแล้วอาจสรุปเป็นความหมายหรือคำจำกัดความร่วมกันได้ว่า เป็นการประมาณค่าหรือการประมาณผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานโดยอาศัยข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมด้วยวิธีการสอบถาม ทดสอบ สังเกต และวิธีการอื่น ๆ แล้วทำการวิเคราะห์เพื่อตัดสินว่าการดำเนินงานนั้นมีคุณค่าหรือบรรลุถึงวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานนั้นมากน้อยเพียงใด

๑. ความหมายของการประเมินและการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการเป็นวิธีที่นิยมใช้เพื่อเก็บข้อมูลและวิเคราะห์จัดทำสารสนเทศเพื่อใช้ในการปรับปรุงโครงการหาทางเลือกในการพัฒนาที่จะทำให้การดำเนินงานโครงการที่มีประสิทธิภาพ เป็นกระบวนการที่มีระบบเพื่อค้นหาข้อเท็จจริงหรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ประกอบการตัดสินใจของโครงการ การประเมินโครงการเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยได้มีผู้ให้ความหมายของการประเมินโครงการไว้หลายท่านดังนี้

ความหมายของการประเมิน

สุพักตร์ พิบูลย์ (๒๕๕๑, หน้า ๗๒ - ๗๓) กล่าวว่า กลุ่มผู้ให้ความหมายของการประเมินมีอยู่ ๔ กลุ่ม กลุ่มที่ ๑ มองการประเมินเสมือนกับการวัดผล เช่น การตัดสินผลการเรียนที่ได้คะแนนจากการทดสอบ การสร้างแบบประเมินพฤติกรรมของครูแล้วนำไปให้นักเรียนตัดสินให้คะแนนครูในแต่ละด้าน กลุ่มที่ ๒ มองว่าการประเมินเป็นการให้บริการ เช่น เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลและใช้ข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจของลูกค้ายุ่เกี่ยวข้องกลุ่มต่าง ๆ กลุ่มที่ ๓ มองว่าการประเมินเป็นการตัดสินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ เช่นการ

ประเมินเพื่อรับรองวิทยฐานะในอดีตโดยอาศัยความรู้สึกของตนเองเป็นเกณฑ์ ส่วนกลุ่มที่ ๔ มองการประเมินว่าเป็นกระบวนการที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลและตัดสินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ โดยเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

เชาว์ อินใย (๒๕๕๓, หน้า ๔) ได้ให้ความหมายของการประเมิน หมายถึง กระบวนการพิจารณาตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่า มีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด โดยนำสารสนเทศหรือผลจากการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อช่วยในการตัดสินใจ ตีค่าผลการดำเนินการนั้น ๆ ว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ ใช้อย่างเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการ

พิสนุ พงศ์ศรี (๒๕๕๓, หน้า ๔) กล่าวว่า การประเมิน หมายถึง กระบวนการตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยการนำสารสนเทศหรือผลจากการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

สรุปได้ว่าการประเมิน หมายถึง กระบวนการพิจารณาตัดสินคุณค่าของสิ่งใด สิ่งหนึ่ง โดยนำสารสนเทศหรือผลจากการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อช่วยในการตัดสินใจว่ามีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด

ความหมายของการประเมินโครงการ

สมคิด พรหมจ้อย (๒๕๕๒, หน้า ๓๗) ให้ความหมายว่า การประเมินโครงการเป็นการตรวจสอบความก้าวหน้าของโครงการหรือแผนงานตลอดจนการพิจารณาผลผลิตของโครงการหรือแผนงานนั้น ๆ ว่ามีมากน้อยเพียงใด การประเมินผลเป็นกระบวนการบ่งชี้ถึงคุณค่าของโครงการ/แผนงาน กล่าวคือ แผนงาน/โครงการที่ได้ดำเนินการไปแล้วได้ผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการและแผนงานหรือไม่เพียงใด ทำให้ทั้งการประเมินก่อนเริ่มโครงการ การประเมินขณะกำลังดำเนินการอยู่และการประเมินผลแผนงาน/โครงการหลังจากการดำเนินงานได้สิ้นสุดแล้ว

อุทุมพร จามรมาน, และคณะ (๒๕๕๓, หน้า ๘๓) ได้อธิบายความหมายของการประเมินโครงการว่า หมายถึง กระบวนการตรวจสอบและตัดสินคุณค่า (Value Judgment) เกี่ยวกับปัจจัยกระบวนการ และผลการดำเนินโครงการเพื่อเป็นสารสนเทศสำหรับการปรับปรุง การดำเนินโครงการ สรุปผลสำเร็จของโครงการ และพัฒนาโครงการต่อไป

ธีรศักดิ์ อุณอามณ์เลิศ (๒๕๕๖, หน้า ๖) ได้อธิบายความหมายของการประเมินโครงการว่าหมายถึง กระบวนการตัดสินคุณค่าของกิจกรรมหรือผลที่เกิดขึ้นจากโครงการในด้านความสำเร็จ ความล้มเหลว จุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหาอุปสรรค โดยมีกระบวนการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้การประเมินโครงการยังมีประโยชน์ในแง่การนำสารสนเทศไปสู่การปรับปรุง การดำเนินกิจกรรมโครงการให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

กมลนันท์ บุญกล้า (๒๕๕๙, หน้า ๔๕) การประเมินโครงการ คือ การเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้สารสนเทศต่าง ๆ แล้วนำมาพิจารณาตัดสินโครงการในแต่ละระยะ โดยนำสารสนเทศที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อประกอบการตัดสินใจว่าควรจะดำเนินการต่อหรือปรับเปลี่ยนปรับปรุง ขยายผล ระวังหรือยกเลิกโครงการ เป็นต้น

ไทเลอร์ (Tyler, ๑๙๔๒, p ๔๙๒) เป็นผู้นำที่สำคัญในการประเมินโครงการ ได้ให้ความหมายของการประเมินไว้ว่า การประเมิน คือ การเปรียบเทียบพฤติกรรมที่เกิดขึ้นกับจุดหมายเชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ โดยมีความเชื่อว่าจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้อย่างชัดเจนรัดกุม และเฉพาะเจาะจงแล้วจะเป็นแนวทางช่วยในการประเมินได้เป็นอย่างดีในภายหลัง

ฟิทซ์แพททริก, แซนเดอร์ และวอร์ธ (Fitzpatrick, Sanders, and Worthen, ๒๐๐๔, p ๕) ให้ความหมายของการประเมินโครงการว่า เป็นวิธีการสืบหาข้อมูลและพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับโครงการ ๓ ประเด็น คือ ๑) การกำหนดมาตรฐานเพื่อใช้ตัดสินคุณภาพโดยเทียบกับมาตรฐานที่กำหนด ๒) การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับโครงการ และ ๓) การเปรียบเทียบข้อมูลสารสนเทศที่ได้กับ มาตรฐานที่กำหนดไว้เพื่อตัดสินคุณค่า คุณภาพ คุณประโยชน์ ประสิทธิภาพหรือความสำคัญของโครงการ ซึ่ง จะช่วยให้ได้ข้อเสนอแนะที่จะทำให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องตัดสินใจได้ ว่าควรปรับปรุง ดำเนินการต่อไปหรือยุติโครงการ

สตัฟเฟิลบีม และซิงค์ฟิลด์ (Stufflebeam & Shinkfield, ๒๐๐๗, p ๑๕๙) กล่าวว่า การประเมินโครงการเป็นกระบวนการบรรยาย เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเป้าหมาย การวางแผน การดำเนินการและผลกระทบ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการตัดสินใจ เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและเพื่อส่งเสริม ให้เกิดความเข้าใจในสถานการณ์ของโครงการ

สรุปได้ว่า การประเมินโครงการเป็นกระบวนการตรวจสอบโครงการที่ได้ดำเนินการ ไปแล้วโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลของการดำเนินโครงการอย่างเป็นระบบ จำแนกจุดเด่นและจุดด้อยเพื่อหาผลดีผลเสียนำมาเป็นข้อมูลในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการนั้น ๆ

๒. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

นักวิชาการได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการไว้ดังนี้

พงศ์เทพ จิระโร (๒๕๖๑, หน้า ๙ - ๑๐) ได้จัดกลุ่มวัตถุประสงค์ของการประเมิน โครงการไว้ดังนี้

๑. เพื่อการวางแผนพัฒนาโครงการ เป็นการประเมินเพื่อสนับสนุนให้โครงการ บรรลุตามแผนงาน เป้าหมายของแผน มีการวางแผนการใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งทำการประเมิน ก่อนดำเนินโครงการ เพื่อให้ทราบถึงสภาพความเหมาะสมของการดำเนินโครงการ ได้แก่ การประเมิน บริบทโครงการ การประเมินความต้องการจำเป็น ประเมินความพร้อมของปัจจัยนำเข้า

๒. เพื่อนำสารสนเทศมาปรับปรุงโครงการ เป็นการประเมินเพื่อต้องการทราบ ปัญหาและอุปสรรค ข้อดี ข้อเสีย ของการดำเนินโครงการ ทำให้มีแนวทางการปรับปรุงแก้ไขโครงการ ลดความเสี่ยงของผลการดำเนินโครงการ ทำให้เกิดการควบคุมคุณภาพของงาน วิเคราะห์ทุกส่วนของ โครงการเพื่อไม่ให้เกิดปัญหา ได้แก่ การประเมินระหว่างดำเนินโครงการ การประเมินกระบวนการ

๓. เพื่อตัดสินผลการดำเนินโครงการ เป็นการประเมินเพื่อให้ผู้บริหารได้สารสนเทศ ไปใช้ในการประกอบการตัดสินใจว่าโครงการนี้ควรขยายหรือยุติโครงการหรือไม่ อย่างไร ได้แก่ การประเมินสรุปหรือประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ การประเมินผลการดำเนินงาน การประเมินผลผลิต การประเมินติดตามผล การประเมินผลลัพธ์ การประเมินผลกระทบ

แอนเดอร์สันและบอลล์ (Anderson & Ball, ๑๙๗๘) วอร์ธ และแซนเดอร์ Worthen & Sanders (๑๙๘๗ p ๖) และรัตน์ บัวสนธิ์ (๒๕๔๐, หน้า ๑๘ - ๒๐) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ ของการประเมินโครงการไว้ ดังนี้

๑. เพื่อจัดหาข้อมูลสารสนเทศสำหรับช่วยในการตัดสินใจนำโครงการไปปฏิบัติ

๒. เพื่อจัดหาข้อมูลสารสนเทศสำหรับการตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงการ

ซึ่งเป็นการประเมินเมื่อนำโครงการไปดำเนินการระยะหนึ่งหรือเป็นการประเมินในช่วงการดำเนินโครงการ ทั้งนี้เป็นการประเมินเพื่อจะปรับปรุงส่วนต่าง ๆ ของโครงการ ดังนี้

๒.๑ วัตถุประสงค์ของโครงการ เพื่อที่จะได้รู้ว่าวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้นั้น เมื่อดำเนินงานไปชั่วขณะหนึ่ง ยังมีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายหรือไม่ ได้รับการสนับสนุนหรือยอมรับจากกลุ่มเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

๒.๒ เนื้อหาของโครงการ เป็นการพิจารณาว่า เนื้อหาสาระหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในโครงการ มีความครอบคลุมเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่

๒.๓ วิธีการดำเนินโครงการ มีกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมโครงการจำนวนเท่าไร ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้หรือไม่ ผู้เข้าร่วมในโครงการมีเพียงพอหรือไม่ มีการดำเนินงานหรือดำเนินกิจกรรมเป็นอย่างไร กลุ่มเป้าหมายได้รับการเสริมแรงหรือแรงจูงใจหรือไม่

๒.๔ สภาวะแวดล้อมของโครงการ หมายถึง การพิจารณาเกี่ยวกับนโยบายทางการเมืองหรือทางการบริหารของผู้บริหารมีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการว่าให้การสนับสนุนการดำเนินโครงการหรือไม่ สัมพันธภาพระหว่างผู้ร่วมงานในโครงการมีลักษณะเป็นอย่างไร มีอุปสรรคต่อการดำเนินงานหรือไม่ ทรัพยากรสนับสนุนอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการดำเนินโครงการ มีเพียงพอหรือไม่ ตลอดจนการยอมรับหรือให้การสนับสนุนและการต่อต้านของสาธารณชนต่อโครงการ

๓. เพื่อจัดการข้อมูลสารสนเทศสำหรับช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินโครงการต่อเนื่องหรือการขยายโครงการและการรับรองโครงการ

๔. เพื่อจัดหาข้อมูลสารสนเทศที่ใช้ประโยชน์ในการขอรับการสนับสนุนการดำเนินโครงการจากแหล่งต่างๆ

๕. เพื่อที่จะได้รับทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการขัดขวางหรือต่อต้านโครงการจากแหล่งต่าง ๆ

๖. เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจในกระบวนการพื้นฐานต่าง ๆ เช่น พื้นฐานด้าน การศึกษาด้านจิตวิทยา ด้านสังคมวิทยา และด้านเศรษฐกิจ เป็นต้น

ไทเลอร์ (Tyler, ๑๙๖๙) ให้ความเห็นว่า จุดมุ่งหมายของการประเมิน คือ

๑. เพื่อตัดสินว่า จุดมุ่งหมายของการศึกษาที่ตั้งไว้ในรูปของจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม นั้นประสบผลสำเร็จหรือไม่ ส่วนใดที่ประสบผลสำเร็จก็อาจเก็บไว้ใช้ต่อไปแต่ส่วนใดไม่ประสบผลสำเร็จก็อาจเก็บไว้ใช้ปรับปรุงแก้ไขต่อไป

๒. เพื่อประเมินค่าความก้าวหน้าทางการศึกษาของกลุ่มประชากรขนาดใหญ่เพื่อให้สาธารณชนได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือในอันที่จะเข้าใจปัญหาและความต้องการทางการศึกษาได้และเพื่อใช้ข้อมูลนั้นเป็นแนวทางในการที่จะปรับปรุงนโยบายทางการศึกษาที่คนส่วนใหญ่เห็นด้วยได้

ครอนบาค (Cronbach, ๑๙๗๒) แยกจุดมุ่งหมายของการประเมินผลได้ ๓ ประการ คือ

๑. เพื่อปรับปรุงรายวิชา (Course Improvement) เพื่อตัดสินว่าอุปกรณ์การเรียนการสอนและวิธีการสอนใดน่าพอใจและมีส่วนใดที่ดำเนินการอยู่แล้วต้องแก้ไข

๒. เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับตัวบุคคล (Decision about Individual) เช่น การตัดสินใจในการวางแผน การคัดเลือกหรือการแยกกลุ่มหรือแจ้งให้อยู่ในโครงการทราบว่าส่วนใดที่เขาเด่น และส่วนใดที่เขาควรปรับปรุงแก้ไข เป็นต้น

๓. เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับระเบียบวิธีการบริหาร (Administrative Regulation) เช่น เพื่อการตัดสินใจระบบการศึกษาของโรงเรียนดีหรือไม่เพียงไรและครูแต่ละคนของโรงเรียนมีประสิทธิภาพดีหรือไม่อย่างไร เป็นต้น

รอสซี และฟรีแมน (Rossi & Freeman, ๑๙๘๒, p ๑๕) กล่าวว่า การประเมินโครงการมีความมุ่งหมายตามเหตุผลดังต่อไปนี้

๑. เพื่อพิจารณาถึงคุณค่าและการคาดคะเนคุณประโยชน์ของโครงการ
๒. เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารโครงการ
๓. เพื่อเป็นการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขการดำเนินโครงการ
๔. เพื่อเป็นการวิเคราะห์ข้อดีและข้อเสียหรือข้อจำกัดของโครงการเพื่อการตัดสินใจใน

การสนับสนุนโครงการ

๕. เพื่อการตรวจสอบว่าการดำเนินโครงการบรรลุถึงเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

อนึ่งพึงระลึกเสมอว่าการประเมินโครงการมิได้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการพิสูจน์หรือตรวจสอบโครงการ แต่เป็นการกระทำเพื่อปรับปรุงแก้ไขส่วนบกพร่องของโครงการเป็นสำคัญดังข้อเขียนของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, ๑๙๘๓, p ๑๗) ที่ว่า “ความมุ่งหมายที่สำคัญของการประเมินโครงการมิใช่เพื่อการพิสูจน์แต่เพื่อการปรับปรุง (The most important purpose of program evaluation is not to prove but to improve)”

มิตเซล (Mitzel, ๑๙๘๒, pp ๕๙๔ - ๕๙๕) กล่าวว่า การประเมินโครงการมีความมุ่งหมายที่สำคัญ ๓ ประการ

๑. เพื่อแสดงผลการพิจารณาถึงคุณค่าของโครงการ
๒. เพื่อช่วยให้ผู้ตัดสินใจมีการตัดสินใจที่ถูกต้องขึ้น
๓. เพื่อการบริการข้อมูลแก่ฝ่ายการเมืองเพื่อใช้ในการกำหนดนโยบาย

น็อกซ์ (Knox, ๑๙๗๒, p ๑๙๙) กล่าวว่า การประเมินโครงการมีความมุ่งหมายเฉพาะดังต่อไปนี้

๑. เพื่อแสดงให้เห็นถึงเหตุผลที่ชัดเจนของโครงการอันเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการตัดสินใจว่าลักษณะใดของโครงการมีความสำคัญมากที่สุด ซึ่งจะต้องทำการประเมินเพื่อหาประสิทธิผลและข้อมูลชนิดใดที่จะต้องเก็บรวบรวมไว้เพื่อการวิเคราะห์

๒. เพื่อรวบรวมหลักฐานความเป็นจริงและข้อมูลที่จำเป็นเพื่อนำไปสู่การพิจารณาถึงประสิทธิผลของโครงการ

๓. เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลและข้อเท็จจริงต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การสรุปผลของโครงการ
๔. เพื่อการตัดสินใจว่าข้อมูลหรือข้อเท็จจริงใดที่สามารถนำไปใช้ได้
๕. เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในการพัฒนาปรับปรุงโครงการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

มอร์ซุนด์ (Moursund, ๑๙๗๓, p ๙) กล่าวถึง ความมุ่งหมายของการประเมินโครงการไว้ดังนี้

๑. เพื่อที่จะทราบว่า การปฏิบัติงานตามโครงการบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่
๒. เพื่อที่จะทราบว่า เป้าหมายที่กำหนดไว้เป็นเป้าหมายที่ปฏิบัติได้จริงหรือไม่ และเป็นเป้าหมายที่มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด

สรุปได้ว่า การประเมินโครงการมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดหาข้อมูลสารสนเทศสำหรับการวางแผนพัฒนาโครงการ ช่วยในการตัดสินใจนำโครงการไปปฏิบัติ การปรับปรุงโครงการปรับเปลี่ยนระดับ ขยายผล หรือยกเลิกโครงการ และเพื่อจัดหาข้อมูลสารสนเทศที่ใช้ประโยชน์ในการขอรับการสนับสนุนการดำเนินโครงการจากแหล่งต่าง ๆ รวมทั้งช่วยให้เกิดความเข้าใจในกระบวนการพื้นฐานต่าง ๆ

๓. ความสำคัญของการประเมินโครงการ

นักการศึกษาได้สรุปความสำคัญและประโยชน์ของการประเมินโครงการ ดังนี้

สมคิด พรหมจ้อย (๒๕๕๒, หน้า ๑๐๒) การประเมินเป็นกิจกรรมที่สำคัญของการจัดทำโครงการ เพราะการประเมินก่อให้เกิดประโยชน์ที่สำคัญหลายลักษณะ โดยการประเมินโครงการมีความสำคัญหลายประการดังนี้

๑. การประเมินแผนงานและโครงการช่วยทำให้ทราบว่าแผนงานและโครงการที่จะดำเนินการนั้นมีความต้องการจำเป็นมากน้อยเพียงใด เป็นความต้องการของลูกค้าหรือผู้รับบริการมากน้อยเพียงใด

๒. การประเมินแผนงานและโครงการช่วยทำให้ทราบว่าแผนงานและโครงการที่จะดำเนินงานนั้นมีความเป็นไปได้หรือมีความเหมาะสมที่จะนำไปดำเนินการมากน้อยเพียงใด

๓. การประเมินช่วยทำให้การกำหนดวัตถุประสงค์ของแผนงานและโครงการมีความชัดเจน

๔. การประเมินแผนงานและโครงการช่วยให้ได้ข้อมูลและสารสนเทศเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนงานและโครงการตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินงานตามแผนงานและโครงการ

๕. การประเมินแผนงานและโครงการช่วยในด้านการประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย การประเมิน จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถควบคุมเวลาและค่าใช้จ่ายของแผนงานและโครงการ

๖. การประเมินแผนงานและโครงการทำให้ทราบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความก้าวหน้าของการดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้รวมทั้งทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานตามแผนงานและโครงการ

๗. การประเมินแผนงานและโครงการช่วยทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จและความล้มเหลวของแผนงานและโครงการ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจในการปรับปรุงและพัฒนา รวมทั้งใช้ประกอบการตัดสินใจขยายหรือยุติการดำเนินงานในช่วงต่อไป

๘. การประเมินแผนงานและโครงการช่วยให้ได้ข้อมูลที่บ่งบอกประสิทธิภาพของแผนงานและโครงการว่าเป็นอย่างไร คุ่มค่ากับการลงทุนหรือไม่

๙. การประเมินแผนงานและโครงการช่วยทำให้ทราบถึงผลกระทบของการดำเนินงานว่ามีผลกระทบทางตรงและทางอ้อมในด้านใดบ้าง

เชาว์ อินโย (๒๕๕๓, หน้า ๑๒) ได้อธิบายความสำคัญของการประเมินโครงการไว้ว่า การประเมินโครงการเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย เป็นกระบวนการที่มีระบบเพื่อค้นหาข้อเท็จจริงหรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ทั้งยังเป็นกระบวนการที่มีระบบเพื่อตัดสินความสำเร็จของโครงการอีกด้วย การประเมินโครงการเป็นการดำเนินงานที่ไม่ใช้ความพยายามในการสร้างทฤษฎีหรือพัฒนาองค์ความรู้ทางสังคมศาสตร์ การประเมินโครงการที่นำมาใช้ในทางสังคมศาสตร์นั้น เป็นการเตรียมสารสนเทศ เพื่อใช้ในการปรับปรุงโครงการทางสังคม เหตุผลประการสำคัญที่จำเป็นต้องประเมินโครงการก็คือมี

ทางเลือกในการดำเนินโครงการได้มากมายที่จะทำให้การดำเนินงานโครงการมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องประเมินโครงการว่าประสบความสำเร็จหรือไม่

เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (๒๕๕๖, หน้า ๙๓ - ๙๕) กล่าวว่า ประโยชน์ของการประเมินโครงการมีดังนี้

๑. เป็นเครื่องมือของการรับรองคุณภาพในการให้บริการ
๒. ช่วยให้ผู้สนับสนุนด้านเงินทุนได้รับทราบปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินงานโครงการโดยอาศัยหลักฐานเชิงประจักษ์จากสภาพการณ์ที่เป็นจริง
๓. ช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่มีคุณค่าสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๔. ช่วยชี้ให้เห็นความสำคัญของแต่ละโครงการตามลำดับก่อนหลัง
๕. ช่วยให้ข้อมูลป้อนกลับจากผู้รับบริการ
๖. ช่วยให้ทราบถึงผลผลิตของโครงการทั้งในด้านที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ควบคู่กัน

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (๒๕๕๗, หน้า ๗๗) กล่าวว่า ความสำคัญและประโยชน์ของการประเมินโครงการ ซึ่งมีความสำคัญยิ่งต่อการบริหารจัดการโครงการ ดังนี้

๑. ช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการที่นำไปใช้ประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดโครงการ การตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินโครงการ ตลอดจนความเป็นไปได้ในการจัดทำโครงการ
๒. ช่วยให้ทราบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคของโครงการที่นำมาใช้ประกอบการตัดสินใจเพื่อการปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขการดำเนินโครงการให้เป็นไปตามทิศทางที่ต้องการ
๓. ช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความสำเร็จและความล้มเหลวของโครงการที่นำมาใช้ประกอบการตัดสินใจและวินิจฉัยว่าจะดำเนินการในช่วงต่อไป ยกเลิกหรือปรับขยายการดำเนินโครงการต่อไปอีก
๔. ช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่บ่งบอกถึงประสิทธิภาพของโครงการว่าเป็นอย่างไร คุ่มค่ากับการลงทุนหรือไม่
๕. ช่วยให้เกิดการเสริมแรง สร้างพลังใจให้กับผู้ปฏิบัติงานในโครงการเมื่อทราบผลสำเร็จจุดเด่น หรือจุดด้อยของโครงการโดยจะมุ่งมั่นปรับปรุง และพัฒนาการดำเนินโครงการให้มีคุณภาพและมาตรฐานสูงขึ้น ซึ่งจะเกิดคุณค่าและประโยชน์สูงสุดต่อผู้รับบริการหรือองค์การ

พงศ์เทพ จิระโร (๒๕๖๑, หน้า ๘ - ๙) กล่าวว่า การประเมินโครงการแต่ละโครงการมีความสำคัญดังนี้

๑. ความสำคัญของการประเมินต่อการวางแผนพัฒนาโครงการ ได้แก่ การประเมินก่อนดำเนินโครงการ การประเมินบริบทโครงการ การประเมินความต้องการจำเป็น มีความสำคัญคือทำให้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการดำเนินการที่ชัดเจน ทำให้แผนงานบรรลุตามวัตถุประสงค์มีการวางแผนการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด
๒. ความสำคัญต่อการนำสารสนเทศมาเตรียมการ การประเมินความพร้อมของปัจจัยนำเข้า เป็นการประเมินเพื่อจัดสรรให้อยู่ในจำนวนหรือปริมาณที่เหมาะสมเพียงพอแก่การ

ดำเนินงานทรัพยากรที่ไม่จำเป็นหรือมีมากเกินไปได้รับการตัดทอน และทรัพยากรใดที่ขาดก็จะได้รับการจัดหาเพิ่มเติม

๓. ความสำคัญต่อการนำสารสนเทศมาปรับปรุงโครงการ ได้แก่ การประเมินระหว่างดำเนินโครงการ การประเมินกระบวนการ ความสำคัญในการประเมินกลุ่มนี้ทำให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค ข้อดี ข้อเสีย ของการดำเนินโครงการ ทำให้มีแนวทางการปรับปรุงแก้ไขโครงการลดความเสี่ยงของผลการดำเนินโครงการ ทำให้เป็นการควบคุมคุณภาพของงาน วิเคราะห์ ทุกส่วนของโครงการเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการดำเนินโครงการ

๔. ความสำคัญต่อการตัดสินใจผลการดำเนินโครงการ ได้แก่ การประเมินสรุปหรือการประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ การประเมินผลการดำเนินงาน การประเมินผลผลิต การประเมินโครงการในกลุ่มนี้มีความสำคัญในการทำให้ผู้บริหารได้สารสนเทศประกอบในการตัดสินใจหากเป็นโครงการต่อเนื่องโครงการนี้ควรขยายหรือยุติโครงการหรือไม่ อย่างไร หากไม่ใช่โครงการต่อเนื่องการประเมินกลุ่มนี้จะมีความสำคัญต่อการเป็นสารสนเทศในการดำเนินโครงการในลักษณะเดียวกัน

๕. ความสำคัญต่อการติดตามผลของโครงการ ได้แก่ การประเมินติดตามผล การประเมิน ผลลัพธ์ การประเมินผลกระทบ ทำให้ทราบข้อดี ข้อเสีย ของโครงการว่าผลผลิตของโครงการส่งผลต่อผู้เกี่ยวข้องอย่างไรในระยะยาว มีความสำคัญในการที่จะตัดสินใจระบุงลงไปว่าโครงการใดมีประโยชน์มีคุณค่าหรือมีประโยชน์มากนักน้อยเพียงใด ตลอดจนแนวทางการวางแผนโครงการในวงรอบต่อไป ผู้บริหารจะใช้เป็นข้อมูลประกอบในการตัดสินใจว่าจะดำเนินโครงการอย่างไร

จากความสำคัญและประโยชน์ของการประเมินโครงการที่ได้กล่าวมาแล้วสามารถสรุปถึงความสำคัญและคุณประโยชน์ของการประเมินได้ดังนี้

๑. การประเมินช่วยทำให้การกำหนดวัตถุประสงค์และมาตรฐานของการดำเนินงานมีความชัดเจนขึ้น

๒. การประเมินโครงการช่วยให้การใช้ทรัพยากรเป็นไปอย่างคุ้มค่าหรือเกิดประโยชน์เต็มที่

๓. การประเมินโครงการช่วยให้แผนงานบรรลุเป้าประสงค์ และดำเนินงานได้ด้วยดี

๔. การประเมินโครงการมีส่วนช่วยในการแก้ปัญหาอันเกิดจากผลกระทบ (Impact) ของโครงการและทำให้โครงการมีข้อที่ก่อให้เกิดความเสียหายลดน้อยลง

๕. การประเมินโครงการมีส่วนช่วยอย่างสำคัญในการควบคุมคุณภาพของงาน

๖. การประเมินโครงการมีส่วนในการสร้างขวัญกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติงานตามโครงการ

๗. การประเมินโครงการช่วยในการตัดสินใจในการบริหารโครงการกล่าวคือ การประเมินโครงการจะทำให้ผู้บริหารได้ทราบถึงอุปสรรคปัญหา ข้อดี ข้อเสีย ความเป็นไปได้ และแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินโครงการ

๔. องค์ประกอบของการประเมิน

สุวิมล ทิริกานนท์ (๒๕๕๐, หน้า ๑๑) ได้แบ่งองค์ประกอบของการประเมิน ดังนี้

๑. สิ่งที่จะประเมิน ได้แก่ โยบาย แผนงาน โครงการ องค์กร วัสดุอุปกรณ์

๒. ผู้ใช้ผลการประเมิน ได้แก่ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ดำเนินโครงการ เจ้าของเงินทุนว่าต้องการทราบอะไรจากการประเมิน

๓. ผู้ประเมิน ซึ่งอาจเป็นบุคคล หรือคณะบุคคลที่อยู่ในโครงการหรืออยู่นอกโครงการ
๔. วิธีดำเนินการประเมิน หรือกระบวนการประเมิน

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (๒๕๕๑, หน้า ๑๒ - ๑๒) กล่าวว่าองค์ประกอบของการประเมินผลโดยทั่วไปมีองค์ประกอบอย่างน้อย ๕ ประการคือ

๑. ปรากฏการณ์หรืองาน/โครงการ หรือสิ่งที่จะวัด
๒. วัตถุประสงค์ของสิ่งที่จะวัดหรือประเมิน
๓. เกณฑ์หรือมาตรฐานของการวัดและการประเมิน
๔. การวัดผล
๕. การเปรียบเทียบผลที่วัดได้กับเกณฑ์ที่กำหนด

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของการประเมินมีองค์ประกอบสำคัญดังนี้ ๑) สิ่งที่จะประเมิน ๒) วัตถุประสงค์ที่ประเมิน ๓) เกณฑ์การประเมิน ๔) ดำเนินการประเมิน และ ๕) เปรียบเทียบผลที่ได้กับเกณฑ์ที่กำหนด

๕. ประเภทของการประเมินโครงการ

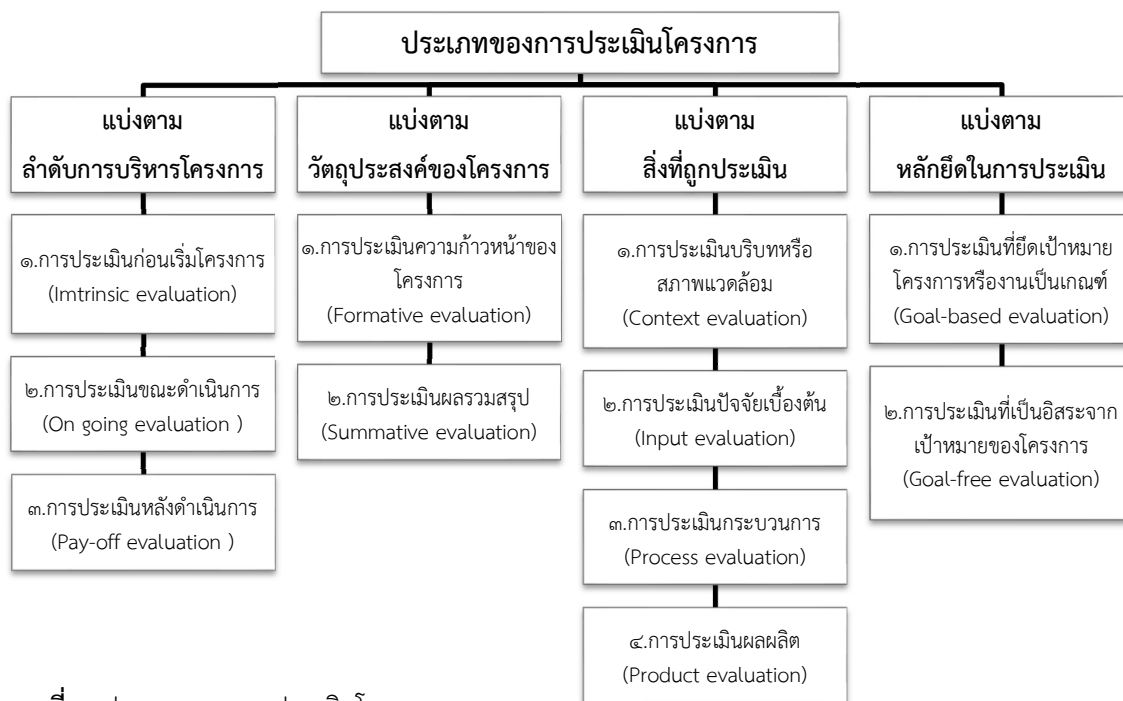
พิสนุ พองศรี (๒๕๕๓, หน้า ๗๐ - ๑๐๖) ได้เสนอว่าประเภทการประเมินที่มีอิทธิพลนิยมนำมาใช้กันมาก คือ

๑. การประเมินที่ยึดวัตถุประสงค์ ใช้รูปแบบของไทเลอร์
๒. การประเมินสนองความต้องการ ใช้รูปแบบของสแตก
๓. การประเมินที่ช่วยในการตัดสินใจ ใช้รูปแบบของสตฟเฟิลบีม
๔. การประเมินการประเมินประสิทธิผลการอบรม ใช้รูปแบบของเคิร์กแพทริก

สุวิทย์ มูลคำ และสุนันทา สุนทรประเสริฐ (๒๕๕๐, หน้า ๑๕๓) กล่าวว่า การประเมินโครงการแบ่งออกได้หลายประเภท แล้วแต่เกณฑ์ที่ใช้แบ่ง ในที่นี้ใช้เกณฑ์การแบ่ง ๔ เกณฑ์ คือ

๑. แบ่งตามลำดับเวลาการบริหารโครงการ
๒. แบ่งตามวัตถุประสงค์ของโครงการ
๓. แบ่งตามสิ่งที่ถูกประเมิน
๔. แบ่งตามหลักที่ยึดในการประเมิน

รายละเอียดดังภาพที่ ๕

ภาพที่ ๕ ประเภทของการประเมินโครงการ

ที่มา: สุวิทย์ มูลคำ และสุนันทา สุนทรประเสริฐ (๒๕๕๐, หน้า ๑๕๒)

สมคิด พรหมจ้อย (๒๕๕๒, หน้า ๕๐) กล่าวว่า การประเมินมีหลายประเภทขึ้นอยู่กับข้อตกลงเบื้องต้น เป็นกรอบแนวความคิดสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการหรือรายการประเมินที่มีความแตกต่างกันที่นิยมแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ

๑. แบบจำลองการประเมินที่เน้นจุดมุ่งหมาย (Objective Base Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่เน้นการตรวจสอบว่า ผลที่คาดหวังได้เกิดขึ้นหรือไม่ หรือประเมินโดยตรวจสอบผลที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายเป็นหลักโดยดูว่าผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ เช่น รูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Tyer), ครอนบาค (Cronbach), หรือเคิร์กแพทริก (Kirkpatrick)

๒. แบบจำลองที่เน้นการตัดสินคุณค่า (Judgmental Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลสารสนเทศสำหรับกำหนด และวินิจฉัยคุณค่าของสิ่งที่มุ่งประเมิน เช่น รูปแบบการประเมินของสเตค (Stake), สคริฟเวน (Scriven), หรือโพรวัส (Provus)

๓. แบบจำลองการประเมินที่เน้นการตัดสินใจ (Decision-Oriented Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล และข่าวสารต่าง ๆ เพื่อช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจเลือกทางเลือกต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง เช่น รูปแบบการประเมินของเวลช์ (Welch), สต๊ฟเฟิลบีม (Stufflebeam), หรืออัลคิน (Alkin)

สรุปได้ว่า ประเภทของการประเมินโครงการมีหลายประเภทขึ้นอยู่กับผู้ประเมินโดยแบ่งเป็น ๓ ประเภท คือ แบ่งตามลำดับการบริหารโครงการ แบ่งตามวัตถุประสงค์โครงการ แบ่งตามสิ่งที่ถูกประเมิน และแบ่งตามหลักยึดในการประเมิน

แนวคิดและทฤษฎีชิปปี้โมเดล (CIPP Model)

การประเมินโครงการมีหลายรูปแบบ แต่ละรูปแบบจะมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการประเมินในแต่ละโครงการในครั้งนี ผู้รายงานใช้รูปแบบการประเมินโครงการของสตัฟเฟิลบีม จึงขอนำเสนอรูปแบบดังกล่าว ดังนี้

สุวิทย์ มูลคำ และสุนันทา สุนทรประเสริฐ (๒๕๕๐, หน้า ๑๕๔ - ๑๖๐) กล่าวว่า การประเมินโครงการของสตัฟเฟิลบีม ซึ่งดาเนียล แอล สตัฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam) และคณะได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการประเมินโครงการที่เรียกว่า ชิปปี้โมเดล (CIPP Model) ซึ่งเป็นรูปแบบการประเมินที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย เป็นรูปแบบการประเมินที่มีระบบแบบแผนอย่างชัดเจนสามารถนำมาใช้ในการประเมินโครงการต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง คำว่า CIPP ย่อมาจาก Context (บริบทหรือสภาวะแวดล้อม) Input (ปัจจัยเบื้องต้น) Process (กระบวนการ) และ Product (ผลผลิต) ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ว่าแนวคิดการประเมินของสตัฟเฟิลบีมนี้ ได้ยึดหลักของการวิเคราะห์ระบบ (System Analysis) หรือวิธีการเชิงระบบ (System Approach) รายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. การประเมินเป็นการกระทำเพื่อช่วยในการตัดสินใจ ดังนั้นจึงควรมีข้อสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ทำการตัดสินใจ

๒. การประเมินเป็นกระบวนการต่อเนื่อง เพราะฉะนั้นการประเมินต้องกระทำหรือนำไปใช้ทั้งระบบของหลักสูตรหรือโครงการ

๓. กระบวนการประเมินประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ ๓ ขั้นตอน ได้แก่ ที่มาของข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและการจัดเรียงข้อมูล ขั้นตอนเหล่านี้เป็นระบบพื้นฐานทางการประเมิน

๔. ขั้นตอนกำหนดหรือวิเคราะห์ข้อมูลและขั้นเตรียมข้อมูลในกระบวนการประเมินนั้น เป็นกิจกรรมที่ต้องทำร่วมกันระหว่างนักประเมินกับผู้ตัดสินใจ เน้นการประเมินเพื่อนำผลประเมินไปให้ผู้บริหารตัดสินใจ ซึ่งแบ่งประเภทการตัดสินใจออกเป็น ๔ แนวทาง ดังภาพที่ ๖

ภาพที่ ๖ การใช้แบบจำลองชิปปี้กับแนวทางการตัดสินใจ

ที่มา: พิสนุ พงศ์ศรี (๒๕๕๓, หน้า ๘๔)

แนวที่ ๑ การตัดสินใจเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงโดยสิ้นเชิงหรือการเปลี่ยนแปลงทั้งหมด (Metamorphosis) ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างทั้งระบบของการเปลี่ยนแปลงซึ่งต้องมีสารสนเทศมากเพียงพอสำหรับการพิจารณา เพื่อการปฏิบัติด้วยความมั่นใจ โอกาสในการที่จะตัดสินใจชนิดนี้ในการศึกษาแทบจะไม่มีเลย

แนวที่ ๒ ตัดสินใจเพื่อเปลี่ยนแปลงแก้ไขในบางสิ่งบางอย่าง (Homeostasis) แต่ยังคงรักษาสภาพปกติได้ ดังนั้นมาตรฐานและการควบคุมคุณภาพจะเป็นสิ่งที่ช่วยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ลักษณะการตัดสินใจชนิดนี้มีโอกาสเกิดขึ้นได้มาก เช่น การจัดครูเข้าสอน การกำหนดตารางเรียน ฯลฯ

แนวที่ ๓ ตัดสินใจเพื่อปรับปรุงและพัฒนา (Incrementalism) ผู้ชำนาญการจะเป็นผู้ให้ข้อมูล ความรู้และเทคนิคต่าง ๆ สำหรับทำการตัดสินใจ มุ่งหวังให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีกว่าเดิม การตัดสินใจในแนวที่ ๓ นี้มีสารสนเทศเพียงเล็กน้อยจึงต้องอาศัยการปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ

แนวที่ ๔ ตัดสินใจเพื่อดูผลและโอกาสของการเปลี่ยนแปลง (Neomobilism) โดยอาศัยแนวคิดใหม่ ทฤษฎีหรือข้อค้นพบใหม่มาทดลองใช้ การตัดสินใจในแนวนี้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างสูง การพัฒนาความรู้จะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในแนวนี้

จากแนวทางการตัดสินใจทั้ง ๔ ดังกล่าวแล้ว สตัฟเฟิลบีม และคนอื่นๆ Stufflebeam & others (๒๐๐๗) ได้เสนอแบบจำลองแบบซิปป์ สามารถนำไปใช้ในการประเมินทางการศึกษาได้เป็นอย่างดี ซึ่งประกอบด้วย การประเมิน ๔ ด้าน รายละเอียดในการประเมินแต่ละด้านมีดังนี้

๑. การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้สารสนเทศมากำหนดวัตถุประสงค์ โดยระบุสภาวะแวดล้อม อธิบายสภาพที่คาดหวังไว้กับสภาพความเป็นจริง ความต้องการจำเป็น (Needs) และปัญหาเพื่อนำไปแก้ไขโดยวิเคราะห์ปัญหาเพื่อนำไปพัฒนาเป็นวัตถุประสงค์ การประเมินสภาวะแวดล้อมนี้จะช่วยให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์แก่ผู้บริหารในการตัดสินใจเพื่อนำไปกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน

๒. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายในการนำเสนอสารสนเทศ กำหนดวิธีการนำทรัพยากรไปใช้เพื่อให้ผลการประเมินบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ คือ ความรับผิดชอบของหน่วยงาน ยุทธวิธีเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการประเมิน การประเมินปัจจัยเบื้องต้นช่วยให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจด้านการวางแผนงาน

๓. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อกำกับติดตาม การประเมินหาจุดดี จุดด้อย ผลการประเมินจะเป็นสารสนเทศให้ผู้บริหารใช้ในการปรับปรุง ประเมินให้สามารถดำเนินการต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีบทบาทสำคัญในการให้สารสนเทศเป็นระยะ ๆ เพื่อเป็นการตรวจสอบการประเมินสารสนเทศที่ได้จากการประเมินกระบวนการที่จะนำไปวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วน ในการประเมินกระบวนการจะทำให้ได้สารสนเทศในการตัดสินใจแก่ผู้บริหารในการปรับเปลี่ยนแผนงานดำเนินการได้อย่างเหมาะสม (Implementing)

๔. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการพิจารณาการตัดสินใจหรือการแสดงความคิดเห็นต่อความสำเร็จของโครงการทั้งที่ขณะที่ยังดำเนินการดำเนินอยู่และโครงการสิ้นสุดลง การประเมินผลผลิตจะได้ข้อมูลที่นำมาช่วยในการตัดสินใจว่ามีกิจกรรมใดบ้างที่ควรทำต่อไปและกิจกรรมใดบ้างที่ควรเลิกทำหรือนำมาปรับปรุงใหม่ (Recycling)

จะเห็นได้ว่าแบบจำลองซิปป์เป็นแบบจำลองที่ช่วยในการประเมินเพื่อนำสารสนเทศเสนอให้ผู้บริหารทำการตัดสินใจในทุกๆระยะ โดยเริ่มประเมินสภาวะแวดล้อมตั้งแต่ยังไม่มีโครงการหรือหลักสูตร เพื่อตัดสินใจด้านวัตถุประสงค์ ประเมินปัจจัยเบื้องต้นเพื่อตัดสินใจวางแผน ประเมินกระบวนการ เพื่อตัดสินใจกำกับติดตามแผนงาน ปรับปรุงแผนงานเพื่อให้บรรลุ และประเมินผลผลิต เพื่อทำการตัดสินใจปรับปรุง ขยายงานหรือล้มเลิกโครงการหรือหลักสูตรต่อไป

รูปแบบของการประเมินแบบ CIPP Model แบบจำลองประเภทนี้ไม่เพียงแต่ประเมินว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่เท่านั้น แต่ยังเป็นประเมินเพื่อให้รายละเอียดต่าง ๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจอีกด้วย โดยเฉพาะการประเมินผลโครงการประชุม แบบจำลองชิปปี้จะประเมินในด้านต่าง ๆ ดังนี้

๑. การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) ซึ่งจะช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนในการกำหนดวัตถุประสงค์
๒. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้างเพื่อกำหนดรูปแบบของโครงการ
๓. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการตัดสินใจในด้านการประยุกต์ใช้เพื่อควบคุมการดำเนินการของโครงการ
๔. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) จะช่วยในการตัดสินใจเพื่อตัดสินใจและดูผลสำเร็จของโครงการ

การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) การประเมินสภาวะแวดล้อมเป็นรูปแบบพื้นฐานของการประเมินโดยทั่ว ๆ ไป เป็นการประเมินเพื่อให้ได้มาซึ่งเหตุผล เพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยจะเน้นในด้านความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ความต้องการและเงื่อนไขที่เป็นจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม นอกจากนี้ยังช่วยวินิจฉัยปัญหา เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่จะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ การประเมินสภาวะแวดล้อมนี้มีลักษณะเด่น ๆ ที่สำคัญมากมายจัดเป็นการวิเคราะห์ขนาดใหญ่ (Macro Analytic) เป็นตัวกำหนดขอบเขตของการประเมิน การบรรยายและการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อม นอกจากนี้ยังช่วยให้ทราบถึงตัวแปรที่เกี่ยวข้องและมีความสำคัญสำหรับการบรรลุเป้าหมาย การประเมินสภาวะแวดล้อม ทำให้ได้มาซึ่งการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ โดยอาศัยการวินิจฉัยและการจัดเรียงลำดับปัญหาให้สอดคล้องกับความต้องการของที่ประชุมและสถานการณ์

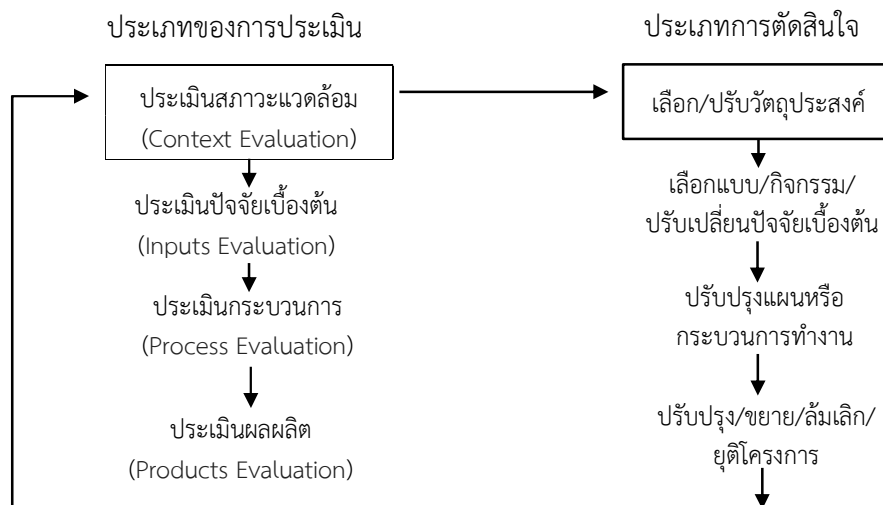
การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการจัดหาข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจ ความเหมาะสมของแผนงานต่าง ๆ ที่จัดขึ้น โดยดูว่าข้อมูลนั้นจะมีส่วนช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายของโครงการหรือไม่ คือความสามารถของหน่วยงานหรือตัวแทนในการจัดโครงการ ยุทธวิธีที่ใช้ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ การได้รับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้โครงการดำเนินไปได้ เช่น หน่วยงานที่จะช่วยเหลือเวลา เงินทุน อาคารสถานที่ อุปกรณ์เครื่องมือ อัตราค่าจ้างเวลา งบประมาณ วิธีการ ศักยภาพ แต่ถ้าเป็นการประเมินด้านการศึกษา การประเมินปัจจัยเบื้องต้นนี้จะช่วยให้ข้อมูลที่จะตัดสินใจได้ว่า ควรตั้งวัตถุประสงค์เชิงปฏิบัติอย่างไร ใช้อัตราค่าจ้างเท่าใด วางแผนงานและดำเนินการอย่างไร รูปแบบของคำถามที่ใช้มีมากมาย เช่น วัตถุประสงค์จะกำหนดการดำเนินงานหรือไม่ จะประสบผลสำเร็จหรือไม่ วิธีการที่กำหนดสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ จะดำเนินการกับกลยุทธ์วิธีที่เลือกมาอย่างไร ฯลฯ คำถามต่าง ๆ เหล่านี้จะแสดงถึงความสำคัญของการประเมิน ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยเบื้องต้น เพื่อที่จะได้เป็นตัวกำหนดวิธี เพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยคำถามที่ใช้มีตั้งแต่ระดับกว้าง ๆ และคำถามเฉพาะ

การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เมื่อแผนดำเนินการได้รับอนุมัติและลงมือทำ การประเมินกระบวนการจำเป็นต้องได้รับการเตรียมการเพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) แก่ผู้รับผิดชอบและผู้ดำเนินการทุกลำดับขั้น การประเมินกระบวนการมีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ

๑. เพื่อหาข้อบกพร่องของกระบวนการหรือการดำเนินการตามขั้นตอนที่ตั้งไว้
๒. เพื่อรวบรวมสารสนเทศสำหรับผู้ตัดสินใจและวางแผนงาน
๓. เพื่อเป็นรายงานสะสมถึงการปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) มีจุดมุ่งหมายเพื่อวัดและแปลความหมายของความสำเร็จไม่เฉพาะสิ้นสุดวัฏจักรของโครงการเท่านั้น แต่ยังมีความจำเป็นยิ่งในระหว่างการปฏิบัติตามโครงการ ด้วยระเบียบวิธีทั่ว ๆ ไปของการประเมินผลผลิตจะรวมสิ่งต่อไปนี้เข้าไว้ด้วยกัน คือ การดูว่าการกำหนดวัตถุประสงค์นั้นนำไปใช้ได้หรือไม่ เกณฑ์ในการวัดที่สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมคืออะไร เปรียบเทียบผลที่วัดมาได้กับมาตรฐานสัมบูรณ์ (Absolute Criteria) หรือมาตรฐานสัมพันธ์ (Relative Criteria) ที่กำหนดไว้ก่อนและทำการแปลความหมายถึงสาเหตุของสิ่งที่เกิดขึ้น โดยอาศัยรายงานจากการประเมินสภาวะแวดล้อม ปัจจัยและกระบวนการรวมด้วย เกณฑ์นั้นอาจเป็นไปได้ทั้ง Instrumental Criteria หรือ Congruence Criteria

สรุปการประเมินทั้งระบบด้วย CIPP เป็นรูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินใจ โดยมีจุดเน้นสำคัญเพื่อหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจบริหารโครงการอย่างต่อเนื่อง คำว่า CIPP ย่อมาจากคำว่า Context (บริบทหรือสภาวะแวดล้อม) Input (ปัจจัยเบื้องต้น) Process (กระบวนการ) และ Product (ผลผลิต) สตีฟเฟิลบีม ให้ความหมายการประเมินไว้ว่าเป็นกระบวนการของการบรรยาย การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสม โดยรูปแบบ CIPP กำหนดให้มีการประเมินทั้งระบบใน ๔ ด้าน ดังภาพที่ ๗

ภาพที่ ๗ รูปแบบการประเมินที่ช่วยในการตัดสินใจของสตีฟเฟิลบีม

ที่มา: สุวิทย์ มูลคำ และสุนันทา สุนทรประเสริฐ (๒๕๕๐, หน้า ๑๕๖)

แนวทางการประเมินแต่ละด้านมีดังนี้

๑. การประเมินสภาวะแวดล้อม เป็นการประเมินให้ได้ข้อมูลสำคัญเพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ ความเป็นไปได้ของโครงการ เป็นการตรวจสอบว่าโครงการที่จะทำสนองปัญหาหรือความต้องการจำเป็นที่แท้จริงหรือไม่ วัตถุประสงค์ของโครงการชัดเจนเหมาะสม สอดคล้องกับนโยบาย

ขององค์กรหรือนโยบายหน่วยเหนือหรือไม่ เป็นโครงการที่มีความเป็นไปได้ในแง่ของโอกาสที่จะได้รับการสนับสนุนจากองค์กรต่าง ๆ หรือไม่ เป็นต้น

๒. การประเมินปัจจัยเบื้องต้นเป็นการประเมินเพื่อใช้ข้อมูลตัดสินใจต่อปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการว่า เหมาะสมหรือไม่ โดยดูว่าปัจจัยที่ใช้ทั้งบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การบริหารจัดการ จะมีส่วนช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายของโครงการหรือไม่ ปัจจัยที่กำหนดมีความเหมาะสมเพียงพอหรือไม่ กิจกรรม/แบบ/ทางเลือกที่ได้เลือกสรรแล้วมีความเป็นไปได้และเหมาะสมเพียงใด เป็นต้น

๓. การประเมินกระบวนการ เป็นการประเมินระหว่างการทำงานโครงการ เพื่อหาข้อดี ข้อบกพร่องของการดำเนินงานตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ว่า การปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ กิจกรรมใดทำได้หรือทำไม่ได้เพราะเหตุใด มีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง มีการแก้ไขปัญหาอย่างไร เป็นต้น

๔. การประเมินผลผลิต เป็นการประเมินเพื่อดูว่าผลที่เกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดโครงการ เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือตามที่คาดหวังไว้หรือไม่ โดยอาศัยข้อมูลจากการประเมินสภาวะแวดล้อม ปัจจัยเบื้องต้นและกระบวนการร่วมด้วย เพื่อตรวจสอบว่าเกิดผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ คุณภาพของผลลัพธ์เป็นอย่างไร เกิดผลกระทบหรือผลข้างเคียงอื่นใดหรือไม่ เป็นต้น

สรุปได้ว่า การประเมินโครงการตามรอยพ้อยอยู่แบบพอเพียง โรงเรียนอนุบาลวังไทรประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP ซึ่งเป็นการประเมินที่ครอบคลุมองค์ประกอบทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ การประเมินด้านสภาวะแวดล้อม การประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น การประเมินด้านกระบวนการ และการประเมินด้านผลผลิต โดยแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

๑. การประเมินสภาวะแวดล้อม เป็นการประเมินให้ได้ข้อมูลสำคัญเพื่อช่วยในการตรวจสอบว่าโครงการที่ทำสนองปัญหาหรือความต้องการจำเป็นที่แท้จริงหรือไม่ วัตถุประสงค์ของโครงการ ชัดเจนเหมาะสม สอดคล้องกับนโยบายขององค์กรหรือนโยบายหน่วยเหนือหรือไม่ และเป็นโครงการที่มีความเป็นไปได้หรือไม่

๒. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น เป็นการประเมินเพื่อใช้ข้อมูลตัดสินใจต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงการว่า เหมาะสม เพียงพอหรือไม่ ทั้งบุคลากร งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ การบริหารจัดการ สถานที่ ระยะเวลา

๓. การประเมินกระบวนการ เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรมในการดำเนินงานในโครงการ

๔. การประเมินผลผลิตเป็นการประเมินเพื่อดูว่าผลที่เกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดโครงการ เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือตามที่คาดหวังไว้หรือไม่

โดยโรงเรียนอนุบาลวังไทรได้กำหนดประเด็นตัวชี้วัด กำหนดแหล่งข้อมูล ผู้ให้ข้อมูล กำหนดเครื่องมือการประเมิน วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล กำหนดแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลและเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน

แนวคิดความพึงพอใจ

๑. ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่มีผลต่อความสำเร็จของงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นผลมาจากการได้รับการตอบสนองต่อแรงจูงใจหรือความต้องการของแต่ละบุคคลในแนวทางที่เขาพึงประสงค์ มีผู้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้หลายท่านดังนี้

จร สุทรายุทธ (๒๕๕๓, หน้า ๑๕) มีความเห็นว่า ความพึงพอใจในการทำงาน หมายถึง ความรู้สึกกรวม ๆ ของบุคคลต่อการทำงานในด้านดีที่เกิดจากการทำงานทำให้ได้รับผลตอบแทน เกิดความพึงพอใจ เกิดความรู้สึกกระตือรือร้นมุ่งมั่นที่จะทำงาน มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน ส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงาน รวมถึงความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร

ราชบัณฑิตยสถาน (๒๕๕๔, หน้า ๘๕) ให้ความหมายของคำว่า "พึงพอใจ" ว่าหมายถึง รัก ชอบใจ และให้ความหมายของคำว่า "พอใจ" ว่าหมายถึง สมใจ ชอบใจ

โวลแมน (Wolman, ๑๙๗๓: อ้างถึงใน สำนักงานอธิการบดี, ๒๕๕๕) ให้ความหมายของความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึก (Feeling) มีความสุขเมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมายที่ต้องการหรือตามแรงจูงใจ

เกริก ท่วมกลาง และจินตนา ท่วมกลาง (๒๕๕๕, หน้า ๒๗๔) กล่าวว่า ความพึงพอใจ การเรียนรู้หมายถึง ความรู้สึกพอใจ ชอบใจในการร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้และต้องการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้นั้นจนบรรลุผลสำเร็จ ในการจัดการเรียนการสอนการทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ กิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยความประทับใจ และยังได้กล่าวถึงความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้สื่อ/นวัตกรรม หมายถึง ความรู้สึกพอใจ ประทับใจ ความรู้สึกที่ดี ชอบใจในการร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีสื่อ/นวัตกรรมที่สร้างขึ้นเป็นองค์ประกอบสำคัญในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้จนบรรลุผลสำเร็จในการเรียนรู้ การทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้สื่อ/นวัตกรรมที่สร้างขึ้นจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ของการสร้างสื่อ/นวัตกรรม

จิตติวรรณ วัฒนรังสี (๒๕๕๖, หน้า ๔๕) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของผู้เรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้หรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้ปฏิบัติ ความรู้สึกนี้เกิดขึ้นได้จากการจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ รักการเรียน พึงพอใจในกิจกรรมที่ปฏิบัติ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความรับผิดชอบต่อการเรียน ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และคิดค้นหาวิธีการเรียนได้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพได้และความพึงพอใจดังกล่าวจะนำไปสู่การมีผลการเรียนที่ดี บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วางไว้ได้

กรรณิการ์ ชุมภู (๒๕๕๖, หน้า ๓๙) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดีหรือทัศนคติเจตคติที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางบวกหรือทางลบ

ปณณวัชร พัชราลัย (๒๕๕๘, หน้า ๘) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดีหรือทัศนคติที่ดีของบุคคลซึ่งเกิดจากการได้รับการตอบสนองตามที่ตนต้องการก็จะเกิดความรู้สึกที่ดีในสิ่งนั้นตรงกันข้ามหากความต้องการไม่ได้รับการตอบสนอง ความไม่พึงพอใจก็จะเกิดขึ้น ความพึงพอใจที่มีต่อการใช้บริการจะเกิดขึ้นหรือไม่นั้นจะต้องพิจารณาถึงลักษณะของการให้บริการขององค์กร ประกอบกับระดับความรู้สึกของผู้รับบริการในมิติต่าง ๆ ของแต่ละบุคคล

สุภาวดี แซ่อู๋ และศิริรัตน์ ดีสอน (๒๕๕๙, หน้า ๑๒) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งสามารถเป็นไปในทางที่ดีหรือไม่ดี หรือในด้านบวกและด้านลบ ซึ่งจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อสิ่งนั้น สามารถตอบสนองความต้องการแก่บุคคลนั้น

สเตราส์ และเซย์เลส (Strauss and Sayles, ๑๙๗๖, p ๑๙) ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า หมายถึง ความรู้สึกพอใจในงานที่เราทำและเต็มใจที่จะปฏิบัติงานนั้นให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ คนจะเกิดความพึงพอใจในงานที่ทำเมื่องานนั้นให้ผลประโยชน์ตอบแทนทั้งทางด้านวัตถุหรือทางจิตใจ ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของเขาได้

กิลเมอร์ (Gilmer, ๑๙๗๑, pp ๒๕๒ - ๒๕๓) ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า หมายถึง ทัศนคติที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน มีลักษณะเช่นเดียวกับความพึงพอใจที่ก่อให้เกิดขวัญดี ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบภายใน ได้แก่ แรงจูงใจและองค์ประกอบภายนอก เช่น รางวัล เป็นต้น

กู๊ด (Good, ๑๙๗๓, p ๓๒) ให้ความหมายของความพึงพอใจ หมายถึง สภาพหรือระดับความพึงพอใจของบุคคลที่มีผลมาจากความสนใจ และเจตคติของเขาที่มีต่อการปฏิบัติงานนั้น

ล็อก (Locke, ๑๙๗๖, p ๑๓๐) ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า หมายถึง สภาวะความรู้สึกทางอารมณ์ที่เป็นบวกหรือเป็นที่พอใจ ซึ่งเป็นผลมาจากการประเมินค่าของการปฏิบัติงานหรือประสบการณ์จากการทำงาน

เซอร์ เมอร์ ฮอร์น (Schemerhorn, ๑๙๘๔ p ๒๓๐) กล่าวว่า ความพึงพอใจ เป็นระดับหรือขั้นของความรู้สึกในด้านบวกหรือด้านลบของคนที่มิต่อลักษณะต่าง ๆ ของงาน รวมทั้งงานที่ได้รับมอบหมาย การจัดระบบงานและความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน

สจิวต ออสแคมมิ (Stuart Oskamp, ๑๙๘๔, pp ๑๗๔ - ๑๗๕) กล่าวว่า ความพึงพอใจ มีความหมายอยู่ ๓ นัย คือ

๑. ความพึงพอใจ หมายถึง สภาวะการณ์ที่ผลการปฏิบัติได้เป็นไปตามที่บุคคลได้คาดหวังไว้
๒. ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับของความสำเร็จที่เป็นไปตามความต้องการ
๓. ความพึงพอใจ หมายถึง การทำงานได้เป็นตามหรือตอบสนองต่อคุณค่าของบุคคล

จากความหมายทั้ง ๓ นัยดังกล่าว สจิวต ออสแคมมิ เห็นว่า ได้นำไปสู่การพัฒนาทฤษฎีว่าด้วยความพึงพอใจต่องาน ๓ ทฤษฎีที่สำคัญ คือความหมายนัยแรกอยู่ในกลุ่มทฤษฎีความคาดหวัง (Expectancy Theories) ตามความหมายที่สองอยู่ในกลุ่มทฤษฎีความต้องการ (Need Theories) และตามความหมายนัยที่สามจัดอยู่ในกลุ่มทฤษฎีคุณค่า (Value Theories)

อนันธา และอดุล (Anantha & Andul, ๒๐๑๓, p ๒๑) ศึกษาเรื่องคุณภาพการบริการ และความพึงพอใจของลูกค้าที่ใช้บริการโทรคมนาคมเคลื่อนที่ในประเทศมาเลเซีย ได้ข้อสรุปว่า ความพึงพอใจของผู้บริโภคเป็นความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจของผู้บริโภคกับคุณภาพของการใช้บริการ ซึ่งคุณภาพของการบริการจะสะท้อนให้เห็นถึงการรับรู้ความน่าเชื่อถือ การตอบสนองจากการเอาใจใส่ซึ่งอยู่ในรูปแบบของรูปธรรม ความพึงพอใจของผู้บริโภคจะเพิ่มมากขึ้น จากการรับรู้ได้ถึงคุณภาพของการให้บริการที่ดี คุณภาพของสินค้าที่ดีและราคาสินค้าที่เหมาะสม รวมถึงมีปัจจัยจากสถานการณ์ภายนอกและปัจจัยส่วนบุคคล

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือความคิดเห็นรวม ๆ ของบุคคลในทางบวก ความชอบ ความสบายใจ ความสุขใจ ต่อสภาพแวดล้อมในด้านต่าง ๆ หรือการมีเจตคติที่ดีต่อการกระทำของบุคคลหรือการดำเนินงานนั้น ๆ ทศนคติหรือความชอบซึ่งมักเกิดจากการได้รับการตอบสนองตามที่ตนเองต้องการก็จะเกิดสิ่งที่ดีในสิ่งนั้น ตรงกันข้ามหากความต้องการที่ตนไม่ได้รับการสนองตอบ ความไม่พึงพอใจก็จะเกิดขึ้น

๒. ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

แนวความคิดและทฤษฎีในการการสร้างความพึงพอใจในงาน ได้มีนักวิชาการหลายท่าน ได้แสดงความคิดเห็นไว้ต่างๆ กันดังนี้

ศิริโสภาคย์ บุรพาเดชะ (๒๕๕๐, หน้า ๙ - ๑๐) กล่าวถึง ทฤษฎีแสวงหาความพึงพอใจไว้ว่าบุคคลพอใจจะกระทำสิ่งใด ที่ให้ความสุข และจะหลีกเลี่ยงไม่กระทำสิ่งที่เขาจะได้รับความทุกข์หรือความลำบากอาจแบ่งประเภทความพึงพอใจกรณีนี้ได้ ๓ ประเภท

๑. ความพอใจด้านจิตวิทยา (Psychological Hedonism) เป็นทรศณะของความพอใจจะพยายามแสวงหาความสุขส่วนตัวหรือหลีกเลี่ยงความทุกข์ใด

๒. ความพอใจเกี่ยวกับตนเอง (Egoistical Hedonism) เป็นทรศณะของความพอใจว่ามนุษย์จะพยายามแสวงหาความสุขส่วนตัว แต่ไม่จำเป็นว่าการแสวงหาความสุขจะต้องเป็นธรรมชาติของมนุษย์เสมอไป

๓. ความพอใจเกี่ยวกับจริยธรรม (Ethical Hedonism) ทรศณะนี้ถือว่ามนุษย์แสวงหาความสุขเพื่อประโยชน์ของมวลมนุษย์หรือสังคมที่ตนเองเป็นสมาชิกอยู่ และจะเป็นผู้ได้รับประโยชน์นี้ผู้หนึ่งด้วย

เฮอิร์ชเบิร์ก (Herzberg, ๑๙๕๙: อ้างถึงใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, ๒๕๕๑) ได้พัฒนาทฤษฎีแรงจูงใจที่ศึกษาถึงสาเหตุจูงใจให้คนทำงาน โดยมี ๒ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการทำงานคือ

๑. ปัจจัยค้ำจุน (Hygiene Factors) ได้แก่ นโยบายของหน่วยงานและการบริหาร การบังคับบัญชาหรือการนิเทศ สภาพการทำงาน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล รายได้ ตำแหน่งและความมั่นคง ปัจจัยเหล่านี้มิได้เป็นสิ่งจูงใจที่จะเกิดผลผลิตเพิ่มขึ้น แต่จะเป็นข้อกำหนดเบื้องต้นเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความไม่พอใจในงานที่ทำอยู่

๒. ปัจจัยกระตุ้น (Motivation Factors) ปัจจัยเหล่านี้ส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับงานที่ปฏิบัติ คนจะถูกจูงใจให้เพิ่มผลผลิตจากปัจจัยเหล่านี้ ปัจจัยกระตุ้น ได้แก่ ความสำเร็จของงาน การยอมรับนับถือ ลักษณะของงานโดยตัวของมันเอง ความรับผิดชอบ ความเจริญก้าวหน้าในตนเอง และอาชีพ ปัจจัยกระตุ้นทำให้คนทำงานมีความรู้สึกในด้านดี เป็นสิ่งจูงใจภายในความรู้สึกนึกคิดของคน ปัจจัยกระตุ้นจะนำไปสู่การจูงใจในวิธีการบริหารด้วย

บุญธรรม ไวยมิตร (๒๕๕๓, หน้า ๖๔ - ๖๕) กล่าวว่า เฟดเดอริค เฮอิร์ชเบิร์ก (Federick Herzberg) ได้เสนอทฤษฎีที่มีความสำคัญต่อการทำงานของมนุษย์คือทฤษฎี ๒ องค์ประกอบ ได้แก่ Hygiene factors และ Satisfier factors ซึ่งเป็นปัจจัยที่ได้กล่าวถึงที่มาของถึงความพึงพอใจในงานโดยที่บุคคลในองค์กรจะทำงานได้ดีนั้นจะต้องดูถึงปัจจัยทั้งสองดังกล่าวมาแล้วนั้นเป็นสำคัญและองค์การควรจะทำให้ปัจจัยทั้งสองในด้านความพึงพอใจในงานเป็นไปในแนวทางที่ถูกต้องเพื่อให้องค์กรมี

บุคคลากรที่จะทำงานให้ได้ดีและมีประสิทธิภาพในงานที่ทำอยู่เกิดประโยชน์แก่องค์กรโดยมีรายละเอียดของทฤษฎี ๒ องค์ประกอบ ดังนี้คือ

องค์ประกอบที่ ๑ คือ Hygiene factors เป็นแหล่งที่มาของความไม่พอใจในการทำงานซึ่งเป็นลักษณะภายนอกงานหากองค์ประกอบนี้ได้รับการตอบสนองก็จะมีผลทำให้เพิ่มความไม่พึงพอใจสูงขึ้น ปัจจัย Hygiene factors ประกอบด้วย ปัจจัยด้านต่างๆ เช่น ค่าจ้างเงินเดือน นโยบาย และการบริหารขององค์กร การปกครองและควบคุมดูแล ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา สภาพการทำงาน ความมั่นคงในงาน ความเป็นอยู่ส่วนตัว ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน

องค์ประกอบที่ ๒ คือ Satisfier factors เป็นแหล่งที่มาของความพึงพอใจในการทำงานปฏิบัติงานเป็นลักษณะภายในงานหากองค์ประกอบนี้ได้รับการตอบสนองความพึงพอใจในการทำงานปฏิบัติงานก็จะสูงขึ้นและมีประสิทธิภาพในการทำงานเพิ่มมากขึ้นด้วยแต่หากปัจจัยนี้ไม่ได้รับการตอบสนองความพึงพอใจในการทำงานก็จะลดลง ปัจจัย Satisfier factors ประกอบด้วย ความสำเร็จในการทำงาน การได้รับความยกย่องในผลงาน ลักษณะของงานที่ทำ ความรับผิดชอบในงานที่ทำ ความก้าวหน้าในอาชีพ โอกาสเจริญเติบโตในงานที่ทำ การนำทฤษฎี ๒ องค์ประกอบของเฟรดเดอริก เฮอร์ซเบิร์ก (Frederick Herzberg) มาใช้กระทำได้โดยสร้าง Satisfier factors ที่เป็นแหล่งที่มาของความไม่พอใจในการทำงานให้เกิดในการทำงานทั้งนี้เพื่อเสริมสร้างความพึงพอใจในการทำงานให้เกิดขึ้นในองค์การขณะเดียวกันก็ต้องปรับปรุง Hygiene factors ที่เป็นแหล่งที่มาของความไม่พึงพอใจให้เกิดขึ้นน้อยที่สุด เพื่อลดความไม่พึงพอใจก็จะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของทรัพยากรบุคคลในองค์การซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการทำงานทำให้องค์การพัฒนาเจริญก้าวหน้าต่อไปในอนาคตเนื่องจากได้ป้องกันการเกิดความไม่พึงพอใจและขณะเดียวกันก็เร่งสร้างความพึงพอใจให้เกิดขึ้นในงานด้วย

สจวร์ต โค้วตระกูล (๒๕๕๔, หน้า ๑๕๘ - ๑๕๙) กล่าวว่า ทฤษฎีสำหรับการสร้างความพึงพอใจมีหลายทฤษฎี แต่ที่ยอมรับและมีชื่อเสียงที่ผู้วิจัยนำเสนอ คือ ทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Need) ที่กล่าวว่า มนุษย์ทุกคนมีความต้องการเหมือนกัน ความต้องการนั้นเป็นลำดับขั้น เขาได้ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์

๑. มนุษย์มีความต้องการอยู่เสมอและไม่มีที่สิ้นสุด ขณะที่ความต้องการสิ่งใดได้รับการตอบสนองแล้วความต้องการอย่างอื่นก็จะเกิดขึ้นอีกไม่มีวันจบสิ้น

๒. ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้ว จะไม่เป็นที่สิ่งจูงใจสำหรับพฤติกรรมอื่นต่อไปความต้องการที่ได้รับการตอบสนองเท่านั้นที่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรม

๓. ความต้องการของมนุษย์เรียงเป็นลำดับขั้นตามลำดับความสำคัญ กล่าวคือ เมื่อความต้องการในระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการระดับสูงก็จะเรียกร้องให้มีการตอบสนอง ซึ่งลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์มี ๕ ขั้นตอนตามลำดับจากขั้นต่ำไปขั้นสูงดังนี้

๓.๑ ความต้องการด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการเบื้องต้นเพื่อความอยู่รอดของชีวิต เช่น ความต้องการในเรื่องของ อาหาร น้ำ อากาศ เครื่องนุ่งห่ม ยา รักษาโรคที่อยู่อาศัย และความต้องการทางเพศ ความต้องการด้านร่างกายจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนก็ต่อเมื่อความต้องการทั้งหมดของคนยังไม่ได้รับการตอบสนอง

๓.๒ ความต้องการด้านความปลอดภัยหรือความมั่นคง (Security of Safety Needs) ถ้าความต้องการทางด้านร่างกายได้รับการตอบสนองตามสมควรแล้ว มนุษย์จะต้องการในขั้นสูงต่อไปคือ เป็นความรู้สึกปลอดภัยหรือความมั่นคงในปัจจุบันและอนาคต รวมถึงความก้าวหน้าและอบอุ่นใจ

๓.๓ ความต้องการทางด้านสังคม (Social or Belonging Needs) หลังจากที่มนุษย์ได้รับการตอบสนองในสองขั้นดังกล่าวแล้ว จะมีความต้องการสูงขึ้นอีก คือ ความต้องการทางด้านสังคมเป็นความต้องการที่จะเข้าร่วมและได้รับการยอมรับในสังคม ความเป็นมิตรและความรักจากเพื่อน

๓.๔ ความต้องการที่จะได้รับการยอมรับนับถือ (Esteem Needs) เป็นความต้องการให้คนอื่นยกย่องให้เกียรติและเห็นความสำคัญของตนเอง ยอยากเด่นในสังคม รวมถึงความสำเร็จ ความรู้ความสามารถ ความเป็นอิสระ และเสรีภาพ

๓.๕ ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self Actualization) เป็นความต้องการระดับสูงสุดของมนุษย์ ส่วนมากจะเป็นการอยากจะเป็นอยากจะได้ตามความคิดของตน หรือต้องการจะเป็นมากกว่าที่ตัวเองเป็นอยู่ในขณะนั้น

สก็อต (Scott, ๑๙๗๐: อ้างถึงใน รัชนิย์ ดวงประทุม, ๒๕๕๘) ได้เสนอแนวคิดในเรื่องการจูงใจให้เกิดความพึงพอใจต่อการทำงานที่จะให้ผลเชิงปฏิบัติ มีลักษณะ ดังนี้

๑. งานควรมีส่วนสัมพันธ์กับความปรารถนาส่วนตัวงานนั้นจะมีความหมายสำหรับผู้ทำ
๒. งานนั้นต้องมีการวางแผนและวัดความสำเร็จ โดยใช้ระบบการทำงานและการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ

๓. เพื่อให้ได้ผลในการจูงใจภายในเป้าหมายของงาน จะต้องมียุทธศาสตร์ดังนี้

- ๓.๑ คนทำงานมีส่วนในการตั้งเป้าหมาย
- ๓.๒ ผู้ปฏิบัติได้รับทราบผลสำเร็จในการทำงานโดยตรง
- ๓.๓ งานนั้นสามารถทำให้สำเร็จได้

บาร์นาร์ด (Barnard, ๑๙๗๒, pp ๑๔๒ - ๑๔๙) ได้กล่าวถึงสิ่งจูงใจซึ่งหน่วยงาน หรือผู้บริหารหน่วยงานใช้เป็นเครื่องกระตุ้นบุคคลให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานไว้ ๓ ประการ ดังนี้

๑. สิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุ ได้แก่ เงิน สิ่งของ ที่ให้แก่ผู้ปฏิบัติงานเป็นการตอบแทนเป็นการชดเชย หรือเป็นรางวัลที่เขาได้ปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานมาแล้วเป็นอย่างดี

๒. งานนั้นต้องสามารถวางแผน และวัดความสำเร็จได้โดยใช้ระบบการทำงานและการควบคุมที่มีประสิทธิผล

๓. เพื่อให้ได้ผลในการสร้างสิ่งจูงใจภายในเป้าหมายของงานจะต้องมียุทธศาสตร์ดังนี้ คนทำงานมีส่วนในการตั้งเป้าหมาย คือ ๑) มีผลงานกลับมาให้ผู้ทำทราบโดยตรง ๒) งานนั้นเป็นสิ่งที่พึงปรารถนา และ ๓) งานนั้นสามารถทำให้สำเร็จได้

สรุปได้ว่า มนุษย์มีความความต้องการไม่เท่ากัน การจูงใจจะต้องพยายามตอบสนองความต้องการของมนุษย์ การจูงใจจึงมีทั้งปัจจัยทางตรงปัจจัยทางอ้อมและการได้มีส่วนร่วมในความสำเร็จของงานซึ่งมนุษย์ย่อมขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของบุคคลที่จะได้รับจากการตอบสนองต่อความต้องการนั้นๆ แตกต่างกันไป

๓. ความสำคัญของความพึงพอใจ

การปฏิบัติงานในองค์กรใด ๆ ก็ตาม ถ้าหากผู้บริหารได้ศึกษาความสำคัญของความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงาน และมีความรู้ในเรื่องระดับความพึงพอใจและไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร หรือผู้ใต้บังคับบัญชา ก็จะส่งผลทำให้เกิดพฤติกรรมการทำงานที่ดี มีประสิทธิภาพและมีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของความพึงพอใจไว้ ดังนี้

สร้อยตระกูล อรรถมานะ (๒๕๔๕, หน้า ๑๔๓ - ๑๔๕) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของความพึงพอใจและความไม่พึงพอใจในงานที่ส่งผลต่อพฤติกรรมต่าง ๆ ไว้ ดังนี้

๑. การลาออกจากงาน บุคคลที่ไม่มีความพึงพอใจในงานจะมีความรู้สึกไม่ชอบงาน มีแนวโน้มจะขาดงานบ่อยๆ บุคคลโดยทั่วไปจะคาดหมายไว้ว่าผู้ปฏิบัติงานที่มีความพึงพอใจในงานสูง น่าจะไม่คิดออกจากงาน ผู้ที่มีความพึงพอใจดูเหมือนจะอยู่ในหน่วยงานนั้นได้นานกว่าผู้ที่ไม่พึงพอใจ ต่องาน และในขณะที่ผู้ที่มีความพึงพอใจต่ำ มักจะคิดลาออกจากงานไปแสวงหาที่ที่เขาคิดว่าเขาจะมีความพึงพอใจมากกว่า เพราะฉะนั้นการออกจากงานของเขาจึงแสดงถึงความพอใจที่ต่ำสำหรับงานเดิม

๒. การขาดงาน แสดงถึงผู้ปฏิบัติงานมีความพึงพอใจน้อย มีแนวโน้มที่จะขาดงานบ่อย ระดับความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานที่วัดได้ระยะหนึ่งอาจใช้เป็นตัวทำนายอัตราการขาดงานของคนทำงาน กลุ่มเดียวกันในระยะต่อมา ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคนทำงานที่ไม่พอใจในงานมักมีแนวโน้มที่จะขาดงานมากกว่าคนที่มีความพอใจในงานเสมอ อย่างไรก็ตามลักษณะการขาดงานนั้นจะต้องเน้นการขาดงานที่ไม่มีเหตุผลสมควรด้วย จึงจะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงความไม่พอใจของเขา

อาจกล่าวได้ว่า ความพึงพอใจในงานมีอิทธิพลต่อการลาออกจากงานมากกว่า การขาดงาน ทั้งนี้เพราะในกรณีขาดงาน คนอาจขาดงานตามกฎระเบียบขององค์การที่กำหนดไว้เรียบร้อยแล้ว คนที่ไม่พึงพอใจไม่จำเป็นต้องวางแผนจะขาดงาน และเขาอาจฉวยโอกาสที่ทำได้ง่ายอยู่แล้ว

๓. การเป็นขโมย แม้การขโมยจะมีสาเหตุหลายประการก็ตาม แต่ผู้ปฏิบัติงานบางคนก็ขโมยเพราะเขาคับข้องใจ หงุดหงิดใจ อันเป็นผลของปัญหาในหลายแง่มุมที่อาจจะเกิดขึ้นได้ เขาจึงเกิดพฤติกรรมที่ไม่ปกติ ผู้ขโมยให้เหตุผลอธิบายแก่ตัวเองว่านั่นเป็นการแก้แค้นต่อผู้ควบคุม บังคับบัญชาที่เขาคิดว่าไม่ให้การปฏิบัติดูแลตามที่ควรจะเป็น

๔. ผลผลิต ผลผลิตหรือผลการปฏิบัติงานนั้นจะแปรผันไปตามระดับความพึงพอใจของงาน แต่ก็มีบางกรณีที่เกิดผลตรงกันข้าม นั่นคือมีบุคคลที่มีความพึงพอใจในงานกลับทำงานได้ผลน้อย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับค่านิยมในการทำงานเป็นสำคัญ หากผู้ปฏิบัติงานมีค่านิยมว่าต้องทำงานหนัก การทำงานหนักเป็นสิ่งที่ดีเขาก็จะทำงานหนักแม้ไม่มีความพึงพอใจในงานก็ตาม ตรงกันข้ามหากมีค่านิยมในการทำงานดังกล่าวในทางตรงกันข้าม คือ ไม่มีความพิเศษอะไรที่จะต้องทำงานหนักเขาก็จะทำงานแต่น้อยแต่เพียงไม่ให้ออกตำหนิหรือทำให้ถึงมาตรฐานหรือเกณฑ์เท่านั้น เขาก็เกิดความพึงพอใจอย่างสูงแล้ว และตัวแบบการปฏิบัติงาน รางวัลของความพึงพอใจ (The Performance Reward Satisfaction Model) อธิบายถึงสัมพันธภาพระหว่างความพึงพอใจและผลผลิต กล่าวคือ ผลผลิตที่สูงนำไปสู่ความพึงพอใจ หากทำงานได้ดีความพึงพอใจก็จะเพิ่มขึ้น สภาวะการณ์ที่ความพึงพอใจสูงจะเป็นผลให้ผลผลิตสูงตามไปนั้น เป็นเรื่องที่สลับซับซ้อน อาจสรุปได้ว่า เป็นการดีที่สุดที่จะมองว่าผลผลิตและความพึงพอใจต่างก็เป็นผลลัพธ์ของปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ปฏิบัติงานและงาน

๕. สุขภาพทางกายและการมีอายุยืนนาน สภาพงานที่ไม่เป็นที่พึงพอใจจะส่งผลเสียต่อสุขภาพของบุคคล โดยจะทำให้บุคคลเกิดความเครียด งานใดที่ไม่มีความพึงพอใจมากยิ่งจะนำไปสู่ปฏิกิริยาต่อความเครียดภายในร่างกาย ซึ่งจะนำไปสู่ความเจ็บป่วยที่รุนแรง เช่น เป็นโรคหัวใจ โรคกระเพาะอาหาร เป็นต้น ความเครียดความกังวลเหล่านี้อาจเนื่องมาจากความกดดันทางสังคมในองค์กรในเรื่องต่าง ๆ เช่น ความไม่แน่ใจในบทบาทที่ผู้บังคับบัญชาคาดหวัง การรับผิดชอบต่องานมากเกินไปที่จะทำให้เสร็จสิ้นได้ภายในเวลาที่กำหนด การมีสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน เป็นต้น ได้มีการศึกษาวัดสัมพันธภาพระหว่างกายภาพและทัศนคติด้วย Longevity Quotient (L.Q.) พบว่า ตัวทำนายที่ดีที่สุดตัวเดียวของการมีอายุยืนนาน (Longevity) ก็คือ ความพึงพอใจในงาน ดังนั้นคำนิยามเชิงปฏิบัติการ (Operational Definition) ของความพึงพอใจที่ใช้ก็คือ ความรู้สึกเกี่ยวกับความเป็นประโยชน์หรือความสามารถที่จะทำตามบทบาททางสังคมที่มีความหมาย

๖. สุขภาพจิต ความพึงพอใจในงานและความพึงพอใจในชีวิตผูกสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออก และเช่นกันผู้ปฏิบัติงานที่ขุนแค่นั้นจะเป็นผู้มีประสบการณ์ของความไม่พึงพอใจในงานซึ่งกระทบไปถึงชีวิตส่วนตัว อันหมายถึงคุณภาพชีวิตและสุขภาพจิตที่เสื่อมโทรม

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (๒๕๕๑, หน้า ๗) กล่าวว่า ความพึงพอใจมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงาน ๓ ประการดังนี้

๑) การรับรู้ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในงาน ทำให้หน่วยงานสามารถนำไปใช้ในการสร้างปัจจัยเหล่านี้ให้เกิดขึ้น เป็นประโยชน์ต่อการทำงาน

๒) ความพึงพอใจในการทำงานทำให้บุคคลมีความตั้งใจในการทำงาน ลดการขาดงานการลางาน การมาทำงานสาย และลดการขาดความรับผิดชอบที่มีต่อการทำงาน

๓) ความพึงพอใจในการทำงานเป็นการเพิ่มผลผลิตของบุคคลทำให้องค์กรมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลได้บรรลุเป้าหมายขององค์กร

ณัฐพันธ์ เขจรนนท์ (๒๕๕๑, หน้า ๙๘) กล่าวถึง ความสำคัญของความพึงพอใจไว้ว่า เมื่อบุคคล เข้าไปร่วมปฏิบัติงานกับองค์กรหรือหน่วยงานใดก็ตามในขั้นแรกบุคคลจะมีความรู้สึกผูกพันกับงานที่ได้รับมอบหมาย พร้อมทั้งรับทราบอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานซึ่งความผูกพันอาจจะเป็นไปได้ทั้งในด้านบวกและด้านลบ ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับบุคคลนั้นเกิดขึ้นเพราะทั้งสองฝ่ายมีความรู้สึกที่ต่างก็ได้รับประโยชน์ตอบแทนระหว่างกัน บุคคลได้ทำให้องค์กร โดยการปฏิบัติงานฝ่ายขององค์กรก็ได้กระตุ้นด้วยการจ่ายค่าตอบแทนในสัดส่วนที่เหมาะสมกับการทำประโยชน์ของบุคคลลักษณะเช่นนี้ทำให้เกิดดุลยภาพ ในองค์กรและหากดุลยภาพในองค์กรเสียไปองค์กรจำเป็นที่จะต้องสรรหาสิ่งกระตุ้นในรูปแบบต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้นเพราะในความรู้สึกของบุคคลที่ทำประโยชน์ให้องค์กรต่ำเนื่องมาจากเห็นว่าองค์กรให้สิ่งกระตุ้นน้อยเกินไป เมื่อเป็นเช่นนี้ลักษณะของการหาสิ่งที่มากระตุ้น ทั้งหมดนั้นก็คือการจูงใจให้คนเกิดความพึงพอใจให้คนทำงานในรูปแบบต่าง ๆ นั่นเอง

เดวิส (Davis, อ้างถึงใน วรรณารถ แสงมณี, ๒๕๔๓, หน้า ๒๘๗) ได้ให้ความสำคัญของความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร

๒. สร้างความซื่อสัตย์ภักดีให้มิต้องค์กร

๓. เสริมสร้างวินัยที่ดี อันจะทำให้มีการปฏิบัติตามกฎข้อบังคับและคำสั่ง

๔. ทำให้องค์การเป็นองค์การที่แข็งแรง
๕. ทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความเข้าใจที่ดีต่อองค์กรยิ่งขึ้น
๖. ทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความคิดริเริ่มในกิจการต่างๆ
๗. ทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความเชื่อมั่นต่อองค์กรของตนเอง

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจจะมีผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติงาน ผู้ที่มีความพึงพอใจต่องานจะส่งผลทำให้เกิดพฤติกรรมการทำงานที่ดี มีประสิทธิภาพ ในทางตรงกันข้ามผู้ที่ขาดความพึงพอใจต่องานจะส่งผลทำให้เกิดพฤติกรรมการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ

บริบทโรงเรียนอนุบาลวังไทร

ข้อมูลบริบทโรงเรียนอนุบาลวังไทร รายละเอียดดังนี้ (โรงเรียนอนุบาลวังไทร, ๒๕๖๓, หน้า ๔ - ๕)

๑. ข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา

ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ โรงเรียนอนุบาลวังไทร รหัส ๑๐๖๒๐๒๐๑๓๘ ที่ตั้ง ๒๐๐ หมู่ที่ ๔ ตำบลวังไทร อำเภอคลองขลุงจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ เป็นโรงเรียนขนาดกลาง เปิดทำการสอนตั้งแต่ วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๑๙ ปัจจุบันเปิดสอนในระดับชั้นอนุบาล ๒ ถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เนื้อที่ ๑๕ ไร่ ๒ งาน ๖๙.๕ ตารางวา เขตพื้นที่บริการ หมู่ที่ ๑,๒,๔,๕,๘,๑๕

ประวัติโรงเรียนโดยย่อ

โรงเรียนอนุบาลวังไทร เดิมชื่อ โรงเรียนชุมชนวังไทรวิทยาคาร เปิดทำการสอนครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ โดยการยุบรวมของ ๒ โรงเรียน คือ โรงเรียนจิตติพิทยาคาร ซึ่งเดิมตั้งอยู่หมู่ที่ ๔ ตำบลวังไทร มีเนื้อที่ ๔ ไร่เศษ เปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ มีนักเรียน ๓๕๖ คน มีครู ๑๑ คน นักการภารโรง ๑ คน และโรงเรียนวังไทรศิริประชาสรรค์ ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑ ตำบลวังไทร มีเนื้อที่ ๑๔ ไร่ ๒ งาน เปิดทำการสอนประถมปลายชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ มีนักเรียน ๑๑๙ คน ครู ๕ คน นักการภารโรง ๑ คน เหตุที่ทำให้ทั้ง ๒ โรงเรียนต้องมีการยุบรวมกันเนื่องจากโรงเรียนจิตติพิทยาคาร ซึ่งเปิดทำการสอนประถมต้นมีเนื้อที่น้อยเพียง ๔ ไร่เศษ ไม่สามารถขยายอาคารเรียนได้และโรงเรียนวังไทรศิริประชาสรรค์ อยู่ไกลจากชุมชนประมาณ ๑ กิโลเมตร ซึ่งในขณะนั้นในช่วงฤดูฝน ลำบากต่อการเดินทางของนักเรียนและอีกประการหนึ่ง เพื่อต้องการยุบรวมให้เป็นโรงเรียนในหมู่บ้านเดียวกันซึ่งเปิดทำการสอนตั้งแต่ประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึง ประถมศึกษาปีที่ ๗

ดังนั้น ราษฎรทั้ง ๓ หมู่บ้านในเขตบริการของโรงเรียน จึงจัดหาซื้อที่ดินปัจจุบัน ซึ่งอยู่กลางชุมชน สะดวกต่อการเดินทางของนักเรียน จำนวน ๑๕ ไร่เศษ และได้ทำการรื้อถอนอาคารเรียนทั้ง ๒ แห่งมาสร้างรวมกันและตั้งชื่อว่า “โรงเรียนวังไทรวิทยาคาร” เป็นอาคารไม้แบบ ป.๑๖ ยาว ๑๒๐ เมตร จำนวน ๑๒ ห้อง มีนักเรียน ๔๕๘ คน ครู ๑๖ คน นักการภารโรง ๒ คน เปิดทำการสอนตั้งแต่ วันที่ ๑๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ เป็นต้นมา ต่อมาได้ขอเปลี่ยนชื่อโรงเรียนจากโรงเรียน “วังไทรวิทยาคาร” เป็นโรงเรียน “อนุบาลวังไทร” เพื่อให้สอดคล้องกับการที่โรงเรียนได้รับการรับรองมาตรฐานเป็นโรงเรียน

อนุบาลตำบล ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๐ ลงนามประกาศโดย นายวิจิตร ศรีสอาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

สภาพชุมชนโดยรวม

๑. สภาพชุมชนรอบบริเวณโรงเรียนมีลักษณะเป็นพื้นที่ราบ มีประชากรประมาณ ๕๐,๐๐๐ คน บริเวณใกล้เคียงโดยรอบโรงเรียน ได้แก่ วัด โรงพยาบาลชุมชน ตลาดสด หน่วยบริการประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบลวังไทร อาชีพหลักของชุมชน คือ เกษตรกรรม นับถือศาสนา พุทธ ประเพณี/ ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป คือ ประเพณีรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ ในวันสงกรานต์ ประเพณี วันเข้าพรรษา ประเพณีวันออกพรรษาประเพณีลอยกระทง

๒. โอกาสและข้อจำกัดของโรงเรียน

ชุมชนมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ค่อยดี ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และนักเรียนบางส่วนต้องอาศัยอยู่กับญาติพี่น้อง หรือปู่ย่า ตายาย ทำให้มีปัญหาด้านเศรษฐกิจ สิ่งที่ได้รับจากชุมชน คือ การให้ความสำคัญของการศึกษา การเข้ามีส่วนร่วม สนับสนุนด้านทุนทรัพย์และการจัดการศึกษา แหล่งเรียนรู้ในชุมชน วิทยากรในชุมชน ส่งผลให้โรงเรียนพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง

๒. การศึกษาสถานภาพของโรงเรียนอนุบาลวังไทร

ข้อมูลสถานภาพของโรงเรียนอนุบาลวังไทรรายละเอียดดังนี้ (โรงเรียนอนุบาลวังไทร, ๒๕๖๒, หน้า ๓๗ - ๔๐)

๒.๑ ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน

โรงเรียนอนุบาลวังไทร รับผิดชอบจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับ อนุบาล ๒ ถึงระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๖ มีเขตพื้นที่บริการ ๖ หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ ๑ บ้านวังไทร หมู่ที่ ๒ บ้านวังไทร หมู่ที่ ๔ บ้านวังไทร หมู่ที่ ๕ บ้านหนองเม่น หมู่ที่ ๘ บ้านหนองเม่น หมู่ที่ ๑๕ บ้านหัวชะโลง

จากการดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการของโรงเรียนอนุบาลวังไทรโดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการ ร่วมวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมภายใน และสภาพแวดล้อมภายนอก รวมถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนา คุณภาพการศึกษา โดยใช้เทคนิค (SWOT Analysis) ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมิน สถานภาพ สรุปดังต่อไปนี้

จุดแข็ง (Strengths : S)

๑. โรงเรียนมีการวางแผนการ กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ ชัดเจน
๒. โรงเรียนมีระบบบริหารงบประมาณตามระเบียบโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้
๓. ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในการจัดการศึกษา
๔. สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย
๕. โรงเรียน มีการนำ ICT มาใช้ในการปฏิบัติงานส่งผลให้การปฏิบัติงานมีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ
๖. โรงเรียนมีเจ้าหน้าที่ธุรการโรงเรียน ทำให้ครูผู้สอนลดภาระงานด้านธุรการลง
๗. ผู้บริหารและครูมีการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพครู

๘. ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับงาน

๙. โรงเรียนมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เข้มแข็ง

๑๐. บุคลากรล้วนแต่มีประสบการณ์การสอนเฉลี่ยกว่า ๓๐ ปี ที่มีความรู้ความสามารถหลายด้าน

จุดอ่อน (Weaknesses : W)

๑. การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและนโยบายทางการศึกษา ทำให้การบริหารจัดการและการจัดการศึกษาขาดความต่อเนื่อง

๒. ปัญหาด้านการอ่าน การเขียนภาษาไทย ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และผล NT, O-NET บางรายวิชาต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของเขตพื้นที่ และต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของระดับชาติ

๓. ครูส่วนใหญ่มีอายุมากมีปัญหาในการปรับเปลี่ยนวิธีสอนและไม่ได้มีกระบวนการในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันการทำงานในระบบทีมไม่ชัดเจน

๔. ครูมีการเกษียณพร้อมกันครั้งละหลายคนหน่วยเหนือไม่สามารถหาอัตราทดแทนได้ทันเวลาทำให้ขาดครูเป็นเวลานานส่งผลให้การพัฒนาการเรียน และพัฒนางานไม่ต่อเนื่อง

๕. โรงเรียนมีภาระในการรายงานข้อมูลให้หน่วยงานต้นสังกัด ทั้งระดับ สพป. และ สพฐ. มาก

๖. กระบวนการวางแผน การนำแผนสู่การปฏิบัติและการนิเทศติดตามขาดความต่อเนื่อง

๗. อาคารสถานที่เริ่มทรุดโทรมในขณะเดียวกันกับจำนวนเด็กลดลงทำให้งบประมาณรายหัวลดลงจึงไม่มีงบประมาณในการดูแล

๒.๒ ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก สรุปได้ดังนี้

โอกาส (Opportunities : O)

๑. ความเจริญทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทำให้การศึกษาเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวางรวดเร็ว และมีคุณภาพ

๒. นโยบายการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานทำให้เด็กมีโอกาสได้รับการศึกษาทั่วถึงมากขึ้น

๓. ผู้นำชุมชนและชุมชน ให้การสนับสนุนโรงเรียนเป็นอย่างดี สนใจใส่ใจในเรื่องของการศึกษา

๔. โรงเรียนตั้งอยู่ในจุดศูนย์กลางของชุมชน ซึ่งได้รับการสนับสนุนแรงงานและงบประมาณในการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

อุปสรรค (Threats : T)

๑. ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ต้องออกไปประกอบอาชีพแต่เช้ากลับบ้าน เย็น ไม่ค่อยมีเวลาเอาใจใส่ดูแลบุตรหลาน ส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนและพฤติกรรม

๒. ผู้ปกครองจบการศึกษาในระดับประถมศึกษา และบางส่วนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ไม่สามารถช่วยพัฒนานักเรียนด้านการเรียนได้เท่าที่ควร

๓. ผู้ปกครองจำนวนมากไปประกอบอาชีพอยู่ต่างจังหวัดปล่อยให้บุตรหลานอยู่กับญาติ หรือ ปู่ย่าตายาย เด็กกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะมีปัญหาด้านการเรียน และพฤติกรรม ขาดทักษะในการทำงาน การพึ่งตนเอง

๔. นักเรียนมีปัญหาด้านพฤติกรรม เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป สื่อมากมายที่มอมเมาเด็กและเยาวชนวัยเรียน ทำให้เด็กทำตามกระแส เช่น ติดโทรศัพท์ ติดเกม เริ่มสนใจบุหรี่ยาเสพติด ไม่สนใจเรียน ใช้จ่ายเงินในสิ่งที่ไม่จำเป็น

ความคาดหวัง

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา มีความคาดหวังให้โรงเรียนดำเนินการบริหารจัดการศึกษาในอนาคต ดังนี้

๑. ให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ทุกคน
๒. ให้นักเรียนแต่งกายให้เรียบร้อย มีระเบียบวินัย มีมารยาทที่ดีงาม และมีความรับผิดชอบ
๓. ให้สถานศึกษาสะอาด ร่มรื่น มีแหล่งเรียนรู้หลากหลาย มีห้องสมุดที่มีหนังสือเพียงพอ
๔. ให้นักเรียนห่างไกลยาเสพติด และอบายมุขต่าง ๆ
๕. ให้นักเรียนมีทักษะในการทำงาน การพึ่งตนเอง รู้จักใช้จ่าย และเก็บออม สามารถนำความรู้มาปรับใช้ในการดำรงชีวิต

๓. ทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวังไทร

การบริหารจัดการศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องวิเคราะห์ภารกิจ วิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งไปสภาพแวดล้อมภายนอกและสภาพแวดล้อมภายในของโรงเรียน เพื่อนำไปกำหนด ทิศทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่ มาตรฐานโรงเรียนเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน และสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประโยชน์ในการจัดการศึกษา และคำนึงถึงบริบทที่สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษา

จากผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายใน/ภายนอก (SWOT) โรงเรียนอนุบาลวังไทร เพื่อส่งเสริมพัฒนาจุดแข็ง และแก้ไขปรับปรุงจุดอ่อน ซึ่งจะส่งผลให้การบริหารจัดการตามภารกิจของโรงเรียน ให้มีคุณภาพสูงขึ้น มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด โรงเรียนอนุบาลวังไทร จึงได้ร่วมกันกำหนดทิศทางการพัฒนา ดังนี้

วิสัยทัศน์

โรงเรียนอนุบาลวังไทรเป็นเลิศด้านวิชาการ สื่อสารสองภาษา บูรณาการความรู้คู่คุณธรรม ก้าวล้ำเทคโนโลยี มีวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เคียงข้างประชาชน

พันธกิจ (Mission)

๑. ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนระดับการศึกษาปฐมวัยให้มีความพร้อมและมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารอย่างง่าย
๒. ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ (ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ผล NT, O-NET สูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับชาติ)

๓. จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยใช้วิทยาศาสตร์ (Science) เทคโนโลยี (Technology) วิศวกรรมศาสตร์ (Engineering) และคณิตศาสตร์ (Mathematics) ที่นำไปปรับใช้กับชีวิตจริง (STEM)

๔. ปลุกฝังการเรียนรู้ควบคู่คุณธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่วิถีชีวิต การเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ อย่างมีวิจารณญาณ

๕. จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้สวยงามเป็นแหล่งเรียนรู้ บูรณาการเรียนรู้ เชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาในท้องถิ่น และส่งเสริมการพัฒนาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชน

๖. ส่งเสริมให้นำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการ

๗. ส่งเสริมการเรียนรู้ความเป็นเอกลักษณ์ไทย กล้าแสดงออก มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ มีอารมณ์แจ่มใสเบิกบาน ปฏิบัติตนดี มีมารยาทงาม สืบสานวัฒนธรรมไทยในท้องถิ่น และอยู่ร่วมในสังคมอย่างมีความสุข รวมทั้งจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับภาษาต่างประเทศ และใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เพื่อเตรียมพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

๘. ปลุกฝังความเป็นประชาธิปไตย ความมีวินัย ความซื่อสัตย์ และความรับผิดชอบต่อตนเอง และผู้อื่น

๙. จัดกิจกรรมส่งเสริมด้านสุขภาพอนามัย กีฬา ศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ เพื่อให้ นักเรียนมีสุขภาพสมบูรณ์ แข็งแรง ทั้งร่างกายและจิตใจ มีทักษะชีวิตที่ดีและปฏิเสธสิ่งเสพติด

๑๐. ใช้กระบวนการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่องและส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนา

๑๑. พัฒนาระบบบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อคุณภาพการศึกษาและบูรณาการการจัดการศึกษา

ความเป็นมาของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใช้ในโรงเรียนอนุบาลวังไทร

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาทุกระดับ โรงเรียนอนุบาลวังไทรได้ศึกษานโยบายในการขับเคลื่อนและความรู้ที่เกี่ยวข้อง โดยได้นำผลจากการศึกษาสภาพชุมชนโดยรอบโรงเรียนและสภาพปัญหาของนักเรียนมาวางแผนร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เครือข่ายผู้ปกครอง คณะครู โดยในระยะแรกได้เน้นการบูรณาการในการบริหารจัดการ การเรียนการสอน เพื่อสร้างความเข้าใจและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันโดยเน้นกิจกรรมในห้องเรียนเป็นหลัก เช่นการประหยัดโดยใช้สมุดดินสออย่างรู้คุณค่า การออมทุกเช้า ทุกชั้น ทุกคน เป็นต้น เมื่อดำเนินการมาได้ระยะหนึ่งโรงเรียนประสบผลสำเร็จผ่านการประเมินเป็นสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง “สถานศึกษาพอเพียง” ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงนามโดยนายธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ หลังจากนั้นโรงเรียนมีการศึกษาดูงานโรงเรียนหน่วยงานอื่น ๆ ที่เป็นแบบอย่างได้และศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้ปรับปรุงโครงการตามรอยพออยู่แบบพอเพียงให้มีความสอดคล้องและครอบคลุมกับบริบทของโรงเรียนโดยเน้นการแก้ปัญหาที่พบในชุมชน และในโรงเรียน โดยได้กำหนดกิจกรรมการดำเนินการ ๕ กิจกรรม คือ ๑) กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกชั้นเรียนเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๒) กิจกรรมเกษตรกรรมน้อย เพื่อให้ให้นักเรียนทุกชั้น ครู ผู้ปกครองร่วมกันเพาะเห็ด ปลูกผัก ทำปุ๋ยหมัก การคิดบัญชีต้นทุน กำไร ๓) กิจกรรมหนึ่งห้องเรียนหนึ่ง

ผลิตภัณฑ์ เพื่อฝึกให้นักเรียนทุกชั้นมีกิจกรรมการผลิตสิ่งของเครื่องใช้เพื่อการพึ่งพาตนเอง เช่น การแปรรูปผลผลิตของนักเรียน และชุมชน เช่น การทำขนม การทำอาหาร การดองเห็ด การทำน้ำยาล้างจาน (๔) กิจกรรมสหกรณ์สอนทำธุรกิจเพื่อให้ทุกชั้นฝึกให้นักเรียน เรียนรู้การจำหน่ายผลผลิตผ่านสหกรณ์โรงเรียน การค้าขาย เช่น การขายส่งให้สหกรณ์ การจัดตลาดนัดของโรงเรียน หรือการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการขายของสหกรณ์และ (๕) กิจกรรมการออมเพื่ออนาคต เพื่อสร้างความเข้าใจ และส่งเสริมการออมเพื่ออนาคตกับผู้ปกครองและนักเรียนทุกคนโดยครูนำฝากเงินผ่านบัญชีธนาคาร โดยโรงเรียนอนุบาลวังไทร มีความมุ่งหวังให้นักเรียนมีความรู้และเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้เรียนรู้และฝึกทักษะจากการปฏิบัติจริงและนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน รู้จักคิดอย่างมีเหตุผล มีความตระหนักและฝังรากลึกภายในตนเอง และผู้อื่นอย่างยั่งยืน เพื่อแบ่งเบาภาระของครอบครัว สามารถพึ่งพาตนเองและเป็นที่พักของครอบครัวได้ในอนาคต ซึ่งในแต่ละกิจกรรมโรงเรียนได้กำหนดผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน รวมทั้งได้ประสานผู้ปกครอง และคนในชุมชนที่มีความรู้เป็นภูมิปัญญาชาวบ้านมาร่วมทำกิจกรรมซึ่งเป็นการถ่ายทอด ต่อยอดความรู้ และเป็นการซึมซับความรู้ ความเข้าใจและตระหนักในความสำคัญของการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ร่วมกิจกรรมทุกคน โดยที่ผ่านมาโรงเรียนได้รับความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างดียิ่งทั้งจากเครือข่ายนอกโรงเรียน เช่นธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ได้มอบเงินสนับสนุนโครงการและใช้โรงเรียนเป็นสถานที่ประชุมและดูงานการปลูกผักสวนครัว และสาธิตการทำปุ๋ยใช้เอง การทำยาฆ่าแมลงจากพืชให้กับเกษตรกรในตำบลวังไทร นอกจากนี้ยังได้รับการช่วยเหลือจากวิทยาลัยเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร สนับสนุน อุปกรณ์การเกษตร ก้อนเห็ดนางฟ้าและมาให้ความรู้ในการดูแล และการปลูกผัก ส่วนความร่วมมือภายในโรงเรียนได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เครือข่ายผู้ปกครอง และผู้ปกครองชุมชน เช่น การร่วมประชุมวางแผน การช่วยทำโรงเพาะเห็ด ทำแปลงผัก การเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียน ครู การร่วมสนับสนุนผลิตภัณฑ์ของโรงเรียน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นปัจจัยที่ทำให้โครงการตามรอยพออยู่แบบพอเพียง โรงเรียนอนุบาลวังไทร ดำเนินการต่อไปได้อย่างยั่งยืนเพื่อสร้างนักเรียนให้มีความสามารถในการพึ่งตนเองและเป็นที่พักของครอบครัว สังคม ประเทศชาติต่อไป

โครงการตามรอยพออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร

รายละเอียดโครงการตามรอยพออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร (๒๕๖๓, หน้า ๑๑๙ - ๑๒๔) ดังนี้

๑. หลักการและเหตุผล

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตและวิถีปฏิบัติที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทยมานานกว่า ๓๐ ปี ที่พระองค์ทรงเน้นย้ำแนวทางการพัฒนาบนหลักแนวคิดพึ่งตนเอง เพื่อให้เกิดความพอมีพอกิน พอใช้ของคนส่วนใหญ่ โดยใช้หลักความพอประมาณ การคำนึงถึงการมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และทรงเตือนสติประชาชนคนไทยไม่ให้ประมาท ตระหนักถึงการพัฒนาอย่างเป็นขั้นเป็นตอนที่ต้องทำตามหลักวิชาและการมีคุณธรรมเป็นกรอบในการปฏิบัติและการดำรงชีวิตอย่างยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ การวางรากฐานการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับทุกคนในสังคมไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เด็กเยาวชนที่จะเป็นอนาคตของชาติ ดังพระบรมราโชวาทความตอนหนึ่งว่า “การให้การศึกษา นั้น กล่าวสั้น ๆ โดยความหมายรวบยอด คือ การช่วยให้บุคคลค้นพบวิธีการดำเนินชีวิตอย่างถูกต้องเหมาะสม ไปสู่ความเจริญและความสุขตามอัธยาศัย ผู้สอนมีหน้าที่ต้องหาความรู้และวิธีการดำเนินชีวิตมาให้ศิษย์ได้รู้ ได้ทราบ เพื่อให้สามารถเรียนรู้ต่อไปและดำเนินชีวิตต่อไปได้ด้วยดีจนบรรลุจุดหมาย”...พระราชทาน แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (๑๖ มิถุนายน ๒๕๒๒)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ที่ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาที่ยั่งยืนและคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา โดยมีเป้าหมายการพัฒนาเพื่อวางรากฐานให้คนไทยเป็นคนที่สมบูรณ์ มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย ค่านิยมที่ดี มีจิตสาธารณะและมีความสุข โดยมีสุขภาวะและสุขภาพที่ดี ครอบครัวอบอุ่นตลอดจนเป็นคนเก่งที่มีทักษะความรู้ ความสามารถและพัฒนาตนเองได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดนโยบายประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓ โดยยึดหลักของการพัฒนาที่ยั่งยืนและการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศในอนาคต และกำหนดพันธกิจข้อหนึ่งว่า “จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน Sustainable Development Goals: SDGs”

จากกระแสพระราชดำรัสดังกล่าว แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ที่ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและพันธกิจของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน Sustainable Development Goals: SDGs โรงเรียนอนุบาลวังไทรจึงได้จัดทำโครงการรอยพ้ออยู่แบบพอเพียง เป็นการน้อมนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจสามารถปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างถูกต้อง เป็นผู้มีความรู้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับนักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และหน่วยงานอื่นต่อไป

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ๒.๒ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน
- ๒.๓ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการทำงาน
- ๒.๔ เพื่อให้นักเรียนพึ่งพาตนเอง มีรายได้และมีการออม

๓. เป้าหมาย

๓.๑ เป้าหมายเชิงปริมาณ

- ๓.๑.๑ นักเรียนร้อยละ ๘๐ มีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีคะแนนผลการทดสอบไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๗๐
- ๓.๑.๒ นักเรียนร้อยละ ๘๐ นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน
- ๓.๑.๓ นักเรียนร้อยละ ๘๐ มีทักษะในการทำงาน โดยมีคะแนนผลการประเมินทักษะการทำงานไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๗๐

๓.๑.๔ นักเรียนร้อยละ ๘๐ มีรายได้และมีการฝากเงินเข้าบัญชีเงินฝาก

๓.๒ เป้าหมายเชิงคุณภาพ

๓.๒.๑ นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจและนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

๓.๒.๒ นักเรียนมีทักษะการทำงานจากร่วมกิจกรรมเกษตรกรรมน้อย

๓.๒.๓ นักเรียนมีทักษะการทำงานการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

๓.๒.๔ นักเรียนร่วมกิจกรรมสหกรณ์

๓.๒.๕ นักเรียนมีรายได้และมีการออมโดยการฝากเงินกับธนาคารโรงเรียน

๔. กิจกรรม งบประมาณ และระยะเวลาการดำเนินงาน

ที่	รายละเอียดของกิจกรรม	เป้าหมาย	หมวดงบประมาณรายจ่าย				ระยะเวลา ดำเนินงาน	ผู้รับ ผิดชอบ
			ค่า ตอบ แทน	ค่า ใช้ สอย	ค่าวัสดุ	รวมเงิน		
๑	วางแผนดำเนินงาน ขออนุมัติโครงการ แต่งตั้งคณะทำงาน จัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน ประชุมชี้แจง	คณะครู/ ผู้เรียนตัวแทน	-	-	-	-	พ.ค. ๒๕๖๓	ผู้บริหาร / คณะ ครู/ วินิตา
๒	ดำเนินงานตามแผน ๒.๑กิจกรรมการจัดการ เรียนการสอนที่บูรณา การหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	ครูทุกคน จัดทำและ จัดการเรียนรู้ ตามแผนการ จัดการเรียนรู้ ที่บูรณาการ หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจ พอเพียง	-	-	-	-	พ.ค. ๒๕๖๓ - มี.ค. ๒๕๖๔	ครู ประจำ ชั้น/ ประจำ วิชา
	๒.๒กิจกรรมเกษตรกร น้อย - สร้างโรงเรือนเพาะ เห็ด - ทำแปลงผัก - ซ้อมเมล็ดพันธุ์ผัก - ซ้อมปุ๋ยคอก - ทำปุ๋ยน้ำชีวภาพ - ทำปุ๋ยหมัก	ทุกชั้นเรียนจัด กิจกรรมเพื่อ ฝึกทักษะการ ทำงาน การ พึ่งตนเอง การ ทำงานร่วมกับ ผู้อื่นผ่าน กิจกรรม เกษตรกรรม เกษตรกรรมน้อย เช่นปลูกผัก	-	-	๑๔,๐๐๐	๑๔,๐๐๐	พ.ค. ๒๕๖๓ - มี.ค. ๒๕๖๔	ศุภณัฐ/ ครู ประจำ ชั้น
					๔๐๐	๔๐๐		
					๒,๔๐๐	๒,๔๐๐		
					๒,๐๐๐	๒,๐๐๐		

	ปลอดภัย การเพาะเห็ด การจัดทำปุ๋ย การจัดหาปุ๋ย การจำหน่าย การคิดบัญชี ต้นทุน กำไร							
๒.๓ กิจกรรม หนึ่งห้องเรียนหนึ่ง ผลิตภัณฑ์	ทุกชั้นเรียนจัด กิจกรรมฝึก ทักษะแปรรูป ผลผลิตของ นักเรียนหรือ ผลผลิตของ ชุมชนหรือ กิจกรรมอื่นที่ เป็นการผลิต เพื่อการพึ่งพา ตนเอง เช่น การทำขนม การดองเห็ด การทำน้ำยา สมุนไพร การ ทำน้ำยาล้าง จาน	-	-	-	-	พ.ค. ๒๕๖๓ - มี.ค. ๒๕๖๔	น้ำผึ้ง	
๒.๔ กิจกรรมสหกรณ์ สอนทำธุรกิจ	ทุกชั้นเรียน ส่งเสริมให้ นักเรียนร่วม กิจกรรมต่างๆ ของสหกรณ์ เช่น การค้า ขายผ่าน สหกรณ์ การ ขายของใน ตลาดนัด โรงเรียน การทำบัญชี	-	-	๒,๐๐๐	๒,๐๐๐	พ.ค. ๒๕๖๓ - มี.ค. ๒๕๖๔	วนิดา	
๒.๕ กิจกรรมการออม เพื่ออนาคต	สร้างความ เข้าใจและ	-	-	-	-	พ.ค. ๒๕๖๓ -	ทิพพาร	

		ส่งเสริมการ ออมเพื่อ อนาคตกับ ผู้ปกครองและ นักเรียนทุกคน ในการฝากเงิน กับโรงเรียน ธนาคาร					มี.ค. ๒๕๖๔	
๓	นิเทศ ติดตาม และ ประเมินผล	การปฏิบัติ กิจกรรมตาม แผนฯ	-	-	-	-	พ.ค. ๖๓ – มี.ค.๖๔	ผอ.
๔	สรุปรายงานผลและ เสนอแนะการแก้ไข ปรับปรุงการดำเนิน กิจกรรม	ปรับปรุงแก้ไข การดำเนิน กิจกรรม และ เป็นแนวทาง ในการพัฒนา ต่อไป	-	-	-	-	มีนาคม ๒๕๖๔	วนิดา
รวมจำนวนเงินทั้งสิ้น			-	-	๒๐,๘๐๐	๒๐,๘๐๐		

หมายเหตุ ขออภัยทุกรายการ

๕. งบประมาณ

งบประมาณ หมวดย่อยจ่ายเงินอุดหนุนรายหัว จำนวน ๒๐,๘๐๐ บาท

๖. วัดผลและประเมินผล

ตัวบ่งชี้สภาพความสำเร็จของโครงการ	วิธีการวัด และประเมินผล	เครื่องมือที่ใช้วัด และประเมินผล
๑. ร้อยละของนักเรียนที่มีความรู้ความเข้าใจหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ร้อยละของนักเรียนจาก การทดสอบ	แบบทดสอบ
๒. ร้อยละของนักเรียนที่นำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน	ร้อยละของนักเรียนจาก แบบรายงานผล	แบบรายงานผล
๓. ร้อยละของนักเรียนที่มีทักษะการทำงาน	ร้อยละของนักเรียนจาก แบบรายงานผล	แบบรายงานผล
๔. ร้อยละนักเรียนที่มีรายได้และมีการฝากเงินกับ โรงเรียนธนาคาร	ร้อยละของนักเรียนจาก แบบรายงานผล	- แบบรายงานผล

๗. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๗.๑ ครูจัดการเรียนรู้ควบคู่คุณธรรมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่วิถี
ชีวิต การเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ

๗.๒ ครูจัดการเรียนการสอนที่สัมพันธ์กับบริบทของชุมชนและท้องถิ่น

๗.๓ นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตรประจำวัน

ตาราง ๒.๒ รายละเอียดกิจกรรมโครงการตามรอยพออยู่แบบพอเพียง โรงเรียนอนุบาลวังไทร

รายการ	รายละเอียด
กิจกรรมที่ ๑	กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ผู้รับผิดชอบ	ครูทุกคน
นักเรียนที่เข้าร่วม	นักเรียนทุกคน
วัตถุประสงค์	๑. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
วิธีดำเนินการ	๑. วิเคราะห์หัวข้อชีวิตของเศรษฐกิจพอเพียง ๒. จัดทำหน่วยการเรียนรู้โดยสอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๓. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๔. จัดการเรียนการสอน ๕. สรุป ประเมินผลการจัดการเรียนรู้
กิจกรรมที่ ๒	กิจกรรมเกษตรกรรมน้อย
ผู้รับผิดชอบ	นายศุภณัฐ สืบวงษ์รอด และครูประจำชั้น
นักเรียนที่เข้าร่วม	นักเรียนทุกคน
วัตถุประสงค์	๑. ฝึกทักษะการทำงาน การพึ่งตนเอง การทำงานร่วมกับคนอื่น (การใช้เครื่องมือการปลูก การปลูก การดูแล การเก็บผลผลิต การขาย) ๒. ส่งเสริมให้นักเรียนนำความรู้และทักษะไปใช้ที่บ้าน เช่นการปลูกผักที่บ้าน หรือช่วยเหลือที่บ้านในการดูแลรดน้ำ การประหยัด เป็นต้น ๓. ฝึกการขาย การคำนวณต้นทุน กำไร
วิธีดำเนินการ	๑. ประชุมเพื่อเตรียมความพร้อมจัดกิจกรรมในการพัฒนานักเรียน ๒. สร้างโรงเรือนเพาะเห็ด ติดต่อขอก้อนเห็ดนางฟ้าและวิทยากรจากวิทยาลัยเกษตรกำแพงเพชร มาให้ความรู้และแนวปฏิบัติในการเพาะเห็ด ครูและนักเรียนจัดเวรดูแล เก็บเห็ด จำหน่าย ๓. ครูและนักเรียนทุกชั้นประสานผู้ปกครองเด็กนักเรียนช่วยเตรียมแปลงผัก ๔. จัดหาเมล็ดพันธุ์ เพาะปลูกและดูแลร่วมกัน ประสานผู้ปกครองผู้มีความรู้ภูมิปัญญาชาวบ้านมาสอนการทำปุ๋ยหมักและปุ๋ยน้ำชีวภาพ ๕. ครูและนักเรียนดูแล เก็บผลผลิต การจำหน่าย การคำนวณต้นทุนกำไร ๖. สรุป ประเมินผลการดำเนินการ

ตาราง ๒.๒ (ต่อ)

รายการ	รายละเอียด
กิจกรรมที่ ๓	กิจกรรมหนึ่งห้องเรียนหนึ่งผลิตภัณฑ์
ผู้รับผิดชอบ	นางน้ำผึ้ง พิธิ์ และครูประจำชั้น
นักเรียนที่เข้าร่วม	นักเรียนทุกคน
วัตถุประสงค์	๑. ฝึกทักษะแปรรูปผลผลิตของนักเรียน หรือผลผลิตของชุมชนหรือผลิตภัณฑ์อื่นที่เป็นการผลิตเพื่อการพึ่งพาตนเอง
วิธีดำเนินการ	๑. ประชุมสำรวจความต้องการผลิตภัณฑ์ของแต่ละห้องเรียน ๒. จัดหาวัสดุอุปกรณ์ ประสานวิทยากรภูมิปัญญาชาวบ้าน ๓. ดำเนินการแปรรูปผลผลิตของนักเรียน หรือผลผลิตของชุมชนหรือผลิตภัณฑ์อื่นที่เป็นการผลิตเพื่อการพึ่งพาตนเอง เช่น การทำอาหาร การทำขนม การดองเห็ด การทำน้ำดื่มสมุนไพร การทำน้ำยาล้างจาน ๔. การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ การทำบัญชี ต้นทุน กำไร ๕. สรุป ประเมินผลการดำเนินการ
กิจกรรมที่ ๔	กิจกรรม สหกรณ์สอนทำธุรกิจ
นักเรียนที่เข้าร่วม	นักเรียนที่สนใจ
วัตถุประสงค์	๑. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์ เช่น นักเรียนนำสินค้ามาขายผ่านสหกรณ์ หรือตลาดนัดของโรงเรียน การเป็นกรรมการช่วยครูขายของในสหกรณ์ การทำบัญชี เป็นต้น
วิธีดำเนินการ	๑. ประชาสัมพันธ์นักเรียนที่สนใจ ๒. จัดพื้นที่ให้ขายและประชาสัมพันธ์เชิญชวนผู้ปกครองให้ช่วยสนับสนุน ๓. จัดตลาดนัดฝึกหัดค้าขายอย่างน้อยภาคเรียนละ ๑ ครั้ง ๔. การคำนวณต้นทุนกำไร ๕. สรุป ประเมินผลการดำเนินการ
กิจกรรมที่ ๕	กิจกรรม การออมเพื่ออนาคต
ผู้รับผิดชอบ	นางสาวทิพพพร จงวรกุล
นักเรียนที่เข้าร่วม	นักเรียนทุกคน
วัตถุประสงค์	๑. สร้างความเข้าใจและส่งเสริมการออมเพื่ออนาคตกับผู้ปกครองและนักเรียน ๒. เพื่อให้นักเรียนทุกคนออมเงินกับโรงเรียนธนาคาร
วิธีดำเนินการ	๑. ประชุมสร้างความเข้าใจกิจกรรมการออมให้ผู้ปกครอง และนักเรียน ๒. ประสานธนาคารเพื่อเปิดบัญชีรายบุคคล ๓. สร้างข้อตกลงให้ฝากเงินทุกวันในช่วงโมงแรก ๔. นำเงินฝากธนาคารเดือนละ ๑ ครั้ง และรายงานผู้ปกครอง ๕. สรุป ประเมินผลการดำเนินการ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ประเมินได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการ ดังนี้

ศรายุช เชาวชาญ (๒๕๕๖) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินเชิงระบบโครงการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนบ้านหนองแดงสมิตร ผลการประเมิน พบว่า ๑) ผลการประเมินการดำเนินงานตามโครงการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนบ้านหนองแดงสมิตร ทั้ง ๕ ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ๑) ด้านบริบทโดยรวมอยู่ในระดับมาก ๒) ด้านปัจจัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ๓) ด้านกระบวนการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ๔) ด้านผลผลิต ๔.๑) ด้านผลผลิตเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก ๔.๒) ด้านผลผลิตเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ๔.๓) ด้านผลผลิตเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ๔.๔) ด้านผลผลิตเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ๕) ด้านผลกระทบเชิงคุณค่าเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหาร ครู ความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และการได้รับการยอมรับจากหน่วยงานอื่นโดยรวมอยู่ในระดับมาก

สุนีย์ พาณิชย์ (๒๕๕๖) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนห้วยยอด พบว่า ผลการประเมินด้านสภาพแวดล้อมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าโดยภาพรวมและทุกประเด็นตัวชี้วัดที่ประเมิน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผลการประเมินด้านกระบวนการมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ผลการประเมินด้านผลผลิต ประกอบด้วย ๕ ประเด็น ได้แก่ คุณภาพการขับเคลื่อนการศึกษาตามแนวหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ความสามารถในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและเผยแพร่สู่ครอบครัวและชุมชนอยู่ในระดับมาก คุณภาพของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ย ร้อยละ ๗๖.๘๙ ได้คะแนนรวมเฉลี่ยผ่านเกณฑ์การประเมินและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินำขั้นพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยร้อยละสูงกว่าปีการศึกษา ๒๕๕๕ ผ่านเกณฑ์การประเมิน ความพึงพอใจของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการดำเนินโครงการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผ่านเกณฑ์การประเมิน

กัตติกา ศรีมหาวโร (๒๕๕๗) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการครอบครัวร่วมทำน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนบ้านสระบัว พบว่า ผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมาก แยกเป็นรายด้าน ดังนี้ ด้านสภาพแวดล้อมโดยรวมผลการประเมินมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านปัจจัยนำเข้ามีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ด้านผลผลิตผลการทดสอบส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี มีความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก และมีความพึงพอใจต่อโครงการอยู่ระดับมาก ด้านผลกระทบมีผลกระทบในด้านบวกต่อนักเรียน ครูผู้สอนและผู้ปกครองและชุมชนอยู่ในระดับมาก ด้านประสิทธิผลโครงการมีประสิทธิผลอยู่ในระดับมากและด้านการถ่ายโยงความรู้โครงการมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก

รัตนา หลวงกลาง (๒๕๕๘) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต ๒ ผลการวิจัยพบว่า ๑) สภาพในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต ๒ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการพัฒนาบุคลากรด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ตามลำดับ ๒) แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต ๒ ได้แก่ ๑) การบริหารจัดการที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย ๑. ปรับโครงสร้างการบริหาร ๒. พัฒนาบุคลากร ๓. กำหนดยุทธศาสตร์ ๔. นิเทศภายใน ๒) การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ๓) การจัดกระบวนการเรียนการสอน มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตและชุมชน สอนทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ ๔) จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย

วิไลกุล บุญช่วยสุข (๒๕๕๙) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาโรงเรียนเลิศปัญญา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต ๓ ผลการประเมิน พบว่า ๑) ด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย วัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร สถานที่ มีความเหมาะสมและเพียงพอ ส่วนงบประมาณในการดำเนินงานยังไม่เพียงพอ ๒) ด้านกระบวนการ มีความเหมาะสมของการวางแผนในการดำเนินงานโดยภาพรวมมีความเหมาะสม ๓) ด้านผลผลิตของโครงการประกอบด้วย ด้านความรู้ ความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ด้านทักษะในการปฏิบัติกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนผ่านเกณฑ์และผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชน มีความพึงพอใจในโครงการอยู่ในระดับมาก

กมลนันท์ บุญกล้า (๒๕๕๙) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนบ้านหนองปลาชิว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๒ ผลการประเมิน พบว่า การประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนหนองปลาชิว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๒ โดยรวมอยู่ในระดับมาก วัตถุประสงค์ของโครงการมีความชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้ มีความสอดคล้องกับนโยบายในการจัดการศึกษาของโรงเรียนครูผู้สอนและบุคลากรที่รับผิดชอบกิจกรรมตามโครงการเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถเหมาะสมและเพียงพอสำหรับการดำเนินโครงการ การกำหนดขั้นตอนการจัดทำโครงการเศรษฐกิจพอเพียงมีความชัดเจน สาระเนื้อหาตามองค์ประกอบของโครงการเศรษฐกิจพอเพียงมีความชัดเจนปฏิบัติได้ กิจกรรมในโครงการช่วยให้โรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการและมีการรายงานผลการประเมินกิจกรรมต่าง ๆ ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบอย่างต่อเนื่อง นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในครอบครัวของตนเองได้

ธงชัย เหมเกียรติกุล (๒๕๕๙) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินผลโครงการพัฒนาผู้เรียนด้วยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริในโรงเรียนร่วมโพธิ์วิทยา อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ ผลการประเมินดังนี้ ๑) การประเมินด้านบริบทของโครงการ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คือด้านวัตถุประสงค์โครงการสอดคล้องกับนโยบายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ ๒) ผลการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก

พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านบุคลากรในการดำเนินโครงการมีจำนวนเพียงพอมีค่าเฉลี่ยสูงสุดและด้านงบประมาณในการดำเนินโครงการมีเพียงพอมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ๓) ผลการประเมินด้านกระบวนการดำเนินโครงการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการวางแผนดำเนินโครงการสู่การปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยสูงสุด โรงเรียนมีการขยายผลการปฏิบัติกิจกรรมลงสู่ชุมชน/เผยแพร่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ๔) ผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการ ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในภาพรวมผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมาก ในภาพรวมผู้ปกครองนักเรียนและนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความพึงพอใจต่อผลผลิตของโครงการพัฒนาผู้เรียนด้วยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริในภาพรวมผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมาก ๕) ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนพบว่า ในปีการศึกษา ๒๕๖๐ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ ๙๔.๘๐ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ ภาคเรียนที่ ๑ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ ๑๐๐.๐๐ โดยเพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา ๒๕๖๐ ร้อยละ ๕.๒๐

ขวัญภา อุณหกานต์ (๒๕๕๙) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสวนแตงวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินแบบจำลองซิป (CIPP Model) พบว่า ด้านบริบท ผลการประเมินมีความสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและของโรงเรียน โครงการสอดคล้องกับสภาพปัญหาของโรงเรียนในปัจจุบัน ผู้บริหาร บุคลากร นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความเข้าใจเห็นความสำคัญของโครงการเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานและสอดคล้องกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการ โรงเรียนได้ดำเนินการตามโครงการเศรษฐกิจพอเพียงเป็นไปตามแผนปฏิบัติการที่วางไว้ มีการวางแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน บุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในวางแผนการดำเนินงานครบทุกกิจกรรม มีการประเมินผลและสรุปผลการดำเนินงานของโครงการและนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านผลผลิต นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก

โสภณ ทองจิตร (๒๕๕๙) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาโรงเรียนน้ำรอบวิทยา โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปป์ (CIPP) พบว่า การประเมินโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านสภาพแวดล้อมของโครงการโดยภาพรวมมีอยู่ในระดับมาก ด้านปัจจัยนำเข้าที่ใช้ในการดำเนินโครงการโดยภาพรวมมีอยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการในการดำเนินโครงการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านผลผลิต การประเมินความรู้ ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก

สุนันท์ณี สุขสวัสดิ์ (๒๕๖๐) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะอย่างพอเพียงของนักเรียนตามแนวทางการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษาโรงเรียนศิริมาศพิทยาคม ผลการประเมินพบว่า การประเมินการกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะอย่างพอเพียงของนักเรียนตามแนวทางการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวมและตามด้านบริบท ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต อยู่ในระดับมาก เป็นเพราะแนวทางการนำ

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้โรงเรียน ศีรีมาศพิทยาคมดำเนินการนั้น ทางโรงเรียนได้ดำเนินการอย่างเคร่งครัดทุกขั้นตอน รวมทั้งใช้หลักการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา เครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน ทุกขั้นตอนการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ทั้งการประชุมร่วมกัน การเข้าร่วมกิจกรรมกับโรงเรียนโดยตรง แสดงถึงแนวทางดังกล่าวเป็นแนวทางที่สามารถนำมาปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

จิราพร ผุยผง (๒๕๖๐) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๗ พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๗ โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการวัดผล และประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา ผลการประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

จุฑามาส พัฒนศิริ (๒๕๖๐) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ ผลการวิจัยพบว่า ๑ ปัญหาการดำเนินงานสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ๒) แนวการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ มีแนวทางการบริหาร คือ ๒.๑) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา คือ จัดประชุมบุคลากรเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเชิญวิทยากรผู้มีความเชี่ยวชาญมาให้ความรู้ มีการกำกับดูแลติดตาม และรายงานผลการดำเนินงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ ๒.๒) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน คือ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากวิทยากรผู้มีความเชี่ยวชาญ และส่งเสริมให้มีการเรียนรู้โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ๒.๓) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือ จัดทำกิจกรรมหรือโครงการที่ส่งเสริมให้นักเรียนอยู่อย่างพอเพียง จัดตั้งเป็นชุมนุมหรือชมรม และนำผลงานมาจัดประกวดเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ๒.๔) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา คือ จัดทำโครงการพัฒนาบุคลากรให้มีการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ มีการประกวดหรือนำเสนอผลงานตามกิจกรรมที่ได้ทำหลังจากมีการพัฒนาบุคลากรในรูปแบบของ Best Practice ๒.๕) ด้านผลลัพธ์/ความสำเร็จ คือ จัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน มีการบูรณาการให้มีวิชาเรียน หรือเป็นกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีในครัวเรือนการทำบัญชีรับ - จ่าย ให้นักเรียนนำเสนอผลงานในรูปแบบโครงงานหรือจัดนิทรรศการเพื่อประเมินผลการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สนธิ หาจัตร์ธ (๒๕๖๑) ได้ศึกษาเรื่องการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนบ้านแม่ฮ้อใน อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนบ้านแม่ฮ้อใน อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่การดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาจากกลุ่มเป้าหมายจำนวน ๒๘ คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการศึกษเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสังเคราะห์เนื้อหาและเขียนบรรยายเชิงพรรณนา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านแม่ฮ้อใน อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ โดยยึดองค์ประกอบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วย ๓ องค์ประกอบ ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี อยู่บนพื้นฐานของเงื่อนไข ๒ ประการ คือ เงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรมซึ่งประกอบด้วยเนื้อหา ๒ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑. องค์ประกอบของการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านแม่ฮ้อใน อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบ คือ ๑. ด้านการบริหารจัดการ มี ๔ องค์ประกอบ คือด้านนโยบาย ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป ๒. ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน มี ๔ องค์ประกอบ คือด้านหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๓. ด้านการพัฒนาบุคลากร มี ๓ องค์ประกอบ คือด้านการแนะแนวและระบบช่วยเหลือนักเรียน ด้านกิจกรรมนักเรียน และด้านกิจกรรมเพื่อพัฒนาสังคมและสาธารณะประโยชน์ ๔. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มี ๒ องค์ประกอบ คือด้านการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และด้านการติดตามและขยายผล ๕. ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ มี ๕ องค์ประกอบ คือด้านสถานศึกษา ด้านผู้บริหารสถานศึกษา ด้านบุคลากรของสถานศึกษาและด้านผู้เรียน

ส่วนที่ ๒ แนวทางการการขับเคลื่อนการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบ้านแม่ฮ้อใน อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ควรกำหนดแนวทางการดำเนินงานดังนี้ ๑. กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นนโยบายสำคัญของสถานศึกษา ๒. พัฒนาความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรทั้งผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา และส่งเสริมให้ปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง ๓. ทบทวนหรือปรับปรุงโครงสร้างและพัฒนาการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๔. จัดทำ ปรับปรุง หรือเพิ่มเติมโครงการ กิจกรรม และปรับแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา ๕. ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาและจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา ๖. เสริมสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ๗. จัดระบบนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงาน ๘. ให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้าร่วมในการจัดการศึกษาในขั้นตอนสำคัญทุกขั้นตอน

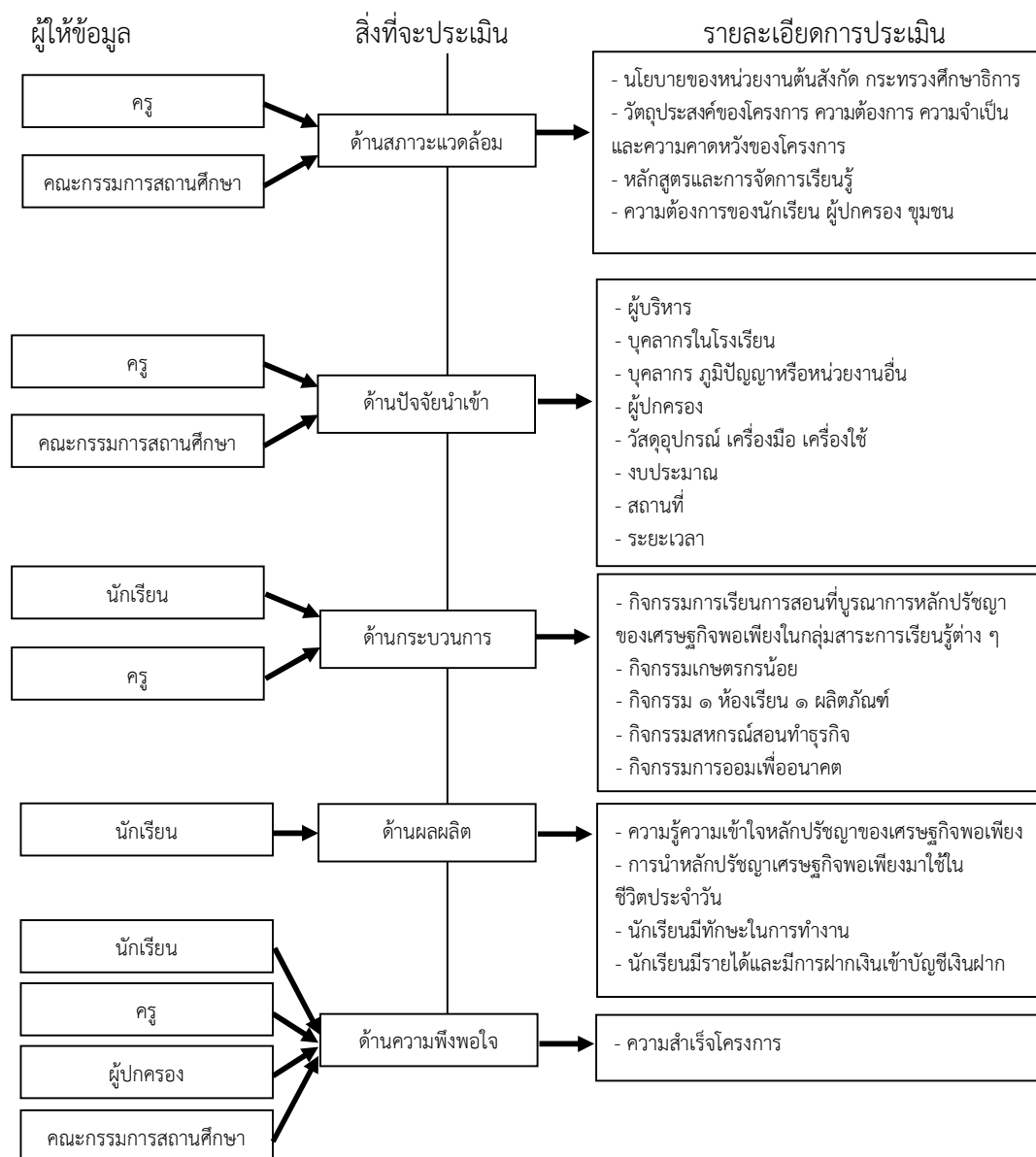
มัลลิกา สีดาเดช (๒๕๖๓) ได้ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๒ ผลการวิจัยพบว่า ๑) ประสิทธิภาพการบริหาร

สถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๒ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ๒) แนวทางยกระดับประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๒ ประกอบด้วย ๓ ด้าน คือ ๑) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากำหนดเป็นวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา มีกระบวนการทำงานเพื่อพัฒนาคุณภาพและบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ๒) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน จัดทำหลักสูตรบูรณาการกับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นการจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ (Active Learning) เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เกิดทักษะในการใช้ชีวิต รู้จักแก้ปัญหา และ ๓) ด้านการพัฒนาบุคลากร ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง พัฒนาความรู้ความสามารถทักษะจนสามารถพัฒนาศักยภาพของตนได้อย่างเต็มที่

กรอบแนวคิดการประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โครงการ และการประเมินโครงการ ความพึงพอใจ ผู้วิจัยได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาและปลูกฝังให้กับนักเรียนตามโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร และเมื่อดำเนินการตามโครงการดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว เพื่อเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนในการพัฒนานักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้มีคุณภาพมากขึ้น ผู้วิจัยจึงจัดการประเมินโครงการ โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้โมเดล (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam) มากำหนดกรอบแนวคิดในการประเมินโครงการ โดยทำการประเมิน ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) ด้านกระบวนการ (Process) ด้านผลผลิต (Product) และประเมินความพึงพอใจ โดยทำการประเมินจากผู้เกี่ยวข้องซึ่งประกอบด้วยนักเรียน ครู ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รายละเอียดดังภาพที่ ๘

กรอบแนวคิดการประเมินโครงการตามรอยฟออยู่แบบพอเพียง

ภาพที่ ๘ กรอบแนวคิดการประเมินโครงการตามรอยฟออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒

บทที่ ๓

วิธีการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการตามรอยพ่อบุญแบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ ผู้ประเมินกำหนดวิธีการประเมินโครงการ ดังนี้

๑. รูปแบบการประเมินโครงการ
๒. กรอบการประเมินโครงการ
๓. กลุ่มเป้าหมายในการประเมินโครงการ
๔. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ
๕. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
๖. การเก็บรวบรวมข้อมูล
๗. การวิเคราะห์ข้อมูล
๘. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

รูปแบบการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการตามรอยพ่อบุญแบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ผู้ประเมินประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินชิปปี้โมเดล (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) (บุญชม ศรีสะอาด, ๒๕๔๕, หน้า ๒๒๗ - ๒๒๘) ได้แก่ ด้านสถานะแวดล้อม (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) ด้านผลผลิต (Product) และการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการ

กรอบการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการครั้งนี้ ผู้ประเมินได้กำหนดกรอบการประเมินการดำเนินงานโครงการตามรอยพ่อบุญแบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร รายละเอียดดังตารางที่ ๓.๑

ตาราง ๓.๑ แสดงรายละเอียดการประเมินโครงการตามรอยพ่อบุญแบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒

การประเมิน	เนื้อหา	กลุ่มเป้าหมาย ในการประเมินโครงการ	เครื่องมือที่ใช้ ในการประเมิน โครงการ	การวิเคราะห์ข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
๑. ด้านสภาวะ แวดล้อม (Context)	-นโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด กระทรวงศึกษาธิการ -วัตถุประสงค์ของโครงการ ความต้องการ ความจำเป็นและ ความคาดหวังของโครงการ -หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ -บทบาทหน้าที่ของโรงเรียน -ความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน	- ครูโรงเรียนอนุบาล วังไทร - คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนอนุบาลวังไทร	- แบบสอบถาม มาตราส่วนประมาณ ค่า ๕ ระดับ	๑. ค่าเฉลี่ย (Mean) ๒. ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard Deviation)	ผลการศึกษาโดยภาพรวม มีผลการประเมินในระดับมากขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์การตัดสิน โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ย ดังนี้ ๔.๕๑ - ๕.๐๐ = มากที่สุด ๓.๕๑ - ๔.๕๐ = มาก ๒.๕๑ - ๓.๕๐ = ปานกลาง ๑.๕๑ - ๒.๕๐ = น้อย ๑.๐๐ - ๑.๕๐ = น้อยที่สุด
๒. ด้านปัจจัย นำเข้า (Input)	-ผู้บริหารและระบบการบริหาร -บุคลากรในโรงเรียน -บุคลากรภูมิปัญญาหรือ หน่วยงานอื่น -ผู้ปกครอง -วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ -งบประมาณ	- ครูโรงเรียนอนุบาล วังไทร - คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนอนุบาลวังไทร	- แบบสอบถาม มาตราส่วนประมาณ ค่า ๕ ระดับ	๑. ค่าเฉลี่ย (Mean) ๒. ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard Deviation)	ผลการศึกษาโดยภาพรวม มีผลการประเมินในระดับมากขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์การตัดสิน โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ย ดังนี้ ๔.๕๑ - ๕.๐๐ = มากที่สุด ๓.๕๑ - ๔.๕๐ = มาก ๒.๕๑ - ๓.๕๐ = ปานกลาง

ตาราง ๓.๑ (ต่อ)

การประเมิน	เนื้อหา	กลุ่มเป้าหมาย ในการประเมินโครงการ	เครื่องมือที่ใช้ ในการประเมิน โครงการ	การวิเคราะห์ข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
๒. ด้านปัจจัย นำเข้า (Input)	- สถานที่ - ระยะเวลา				๑.๕๑ - ๒.๕๐ = น้อย ๑.๐๐ - ๑.๕๐ = น้อยที่สุด
๓. ด้าน กระบวนการ (Process)	-กิจกรรมการเรียนการสอนที่ บูรณาการหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระ การเรียนรู้ต่างๆ -กิจกรรมเกษตรกรรมน้อย -กิจกรรมหนึ่งห้องเรียนหนึ่ง ผลิตภัณฑ์ -กิจกรรมสหกรณ์สอนทำธุรกิจ -กิจกรรมการออมเพื่ออนาคต	- นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๓ - ๖ - ครูโรงเรียนอนุบาล วังไทร - ผู้ปกครองนักเรียน - คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนอนุบาลวังไทร	- แบบสอบถาม มาตราส่วนประมาณ ค่า ๕ ระดับ	๑. ค่าเฉลี่ย (Mean) ๒. ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard Deviation)	ผลการศึกษาโดยภาพรวม มีผลการประเมินในระดับมากขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์การตัดสิน โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ย ดังนี้ ๔.๕๑ - ๕.๐๐ = มากที่สุด ๓.๕๑ - ๔.๕๐ = มาก ๒.๕๑ - ๓.๕๐ = ปานกลาง ๑.๕๑ - ๒.๕๐ = น้อย ๑.๐๐ - ๑.๕๐ = น้อยที่สุด

ตาราง ๓.๑ (ต่อ)

การประเมิน	เนื้อหา	กลุ่มเป้าหมายในการประเมินโครงการ	เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ	การวิเคราะห์ข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
๔. ด้านผลผลิต (Product)	<p>ผลสำเร็จในการจัดกิจกรรมตามโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ ได้แก่</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง - การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน - นักเรียนมีทักษะในการทำงาน 	<p>-นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓-๖</p>	<ul style="list-style-type: none"> - แบบทดสอบ - แบบรายงาน - แบบรายงาน 	<ul style="list-style-type: none"> ๑. ร้อยละ ๒. ค่าเฉลี่ย ๑. ร้อยละ ๒. ค่าเฉลี่ย ๑. ร้อยละ ๒. ค่าเฉลี่ย 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนร้อยละ ๘๐ มีคะแนนผลการทดสอบไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๗๐ ถือว่าผ่านเกณฑ์ - นักเรียนร้อยละ ๘๐ นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจมาใช้ในชีวิตประจำวัน ถือว่าผ่านเกณฑ์ - นักเรียนมีคะแนนจากการประเมินทักษะในการทำงานไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๘๐ ถือว่าผ่านเกณฑ์

ตาราง ๓.๑ (ต่อ)

การประเมิน	เนื้อหา	กลุ่มเป้าหมาย ในการประเมินโครงการ	เครื่องมือที่ใช้ ในการประเมิน โครงการ	การวิเคราะห์ข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
	- นักเรียนมีรายได้และมีการฝากเงินเข้าบัญชีเงินฝาก	- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ - ๖	- แบบรายงาน	๑. ร้อยละ ๒. ค่าเฉลี่ย	- นักเรียนร้อยละ ๘๐ มีรายได้และมีการฝากเงินเข้าบัญชีเงินฝากถือว่าผ่านเกณฑ์
๕. ความพึงพอใจที่มีต่อโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร	- ความสำเร็จของโครงการ	- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ - ๖ - ครูโรงเรียนอนุบาลวังไทร - ผู้ปกครองนักเรียน - คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนอนุบาลวังไทร	- แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ	๑. ค่าเฉลี่ย (Mean) ๒. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)	- ผลการศึกษาโดยภาพรวมมีผลการประเมินความพึงพอใจในระดับมากขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์การตัดสิน โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ย ดังนี้ ๔.๕๑ - ๕.๐๐ = มากที่สุด ๓.๕๑ - ๔.๕๐ = มาก ๒.๕๑ - ๓.๕๐ = ปานกลาง ๑.๕๑ - ๒.๕๐ = น้อย ๑.๐๐ - ๑.๕๐ = น้อยที่สุด

กลุ่มเป้าหมายในการประเมินโครงการ

๑. ประชากรที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ ได้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการตามรอยฟออยู่แบบพอเพียงของโรงเรียนอนุบาลวังไทรครอบคลุม ๔ กลุ่ม ประกอบด้วย ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียนและนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวังไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๔ จำนวน ๔๓๗ คน ดังนี้

- ๑.๑ ครู จำนวน ๑๒ คน
- ๑.๒ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน ๗ คน
- ๑.๓ ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน ๒๐๙ คน
- ๑.๔ นักเรียน จำนวน ๒๐๙ คน

๒. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการประเมินโครงการแต่ละด้าน มีรายละเอียดดังนี้

๒.๑ การประเมินโครงการตามรอยฟออยู่แบบพอเพียง โรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) และด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ใช้การศึกษาจากประชากร ๒ กลุ่ม จำนวน ๑๙ คน ประกอบด้วย

- ๒.๑.๑ ครู จำนวน ๑๒ คน
- ๒.๑.๒ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน ๗ คน

๒.๒ การประเมินโครงการตามรอยฟออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) และการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการ ใช้ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา จำนวน ๒๕๓ คน ดังนี้

ศึกษาจากประชากร ๒ กลุ่ม จำนวน ๑๙ คน ได้แก่

- ๒.๒.๑ ครู จำนวน ๑๒ คน
- ๒.๒.๒ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน ๗ คน

ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง ๒ กลุ่ม จำนวน ๒๓๔ คน ได้แก่

๒.๒.๓ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนอนุบาลวังไทร จำนวน ๑๑๗ คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

๑) เป็นนักเรียนที่เข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมของโครงการตามรอยฟออยู่แบบพอเพียงทุกกิจกรรม หรือ

๒) เป็นนักเรียนแกนนำในการปฏิบัติกิจกรรมของโครงการตามรอยฟออยู่แบบพอเพียง หรือนักเรียนที่ร่วมเป็นคณะกรรมการสถานักเรียน หรือ

๓) เป็นนักเรียนที่มีส่วนรับรู้ในกิจกรรมของโครงการตามรอยฟออยู่แบบพอเพียง และมีความพร้อมในการให้ข้อมูลสำหรับการประเมิน

๒.๒.๔ ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนอนุบาลวังไทร จำนวน ๑๑๗ คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

๑) เป็นผู้ปกครองของนักเรียนที่เข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมของโครงการตามรอยพ่อ อยู่แบบพอเพียงทุกกิจกรรม หรือ

๒) เป็นผู้ปกครองของนักเรียนแกนนำในการปฏิบัติกิจกรรมของโครงการตาม รอยพ่ออยู่แบบพอเพียง หรือนักเรียนที่ร่วมเป็นคณะกรรมการสถานักเรียน หรือ

๓) เป็นผู้ปกครองของนักเรียนที่มีส่วนรับรู้ในกิจกรรมของโครงการตามรอยพ่อ อยู่แบบพอเพียง และมีความพร้อมในการให้ข้อมูลสำหรับการประเมิน

๒.๓ การประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้าน ผลผลิต (Product) ใช้การศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๑๑๗ คน ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนอนุบาลวังไทร ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ตามเกณฑ์ที่ กำหนด ดังนี้

๑) เป็นนักเรียนที่เข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมของโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงทุก กิจกรรม หรือ

๒) เป็นนักเรียนแกนนำในการปฏิบัติกิจกรรมของโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบ พอเพียง หรือนักเรียนที่ร่วมเป็นคณะกรรมการสถานักเรียน หรือ

๓) เป็นนักเรียนที่มีส่วนรับรู้ในกิจกรรมของโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง และมีความพร้อมในการให้ข้อมูลสำหรับการประเมิน

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ได้แก่ แบบสอบถามจำนวน ๓ ฉบับ แบบทดสอบจำนวน ๑ ฉบับ และแบบรายงานผลจำนวน ๓ ฉบับ ดังนี้

๑. แบบสอบถามฉบับที่ ๑ แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบ พอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) และด้านปัจจัยนำเข้า (Input) สำหรับ ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนอนุบาลวังไทร

๒. แบบสอบถามฉบับที่ ๒ แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง โรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) สำหรับนักเรียน ครู ผู้ปกครองนักเรียน และ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

๓. แบบทดสอบ และแบบรายงานผล สำหรับการสรุปรายงานผลด้านผลผลิต (Product) ของโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ดังนี้

๓.๑ แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ในโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียน อนุบาลวังไทร มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ ๔ ตัวเลือก จำนวน ๒๐ ข้อ

๓.๒ แบบรายงานผลการสังเกตทักษะการทำงานของนักเรียนโครงการตามรอยพ่อ อยู่แบบพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ในโครงการตามรอยพ่อ อยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร

๓.๓ แบบรายงานผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ในโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง โรงเรียนอนุบาลวังไทร

๓.๔ แบบรายงานผลการฝากเงินของนักเรียนตามโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ในโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง โรงเรียนอนุบาลวังไทร

๔. แบบสอบถามฉบับที่ ๓ แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร สำหรับนักเรียน ครู ผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

โดยแบบสอบถามตามข้อ ๑, ๒ และ ๔ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคอร์ท (Likert อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, ๒๕๔๕, หน้า ๙๙ - ๑๐๐) ดังนี้

- ๕ หมายถึง มีความคิดเห็นหรือความพึงพอใจในลักษณะตามรายการประเมินในระดับมากที่สุด
- ๔ หมายถึง มีความคิดเห็นหรือความพึงพอใจในลักษณะตามรายการประเมินในระดับมาก
- ๓ หมายถึง มีความคิดเห็นหรือความพึงพอใจในลักษณะตามรายการประเมินในระดับปานกลาง
- ๒ หมายถึง มีความคิดเห็นหรือความพึงพอใจในลักษณะตามรายการประเมินในระดับน้อย
- ๑ หมายถึง มีความคิดเห็นหรือความพึงพอใจในลักษณะตามรายการประเมินในระดับน้อยที่สุด

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้ประเมินได้สร้างเครื่องมือโดยมีลำดับขั้นตอนการสร้าง การทดลองใช้ และการวิเคราะห์คุณภาพตามลำดับขั้น ดังนี้

๑. การสร้างแบบสอบถาม

๑.๑ ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๑.๒ ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการ

๑.๓ ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการประเมินชิปปี้โมเดล (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการกำหนดกรอบและรูปแบบเครื่องมือในการประเมินโครงการครั้งนี้

๑.๔ ศึกษาวิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคอร์ท (Likert อ้างอิงใน บุญชม ศรีสะอาด, ๒๕๔๕, หน้า ๙๙ - ๑๐๐)

๑.๕ ร่างแบบสอบถามตามรูปแบบการประเมินชิปปโมเดล (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ดังนี้

๑.๕.๑ แบบสอบถามฉบับที่ ๑ แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) และด้านปัจจัยนำเข้า (Input) จำนวน ๒๐ ข้อ

๑.๕.๒ แบบสอบถามฉบับที่ ๒ แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) จำนวน ๒๕ ข้อ

๑.๕.๓ แบบสอบถามฉบับที่ ๓ แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร จำนวน ๑๐ ข้อ

๑.๖ นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ที่นำมาสร้างเป็นแบบสอบถาม โดยผู้เชี่ยวชาญมีคุณสมบัติ ดังนี้

๑.๖.๑ เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถด้านการจัดการศึกษา

๑.๖.๒ เป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านวิจัย

๑.๖.๓ เป็นผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป

ผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

๑. นางสาวจุฑารัตน์ ตระกูลชัย รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒

๒. นายณรงค์ เกี้ยวเกิด ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒

๓. ดร.อุทัย พิณิจทะ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลคลองลาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒

๔. ดร.มีชัย พลทองมาก ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑

๕. ดร.สามารถ กมขุนทด ศึกษานิเทศก์ ผู้รับผิดชอบงานวัดและประเมินผล การศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒

การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ทำการตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์ ผู้ประเมินใช้การวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) โดยกำหนดระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

+๑ เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามจุดประสงค์

๐ เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามจุดประสงค์

- ๑ เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ไม่ตรงตามจุดประสงค์

๑.๗ คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ ๐.๖๐ ขึ้นไปไว้ใช้ต่อไป เนื่องจากถือว่าเป็นข้อคำถามที่วัดได้ตรงตามจุดประสงค์ ส่วนข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า ๐.๖๐ ได้ทำการปรับปรุงใหม่ให้ดีขึ้น โดยแบบสอบถามทั้ง ๓ ฉบับ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง ๐.๘๐-๑.๐๐

๑.๘ นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านท่าพุทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการประเมินครั้งนี้ จำนวน ๓๐ คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแต่ละฉบับ ดังนี้

๑.๘.๑ แบบสอบถามฉบับที่ ๑ แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อโครงการตามรอยพ่อ อยู่แบบพอเพียง โรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) และด้านปัจจัยนำเข้า (Input) สำหรับครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ ๐.๘๔๒

๑.๘.๒ แบบสอบถามฉบับที่ ๒ แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) สำหรับสำหรับนักเรียน ครู ผู้ปกครองนักเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ ๐.๗๙๖

๑.๘.๓ แบบสอบถามฉบับที่ ๓ แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร สำหรับนักเรียน ครู ผู้ปกครองนักเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ ๐.๗๔๕

๑.๙. ปรับปรุงแบบสอบถาม แล้วจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์นำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

๒. การสร้างแบบทดสอบ

แบบทดสอบที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

๒.๑ ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๒.๒ ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสร้างเครื่องมือ

๒.๓ สร้างตารางโครงสร้างแบบทดสอบ

๒.๔ ดำเนินการสร้างแบบทดสอบฉบับร่าง

๒.๕ นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนที่เรียนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ในกลุ่มโรงเรียนวังไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ จำนวน ๓๐ คน เพื่อหาค่าความยากรายข้อแบบอิงเกณฑ์และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ คัดเลือกข้อสอบ ๒๐ ข้อ ได้ข้อสอบที่มีค่าความยาก ระหว่าง ๐.๕๐ - ๐.๗๐ และค่าอำนาจจำแนกระหว่าง ๐.๔๐ - ๐.๙๓

๒.๖ นำแบบทดสอบที่ได้ไปทดสอบกับนักเรียนที่เรียนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนบ้านท่าพุทรา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ จำนวน ๓๐ คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือ

ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ของแบบทดสอบ ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ ๐.๘๙๕

๒.๗ ปรับปรุงแบบทดสอบ แล้วจัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับสมบูรณ์นำไปใช้เก็บรวบรวม ข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

๑. ผู้ประเมินประสานคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการตอบแบบสอบถาม โดยแจ้งให้ทราบผ่านวาระการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาในวันที่ ๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

๒. มอบแบบสอบถาม แบบทดสอบ และแบบรายงานผลให้ครูประจำชั้น โดยให้นำแบบสอบถาม แบบทดสอบ และแบบรายงานผลไปเก็บข้อมูลจากนักเรียน ครู ผู้ปกครองนักเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานโรงเรียนอนุบาลวังไทร และรวบรวมส่งคืนโรงเรียนภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

๓. นำแบบสอบถาม แบบทดสอบ และแบบรายงานผลที่ได้รับคืนมาทำการตรวจนับและตรวจสอบ ความสมบูรณ์ ดังนี้

๓.๑ ได้รับแบบสอบถามฉบับที่ ๑ แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อโครงการตามรอยพ่ออยู่ แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) และด้านปัจจัยนำเข้า (Input) จำนวน ๑๙ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๓.๒ ได้รับแบบสอบถามฉบับที่ ๒ แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อโครงการตามรอยพ่อ อยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) จำนวน ๒๕๓ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๓.๓ ได้รับแบบสอบถามฉบับที่ ๓ แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อโครงการ ตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร จำนวน ๒๕๓ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๓.๔ ได้รับผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๑๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๓.๕ ได้รับแบบรายงานผล จำนวน ๓ ฉบับ ได้แก่ ๑. แบบรายงานผลการสังเกตทักษะ การทำงานของนักเรียนโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง ๒. แบบรายงานผลการนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน ๓. แบบรายงานผลการฝากเงินของนักเรียนตามโครงการ ตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โดยได้รับการ รายงานผลนักเรียน จำนวน ๑๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๔. นำแบบสอบถาม ผลการทดสอบและแบบรายงานผลที่ได้รับไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

๑. นำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้ว ตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์น้ำหนักของคะแนนที่กำหนดไว้ ดังนี้

๕ หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

๔ หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมาก

๓ หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง

๒ หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อย

๑ หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

๒. แยกแบบสอบถามตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อดำเนินการวิเคราะห์ทางสถิติ

๓. นำคะแนนที่ได้ไปทำการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard

Deviation) ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจากการประเมินโครงการตามรอยฟออยู่แบบพอเพียง โรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และความพึงพอใจที่มีต่อโครงการตามรอยฟออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้จากการวิเคราะห์ไปทำการเปรียบเทียบกับเกณฑ์เพื่อใช้ในการแปลความหมายรายด้าน และรายข้อ โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังต่อไปนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, ๒๕๔๕, หน้า ๑๐๓)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๔.๕๐ – ๕.๐๐ หมายถึง มากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๓.๕๐ – ๔.๔๙ หมายถึง มาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๒.๕๐ – ๓.๔๙ หมายถึง ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๑.๕๐ – ๒.๔๙ หมายถึง น้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๑.๐๐ – ๑.๔๙ หมายถึง น้อยที่สุด

๔. ข้อมูลผลการทดสอบหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และแบบรายงานผลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ดังนี้

๑. ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง (กัลยา วานิชย์บัญชา, ๒๕๕๒, หน้า ๔๖)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ หมายถึง ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ หมายถึง ผลรวมคะแนนที่ได้

N หมายถึง จำนวนประชากร

๒. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง (กัลยา วานิชย์บัญชา, ๒๕๕๒, หน้า ๗๒)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. หมายถึง ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$(\sum X)^2$ หมายถึง ผลรวมทั้งหมดยกกำลังสอง

$\sum X$ หมายถึง ผลรวมทั้งหมด

N หมายถึง จำนวนประชากร

๓. ค่าเฉลี่ยของประชากร (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, ๒๕๓๕, หน้า ๒๗๗)

$$\mu = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ μ หมายถึง ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ หมายถึง ผลรวมคะแนนที่ได้
 N หมายถึง จำนวนประชากร

๔. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร (พิสนุ พองศรี, ๒๕๕๐, หน้า ๒๙๗)

$$\sigma = \sqrt{\frac{\sum (x - \mu)^2}{N}}$$

เมื่อ σ หมายถึง ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X หมายถึง ข้อมูลแต่ละจำนวน
 μ หมายถึง ค่าเฉลี่ย
 N หมายถึง จำนวนประชากร

๕. ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ที่ต้องการวัด (IOC: Index of Item-Object Congruence) เพื่อวัดความเที่ยงตรง (พิสนุ พองศรี, ๒๕๕๔, หน้า ๑๕๕)

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องข้อคำถามกับเนื้อหา
 $\sum R$ หมายถึง ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
 n หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

๖. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (สุวิมล ติรกานันท์, ๒๕๕๐, หน้า ๑๔๖)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S^2_i}{S^2_t} \right\}$$

เมื่อ α หมายถึง สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
 n หมายถึง จำนวนข้อของเครื่องมือ
 S^2 หมายถึง ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
 S^2_t หมายถึง ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

บทที่ ๔

ผลการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการตามรอยพ้อยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ ในครั้งนี้ ผู้ประเมินได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ ๑ ผลการประเมินโครงการตามรอยพ้อยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product)

ตอนที่ ๒ ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการตามรอยพ้อยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ ๑ ผลการประเมินโครงการตามรอยพ้อยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินโครงการตามรอยพ้อยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) แสดงได้ ดังนี้

ตาราง ๔.๑ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินโครงการตามรอยพ้อ อยู่แบบพ้อเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านสภาวะแวดล้อม (Context)

รายการ	ครู (N=๑๒)			คณะกรรมการ สถานศึกษา (N=๗)			รวมเฉลี่ย (N=๑๙)		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
๑. ความสอดคล้องของ โครงการกับนโยบายของ หน่วยงานต้นสังกัดและ กระทรวงศึกษาธิการ	๓.๕๘	๐.๖๗	มาก	๓.๔๓	๐.๕๓	ปาน กลาง	๓.๕๓	๐.๖๑	มาก
๒. ความสอดคล้องของ โครงการกับวิสัยทัศน์และ นโยบายการจัดการศึกษา ของโรงเรียน	๓.๖๗	๐.๗๘	มาก	๓.๘๖	๐.๙๐	มาก	๓.๗๔	๐.๘๑	มาก
๓. ความสอดคล้องของ โครงการกับหลักสูตรและ การจัดการเรียนรู้	๓.๖๗	๐.๗๘	มาก	๓.๗๑	๐.๗๖	มาก	๓.๖๘	๐.๗๕	มาก
๔. โครงการมีความ เหมาะสมกับบทบาทและ หน้าที่ของโรงเรียน	๓.๗๕	๐.๗๕	มาก	๓.๘๖	๐.๖๙	มาก	๓.๗๙	๐.๗๑	มาก
๕. โครงการมีความ เหมาะสมกับสภาพความ ต้องการของนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน	๔.๔๒	๐.๕๑	มาก	๔.๒๙	๐.๔๙	มาก	๔.๓๗	๐.๕๐	มาก
๖. โครงการมีความ เหมาะสมกับศักยภาพและ ทรัพยากรของโรงเรียน และชุมชน	๔.๐๐	๐.๗๔	มาก	๓.๗๑	๐.๗๖	มาก	๓.๘๙	๐.๗๔	มาก
๗. วัตถุประสงค์ของ โครงการมีความชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	๔.๗๕	๐.๔๕	มาก ที่สุด	๔.๘๖	๐.๓๘	มาก ที่สุด	๔.๗๙	๐.๔๒	มาก ที่สุด
๘. วัตถุประสงค์และ เป้าหมายของโครงการ ส่งผลให้เกิดการปลูกฝัง คุณลักษณะอันพึง ประสงค์แก่ผู้เรียน	๓.๖๗	๐.๗๘	มาก	๓.๗๑	๐.๔๙	มาก	๓.๖๘	๐.๖๗	มาก

ตาราง ๔.๑ (ต่อ)

รายการ	ครู (N=๑๒)			คณะกรรมการ สถานศึกษา (N=๗)			รวมเฉลี่ย (N=๑๙)		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
๙. ความสอดคล้องของ วัตถุประสงค์ของ โครงการกับการ ดำเนินงานโครงการ	๓.๗๕	๐.๘๗	มาก	๓.๘๖	๐.๙๐	มาก	๓.๗๙	๐.๘๖	มาก
๑๐. โครงการสามารถ ส่งเสริมให้นักเรียนมี ทักษะในการพึ่งพาตนเอง มากขึ้น	๔.๕๘	๐.๕๑	มากที่สุด	๔.๕๗	๐.๕๓	มากที่สุด	๔.๕๘	๐.๕๑	มากที่สุด
เฉลี่ย	๓.๙๘	๐.๑๙	มาก	๓.๙๙	๐.๒๑	มาก	๓.๙๘	๐.๒๐	มาก

จากตาราง ๔.๑ ผลการประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu=๓.๙๘$) ซึ่งผ่านตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ข้อ ๗ วัตถุประสงค์ของโครงการมีความชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ($\mu=๔.๗๙$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ ๑๐ โครงการสามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการพึ่งพาตนเองมากขึ้น ($\mu=๔.๕๘$) และข้อ ๕ โครงการมีความเหมาะสมกับสภาพความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน ($\mu=๔.๓๗$)

เมื่อพิจารณารายกลุ่มประชากร พบว่า มีความคิดเห็นสอดคล้องกันมีรายละเอียดดังนี้

ผลการประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ตามความคิดเห็นของครูโดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\mu=๓.๙๘$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ข้อ ๗ วัตถุประสงค์ของโครงการมีความชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ($\mu=๔.๗๕$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ ๑๐ โครงการสามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการพึ่งพาตนเองมากขึ้น ($\mu=๔.๕๘$) และข้อ ๕ โครงการมีความเหมาะสมกับสภาพความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน ($\mu=๔.๔๒$)

ผลการประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu=๓.๙๙$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ข้อ ๗ วัตถุประสงค์ของโครงการมีความชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ($\mu=๔.๘๖$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ ๑๐ โครงการสามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการพึ่งพาตนเองมากขึ้น ($\mu=๔.๕๗$) และข้อ ๕ โครงการมีความเหมาะสมกับสภาพความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน ($\mu=๔.๒๙$)

ตาราง ๔.๒ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินโครงการตามรอยพ้อ
อยู่แบบพ้อเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)

รายการ	ครู (N=๑๒)			คณะกรรมการ สถานศึกษา(N=๗)			รวมเฉลี่ย (N=๑๙)		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
๑. ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญและเป็นผู้นำในการดำเนินโครงการ	๔.๗๕	๐.๔๕	มากที่สุด	๔.๗๑	๐.๔๙	มากที่สุด	๔.๗๔	๐.๔๕	มากที่สุด
๒. บุคลากรในโรงเรียนมีจำนวนเพียงพอในการดำเนินโครงการ	๓.๙๒	๐.๖๗	มาก	๔.๐๐	๐.๘๒	มาก	๓.๙๕	๐.๗๑	มาก
๓. บุคลากรในโรงเรียนมีความเข้าใจ มีความรู้ความสามารถในการดำเนินโครงการ	๔.๓๓	๐.๔๙	มาก	๔.๔๓	๐.๕๓	มาก	๔.๓๗	๐.๕๐	มาก
๔. มีบุคลากรภูมิปัญญาหรือหน่วยงานอื่นที่พร้อมให้ความช่วยเหลือสนับสนุนการดำเนินโครงการ	๔.๐๘	๐.๖๗	มาก	๓.๕๗	๐.๕๔	มาก	๓.๘๙	๐.๖๖	มาก
๕. ผู้ปกครองให้ความสำคัญร่วมมือ สนับสนุนการดำเนินโครงการ	๔.๕๘	๐.๕๒	มากที่สุด	๔.๒๙	๐.๗๖	มาก	๔.๔๗	๐.๖๑	มาก
๖. วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้มีคุณภาพและเพียงพอ	๓.๗๕	๐.๖๒	มาก	๓.๘๖	๐.๖๙	มาก	๓.๗๙	๐.๖๓	มาก
๗. งบประมาณในการดำเนินการมีพอเพียงและเหมาะสม	๓.๘๓	๐.๗๒	มาก	๓.๗๑	๐.๗๖	มาก	๓.๗๙	๐.๗๑	มาก
๘. ระบบบริหารจัดการเอื้อต่อการดำเนินโครงการ	๓.๕๘	๐.๖๗	มาก	๓.๘๖	๐.๙๐	มาก	๓.๖๘	๐.๗๕	มาก

ตาราง ๔.๒ (ต่อ)

รายการ	ครู (N=๑๒)			คณะกรรมการ สถานศึกษา (N=๗)			รวมเฉลี่ย (N=๑๙)		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
๙. ระยะเวลาที่ใช้ในการ ดำเนินโครงการมีความ เหมาะสม	๓.๗๕	๐.๖๒	มาก	๓.๕๗	๐.๕๔	มาก	๓.๖๘	๐.๕๘	มาก
๑๐. สถานที่ในการดำเนิน โครงการมีความเหมาะสม เพียงพอ	๓.๕๘	๐.๖๗	มาก	๓.๑๔	๐.๖๙	ปาน กลาง	๓.๔๒	๐.๖๙	ปาน กลาง
เฉลี่ย	๔.๐๒	๐.๑๒	มาก	๓.๙๑	๐.๒๔	มาก	๓.๙๘	๐.๑๘	มาก

จากตาราง ๔.๒ ผลการประเมินโครงการตามรอยพ่อบุญแบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu=๓.๙๘$) ซึ่งผ่านตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ข้อ ๑ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญและเป็นผู้ดำเนินการดำเนินโครงการ ($\mu=๔.๗๕$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ ๕ ผู้ปกครองให้ความร่วมมือสนับสนุนการดำเนินโครงการ ($\mu=๔.๔๗$) และข้อ ๓ บุคลากรในโรงเรียนมีความเข้าใจมีความรู้ความสามารถในการดำเนินโครงการ ($\mu=๔.๓๗$)

เมื่อพิจารณารายกลุ่มประชากร พบว่า มีความคิดเห็นสอดคล้องกันมีรายละเอียดดังนี้

ผลการประเมินโครงการตามรอยพ่อบุญแบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ตามความคิดเห็นของครูโดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\mu=๔.๐๒$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ข้อ ๑ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญและเป็นผู้ดำเนินการดำเนินโครงการ ($\mu=๔.๗๕$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ ๕ ผู้ปกครองให้ความร่วมมือสนับสนุนการดำเนินโครงการ ($\mu=๔.๕๘$) และ ข้อ ๓ บุคลากรในโรงเรียนมีความเข้าใจ มีความรู้ความสามารถในการดำเนินโครงการ ($\mu=๔.๓๗$)

ผลการประเมินโครงการตามรอยพ่อบุญแบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu=๓.๙๑$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ข้อ ๑ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญและเป็นผู้ดำเนินการดำเนินโครงการ ($\mu=๔.๗๑$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ ๓ บุคลากรในโรงเรียนมีความเข้าใจ มีความรู้ความสามารถในการดำเนินโครงการ ($\mu=๔.๔๓$) และ ข้อ ๕ ผู้ปกครองให้ความร่วมมือสนับสนุนการดำเนินโครงการ ($\mu=๔.๒๙$)

ตาราง ๔.๓ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินโครงการตามรอยพ้อย์แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) ในภาพรวม

รายการ	ครู (N=๑๒)			คณะกรรมการ สถานศึกษา (N=๗)			นักเรียน (N=๒๐๙, n=๑๑๗)			ผู้ปกครอง (N=๒๐๙, n=๑๑๗)			รวมเฉลี่ย (N=๔๓๗, n=๒๕๓)		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
๑. กิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ	๔.๔๒	๐.๓๑	มาก	๓.๙๗	๐.๔๕	มาก	๔.๐๕	๐.๓๗	มาก	๔.๑๒	๐.๕๓	มาก	๔.๐๙	๐.๔๖	มาก
๒. กิจกรรมเกษตรกรรมน้อย	๔.๑๕	๐.๒๖	มาก	๔.๒๓	๐.๒๗	มาก	๓.๙๑	๐.๒๗	มาก	๓.๗๗	๐.๓๘	มาก	๓.๘๖	๐.๓๔	มาก
๓. กิจกรรมหนึ่งห้องเรียนหนึ่งผลิตภัณฑ์	๔.๔๓	๐.๒๔	มาก	๓.๘๙	๐.๒๘	มาก	๔.๒๐	๐.๒๙	มาก	๔.๐๑	๐.๓๖	มาก	๔.๑๑	๐.๓๕	มาก
๔. กิจกรรมสหกรณ์สอนธุรกิจ	๔.๑๓	๐.๓๐	มาก	๔.๑๔	๐.๓๐	มาก	๔.๑๐	๐.๓๑	มาก	๔.๐๙	๐.๓๓	มาก	๔.๑๐	๐.๓๒	มาก
๕. กิจกรรมการออมเพื่อนาคต	๔.๓๒	๐.๓๔	มาก	๓.๘๓	๐.๓๑	มาก	๔.๐๖	๐.๓๔	มาก	๔.๐๘	๐.๓๕	มาก	๔.๐๗	๐.๓๕	มาก
เฉลี่ย	๔.๒๙	๐.๑๑	มาก	๔.๐๑	๐.๒๗	มาก	๔.๐๖	๐.๑๓	มาก	๔.๐๑	๐.๒๐	มาก	๔.๐๕	๐.๑๘	มาก

จากตาราง ๔.๓ ผลการประเมินโครงการตามรอยฟออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๔.๐๕$) ซึ่งผ่านตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายกิจกรรม พบว่า กิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ กิจกรรมที่ ๓ กิจกรรมหนึ่งห้องเรียนหนึ่งผลิตภัณฑ์ ($\bar{X}=๔.๑๑$) รองลงมา ได้แก่ กิจกรรมที่ ๔ กิจกรรมสหกรณ์สอนธุรกิจ ($\bar{X}=๔.๑๐$) และกิจกรรมที่ ๑ กิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ($\bar{X}=๔.๐๙$)

เมื่อพิจารณารายกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีความคิดเห็นสอดคล้องกันมีรายละเอียดดังนี้

ผลการประเมินโครงการตามรอยฟออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) ตามความคิดเห็นของครูโดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\mu=๔.๒๙$) เมื่อพิจารณารายกิจกรรม พบว่า กิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ กิจกรรมที่ ๓ กิจกรรมหนึ่งห้องเรียนหนึ่งผลิตภัณฑ์ ($\mu=๔.๔๓$) รองลงมา ได้แก่ กิจกรรมที่ ๑ กิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ($\mu=๔.๔๒$) และกิจกรรมที่ ๕ กิจกรรมการออมเพื่ออนาคต ($\mu=๔.๓๒$)

ผลการประเมินโครงการตามรอยฟออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\mu=๔.๐๑$) เมื่อพิจารณารายกิจกรรม พบว่า กิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ กิจกรรมที่ ๒ กิจกรรมเกษตรกรรมน้อย ($\mu=๔.๒๓$) รองลงมา ได้แก่ กิจกรรมที่ ๔ กิจกรรมสหกรณ์สอนธุรกิจ ($\mu=๔.๑๔$) และกิจกรรมที่ ๑ กิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ($\mu=๓.๙๗$)

ผลการประเมินโครงการตามรอยฟออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) ตามความคิดเห็นของนักเรียนโดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X}=๔.๐๖$) เมื่อพิจารณารายกิจกรรม พบว่า กิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ กิจกรรมที่ ๓ กิจกรรมหนึ่งห้องเรียนหนึ่งผลิตภัณฑ์ ($\bar{X}=๔.๒๐$) รองลงมา ได้แก่ กิจกรรมที่ ๔ กิจกรรมสหกรณ์สอนธุรกิจ ($\bar{X}=๔.๑๐$) และกิจกรรมที่ ๕ กิจกรรมการออมเพื่ออนาคต ($\bar{X}=๔.๐๖$)

ผลการประเมินโครงการตามรอยฟออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองโดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X}=๔.๐๑$) เมื่อพิจารณารายกิจกรรม พบว่า กิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ กิจกรรมที่ ๑ กิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ($\bar{X}=๔.๑๒$) รองลงมา ได้แก่ กิจกรรมที่ ๔ กิจกรรมสหกรณ์สอนธุรกิจ ($\bar{X}=๔.๐๙$) และกิจกรรมที่ ๕ กิจกรรมการออมเพื่ออนาคต ($\bar{X}=๔.๐๘$)

ตาราง ๔.๔ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินโครงการตามรอยพ้อยู่แบบพอยเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) กิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

รายการ	ครู (N=๑๒)			คณะกรรมการสถานศึกษา (N=๗)			นักเรียน (N=๒๐๙,n=๑๑๗)			ผู้ปกครอง (N=๒๐๙,n=๑๑๗)			รวมเฉลี่ย (N=๔๓๗,n=๒๕๓)		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
๑. ความเหมาะสมของเนื้อหา กิจกรรมที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอน	๔.๘๓	๐.๓๙	มากที่สุด	๔.๔๓	๐.๗๙	มาก	๔.๔๘	๐.๖๔	มาก	๔.๕๐	๐.๘๗	มากที่สุด	๔.๕๐	๐.๗๕	มากที่สุด
๒. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความน่าสนใจ นักเรียนมีส่วนร่วม ในกิจกรรม	๔.๖๗	๐.๔๙	มากที่สุด	๓.๗๑	๐.๙๕	มาก	๓.๖๕	๐.๗๙	มาก	๓.๙๓	๐.๘๕	มาก	๓.๘๓	๐.๘๔	มาก
๓. มีการประเมินผลที่หลากหลาย เช่นลงมือปฏิบัติ ซักถาม สอบ	๓.๓๓	๐.๘๙	ปานกลาง	๓.๑๔	๐.๖๙	ปานกลาง	๓.๗๔	๐.๖๗	มาก	๓.๙๘	๐.๘๖	มาก	๓.๘๒	๐.๘๐	มาก
๔. มีแผนการจัดการเรียนการสอนและบันทึกการจัดกิจกรรมหลัง การเรียนการสอน	๔.๖๗	๐.๔๙	มากที่สุด	๔.๒๙	๐.๗๖	มาก	๓.๘๑	๐.๗๔	มาก	๓.๗๗	๐.๗๖	มาก	๓.๘๕	๐.๗๖	มาก
๕. นักเรียนมีชิ้นงาน ภาระงานที่แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๔.๕๘	๐.๕๒	มากที่สุด	๔.๒๙	๐.๗๖	มาก	๔.๕๕	๐.๕๗	มากที่สุด	๔.๔๑	๐.๗๙	มาก	๔.๔๘	๐.๖๘	มาก
เฉลี่ย	๔.๔๒	๐.๓๑	มาก	๔.๔๒	๐.๓๑	มาก	๔.๐๕	๐.๓๗	มาก	๓.๙๗	๐.๔๕	มาก	๔.๐๙	๐.๔๖	มาก

ตาราง ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินโครงการตามรอยพ่อบุญแบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) กิจกรรมเกษตรกรรมน้อย

รายการ	ครู (N=๑๒)			คณะกรรมการสถานศึกษา (N=๗)			นักเรียน (N=๒๐๙, n=๑๑๗)			ผู้ปกครอง (N=๒๐๙, n=๑๑๗)			รวมเฉลี่ย (N=๔๓๗, n=๒๕๓)		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
๑. ความเหมาะสมในการเตรียมแปลงปลูกผัก การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์	๔.๓๓	๐.๘๙	มาก	๔.๒๙	๐.๙๕	มาก	๔.๖๑	๐.๖๐	มากที่สุด	๓.๓๔	๐.๖๘	ปานกลาง	๔.๐๐	๐.๙๐	มาก
๒. ความเหมาะสมในขั้นตอนการเพาะเมล็ดพันธุ์ การปลูก	๔.๖๗	๐.๔๙	มากที่สุด	๔.๔๓	๐.๗๙	มาก	๔.๓๙	๐.๗๘	มาก	๓.๔๘	๐.๗๕	ปานกลาง	๓.๙๘	๐.๘๙	มาก
๓. ความเหมาะสมในการแบ่งหน้าที่ดูแลอย่างเหมาะสม เช่น การรดน้ำ การใส่ปุ๋ย การกำจัดวัชพืช	๓.๕๘	๐.๕๒	มาก	๔.๔๓	๐.๗๙	มาก	๓.๕๖	๐.๖๒	มาก	๓.๙๗	๐.๘๖	มาก	๓.๗๘	๐.๗๗	มาก
๔. ความเหมาะสมในการเก็บผลผลิต และการจำหน่าย	๔.๖๗	๐.๖๕	มากที่สุด	๔.๕๗	๐.๕๔	มากที่สุด	๓.๖๒	๐.๖๗	มาก	๔.๕๕	๐.๕๗	มากที่สุด	๔.๑๓	๐.๗๗	มาก
๕. ความเหมาะสมในการจัดการบัญชีต้นทุน กำไร	๓.๕๐	๐.๖๗	มาก	๓.๔๓	๐.๕๔	ปานกลาง	๓.๓๗	๐.๖๒	ปานกลาง	๓.๕๐	๐.๗๖	มาก	๓.๔๓	๐.๖๙	ปานกลาง
เฉลี่ย	๔.๑๕	๐.๒๖	มาก	๔.๒๓	๐.๒๗	มาก	๓.๙๑	๐.๒๗	มาก	๓.๗๗	๐.๓๘	มาก	๓.๘๖	๐.๓๔	มาก

จากตาราง ๔.๕ ผลการประเมินโครงการตามรอยฟออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) กิจกรรมเกษตรกรน้อยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๘๖$) ซึ่งผ่านตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ข้อ ๔ ความเหมาะสมในการเก็บผลผลิต และการจำหน่าย ($\bar{X}=๔.๑๓$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ ๑ ความเหมาะสมในการเตรียมแปลงปลูกผัก การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ ($\bar{X}=๔.๐๐$) และข้อ ๒ ความเหมาะสมในขั้นตอนการเพาะเมล็ดพันธุ์ การปลูก ($\bar{X}=๓.๙๘$)

เมื่อพิจารณารายกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีความคิดเห็นสอดคล้องกันมีรายละเอียดดังนี้

ผลการประเมินโครงการตามรอยฟออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) กิจกรรมเกษตรกรน้อยตามความคิดเห็นของครูโดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\mu=๔.๑๕$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ข้อ ๒ ความเหมาะสมในขั้นตอนการเพาะเมล็ดพันธุ์ การปลูก และข้อ ๔ ความเหมาะสมในการเก็บผลผลิต และการจำหน่าย มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\mu=๔.๖๗$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ ๑ ความเหมาะสมในการเตรียมแปลงปลูกผัก การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ ($\mu=๔.๓๓$) และข้อ ๓ ความเหมาะสมในการแบ่งหน้าที่ดูแลอย่างเหมาะสม เช่น การรดน้ำ การใส่ปุ๋ย การกำจัดวัชพืช ($\mu=๓.๕๘$)

ผลการประเมินโครงการตามรอยฟออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) กิจกรรมเกษตรกรน้อยตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\mu=๔.๒๓$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ข้อ ๔ ความเหมาะสมในการเก็บผลผลิต และการจำหน่าย ($\mu=๔.๕๗$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ ๒ ความเหมาะสมในขั้นตอนการเพาะเมล็ดพันธุ์ การปลูก และข้อ ๓ ความเหมาะสมในการแบ่งหน้าที่ดูแลอย่างเหมาะสม เช่น การรดน้ำ การใส่ปุ๋ย การกำจัดวัชพืชมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\mu=๔.๔๓$) และ ข้อ ๑ ความเหมาะสมในการเตรียมแปลงปลูกผัก การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ ($\mu=๔.๒๙$)

ผลการประเมินโครงการตามรอยฟออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) กิจกรรมเกษตรกรน้อยตามความคิดเห็นของนักเรียนโดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๙๑$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ข้อ ๑ ความเหมาะสมในการเตรียมแปลงปลูกผักการคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ ($\bar{X}=๔.๖๑$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ ๒ ความเหมาะสมในขั้นตอนการเพาะเมล็ดพันธุ์ การปลูก ($\bar{X}=๔.๓๙$) และข้อ ๔ ความเหมาะสมในการเก็บผลผลิต และการจำหน่าย ($\bar{X}=๓.๖๒$)

ผลการประเมินโครงการตามรอยฟออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) กิจกรรมเกษตรกรน้อยตามความคิดเห็นของผู้ปกครองโดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๗๗$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ข้อ ๔ ความเหมาะสมในการเก็บผลผลิต และการจำหน่าย ($\bar{X}=๔.๕๕$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ ๓ ความเหมาะสมในการแบ่งหน้าที่ดูแลอย่างเหมาะสม เช่น การรดน้ำ การใส่ปุ๋ย การกำจัดวัชพืช ($\bar{X}=๓.๙๗$) และข้อ ๕ ความเหมาะสมในการจัดการบัญชีต้นทุน กำไร ($\bar{X}=๓.๕๐$)

ตาราง ๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินโครงการตามรอยพ้อย์แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) กิจกรรมหนึ่งห้องเรียนหนึ่งผลิตภัณฑ์

รายการ	ครู (N=๑๒)			คณะกรรมการสถานศึกษา (N=๗)			นักเรียน (N=๒๐๙, n=๑๑๗)			ผู้ปกครอง (N=๒๐๙, n=๑๑๗)			รวมเฉลี่ย (N=๔๓๗, n=๒๕๓)		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
๑. ความเหมาะสมของห้องเรียนในการคัดเลือกผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรหรืออื่น ๆ เช่น น้ำสมุนไพร น้ำยาล้างจาน	๔.๔๒	๐.๖๗	มาก	๔.๔๓	๐.๗๙	มาก	๔.๖๙	๐.๕๒	มากที่สุด	๔.๖๒	๐.๖๓	มากที่สุด	๔.๖๔	๐.๕๙	มากที่สุด
๒. การจัดกิจกรรมการสร้างผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรหรืออื่น ๆ มีความน่าสนใจ นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม	๔.๖๗	๐.๔๙	มากที่สุด	๓.๒๙	๐.๔๙	ปานกลาง	๓.๙๖	๐.๗๗	มาก	๔.๐๑	๐.๗๘	มาก	๔.๐๐	๐.๗๘	มาก
๓. มีกิจกรรมส่งเสริมการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรหรืออื่น ๆ	๔.๗๕	๐.๔๕	มากที่สุด	๔.๒๙	๐.๙๕	มาก	๔.๖๘	๐.๕๔	มากที่สุด	๔.๕๐	๐.๗๕	มากที่สุด	๔.๕๙	๐.๖๖	มากที่สุด
๔. มีกิจกรรมการคิดบัญชี ต้นทุน กำไร	๔.๔๒	๐.๗๙	มาก	๓.๒๙	๐.๔๙	ปานกลาง	๓.๖๗	๐.๗๔	มาก	๓.๕๐	๐.๖๔	มาก	๓.๖๑	๐.๗๒	มาก
๕. มีกิจกรรมการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง	๓.๙๒	๐.๙๐	มาก	๔.๑๔	๐.๖๙	มาก	๔.๐๒	๐.๗๙	มาก	๓.๔๒	๐.๗๑	ปานกลาง	๓.๗๔	๐.๘๑	มาก
เฉลี่ย	๔.๔๓	๐.๒๔	มาก	๓.๘๙	๐.๒๘	มาก	๔.๒๐	๐.๒๙	มาก	๔.๐๑	๐.๓๖	มาก	๔.๑๑	๐.๓๕	มาก

จากตาราง ๔.๖ ผลการประเมินโครงการตามรอยพ่อบุญแบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) กิจกรรมกิจกรรมหนึ่งห้องเรียนหนึ่งผลิตภัณฑ์ ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๔.๑๑$) ซึ่งผ่านตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ข้อ ๑ ความเหมาะสมของห้องเรียนในการคัดเลือกผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรหรืออื่น ๆ เช่น น้ำสมุนไพร น้ำยาล้างจาน ($\bar{X}=๔.๖๔$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ ๓ มีกิจกรรมส่งเสริมการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรหรืออื่น ๆ ($\bar{X}=๔.๕๙$) และข้อ ๒ การจัดกิจกรรมการสร้างผลิตภัณฑ์ ที่เกิดจากการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรหรืออื่น ๆ มีความน่าสนใจ นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ($\bar{X}=๔.๐๐$)

เมื่อพิจารณารายกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมีรายละเอียดดังนี้ ผลการประเมินโครงการตามรอยพ่อบุญแบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) กิจกรรมหนึ่งห้องเรียนหนึ่งผลิตภัณฑ์ ตามความคิดเห็นของครูโดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\mu=๔.๔๓$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ข้อ ๓ มีกิจกรรมส่งเสริมการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรหรืออื่น ๆ ($\mu=๔.๗๕$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ ๒ การจัดกิจกรรมการสร้างผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรหรืออื่น ๆ มีความน่าสนใจ นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ($\mu=๔.๖๓$) และข้อ ๑ ความเหมาะสมของห้องเรียนในการคัดเลือกผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรหรืออื่น ๆ เช่น น้ำสมุนไพร น้ำยาล้างจาน และข้อ ๔ มีกิจกรรมการคิดบัญชีต้นทุน กำไร มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\mu=๔.๔๒$)

ผลการประเมินโครงการตามรอยพ่อบุญแบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) กิจกรรมหนึ่งห้องเรียนหนึ่งผลิตภัณฑ์ ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\mu=๓.๘๙$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ข้อ ๑ ความเหมาะสมของแต่ละห้องเรียนในการคัดเลือกผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรหรืออื่น ๆ เช่น น้ำสมุนไพร น้ำยาล้างจาน ($\mu=๔.๔๓$) รองลงมาได้แก่ ข้อ ๓ มีกิจกรรมส่งเสริมการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรหรืออื่น ๆ ($\mu=๔.๒๙$) และข้อ ๕ มีกิจกรรมการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ($\mu=๔.๑๔$)

ผลการประเมินโครงการตามรอยพ่อบุญแบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) กิจกรรมหนึ่งห้องเรียนหนึ่งผลิตภัณฑ์ ตามความคิดเห็นของนักเรียนโดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X}=๔.๒๐$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ข้อ ๑ ความเหมาะสมของห้องเรียนในการคัดเลือกผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรหรืออื่น ๆ เช่น น้ำสมุนไพร น้ำยาล้างจาน ($\bar{X}=๔.๖๙$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ ๓ มีกิจกรรมส่งเสริมการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรหรืออื่น ๆ ($\bar{X}=๔.๖๘$) และข้อ ๕ มีกิจกรรมการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ($\bar{X}=๔.๐๒$)

ผลการประเมินโครงการตามรอยพ่อบุญแบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) กิจกรรมหนึ่งห้องเรียนหนึ่งผลิตภัณฑ์ ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองโดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X}=๔.๐๑$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ข้อ ๑ ความเหมาะสมของห้องเรียนในการคัดเลือกผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรหรืออื่น ๆ เช่น น้ำสมุนไพร น้ำยาล้างจาน ($\bar{X}=๔.๖๒$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ ๓ มีกิจกรรมส่งเสริมการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรหรืออื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X}=๔.๕๐$) และ ข้อ ๒ การจัดกิจกรรมการสร้างผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรหรืออื่น ๆ มีความน่าสนใจ นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ($\bar{X}=๔.๐๑$)

ตาราง ๔.๗ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินโครงการตามรอยพ้ออยู่แบบพ้อเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) กิจกรรมสหกรณ์สอนธุรกิจ

รายการ	ครู (N=๑๒)			คณะกรรมการสถานศึกษา (N=๗)			นักเรียน (N=๒๐๙, n=๑๑๗)			ผู้ปกครอง (N=๒๐๙, n=๑๑๗)			รวมเฉลี่ย (N=๔๓๗, n=๒๕๓)		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
๑. นักเรียนเข้าใจหลักการของสหกรณ์และสมัครเป็นสมาชิก	๓.๔๒	๐.๗๙	ปานกลาง	๔.๒๙	๐.๗๖	มาก	๓.๖๓	๐.๖๒	มาก	๓.๙๒	๐.๘๓	มาก	๓.๗๗	๐.๗๖	มาก
๒. มีกิจกรรมส่งเสริมให้เกิดการค้าขายผ่านสหกรณ์	๔.๘๓	๐.๓๙	มากที่สุด	๔.๒๙	๐.๙๕	มาก	๔.๖๗	๐.๔๙	มากที่สุด	๔.๖๘	๐.๕๗	มากที่สุด	๔.๖๗	๐.๕๔	มากที่สุด
๓. มีกิจกรรมส่งเสริมให้มีส่วนร่วม โดยแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการขาย การบัญชี	๔.๗๕	๐.๔๕	มากที่สุด	๔.๒๙	๐.๗๖	มาก	๔.๕๗	๐.๖๙	มากที่สุด	๔.๔๘	๐.๗๗	มาก	๔.๕๓	๐.๗๒	มากที่สุด
๔. มีการสำรวจความต้องการและ การหาสินค้ามาจำหน่าย	๓.๙๒	๐.๖๗	มาก	๓.๔๓	๐.๕๔	ปานกลาง	๓.๘๓	๐.๗๕	มาก	๓.๔๙	๐.๗๔	ปานกลาง	๓.๖๖	๐.๗๕	มาก
๕. ความเหมาะสมในการแบ่งส่วน ของกำไรเพื่อปันผลและนำไปใช้ประโยชน์เพื่อส่วนรวม	๓.๗๕	๐.๙๗	มาก	๔.๔๓	๐.๗๙	มาก	๓.๘๐	๐.๗๕	มาก	๓.๘๙	๐.๗๙	มาก	๓.๘๖	๐.๗๘	มาก
เฉลี่ย	๔.๑๓	๐.๓๐	มาก	๔.๑๔	๐.๓๐	มาก	๔.๑๒	๐.๗๙	มาก	๔.๐๙	๐.๓๓	มาก	๔.๑๐	๐.๓๒	มาก

จากตาราง ๔.๗ ผลการประเมินโครงการตามรอยพ้ออยู่แบบพ้อเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) กิจกรรมสหกรณ์สอนธุรกิจภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๔.๑๐$) ซึ่งผ่านตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ข้อ ๒ มีกิจกรรมส่งเสริมให้เกิดการค้าขายผ่านสหกรณ์ ($\bar{X}=๔.๖๗$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ ๓ มีกิจกรรมส่งเสริมให้มีส่วนร่วมโดยแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการขาย การบัญชี ($\bar{X}=๔.๕๓$) และข้อ ๕ ความเหมาะสมในการแบ่งส่วนของกำไรเพื่อปันผลและนำไปใช้ประโยชน์เพื่อส่วนรวม ($\bar{X}=๓.๘๖$)

เมื่อพิจารณารายกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมีรายละเอียดดังนี้

ผลการประเมินโครงการตามรอยพ้ออยู่แบบพ้อเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) กิจกรรมสหกรณ์สอนธุรกิจตามความคิดเห็นของครูโดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\mu=๔.๑๓$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ข้อ ๒ มีกิจกรรมส่งเสริมให้เกิดการค้าขายผ่านสหกรณ์ ($\mu=๔.๘๓$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ ๓ มีกิจกรรมส่งเสริมให้มีส่วนร่วมโดยแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการขาย การบัญชี ($\mu=๔.๗๕$) และข้อ ๔ มีการสำรวจความต้องการและการหาสินค้ามาจำหน่าย ($\mu=๓.๙๒$)

ผลการประเมินโครงการตามรอยพ้ออยู่แบบพ้อเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) กิจกรรมสหกรณ์สอนธุรกิจตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\mu=๔.๑๔$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ข้อ ๕ ความเหมาะสมในการแบ่งส่วนของกำไรเพื่อปันผลและนำไปใช้ประโยชน์เพื่อส่วนรวม ($\mu=๔.๔๓$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ ๑ นักเรียนเข้าใจหลักการสหกรณ์และสมัครเป็นสมาชิก ข้อ ๒ มีกิจกรรมส่งเสริมให้เกิดการค้าขายผ่านสหกรณ์และข้อ ๓ มีกิจกรรมส่งเสริมให้มีส่วนร่วมโดยแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการขาย การบัญชี มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\mu=๔.๒๙$) และข้อ ๔ มีการสำรวจความต้องการและการหาสินค้ามาจำหน่าย ($\mu=๓.๔๓$)

ผลการประเมินโครงการตามรอยพ้ออยู่แบบพ้อเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) กิจกรรมสหกรณ์สอนธุรกิจตามความคิดเห็นของนักเรียนโดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X}=๔.๑๒$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ข้อ ๒ มีกิจกรรมส่งเสริมให้เกิดการค้าขายผ่านสหกรณ์ ($\bar{X}=๔.๖๗$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ ๓ มีกิจกรรมส่งเสริมให้มีส่วนร่วมโดยแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการขาย การบัญชี ($\bar{X}=๔.๕๓$) และ ข้อ ๔ มีการสำรวจความต้องการและการหาสินค้ามาจำหน่าย ($\bar{X}=๓.๘๓$)

ผลการประเมินโครงการตามรอยพ้ออยู่แบบพ้อเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) กิจกรรมสหกรณ์สอนธุรกิจตามความคิดเห็นของผู้ปกครองโดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X}=๔.๐๙$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ข้อ ๒ มีกิจกรรมส่งเสริมให้เกิดการค้าขายผ่านสหกรณ์ ($\bar{X}=๔.๖๘$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ ๓ มีกิจกรรมส่งเสริมให้มีส่วนร่วมโดยแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการขาย การบัญชี ($\bar{X}=๔.๔๘$) และ ข้อ ๑ นักเรียนเข้าใจหลักการสหกรณ์และสมัครเป็นสมาชิก ($\bar{X}=๓.๙๒$)

ตาราง ๔.๘ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินโครงการตามรอยพ้ออยู่แบบพ้อเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) กิจกรรมการออมเพื่ออนาคต

รายการ	ครู (N=๑๒)			คณะกรรมการสถานศึกษา (N=๗)			นักเรียน (N=๒๐๙, n=๑๑๗)			ผู้ปกครอง (N=๒๐๙, n=๑๑๗)			รวมเฉลี่ย (N=๔๓๗, n=๒๕๓)		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
๑. มีการประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และนักเรียนในเรื่องการออม	๔.๐๘	๐.๗๙	มาก	๓.๔๓	๐.๗๙	ปานกลาง	๓.๘๘	๐.๘๑	มาก	๓.๘๒	๐.๗๕	มาก	๓.๘๕	๐.๗๘	มาก
๒. นักเรียนเปิดบัญชีเงินออมและ ออมทรัพย์สินสม่ำเสมอ	๔.๗๕	๐.๖๒	มากที่สุด	๔.๔๓	๐.๗๙	มาก	๔.๖๑	๐.๔๙	มากที่สุด	๔.๔๗	๐.๗๑	มาก	๔.๕๕	๐.๖๒	มากที่สุด
๓. ผู้ปกครองให้การสนับสนุนกิจกรรมการออมเพื่ออนาคต	๔.๔๒	๐.๙๐	มาก	๓.๔๓	๐.๕๔	ปานกลาง	๓.๓๖	๐.๖๘	ปานกลาง	๔.๐๓	๐.๘๗	มาก	๓.๗๒	๐.๘๕	มาก
๔. มีกิจกรรมส่งเสริมการออม โดยการยกย่องนักเรียนที่มีการออมอย่างสม่ำเสมอ	๓.๕๘	๐.๖๗	มาก	๓.๔๓	๐.๕๔	ปานกลาง	๓.๙๘	๐.๗๙	มาก	๓.๔๙	๐.๗๗	ปานกลาง	๓.๗๒	๐.๘๐	มาก
๕. มีกิจกรรมรายงานผลการออมให้ผู้ปกครองทราบอย่างสม่ำเสมอ	๔.๗๕	๐.๔๕	มากที่สุด	๔.๔๓	๐.๗๙	มาก	๔.๔๖	๐.๗๕	มาก	๔.๕๗	๐.๕๙	มากที่สุด	๔.๕๓	๐.๖๗	มากที่สุด
เฉลี่ย	๔.๓๒	๐.๓๔	มาก	๓.๘๓	๐.๓๑	มาก	๔.๐๖	๐.๓๔	มาก	๔.๐๘	๐.๓๕	มาก	๔.๐๗	๐.๓๕	มาก

จากตาราง ๔.๘ ผลการประเมินโครงการตามรอยพ้ออยู่แบบพ้อเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) กิจกรรมการออมเพื่ออนาคตภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๔.๐๗$) ซึ่งผ่านตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ข้อ ๒ นักเรียนเปิดบัญชีเงินออมและออมทรัพย์สม่ำเสมอ ($\bar{X}=๔.๕๕$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ ๕ มีกิจกรรมรายงานผลการออมให้ผู้ปกครองทราบสม่ำเสมอ ($\bar{X}=๔.๕๓$) และข้อ ๑ มีการประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และนักเรียนในเรื่องการออม ($\bar{X}=๓.๘๕$)

เมื่อพิจารณารายกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมีรายละเอียดดังนี้

ผลการประเมินโครงการตามรอยพ้ออยู่แบบพ้อเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) กิจกรรมการออมเพื่ออนาคตตามความคิดเห็นของครูโดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\mu=๔.๓๒$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ข้อ ๒ นักเรียนเปิดบัญชีเงินออมและออมทรัพย์สม่ำเสมอ และข้อ ๕ มีกิจกรรมรายงานผลการออมให้ผู้ปกครองทราบสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\mu=๔.๗๕$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ ๓ ผู้ปกครองให้การสนับสนุนกิจกรรมการออมเพื่ออนาคต ($\mu=๔.๔๒$) และข้อ ๑ มีการประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และนักเรียนในเรื่องการออม ($\mu=๔.๐๘$)

ผลการประเมินโครงการตามรอยพ้ออยู่แบบพ้อเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) กิจกรรมการออมเพื่ออนาคตตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\mu=๓.๘๓$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ข้อ ๒ นักเรียนเปิดบัญชีเงินออมและออมทรัพย์สม่ำเสมอ และข้อ ๕ มีกิจกรรมรายงานผลการออมให้ผู้ปกครองทราบสม่ำเสมอ ค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\mu=๔.๔๓$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ ๑ มีการประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และนักเรียนในเรื่องการออม ข้อ ๓ ผู้ปกครองให้การสนับสนุนกิจกรรมการออมเพื่ออนาคต และข้อ ๔ มีกิจกรรมส่งเสริมการออมโดยการยกย่องนักเรียนที่มีการออมอย่างสม่ำเสมอ ($\mu=๓.๔๓$)

ผลการประเมินโครงการตามรอยพ้ออยู่แบบพ้อเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) กิจกรรมการออมเพื่ออนาคตตามความคิดเห็นของนักเรียนโดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X}=๔.๐๖$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ข้อ ๒ นักเรียนเปิดบัญชีเงินออมและออมทรัพย์สม่ำเสมอ ($\bar{X}=๔.๖๑$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ ๕ มีกิจกรรมรายงานผลการออมให้ผู้ปกครองทราบสม่ำเสมอ ($\bar{X}=๔.๔๖$) และข้อ ๔ มีกิจกรรมส่งเสริมการออมโดยการยกย่องนักเรียนที่มีการออมอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X}=๓.๙๘$)

ผลการประเมินโครงการตามรอยพ้ออยู่แบบพ้อเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) กิจกรรมการออมเพื่ออนาคตตามความคิดเห็นของผู้ปกครองโดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X}=๔.๐๘$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ข้อ ๕ มีกิจกรรมรายงานผลการออมให้ผู้ปกครองทราบสม่ำเสมอ ($\bar{X}=๔.๕๗$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ ๒ นักเรียนเปิดบัญชีเงินออมและออมทรัพย์สม่ำเสมอ ($\bar{X}=๔.๔๗$) และ ข้อ ๓ ผู้ปกครองให้การสนับสนุนกิจกรรมการออมเพื่ออนาคต ($\bar{X}=๔.๐๓$)

ตาราง ๔.๙ ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน
ในโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง

ชั้น	จำนวน นักเรียน (คน)	จำนวนนักเรียนที่มี คะแนนร้อยละ๗๐ ขึ้นไป (คน)	ร้อยละ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓	๓๑	๒๓	๗๔.๑๙
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	๒๙	๒๖	๘๙.๖๕
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕	๓๓	๓๒	๙๖.๙๖
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖	๒๔	๒๔	๑๐๐.๐๐
รวม	๑๑๗	๑๐๕	๘๙.๗๔

จากตาราง ๔.๙ ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนในโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงในภาพรวม พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๑๑๗ คน มีคะแนนความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร้อยละ ๗๐ ขึ้นไป จำนวน ๑๐๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๗๔ ซึ่งผ่านตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายชั้นพบว่า ชั้นที่มีคะแนนสูงสุด ๓ อันดับแรกได้แก่ ประถมศึกษาปีที่ ๖ (ร้อยละ ๑๐๐) รองลงมาได้แก่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ (ร้อยละ ๙๖.๙๖) และชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ (ร้อยละ ๘๙.๖๕)

ตาราง ๔.๑๐ ผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ชั้น	จำนวน นักเรียน (คน)	จำนวนนักเรียนที่ใช้ หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงใน ชีวิตประจำวัน(คน)	ร้อยละ	กิจกรรมที่นำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้	ลักษณะพฤติกรรม (ร้อยละ)		
					ความ พอ ประมา ณ	ความมี เหตุผล	มี ภูมิคุ้ม กัน
ประถม ศึกษา ปีที่ ๓	๓๑	๓๑	๑๐๐	ปลูกผักสวนครัวที่บ้าน	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐
				ใช้น้ำใช้ไฟอย่างประหยัด			
				ฝากออมทรัพย์			
				ใช้ชุดนักเรียนเก่าต่อจากรุ่นพี่			
ประถม ศึกษาปี ที่ ๔	๒๙	๒๙	๑๐๐	ปลูกผักสวนครัวที่บ้าน	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐
				ใช้น้ำใช้ไฟอย่างประหยัด			
				ฝากออมทรัพย์			
				ใช้ชุดนักเรียนเก่าต่อจากรุ่นพี่			
ประถม ศึกษา ปีที่ ๕	๓๓	๓๓	๑๐๐	ปลูกผักสวนครัวที่บ้าน	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐
				ใช้น้ำใช้ไฟอย่างประหยัด			
				ฝากออมทรัพย์			
				ใช้ชุดนักเรียนเก่าต่อจากรุ่นพี่			

ตาราง ๔.๑๐ (ต่อ)

ชั้น	จำนวนนักเรียน (คน)	จำนวนนักเรียนที่ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน (คน)	ร้อยละ	กิจกรรมที่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้	ลักษณะพฤติกรรม(ร้อยละ)		
					ความพอประมาณ	ความมีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกัน
ประถมศึกษ ปีที่ ๖	๒๔	๒๔	๑๐๐	ปลูกผักสวนครัวที่บ้าน	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐
				ใช้น้ำใช้ไฟอย่างประหยัด			
				ฝากออมทรัพย์			
				ใช้ชื่อนักเรียนเก่าต่อจากรุ่นพี่			
รวม	๑๑๗	๑๑๗	๑๐๐		๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐

จากตาราง ๔.๑๐ ผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน ในภาพรวมพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๑๑๗ คน นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ๑๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ซึ่งผ่านตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โดยกิจกรรมที่ปฏิบัติได้แก่การปลูกผักสวนครัวที่บ้าน การใช้น้ำใช้ไฟอย่างประหยัด การฝากออมทรัพย์ และการใช้ชื่อนักเรียนเก่าต่อจากรุ่นพี่

เมื่อพิจารณาลักษณะพฤติกรรมที่ปฏิบัติพบว่าปฏิบัติครอบคลุมครบทั้งความพอประมาณ ความมีเหตุผลและความมีภูมิคุ้มกัน

ตาราง ๔.๑๑ ผลการประเมินทักษะการทำงานของนักเรียนในโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง

ที่	ชั้น	พฤติกรรม					คะแนนเฉลี่ย	คะแนนร้อยละ
		การเลือกใช้อุปกรณ์ (๒ คะแนน)	การทำงานตามขั้นตอน (๒ คะแนน)	ผลสำเร็จของงาน (๒ คะแนน)	การสร้างสร้งงาน (๒ คะแนน)	การเก็บรักษาอุปกรณ์ (๒ คะแนน)		
๑	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓	๒.๐๐	๒.๐๐	๑.๔๒	๑.๐๐	๑.๔๒	๗.๘๔	๗๘.๔๐
๒	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	๒.๐๐	๒.๐๐	๑.๖๙	๑.๓๘	๑.๖๒	๘.๖๙	๘๖.๙๐
๓	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕	๒.๐๐	๒.๐๐	๑.๙๗	๑.๐๙	๑.๖๗	๘.๗๓	๘๗.๓๐
๔	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖	๒.๐๐	๒.๐๐	๒.๐๐	๑.๒๑	๑.๙๒	๙.๑๓	๙๑.๓๐
	รวมเฉลี่ย	๒.๐๐	๒.๐๐	๑.๗๗	๑.๑๗	๑.๖๖	๘.๖๐	๘๖.๐๐

จากตาราง ๔.๑๑ ผลการประเมินทักษะการทำงานของนักเรียนในโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงในภาพรวมพบว่า นักเรียนมีทักษะการทำงานร้อยละ ๘๖.๖๐ ซึ่งผ่านตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายชั้นพบว่า ชั้นที่มีคะแนนสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

(ร้อยละ ๙๑.๓๐) รองลงมาได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ (ร้อยละ ๘๗.๓๐) และชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ (ร้อยละ ๘๖.๙๐)

ตาราง ๔.๑๒ สรุปผลการฝากเงินของนักเรียนในโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง

ชั้น	จำนวนนักเรียน (คน)	จำนวนนักเรียนที่ฝากเงิน (คน)	ร้อยละ	พฤติกรรมการฝากเงิน (ร้อยละ)		เงินฝาก วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๕
				ทุกวัน	ไม่ทุกวันแต่มีการฝากทุกสัปดาห์ หรือ รอบเดือน	
ประถมศึกษาปีที่ ๓	๓๑	๓๑	๑๐๐	๗๐.๙๗	๒๙.๐๓	๑๕๗,๐๓๘
ประถมศึกษาปีที่ ๔	๒๙	๒๙	๑๐๐	๗๒.๔๑	๒๗.๕๙	๑๑๗,๙๖๙
ประถมศึกษาปีที่ ๕	๓๓	๓๓	๑๐๐	๖๐.๖๐	๓๙.๔๐	๑๖๒,๓๓๔
ประถมศึกษาปีที่ ๖	๒๔	๒๔	๑๐๐	๕๔.๑๗	๔๕.๘๓	๑๐๗,๓๒๐
รวม/รวมเฉลี่ย	๑๑๗	๑๑๗	๑๐๐	๖๔.๕๔	๓๕.๔๖	๕๔๔,๖๖๑

จากตาราง ๔.๑๒ สรุปผลการฝากเงินของนักเรียนในโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง ในภาพรวมพบว่า พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๑๑๗ คน ฝากเงิน จำนวน ๑๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ซึ่งผ่านตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาลักษณะ พฤติกรรมการฝากเงินพบว่า นักเรียนฝากทุกวันเฉลี่ยร้อยละ ๖๔.๕๔ นักเรียนฝากไม่ทุกวันแต่มีการฝากทุกสัปดาห์หรือรอบเดือน ร้อยละ ๓๕.๔๖ เมื่อพิจารณารายชั้นพบว่า นักเรียนชั้นที่ฝากทุกวัน สูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ (ร้อยละ ๗๒.๔๑) รองลงมาได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ (ร้อยละ ๗๐.๙๗) และชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ (ร้อยละ ๖๐.๖๐)

ในส่วนของยอดเงินฝากวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๕ พบว่า มียอดเงินฝากรวม ๕๔๔,๖๖๑ บาท โดยชั้นที่มียอดเงินฝากสูงที่สุดได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ (๑๖๒,๓๓๔ บาท) รองลงมาได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ (๑๕๗,๐๓๘ บาท) และชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ (๑๑๗,๙๖๙ บาท)

ตอนที่ ๒ ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง โรงเรียนอนุบาลวังไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ แสดงได้ดังนี้

ตาราง ๔.๑๓ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการตามรอยพ่อบุญแบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร

รายการ	ครู (N=๑๒)			คณะกรรมการสถานศึกษา (N=๗)			นักเรียน (N=๒๐๙, n=๑๑๗)			ผู้ปกครอง (N=๒๐๙, n=๑๑๗)			รวมเฉลี่ย (N=๔๓๗, n=๒๕๓)		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
๑. โครงการตามรอยพ่อบุญแบบพอเพียง น่าสนใจ และนักเรียนมีความสุขในการเรียน	๓.๖๗	๐.๗๘	มาก	๓.๔๓	๐.๕๔	ปานกลาง	๔.๐๒	๐.๘๓	มาก	๔.๒๖	๐.๗๙	มาก	๔.๑๐	๐.๘๒	มาก
๒. ครูนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน	๔.๕๘	๐.๕๒	มากที่สุด	๔.๒๙	๐.๔๙	มาก	๓.๗๒	๐.๗๖	มาก	๓.๖๓	๐.๗๘	มาก	๓.๗๔	๐.๗๘	มาก
๓. นักเรียนมีทักษะในการปลูกผัก บำรุงรักษา จำหน่ายและการทำบัญชี ต้นทุนกำไร	๔.๒๕	๐.๘๗	มาก	๔.๒๙	๐.๔๙	มาก	๓.๖๙	๐.๖๒	มาก	๓.๖๒	๐.๘๑	มาก	๓.๗๐	๐.๗๔	มาก
๔. นักเรียนมีทักษะในการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรหรืออื่นๆ เช่นน้ำสมุนไพร ขนมน้ำยาล้างจาน	๔.๑๗	๐.๕๘	มาก	๔.๔๓	๐.๕๔	มาก	๓.๘๓	๐.๖๗	มาก	๓.๙๕	๐.๕๑	มาก	๓.๙๒	๐.๖๐	มาก
๕. นักเรียนเป็นสมาชิกและค้าขายผ่านสหกรณ์โรงเรียน	๓.๖๗	๐.๗๘	มาก	๓.๕๗	๐.๗๙	มาก	๓.๗๔	๐.๗๙	มาก	๓.๙๐	๐.๗๔	มาก	๓.๘๑	๐.๗๗	มาก
๖. นักเรียนมีการวางแผนและดำเนินการออมเพื่ออนาคต	๔.๐๘	๐.๖๗	มาก	๔.๔๓	๐.๗๙	มาก	๔.๔๐	๐.๖๗	มาก	๔.๓๒	๐.๖๗	มาก	๔.๓๕	๐.๖๗	มาก

ตาราง ๔.๑๓ (ต่อ)

รายการ	ครู (N=๑๒)			คณะกรรมการสถานศึกษา (N=๗)			นักเรียน (N=๒๐๙, n=๑๑๗)			ผู้ปกครอง (N=๒๐๙, n=๑๑๗)			รวมเฉลี่ย (N=๔๓๗, n=๒๕๓)		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
๗. นักเรียนประหยัด รู้จักหารายได้ พึ่งพาตนเองได้มากขึ้น	๓.๓๓	๐.๘๙	ปาน กลาง	๓.๑๔	๐.๖๙	ปาน กลาง	๔.๐๑	๐.๗๕	มาก	๓.๗๗	๐.๗๘	มาก	๓.๘๔	๐.๗๙	มาก
๘. โครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง สามารถนำไปประกอบอาชีพได้	๓.๕๘	๐.๕๒	มาก	๔.๕๗	๐.๕๔	มาก ที่สุด	๓.๖๒	๐.๖๖	มาก	๓.๕๕	๐.๗๓	มาก	๓.๖๑	๐.๗๐	มาก
๙. โครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง สามารถปลูกฝังให้นักเรียนนำหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ใน ชีวิตประจำวัน	๔.๙๒	๐.๒๙	มาก ที่สุด	๔.๗๑	๐.๔๙	มาก ที่สุด	๔.๖๓	๐.๕๔	มาก ที่สุด	๔.๖๑	๐.๕๑	มาก ที่สุด	๔.๖๔	๐.๕๑	มาก ที่สุด
๑๐. ผู้ปกครองมีส่วนร่วม สนับสนุนการ ดำเนินงานตามโครงการตามรอยพ่ออยู่ แบบพอเพียง	๔.๖๗	๐.๔๙	มาก ที่สุด	๔.๒๙	๐.๗๖	มาก	๓.๗๐	๐.๗๑	มาก	๓.๗๔	๐.๖๘	มาก	๓.๗๘	๐.๗๒	มาก
เฉลี่ย	๔.๐๙	๐.๒๓	มาก	๔.๑๑	๐.๓๓	มาก	๓.๙๔	๐.๒๔	มาก	๓.๙๓	๐.๒๔	มาก	๓.๙๕	๐.๒๘	มาก

จากตาราง ๔.๑๓ ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๙๕$) ซึ่งผ่านตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ข้อ ๙ โครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงสามารถปลูกฝังให้นักเรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ($\bar{X}=๔.๖๔$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ ๖ นักเรียนมีการวางแผนและดำเนินการออมเพื่ออนาคต ($\bar{X}=๔.๓๕$) และข้อ ๑ โครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงน่าสนใจและนักเรียนมีความสุขในการเรียน ($\bar{X}=๔.๑๐$)

เมื่อพิจารณารายกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมีรายละเอียดดังนี้

ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ตามความคิดเห็นของครูในภาพรวม พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\mu=๔.๐๙$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ข้อ ๙ โครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงสามารถปลูกฝังให้นักเรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ($\mu=๔.๙๒$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ ๑๐ ผู้ปกครองมีส่วนร่วม สนับสนุนการดำเนินงานตามโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง ($\mu=๔.๖๗$) และข้อ ๒ ครูนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\mu=๔.๕๘$)

ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาในภาพรวม พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\mu=๔.๑๑$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ข้อ ๙ โครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงสามารถปลูกฝังให้นักเรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ($\mu=๔.๗๑$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ ๘ โครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ ($\mu=๔.๕๗$) และข้อ ๔ นักเรียนมีทักษะในการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรหรืออื่น ๆ เช่น น้ำสมุนไพร ขนม น้ำยาล้างจานและข้อ ๖ นักเรียนมีการวางแผนและดำเนินการออมเพื่ออนาคต มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\mu=๔.๔๓$)

ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ตามความคิดเห็นของนักเรียนในภาพรวม พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๙๔$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ข้อ ๙ โครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงสามารถปลูกฝังให้นักเรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ($\bar{X}=๔.๖๓$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ ๖ นักเรียนมีการวางแผนและดำเนินการออมเพื่ออนาคต ($\bar{X}=๔.๔๐$) และข้อ ๑ โครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงน่าสนใจและนักเรียนมีความสุขในการเรียน ($\bar{X}=๔.๐๒$)

ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองในภาพรวม พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๙๓$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ข้อ ๙ โครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงสามารถปลูกฝังให้นักเรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ($\bar{X}=๔.๖๑$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ ๖ นักเรียนมีการวางแผนและดำเนินการออมเพื่ออนาคต ($\bar{X}=๔.๓๒$) และข้อ ๑ โครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงน่าสนใจและนักเรียนมีความสุขในการเรียน ($\bar{X}=๔.๒๖$)

บทที่ ๕

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การประเมินโครงการตามรอยฟออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ นำเสนอเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ วิธีการประเมินโครงการ สรุปผลการประเมินโครงการ อภิปรายผลการประเมินโครงการ และข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

๑. เพื่อประเมินโครงการตามรอยฟออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product)

๒. เพื่อประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการตามรอยฟออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒

วิธีการประเมินโครงการ

วิธีการประเมินโครงการตามรอยฟออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ ดำเนินการ ดังนี้

กลุ่มเป้าหมายในการประเมินโครงการ

๑. ประชากรที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ ได้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการตามรอยฟออยู่แบบพอเพียงของโรงเรียนอนุบาลวังไทรครอบคลุม ๔ กลุ่ม ประกอบด้วย ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียนและนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวังไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๔ จำนวน ๔๓๗ คน ดังนี้

๑.๑ ครู จำนวน ๑๒ คน

๑.๒ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน ๗ คน

๑.๓ ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน ๒๐๙ คน

๑.๔ นักเรียน จำนวน ๒๐๙ คน

๒. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการประเมินโครงการแต่ละด้าน มีรายละเอียดดังนี้

๒.๑ การประเมินโครงการตามรอยฟออยู่แบบพอเพียง โรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) และด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ใช้การศึกษาจากประชากร ๒ กลุ่ม จำนวน ๑๙ คน ประกอบด้วย

๒.๑.๑ ครู จำนวน ๑๒ คน

๒.๑.๒ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน ๗ คน

๒.๒ การประเมินโครงการตามรอยพ้ออยู่แบบพ้อเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) และการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการ ใช้ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา จำนวน ๒๕๓ คน ดังนี้

ศึกษาจากประชากร ๒ กลุ่ม จำนวน ๑๙ คน ได้แก่

๒.๒.๑ ครู จำนวน ๑๒ คน

๒.๒.๒ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน ๗ คน

ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง ๒ กลุ่ม จำนวน ๒๓๔ คน ได้แก่

๒.๒.๓ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนอนุบาลวังไทร จำนวน ๑๑๗ คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

๑) เป็นนักเรียนที่เข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมของโครงการตามรอยพ้ออยู่แบบพ้อเพียงทุกกิจกรรม หรือ

๒) เป็นนักเรียนแกนนำในการปฏิบัติกิจกรรมของโครงการตามรอยพ้ออยู่แบบพ้อเพียง หรือนักเรียนที่ร่วมเป็นคณะกรรมการสถานักเรียน หรือ

๓) เป็นนักเรียนที่มีส่วนรับรู้ในกิจกรรมของโครงการตามรอยพ้ออยู่แบบพ้อเพียง และมีความพร้อมในการให้ข้อมูลสำหรับการประเมิน

๒.๒.๔ ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนอนุบาลวังไทร จำนวน ๑๑๗ คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

๑) เป็นผู้ปกครองของนักเรียนที่เข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมของโครงการตามรอยพ้ออยู่แบบพ้อเพียงทุกกิจกรรม หรือ

๒) เป็นผู้ปกครองของนักเรียนแกนนำในการปฏิบัติกิจกรรมของโครงการตามรอยพ้ออยู่แบบพ้อเพียง หรือนักเรียนที่ร่วมเป็นคณะกรรมการสถานักเรียน หรือ

๓) เป็นผู้ปกครองของนักเรียนที่มีส่วนรับรู้ในกิจกรรมของโครงการตามรอยพ้ออยู่แบบพ้อเพียง และมีความพร้อมในการให้ข้อมูลสำหรับการประเมิน

๒.๓ การประเมินโครงการตามรอยพ้ออยู่แบบพ้อเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านผลผลิต (Product) ใช้การศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๑๑๗ คน ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนอนุบาลวังไทร ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

๑) เป็นนักเรียนที่เข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมของโครงการตามรอยพ้ออยู่แบบพ้อเพียงทุกกิจกรรม หรือ

๒) เป็นนักเรียนแกนนำในการปฏิบัติกิจกรรมของโครงการตามรอยพ้ออยู่แบบพ้อเพียง หรือนักเรียนที่ร่วมเป็นคณะกรรมการสถานักเรียน หรือ

๓) เป็นนักเรียนที่มีส่วนรับรู้ในกิจกรรมของโครงการตามรอยพ้ออยู่แบบพ้อเพียง และมีความพร้อมในการให้ข้อมูลสำหรับการประเมิน

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการโครงการตามรอยพ้อยู่แบบพอยังโรงเรียนอนุบาลวังไทร ได้แก่ แบบสอบถามจำนวน ๓ ฉบับ แบบทดสอบจำนวน ๑ ฉบับ และแบบรายงานผลจำนวน ๓ ฉบับ ดังนี้

๑. แบบสอบถามฉบับที่ ๑ แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อโครงการตามรอยพ้อยู่แบบพอยังโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) สำหรับครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนอนุบาลวังไทร

๒. แบบสอบถามฉบับที่ ๒ แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อโครงการตามรอยพ้อยู่แบบพอยังโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) สำหรับนักเรียน ครู ผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

๓. แบบทดสอบ และแบบรายงานผล สำหรับการสรุปรายงานผลด้านผลผลิต (Product) ของโครงการตามรอยพ้อยู่แบบพอยังโรงเรียนอนุบาลวังไทร ดังนี้

๓.๑ แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ในโครงการตามรอยพ้อยู่แบบพอยังโรงเรียนอนุบาลวังไทร มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ ๔ ตัวเลือก จำนวน ๒๐ ข้อ

๓.๒ แบบรายงานผลการสังเกตทักษะการทำงานของนักเรียนโครงการตามรอยพ้อยู่แบบพอยังโรงเรียนอนุบาลวังไทร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ในโครงการตามรอยพ้อยู่แบบพอยังโรงเรียนอนุบาลวังไทร

๓.๓ แบบรายงานผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ในโครงการตามรอยพ้อยู่แบบพอยังโรงเรียนอนุบาลวังไทร

๓.๔ แบบรายงานผลการฝากเงินของนักเรียนตามโครงการตามรอยพ้อยู่แบบพอยังโรงเรียนอนุบาลวังไทร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ในโครงการตามรอยพ้อยู่แบบพอยังโรงเรียนอนุบาลวังไทร

๔. แบบสอบถามฉบับที่ ๓ แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อโครงการตามรอยพ้อยู่แบบพอยังโรงเรียนอนุบาลวังไทร สำหรับนักเรียน ครู ผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

โดยแบบสอบถามตามข้อ ๑, ๒ และ ๔ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคอร์ท (Likert)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การประเมินโครงการครั้งนี้ ผู้ประเมินได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

๑. ผู้ประเมินประสานคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการตอบแบบสอบถาม โดยแจ้งให้ทราบผ่านวาระการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา ในวันที่ ๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

๒. มอบแบบสอบถาม แบบทดสอบ และแบบรายงานผล ให้ครูประจำชั้นโดยให้นำแบบสอบถามแบบทดสอบ และแบบรายงานผล ไปเก็บข้อมูลจากนักเรียน ครู ผู้ปกครองนักเรียนและคณะกรรมการ

สถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนอนุบาลวังไทร และรวบรวมส่งคืนโรงเรียนภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

๓. นำแบบสอบถาม แบบทดสอบ และแบบรายงานผล ที่ได้รับคืนมาทำการตรวจนับและตรวจสอบความสมบูรณ์ ดังนี้

๓.๑ ได้รับแบบสอบถามฉบับที่ ๑ แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) และด้านปัจจัยนำเข้า (Input) จำนวน ๑๙ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๓.๒ ได้รับแบบสอบถามฉบับที่ ๒ แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) จำนวน ๒๕๓ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๓.๓ ได้รับแบบสอบถามฉบับที่ ๓ แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร จำนวน ๒๕๓ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๓.๔ ได้รับผลการทดสอบหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๑๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๓.๕ ได้รับแบบรายงานผล จำนวน ๓ ฉบับ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๑๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ประกอบด้วย

๓.๕.๑ แบบรายงานผลการสังเกตทักษะการทำงานของนักเรียนโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง

๓.๕.๒ แบบรายงานผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

๓.๕.๓ แบบรายงานผลการฝากเงินของนักเรียนตามโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง

๔. นำแบบสอบถาม ผลการทดสอบ และแบบรายงานผล ที่ได้รับไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์ และวิเคราะห์ผลการทดสอบหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แบบรายงานผล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และหาค่าร้อยละแล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์

สรุปผลการประเมินโครงการ

ผลการประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ มีดังนี้

๑. ผลการประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร จำแนกรายด้านได้ ดังนี้

๑.๑ ผลการประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านสภาวะแวดล้อม(Context) ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu=๓.๙๘$) ซึ่งผ่านตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ข้อ ๗ วัตถุประสงค์ของโครงการมี

ความชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ($\mu=๔.๗๙$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ ๑๐ โครงการสามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการพึ่งพาตนเองมากขึ้น ($\mu=๔.๕๘$) และข้อ ๕ โครงการมีความเหมาะสมกับสภาพความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน ($\mu=๔.๓๗$)

เมื่อพิจารณารายกลุ่มประชากร พบว่า มีความคิดเห็นสอดคล้องกันมีรายละเอียดดังนี้

ผลการประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง โรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านสภาวะแวดล้อม(Context) ตามความคิดเห็นของครูโดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\mu=๓.๙๘$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ข้อ ๗ วัตถุประสงค์ของโครงการมีความชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ($\mu=๔.๗๕$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ ๑๐ โครงการสามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการพึ่งพาตนเองมากขึ้น ($\mu=๔.๕๘$) และข้อ ๕ โครงการมีความเหมาะสมกับสภาพความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน ($\mu=๔.๔๒$)

ผลการประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu=๓.๙๙$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ข้อ ๗ วัตถุประสงค์ของโครงการมีความชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ($\mu=๔.๘๖$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ ๑๐ โครงการสามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการพึ่งพาตนเองมากขึ้น ($\mu=๔.๕๗$) และข้อ ๕ โครงการมีความเหมาะสมกับสภาพความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน ($\mu=๔.๒๙$)

๑.๒ ผลการประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu=๓.๙๘$) ซึ่งผ่านตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ข้อ ๑ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญและเป็นผู้นำในการดำเนินโครงการ ($\mu=๔.๗๔$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ ๕ ผู้ปกครองให้ความร่วมมือ สนับสนุนการดำเนินโครงการ ($\mu=๔.๔๗$) และข้อ ๓ บุคลากรในโรงเรียนมีความเข้าใจ มีความรู้ความสามารถในการดำเนินโครงการ ($\mu=๔.๓๗$)

เมื่อพิจารณารายกลุ่มประชากร พบว่า มีความคิดเห็นสอดคล้องกันมีรายละเอียดดังนี้

ผลการประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ตามความคิดเห็นของครูโดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\mu=๔.๐๒$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ข้อ ๑ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญและเป็นผู้นำในการดำเนินโครงการ ($\mu=๔.๗๕$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ ๕ ผู้ปกครองให้ความร่วมมือสนับสนุนการดำเนินโครงการ ($\mu=๔.๕๘$) และ ข้อ ๓ บุคลากรในโรงเรียนมีความเข้าใจ มีความรู้ความสามารถในการดำเนินโครงการ ($\mu=๔.๓๓$)

ผลการประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu=๓.๙๑$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ข้อ ๑ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญและเป็นผู้นำในการดำเนินโครงการ ($\mu=๔.๗๑$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ ๓ บุคลากรในโรงเรียนมีความเข้าใจ มีความรู้ความสามารถในการดำเนินโครงการ ($\mu=๔.๔๓$) และ ข้อ ๕ ผู้ปกครองให้ความร่วมมือสนับสนุนการดำเนินโครงการ ($\mu=๔.๒๙$)

๑.๓ ผลการประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทรด้านกระบวนการ (Process) ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๔.๐๕$) ซึ่งผ่านตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายกิจกรรม พบว่า กิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ กิจกรรมที่ ๓ กิจกรรมหนึ่งห้องเรียนหนึ่งผลิตภัณฑ์ ($\bar{X}=๔.๑๑$) รองลงมา ได้แก่ กิจกรรมที่ ๔ กิจกรรมสหกรณ์สอนธุรกิจ ($\bar{X}=๔.๑๐$) และกิจกรรมที่ ๑ กิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ($\bar{X}=๔.๐๙$)

เมื่อพิจารณารายกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีความคิดเห็นสอดคล้องกันมีรายละเอียดดังนี้

ผลการประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) ตามความคิดเห็นของครูโดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\mu=๔.๒๙$) เมื่อพิจารณารายกิจกรรม พบว่า กิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ กิจกรรมที่ ๓ กิจกรรมหนึ่งห้องเรียนหนึ่งผลิตภัณฑ์ ($\mu=๔.๔๓$) รองลงมา ได้แก่ กิจกรรมที่ ๑ กิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ($\mu=๔.๔๒$) และกิจกรรมที่ ๕ กิจกรรมการออมเพื่ออนาคต ($\mu=๔.๓๒$)

ผลการประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\mu=๔.๐๑$) เมื่อพิจารณารายกิจกรรม พบว่า กิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ กิจกรรมที่ ๒ กิจกรรมเกษตรกรรมน้อย ($\mu=๔.๒๓$) รองลงมา ได้แก่ กิจกรรมที่ ๔ กิจกรรมสหกรณ์สอนธุรกิจ ($\mu=๔.๑๔$) และกิจกรรมที่ ๑ กิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ($\mu=๓.๙๗$)

ผลการประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) ตามความคิดเห็นของนักเรียนโดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X}=๔.๐๖$) เมื่อพิจารณารายกิจกรรม พบว่า กิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ กิจกรรมที่ ๓ กิจกรรมหนึ่งห้องเรียนหนึ่งผลิตภัณฑ์ ($\bar{X}=๔.๒๐$) รองลงมา ได้แก่ กิจกรรมที่ ๔ กิจกรรมสหกรณ์สอนธุรกิจ ($\bar{X}=๔.๑๐$) และกิจกรรมที่ ๕ กิจกรรมการออมเพื่ออนาคต ($\bar{X}=๔.๐๖$)

ผลการประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองโดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X}=๔.๐๑$) เมื่อพิจารณารายกิจกรรม พบว่า กิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ กิจกรรมที่ ๑ กิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ($\bar{X}=๔.๑๒$) รองลงมา ได้แก่ กิจกรรมที่ ๔ กิจกรรมสหกรณ์สอนธุรกิจ ($\bar{X}=๔.๐๙$) และกิจกรรมที่ ๕ กิจกรรมการออมเพื่ออนาคต ($\bar{X}=๔.๐๘$)

๑.๔ ผลการประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านผลผลิต (Product) ประกอบด้วย

๑.๔.๑ ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนในโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงในภาพรวม พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๑๑๗ คน มีคะแนนความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร้อยละ ๗๐ ขึ้นไป จำนวน ๑๐๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๗๔ ซึ่งผ่านตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายชั้นพบว่า ชั้นที่มีคะแนนสูงสุด ๓ อันดับแรกได้แก่ ประถมศึกษาปีที่ ๖ (ร้อยละ ๑๐๐) รองลงมาได้แก่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ (ร้อยละ ๙๖.๙๖) และชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ (ร้อยละ ๘๙.๖๕)

๑.๔.๒ ผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน ในภาพรวม พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๑๑๗ คน นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ๑๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ซึ่งผ่านตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โดยกิจกรรมที่ปฏิบัติได้แก่การปลูกผักสวนครัวที่บ้าน การใช้น้ำ ใช้ไฟฟ้าอย่างประหยัด การฝากออมทรัพย์และการใช้ชุดนักเรียนเก่าต่อจากรุ่นพี่

เมื่อพิจารณาลักษณะพฤติกรรมที่ปฏิบัติ พบว่า ปฏิบัติครอบคลุมครบ ทั้งความพอประมาณ ความมีเหตุผลและความมีภูมิคุ้มกัน

๑.๔.๓ ผลการประเมินทักษะการทำงานของนักเรียนในโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงในภาพรวม พบว่า นักเรียนมีทักษะการทำงานร้อยละ ๘๖.๖๐ ซึ่งผ่านตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายชั้น พบว่า ชั้นที่มีคะแนนสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ (ร้อยละ ๙๑.๓๐) รองลงมา ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ (ร้อยละ ๘๗.๓๐) และชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ (ร้อยละ ๘๖.๙๐)

๑.๔.๔ ผลการฝากเงินของนักเรียนในโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงในภาพรวม พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๑๑๗ คน ฝากเงิน จำนวน ๑๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ซึ่งผ่านตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาลักษณะพฤติกรรม การฝากเงิน พบว่า นักเรียนฝากทุกวันเฉลี่ยร้อยละ ๖๔.๕๔ นักเรียนฝากไม่ทุกวันแต่มีการฝากทุกสัปดาห์หรือรอบเดือน ร้อยละ ๓๕.๔๖ เมื่อพิจารณารายชั้น พบว่า นักเรียนชั้นที่ฝากทุกวันสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ (ร้อยละ ๗๒.๔๑) รองลงมา ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ (ร้อยละ ๗๐.๙๗) และชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ (ร้อยละ ๖๐.๖๐)

ในส่วนของยอดเงินฝากวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๕ พบว่า มียอดเงินฝากรวม ๕๔๔,๖๖๑ บาท โดยชั้นที่มียอดเงินฝากสูงที่สุด ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ (๑๖๒,๓๓๔ บาท) รองลงมา ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ (๑๕๗,๐๓๘ บาท) และชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ (๑๑๗,๙๖๙ บาท)

๒. ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๙๕$) ซึ่งผ่านตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ข้อ ๙ โครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงสามารถปลูกฝังให้นักเรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ($\bar{X}=๔.๖๔$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ ๖ นักเรียนมีการวางแผนและดำเนินการออมเพื่ออนาคต ($\bar{X}=๔.๓๕$) และข้อ ๑ โครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงน่าสนใจและนักเรียนมีความสุขในการเรียน ($\bar{X}=๔.๑๐$)

เมื่อพิจารณารายประชากรและกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีความคิดเห็นสอดคล้องกันมีรายละเอียดดังนี้

ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ตามความคิดเห็นของครูในภาพรวม พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\mu=๔.๐๙$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ข้อ ๙ โครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงสามารถปลูกฝังให้นักเรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ($\mu=๔.๙๒$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ ๑๐ ผู้ปกครองมีส่วนร่วม สนับสนุนการดำเนินงานตามโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง ($\mu=๔.๖๗$) และข้อ ๒ ครูนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\mu=๔.๕๘$)

ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาในภาพรวม พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\mu=๔.๑๑$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ข้อ ๙ โครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงสามารถปลูกฝังให้นักเรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ($\mu=๔.๗๑$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ ๘ โครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ ($\mu=๔.๕๗$) และข้อ ๔ นักเรียนมีทักษะในการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรหรืออื่น ๆ เช่น น้ำสมุนไพร ขนม น้ำยาล้างจานและข้อ ๖ นักเรียนมีการวางแผนและดำเนินการออมเพื่ออนาคต มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\mu=๔.๔๓$)

ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ตามความคิดเห็นของนักเรียนในภาพรวม พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๙๔$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ข้อ ๙ โครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงสามารถปลูกฝังให้นักเรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ($\bar{X}=๔.๖๓$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ ๖ นักเรียนมีการวางแผนและดำเนินการออมเพื่ออนาคต ($\bar{X}=๔.๔๐$) และข้อ ๑ โครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงน่าสนใจและนักเรียนมีความสุขในการเรียน ($\bar{X}=๔.๐๒$)

ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองในภาพรวม พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๙๓$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ข้อ ๙ โครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงสามารถปลูกฝังให้นักเรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ($\bar{X}=๔.๖๑$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ ๖ นักเรียนมีการวางแผนและดำเนินการออมเพื่ออนาคต ($\bar{X}=๔.๓๒$) และข้อ ๑ โครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงน่าสนใจและนักเรียนมีความสุขในการเรียน ($\bar{X}=๔.๒๖$)

อภิปรายผลการประเมินโครงการ

ผลการประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ อภิปรายผลได้ ดังนี้

๑. ผลการประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ดังนี้

๑.๑ ผลการประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากซึ่งผ่านตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โดยครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนอนุบาลวังไทร มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในด้านสภาพแวดล้อมของโครงการว่า วัตถุประสงค์ของโครงการมีความชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง โครงการสามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการพึ่งพาตนเองมากขึ้น และโครงการมีความเหมาะสมกับสภาพความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน ทั้งนี้เนื่องมาจากก่อนการจัดทำโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ได้มีการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ โดยมีการศึกษานโยบายการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา การระดมความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมาประกอบในการบริหารจัดการในโรงเรียนโดยกำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจน และดำเนินการจัดทำโครงการเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนอนุบาลวังไทร การดำเนินการดังกล่าวนี้สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๕๐, หน้า ๑ - ๘) ที่กล่าวว่า การจัดระบบ

บริหารจัดการของสถานศึกษา สถานศึกษาควรมีการจัดระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เอื้อต่อการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา โดยมีการทบทวน ปรับปรุง พัฒนา โครงสร้างและกระบวนการบริหารจัดการให้สอดคล้องหรือรองรับการจัดการศึกษาตาม แนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มีความพอประมาณ มีเหตุผล และมี ภูมิคุ้มกันที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง มีการกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ กิจกรรม การปรับปรุง เพิ่มเติมหรือจัดทำแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้ครอบคลุมการพัฒนาการศึกษา ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา นอกจากนี้ กมลนันท์ บุญกล้า (๒๕๕๙) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนบ้านหนองปลาชีว สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต ๒ ผลการประเมิน พบว่า การประเมินโครงการเศรษฐกิจ พอเพียงของโรงเรียนบ้านหนองปลาชีว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต ๒ ผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมาก วัตถุประสงค์ของโครงการมีความชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้ มีความสอดคล้องกับนโยบายในการจัดการศึกษาของโรงเรียน และธงชัย เหมเกียรติกุล (๒๕๕๙) ได้ ศึกษาเรื่อง การประเมินผลโครงการพัฒนาผู้เรียนด้วยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริในโรงเรียนร่มโพธิ์วิทยา อำเภอบางบาล จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการประเมินด้านบริบท ของโครงการ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คือด้านวัตถุประสงค์โครงการสอดคล้องกับนโยบายของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับสุนันท์นิ สุขสวัสดิ์ (๒๕๖๐) ได้ ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียน ตามแนวทางการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา โรงเรียนศรีมาศพิทยาคม ผลการประเมิน พบว่า การประเมินการกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียน ตามแนวทางการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมด้านบริบท ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต อยู่ในระดับมาก เป็นเพราะแนวทางการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษา ในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้โรงเรียนศรีมาศพิทยาคมดำเนินการนั้น ทางโรงเรียน ได้ดำเนินการอย่างเคร่งครัดทุกขั้นตอนรวมทั้งใช้หลักการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา เครือข่ายผู้ปกครอง นักเรียน ทุกขั้นตอนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ทั้งการประชุมร่วมกัน การเข้าร่วม กิจกรรมกับโรงเรียนโดยตรง แสดงถึงแนวทางดังกล่าวเป็นแนวทางที่สามารถนำมาปฏิบัติอย่างมี ประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

๑.๒ ผลการประเมินโครงการตามรอยพออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านปัจจัย นำเข้า (Input) พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งผ่านตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โดยครูและ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนอนุบาลวังไทร มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในด้านปัจจัย นำเข้าของโครงการว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญและเป็นผู้ดำเนินการดำเนินโครงการ ผู้ปกครองให้ ความร่วมมือสนับสนุนการดำเนินโครงการและบุคลากรในโรงเรียนมีความเข้าใจ มีความรู้ความสามารถใน การดำเนินโครงการ ทั้งนี้เนื่องมาจากโรงเรียนอนุบาลวังไทรโดยผู้บริหารคณะครูและคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ได้ให้ความสำคัญกับการปลูกฝังหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาโดยกำหนดเป็น วิสัยทัศน์ พันธกิจ มีโครงการรองรับ และยังมีการสร้างความเข้าใจและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และชุมชน สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยที่ทำให้การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๕๐, หน้า ๑ - ๘) ได้สรุปแนวทางในการให้

ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า สถานศึกษาควรให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในขั้นตอนสำคัญทุกขั้นตอนตามแนวทาง ดังนี้ ๑) ร่วมกำหนดแนวนโยบายและการวางแผน ๒) ร่วมให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ๓) ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการจัดสภาพและบรรยากาศภายในสถานศึกษา และ๔) ส่งเสริมการเรียนรู้และการปฏิบัติตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาที่บ้าน และสถานที่อื่น ๆ นอกจากนี้การที่บุคลากรในโรงเรียนอนุบาลวังไทร มีความเข้าใจ มีความรู้ความสามารถในการดำเนินโครงการเป็นปัจจัยที่สำคัญของการดำเนินโครงการดังที่ กมลนันท์ บุญกล้า และขวัญญา อุณหกานต์ (๒๕๕๙) มีข้อค้นพบสอดคล้องกันว่า ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานและสอดคล้องกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และจากการที่ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวังไทรให้ความร่วมมือสนับสนุนการดำเนินโครงการเป็นสิ่งสำคัญดังที่สุนันท์นิ สุขสวัสดิ์ (๒๕๖๐) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินโครงการการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนตามแนวทางการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา โรงเรียนศิริมาศพิทยาคม ผลการประเมิน พบว่า โดยภาพรวมด้านบริบท ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต อยู่ในระดับมาก เป็นเพราะแนวทางการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดให้ดำเนินการนั้น โรงเรียนได้ดำเนินการอย่างเคร่งครัดทุกขั้นตอนรวมทั้งใช้หลักการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา เครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนทุกขั้นตอน การดำเนินอย่างต่อเนื่องทั้งการประชุมร่วมกัน การเข้าร่วมกิจกรรมกับโรงเรียนโดยตรง แสดงถึงแนวทางดังกล่าวเป็นปัจจัยที่สามารถนำมาปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

๑.๓ ผลการประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งผ่านตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โดยนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนอนุบาลวังไทร มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในด้านกระบวนการของโครงการว่า กิจกรรมหนึ่งห้องเรียนหนึ่งผลิตภัณฑ์ กิจกรรมสหกรณ์สอนธุรกิจและกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนอนุบาลวังไทรจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลายและเหมาะสมกับบริบทและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ครู ผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยได้จัดกิจกรรม ๕ กิจกรรมได้แก่ ๑) กิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ๒) กิจกรรมเกษตรกรน้อย ๓) กิจกรรมหนึ่งห้องเรียนหนึ่งผลิตภัณฑ์ ๔) กิจกรรมสหกรณ์สอนธุรกิจ และ๕) กิจกรรมการออมเพื่ออนาคต โดยกิจกรรมที่โรงเรียนอนุบาลวังไทรดำเนินการนั้นเป็นกิจกรรมที่ครอบคลุมทั้งการจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมการฝึกปฏิบัติจริงโดยการมีส่วนร่วมจากผู้ปกครองที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นกระบวนการที่สำคัญสอดคล้องกับศึกษาธิการภาค ๑ (๒๕๖๑, หน้า ๑๓) ได้พบว่า การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในโรงเรียน ได้แก่ ๑) การตั้งใจเรียน ๒) ช่วยกันประหยัดและอนุรักษ์ทรัพยากรในโรงเรียน ๓) การทำเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน ๔) การประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือย ๕) การประดิษฐ์คิดค้นเทคโนโลยีชาวบ้านมาช่วยอำนวยความสะดวก และ๖) การรวมกลุ่มสหกรณ์ในโรงเรียน เพื่อให้ นักเรียนรู้จักการทำงานร่วมกัน มีแนวทางที่จะเพิ่มพูนรายได้ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนอกห้องเรียนจึงจำเป็นต้องมีกระบวนการหล่อหลอมให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้อง มีความเชื่อมั่นเห็น

ประโยชน์และสามารถนำหลักการนี้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เหมาะสมกับนักเรียนและบริบท และมีความหลากหลายทั้งการจัดการเรียนการสอน การได้ฝึกปฏิบัติโดยการทำจริง การรวมกลุ่มสหกรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และสอดคล้องกับสันทิต หาจัตรัส (๒๕๖๑) ได้ศึกษาการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านแม่อ่อนใน อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า แนวทางการขับเคลื่อนการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงควรกำหนดแนวทางดังนี้ ๑) กำหนดเป็นนโยบายสำคัญของสถานศึกษา ๒) พัฒนาความรู้ความเข้าใจให้แก่บุคลากร และส่งเสริมให้ปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง ๓) ทบทวนหรือปรับปรุงโครงสร้างและพัฒนากิจการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๔) จัดทำ ปรับปรุงหรือเพิ่มเติมโครงการ กิจกรรมและปรับแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา ๕) ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร ๖) เสริมสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ๗) จัดระบบนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงาน ๘) ให้ผู้ปกครอง และชุมชนเข้าร่วมในการจัดการศึกษาในชั้นตอนสำคัญทุก นอกจากนี้มีลลิกา สีดาเดช (๒๕๖๓) ได้ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพ การบริหารสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๒ ผลการวิจัยพบว่า แนวทางยกระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๒ ประกอบด้วย ๓ ด้าน คือ ๑) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากำหนดเป็นวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา มีกระบวนการทำงานเพื่อพัฒนาคุณภาพและบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ๒) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน จัดทำหลักสูตรบูรณาการกับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นการจัดการกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ (Active Learning) เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เกิดทักษะในการใช้ชีวิต รู้จักแก้ปัญหา และ ๓) ด้านการพัฒนาบุคลากร ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง พัฒนาความรู้ความสามารถทักษะจนสามารถพัฒนาศักยภาพของตนได้อย่างเต็มที่ และจุฑามาส พัฒนศิริ (๒๕๖๐) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ ผลการวิจัยพบว่าแนวทางการบริหาร คือ ๑) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา คือ จัดประชุมบุคลากรเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเชิญวิทยากรผู้มีความเชี่ยวชาญมาให้ความรู้ มีการกำกับดูแลติดตาม และรายงานผลการดำเนินงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ ๒) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน คือ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากวิทยากรผู้มีความเชี่ยวชาญ และส่งเสริมให้มีการเรียนรู้โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ๓) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือ จัดทำกิจกรรมหรือโครงการที่ส่งเสริมให้นักเรียนอยู่อย่างพอเพียง จัดตั้งเป็นชุมนุมหรือชมรม และนำผลงานมาจัดประกวดเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ๔) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา คือ จัดทำโครงการพัฒนาบุคลากรให้มีการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ มีการประกวดหรือนำเสนอผลงานตามกิจกรรมที่ได้ทำหลังจากมีการพัฒนาบุคลากรในรูปแบบของ Best Practice

๑.๔ ผลการประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านผลผลิต (Product) พบว่า หลังจากดำเนินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงเสร็จสิ้นแล้ว นักเรียนมีการพัฒนาสูงขึ้นผ่านตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ทั้ง ๔ ข้อ คือ ๑) ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน ๒) การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน ๓) การมีทักษะในการทำงาน และ ๔) การออมเงิน ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนอนุบาลวังไทร มีกระบวนการทำงานอย่างมีระบบ เริ่มจากการศึกษาสภาพปัญหาความต้องการ ศึกษานโยบายการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา การระดมความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมาประกอบในการบริหารจัดการในโรงเรียน โดยกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจ แผนกลยุทธ์และจัดทำโครงการ เพื่อขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งโครงการดังกล่าวมีกิจกรรมที่หลากหลายเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและมาตรฐานการเรียนรู้ของนักเรียน และเป็นกิจกรรมที่ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาครู ผู้เรียน ระบบบริหารจัดการ มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินการโครงการ ทำให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๕๐, หน้า ๑ - ๘) โดยสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ ได้สรุปแนวทางในการให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อร่วมกันขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า สถานศึกษาควรให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในขั้นตอนสำคัญทุกขั้นตอน ตามแนวทาง ดังนี้ ๑) ร่วมกำหนดแผนนโยบาย และการวางแผน ๒) ร่วมให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ๓) ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการจัดสภาพและบรรยากาศภายในสถานศึกษา และ ๔) ส่งเสริมการเรียนรู้และการปฏิบัติตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาที่บ้านและสถานอื่น ๆ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สุนันท์นิ สุขสวัสดิ์ (๒๕๖๐) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนตามแนวทางการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา โรงเรียนศรีรัตนาพิทยาคม ผลการประเมิน พบว่า โดยภาพรวมด้านบริบท ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต อยู่ในระดับมาก เป็นเพราะแนวทางการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดให้ นั้น โรงเรียนได้ดำเนินการอย่างเคร่งครัดทุกขั้นตอนรวมทั้งใช้หลักการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา เครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนทุกขั้นตอน การดำเนินอย่างต่อเนื่อง ทั้งการประชุมร่วมกัน การเข้าร่วมกิจกรรมกับโรงเรียนโดยตรง แสดงถึงแนวทางดังกล่าวเป็นแนวทางที่สามารถนำมาปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของจุฑามาส พัฒนศิริ (๒๕๖๐) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหาร คือ ๑) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา คือ จัดประชุมบุคลากรเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเชิญวิทยากรผู้มีความเชี่ยวชาญมาให้ความรู้ มีการกำกับดูแลติดตาม และรายงานผลการดำเนินงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ ๒) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน คือ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากวิทยากรผู้มีความเชี่ยวชาญ และส่งเสริมให้มีการเรียนรู้โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ๓) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือ จัดทำกิจกรรมหรือโครงการที่ส่งเสริมให้นักเรียนอยู่อย่างพอเพียง จัดตั้งเป็นชุมนุมหรือชมรม และนำผลงานมาจัดประกวดเพื่อแลกเปลี่ยน

เรียนรู้ ๔) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา คือ จัดทำโครงการพัฒนาบุคลากรให้มีการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ มีการประกวดหรือนำเสนอผลงานตามกิจกรรมที่ได้ทำหลังจากมีการพัฒนาบุคลากรในรูปแบบของ Best Practice

จากการดำเนินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง โรงเรียนอนุบาลวังไทรที่สอดคล้องกับแนวทางการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้จัดการศึกษาที่เป็นข้อค้นพบของนักวิจัยดังกล่าว จึงส่งผลให้ผลการประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านผลผลิต (Product) นักเรียนมีการพัฒนาสูงขึ้นผ่านตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ทั้ง ๔ ข้อ คือ ๑) ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน ๒) การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน ๓) การมีทักษะในการทำงาน และ ๔) การออมเงิน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของศรายุช เชาวชาญ, สุนีย์ พาณิชย์ (๒๕๕๖) กัตติกา ศรีมหาโร (๒๕๕๗) วิไลกุล บุญช่วยสุข, กมลฉัตร บัญญา, ขวัญภา อุณหกานต์ และ โสภณ ทองจิตร (๒๕๕๙) ที่ได้ศึกษาและมีข้อค้นพบสอดคล้องกันว่า ผลของการประเมินการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในด้านผลผลิต พบว่า ประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก พฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก การอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ความสามารถในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและเผยแพร่สู่ครอบครัวและชุมชนอยู่ในระดับมาก คุณภาพของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสถานศึกษาได้คะแนนรวมเฉลี่ยผ่านเกณฑ์การประเมิน มีความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก ด้านทักษะ ในการปฏิบัติกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนผ่านเกณฑ์ นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในครอบครัวของตนเองได้

๒. ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งผ่านตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โดยนักเรียน ครู ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนอนุบาลวังไทร มีความพึงพอใจต่อโครงการสอดคล้องกันว่าโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงสามารถปลูกฝังให้นักเรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน นักเรียนมีการวางแผนและดำเนินการออมเพื่ออนาคต และโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงน่าสนใจและนักเรียนมีความสุขในการเรียน ทั้งนี้เนื่องจากการจัดทำโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ครั้งนี้ ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องหลายขั้นตอน ทั้งการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ นโยบายการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา การร่วมกันวางแผน ร่วมการดำเนินการ สอดคล้องกับแนวทางในการให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อร่วมกันขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๕๐, หน้า ๑ - ๘) และยิ่งสอดคล้องกับขวัญภา อุณหกานต์ (๒๕๕๙) สุนันท์นิ สุขสวัสดิ์ (๒๕๖๐) สนิท หาจตุรัส (๒๕๖๑) ที่พบว่า การใช้หลักการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา เครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนทุกขั้นตอนการดำเนินงานโครงการเป็นแนวทางที่สามารถนำมาปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ทั้งนี้เมื่อพิจารณาผลผลิตของโครงการ จะเห็นว่า สามารถพัฒนานักเรียนให้บรรลุผลตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ตามเป้าหมายครบทุกด้าน ทั้งความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน การมีทักษะในการทำงาน และการออมเงิน จึงส่งผลให้ผู้เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจในระดับมาก สอดคล้องกับแนวคิดของ Scott

(๑๙๗๐: อ้างถึงใน รัชนิย์ ดวงประทุม, ๒๕๔๘) และบาร์นาร์ด (Barnard, ๑๙๗๒, pp ๑๔๒ - ๑๔๙) ได้กล่าวไว้คล้ายกันว่า การจูงใจให้เกิดความพึงพอใจต่อการทำงานที่จะให้ผลเชิงปฏิบัติ ข้อหนึ่งว่า ๑) คนทำงานมีส่วนในการตั้งเป้าหมาย ๒) ผู้ปฏิบัติได้รับทราบผลสำเร็จในการทำงานโดยตรง ๓) งานนั้นสามารถทำให้สำเร็จได้ และปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (๒๕๔๖, หน้า ๑๒๕) ที่กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานว่า การรับรู้ปัจจัยต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ทำให้หน่วยงานสามารถนำไปใช้ในการสร้างปัจจัยเหล่านั้นให้เกิดประโยชน์ต่อการทำงาน

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการประเมินโครงการไปใช้

จากผลการประเมินโครงการครั้งนี้ ผู้ประเมินมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทรในการนำผลการประเมินไปประยุกต์ใช้ ดังนี้

๑.๑ เจริญนโยบาย

จากผลการประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานอันจะนำไปสู่ข้อเสนอแนะสำหรับใช้เป็นแนวทางพิจารณาวางแผนปรับปรุงโครงการและกิจกรรม ดังนี้

๑.๑.๑ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญและทำความเข้าใจในการดำเนินตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยควรกำหนดการพัฒนาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในวิสัยทัศน์ หรือพันธกิจ กลยุทธ์ และมีโครงการ กิจกรรมรองรับ เพื่อการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม

๑.๑.๒ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่สามารถดำเนินโครงการจนประสบผลสำเร็จควรได้รับการยกย่องและเผยแพร่ผลงานในระดับกลุ่มโรงเรียน หรือระดับเขตพื้นที่

๑.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

ผลการประเมินโครงการครั้งนี้ นำไปใช้เป็นแนวปฏิบัติในการพัฒนาการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

๑.๒.๑ จัดทำปฏิทินการดำเนินโครงการและกิจกรรมที่ชัดเจน และประชาสัมพันธ์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบ

๑.๒.๒ การจัดกิจกรรมควรสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนจะทำให้ได้ผู้ที่มีภูมิรู้หรือปราชญ์ชาวบ้านมาช่วยถ่ายทอดความรู้ให้กับครู นักเรียน

๒. ข้อเสนอแนะในการประเมินโครงการครั้งต่อไป

จากผลการประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร มีรายการอื่น ๆ ที่นำศึกษาให้กว้างขวางและลึกซึ้งได้อีกในครั้งต่อไป ดังนี้

๒.๑ ควรศึกษาเปรียบเทียบการประเมินผลการประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร กับการดำเนินโครงการในลักษณะเดียวกันของโรงเรียนอื่นที่มีบริบทใกล้เคียงกัน

๒.๒ ควรศึกษาวิจัยและพัฒนา (Research and Development) การพัฒนารูปแบบการพัฒนาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนานักเรียน

บรรณานุกรม

- กมลนันท์ บุญกล้า.(๒๕๕๙). การประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนบ้านหนองปลาชีว
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๒. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กรรณิการ์ ชุมภู. (๒๕๕๖). การสร้างชุดฝึกทักษะวิชาภาษาไทย เรื่อง การเขียนคำที่ใช้มาตรา
ตัวสะกดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนบ้านเจริญเมือง อำเภอบาง
จังหวัดเชียงราย. ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- กระทรวงวัฒนธรรม. (๒๕๕๙). ๙๙ พระบรมราชาวาท น้อมนำราษฎร์ร่วมเย็นเป็นสุขสานต์.
(พิมพ์ครั้งที่ ๒). กรุงเทพฯ: กลุ่มประชาสัมพันธ์ สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๕๐). แนวทางปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ:ที.เอส.
บี. โปรดักส์.
- _____. (๒๕๕๓). แนวทางการบริหารสถานศึกษาพอเพียง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ดี.
- _____. (๒๕๕๖). แนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา.
คณะทำงานบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนกระทรวงศึกษาธิการ. ม.ป.ท..
- _____. (๒๕๖๐). แผนพัฒนาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔).
กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- กัตติกา ศรีมหาวโร. (๒๕๕๗). การประเมินโครงการครอบครัวร่วมทำน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงโรงเรียนบ้านสระบัว. นครศรีธรรมราช: โรงเรียนบ้านสระบัว.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (๒๕๕๒). สถิติสำหรับงานวิจัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กิติวัฒน์ อักเส. (๒๕๕๓). การดำเนินงานตามโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดขอนแก่น: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านห้วยชัน.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เกริก ท่วมกลาง และจินตนา ท่วมกลาง. (๒๕๕๕). การพัฒนาสื่อ/นวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อเลื่อน
วิทยฐานะ. กรุงเทพฯ: เอลโล่การพิมพ์.
- ขวัญณา อุณหกานต์. (๒๕๕๙). การประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสวนแตงวิทยา
จังหวัดสุพรรณบุรี. สุพรรณบุรี: โรงเรียนสวนแตงวิทยา.
- จังหวัดกำแพงเพชร. (๒๕๖๑). แผนพัฒนาจังหวัดกำแพงเพชร (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔) ฉบับ
ทบทวนใหม่ (รอบปี พ.ศ. ๒๕๖๓). กำแพงเพชร: คณะกรรมการบริหารจังหวัดแบบบูรณาการ.
- จิราพร ผุยผง. (๒๕๖๐).การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๗. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เจริญวิษณุ สมพงษ์ธรรม. (๒๕๕๔). การบริหารและประเมินโครงการ. ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยบูรพา.

- จุฑามาส พัฒนศิริ. (๒๕๖๐). แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต ๔๒. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- เชาว์ อินเอย. (๒๕๕๓). การประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฐิติวรรณ วัฒนรังสี. (๒๕๕๖). การจัดการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้หนังสือประกอบการเรียนเรื่อง มาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่๒. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ณรงค์ นันทวรรณ. (๒๕๕๓). การบริหารโครงการ. กรุงเทพฯ: พิสิกส์เซ็นเตอร์.
- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์. (๒๕๕๑). การบริหารความขัดแย้ง.(พิมพ์ครั้งที่ ๒). กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ธงชัย เหมเกียรติกุล.(๒๕๕๙). การประเมินผลโครงการพัฒนาผู้เรียนด้วยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริในโรงเรียนร่มโพธิ์วิทยา อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ. ศรีสะเกษ: โรงเรียนร่มโพธิ์วิทยา.
- ธร สุนทรายุทธ. (๒๕๕๓). การบริหารจัดการเชิงจิตวิทยา. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- ธีรศักดิ์ อุ่นอารมย์เลิศ. (๒๕๕๖). การประเมินโครงการ. (พิมพ์ครั้งที่ ๒). นครปฐม: ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (๒๕๕๕). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ ๗). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (๒๕๓๕). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญธรรม ไวยมิตร. (๒๕๕๓). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครูกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ และเขต ๒. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ปรียานุช พิบูลสรวุฑ. (๒๕๕๓). ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการประยุกต์ใช้. กรุงเทพฯ: โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (๒๕๕๑). จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- ปิ่นณวัชร พัทธราลัย. (๒๕๕๘). ความพึงพอใจต่อคุณภาพการบริการ และการรับรู้ภาพลักษณ์ธนาคารเฉพาะกิจที่ส่งผลต่อความภักดีในการใช้บริการของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- พงศ์เทพ จิระโร. (๒๕๖๑). แนวคิดและกระบวนการประเมินโครงการในการประเมินโครงการหน่วยที่ ๑-๗. (พิมพ์ครั้งที่ ๖). นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี. (๒๕๕๐). ความสับสนเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ: เนชั่นสุดสัปดาห์,ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๗๖๓ วันที่ ๑๒-๑๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๐

- พัฒนาภรณ์ ฉัตรวิโรจน์. (๒๕๔๕). **บทบาทครูในการส่งเสริมความรู้เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พิชิต ฤทธิ์จรรยา. (๒๕๕๗). **หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ ๙). กรุงเทพฯ: เฮ้าส์ ออฟ เคอร์มิสท์ จำกัด.
- พิพัฒน์ ยอดพฤติการ. (๒๕๕๐). **การใช้ตัวชี้วัดเพื่อวิเคราะห์เศรษฐกิจพอเพียงโดยเปรียบเทียบกับพุทธศาสตร์**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พิสนุ พองศรี. (๒๕๕๐). **เทคนิควิธีประเมินโครงการ**. (พิมพ์ครั้งที่ ๔). กรุงเทพฯ: บริษัท พรอพเพอร์ตี้พรีนซ์ จำกัด
- _____. (๒๕๕๑). **เทคนิควิธีประเมินโครงการ**. (พิมพ์ครั้งที่ ๖). กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- _____. (๒๕๕๓). **เทคนิควิธีประเมินโครงการ**. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- _____. (๒๕๕๔). **การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย**. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- มนูญ มุกข์ประดิษฐ์. (๒๕๔๙). **การศึกษาวិเคราะห์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอันเนื่องมาจากพระราชดำริกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (๒๕๕๑). **เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาการวิเคราะห์โครงการ Project Analysis**. (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ ๑) นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- มัลลิกา สีดาเดช (๒๕๖๓) **ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๒**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาประเทศตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, (๒๕๕๔). **การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของภาคประชาชนและชุมชน**. วารสารมูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาประเทศตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, ๒๕ (๑), ๑๑๕ – ๑๒๐
- เยาวดี วิบูลย์ศรี. (๒๕๔๖). **การประเมินโครงการ: แนวคิดและแนวปฏิบัติ**. (พิมพ์ครั้งที่ ๓). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.
- เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. (๒๕๕๖). **การประเมินโครงการ: แนวคิดและแนวปฏิบัติ**. (พิมพ์ครั้งที่ ๘).
- รัชนิย์ ดวงประทุม. (๒๕๔๘). **การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ ความคงทน ความพึงพอใจ และทักษะชีวิต กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์เรื่องน้ำ ไฟ และดวงดาว ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ระหว่างการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์กับการเรียนแบบร่วมมือ (STAD)**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รัตนะ บัวสนธ์. (๒๕๔๐). **การประเมินผลโครงการ: การวิจัยเชิงปริมาณ**. กรุงเทพฯ: ต้นอ่อน แกรมมี่.
- รัตนา หลวงกลาง. (๒๕๕๘). **แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต ๒**, วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ๙ (เมษายน ๒๕๕๘): ๕๘๘.

- ราชกิจจานุเบกษา. (๒๕๔๒). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (๒๕๕๔). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ เฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา
๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- รุ่งรัตน์ เรืองดี. (๒๕๕๘). การประเมินโครงการศิลปหัตถกรรมนักเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔๑. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- โรงเรียนอนุบาลวังไทร. (๒๕๖๒). แผนปฏิบัติการราชการ ๔ ปี (๒๕๖๒ - ๒๕๖๕). กำแพงเพชร: โรงเรียน
อนุบาลวังไทร.
- _____. (๒๕๖๓). แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓. กำแพงเพชร: โรงเรียนอนุบาลวังไทร.
- วรรณารถ แสงมณี. (๒๕๔๓). การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ: งานตำราและเอกสารการพิมพ์
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- วิไลกุล บุญช่วยสุข.(๒๕๕๙). การประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน กรณีศึกษา
โรงเรียนเลิศปัญญา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต ๓. สารนิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ศรายุช เชาว์ชาญ.(๒๕๕๖). การประเมินเชิงระบบโครงการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนบ้านหนองแดงสหมิตร. มหาสารคาม:
โรงเรียนบ้านหนองแดงสหมิตร.
- ศิริโสภาคย์ บุรพาเดชะ. (๒๕๕๐). จิตวิทยารัฐกิจ. กรุงเทพฯ: คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภย์ประสานงานอันเนื่องมาจากโครงการพระราชดำริ. (๒๕๕๒). แนวทางการนิเทศเศรษฐกิจ
พอเพียงสู่สถานศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ ๑). กรุงเทพฯ: สำนักกิจการพิเศษสำนักงาน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สนิท หาจตุรัส.(๒๕๖๑). การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในโรงเรียนบ้านแม่ฮ้อใน อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเชียงใหม่.
- สมคิด พรหมจ้อย. (๒๕๕๒). เทคนิคการประเมินโครงการ. นนทบุรี: จตุพรดีไซน์.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (๒๕๕๓). วิธีวิทยาการประเมิน: ศาสตร์แห่งคุณค่า (พิมพ์ครั้งที่ ๕). กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สร้อยตระกูล อรรถมานะ. (๒๕๕๕). พฤติกรรมองค์กร: ทฤษฎีและการประยุกต์. (พิมพ์ครั้งที่ ๓).
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (๒๕๕๔). การดำเนินงานรวมโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อ
รองรับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา.(๒๕๕๓). พระราชดำรัสด้าน
การศึกษา. วารสารข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ๓๐,๒ (กรกฎาคม ๒๕๕๓).

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๔๒). เศรษฐกิจพอเพียง คืออะไร ?. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- _____. (๒๕๔๔). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๔๙). กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- _____. (๒๕๔๙). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔). กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- _____. (๒๕๕๔). เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- _____. (๒๕๕๔). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙). กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- _____. (๒๕๕๙). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔). กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๕๙). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่ ๑๒ (๒๕๖๐-๒๕๖๔). สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานศึกษาธิการภาค ๑. (๒๕๖๑). รายงานผลการประเมินสถานศึกษาพอเพียงเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. ม.ป.ท..
- สำนักงานอธิการบดี. (๒๕๕๕). รายงานการวิจัยเรื่อง ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจการให้บริการ ด้านอุปกรณ์การศึกษาและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้. สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- สำราญ มีแจ้ง. (๒๕๕๘). การประเมินโครงการทางการศึกษา: ทฤษฎีและปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนันท์นี สุขสวัสดิ์. (๒๕๖๐). การประเมินโครงการการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนตามแนวทางการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษาโรงเรียนศรีมาศพิทยาคม. สุโขทัย: โรงเรียนศรีมาศพิทยาคม.
- สุนีย์ พาณิชย์. (๒๕๕๖). การประเมินโครงการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนห้วยยอด จังหวัดตรัง. ตรัง: โรงเรียนห้วยยอด.
- สุพักตร์ พิบูลย์. (๒๕๕๑). ชุดเสริมทักษะการประเมินโครงการ. นนทบุรี: จตุพรดีไซน์.
- สุภาวดี แซ่อ้อย และศิริรัตน์ ดีสอน. (๒๕๕๙). การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องระบบคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุรางค์ ไคว่ตระกูล. (๒๕๕๔). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ ๙ กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรีพร วงศ์สวัสดิ์สุข. (๒๕๕๑). การศึกษาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนราชวินิต มัธยม. สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุวิทย์ มูลคำ และสุนันทา สุนทรประเสริฐ. (๒๕๕๐). การพัฒนาผลงานทางวิชาการสู่การเลื่อนวิทยฐานะ. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- สุวิมล ติรกานันท์. (๒๕๕๐). การสร้างเครื่องมือวัดตัวแปรในการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- โสภณ ทองจิตร. (๒๕๕๙). "การประเมินโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา โรงเรียนนั้ารอบวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๑. สุราษฎร์ธานี: โรงเรียนนั้ารอบวิทยา.
- อภิชัย พันธเสน. (๒๕๖๐). **สังเคราะห์องค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพฯ: กองทุนสนับสนุนการวิจัย.กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑.(กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๑), ๓.
- อุทุมพร จามรมาน, และคณะ. (๒๕๕๓). **การควบคุมการวัดประเมินและการจัดการความรู้**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Alkins, M.C. ๑๙๗๒. **Evaluation Theory Development, Education Comment**, ๑๙๖๙ ๒-๗
- Anantha, R. A. & Andul, G. A. (๒๐๑๓). **Service quality and customer satisfaction in the cellular telecommunication service provider in Malaysia**.International Refereed Research Journal.
- Anderson, S. B., & Ball, S. (๑๙๗๘). **The Profession and Practice of Program Evaluation**. San Francisco, California: Jossey Bass.
- Barnard, c. I. (๑๙๗๒). **The functions of executive**. Massachusetts: Havard University Press.
- Cronbach, L.J.(๑๙๗๒). **Course Improvement Through Evaluation**.Teachers College Record. ๖๔, ๖๗๒-๖๘๓
- Fitzpatrick, J.L., Sanders, J.R. and Worthen, B.R. (๒๐๐๔). **Program evaluation, alternative approaches and practical guidelines**. New York: Longman.
- Gilmer, Von Haller B. (๑๙๗๑). **Applied psychology**. New York: McGraw-Hill.
- Good, Carter V. (๑๙๗๓). **Dictionary of Education**. New York: McGraw-Hill.
- Knox, A. B. (๑๙๗๒). **Continuous program evaluation**. In A.T. Peter, & M.E. Dori (Eds), Reading in curriculum evaluation. Iowa: Wm. C. Brown.
- Locke, E.A. (๑๙๗๖). **The nature and causes of job satisfaction industrial and organization psychology**. Chicago: Rand McNally.
- Mitzel, H. E. (๑๙๘๒). **Encyclopedia of Educational Research v.๒. (๕th ed)**.New York: The Free Press.
- Moursund J. P. (๑๙๗๓). **Evaluation: An Introduction to Research Design**.
- Rossi, P.H. Lipsey, M.K. and Freeman, H.E. (๑๙๘๒). **Evaluation: a systematic approach. (๒nd ed.)**. Newbery Park, CA: Sege.
- Schermerhorn, J. (๑๙๘๔). **Management for Productivity**. New York: John Willey and Sons.
- Strauss and Sayles. (๑๙๗๖). **The human problem of management**. Englewood Cliffs : Prentice-Hall.

- Stuart, oskamp. (၁၉၆၄). **Applied Social Psychology**. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice Flail, Inc.
- Stufflebeam, D. L. (၁၉၆၈). **The CIPP model for program evaluation**. Boston: Kluwer-Nijhoff.
- _____. (၂၀၀၄). **The ၂၀ " century CIPP model**. In Alkins, M.C. (Ed). Evaluation roots: Tracing theorists' views and influences. London, England: SAGE Publisher.
- Stufflebeam, D. L., Shink field, A.J. (၂၀၀၈), **Evaluation Theory, Models, and Applications**. Jossey-Bass, San Francisco, CA.
- Tyler.W. (၁၉၆၂), **General Statement on Evaluation**, (Journal of Education Research) (Chicago: University of Chicago Press), ၄၉၂.
- _____. (၁၉၆၇). **Education Evaluation**. New Roles, New Means.Chicago: University of Chicago Press.
- Worthen, B.R. & Sanders, J.R. (၁၉၆၈). **Educational evaluation: alternative approaches and Practical guideline**. New York: Pitman.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

โครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒

โครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร

โครงการ	ตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง
แผนงาน	บริหารงานวิชาการ
สนองนโยบาย	กลยุทธ์ สพป.ภพ.๒ และกลยุทธ์ รร.ที่ ๕ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
สนองมาตรฐานการศึกษา/ตัวบ่งชี้	มฐ.๑.๑.๒, ๑.๑.๓, ๑.๑.๖ มฐ.๓.๑, ๓.๒
ผู้รับผิดชอบโครงการ	นางวนิดา อัดตะชีวะ และคณะ
ลักษณะโครงการ	โครงการต่อเนื่อง
ระยะเวลาดำเนินการ	๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๓ – ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๔

๑. หลักการและเหตุผล

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตและวิถีปฏิบัติที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทยมานานกว่า ๓๐ ปี ที่พระองค์ทรงเน้นย้ำแนวทางการพัฒนาบนหลักแนวคิดพึ่งตนเอง เพื่อให้เกิดความพอมีพอกิน พอใช้ของคนส่วนใหญ่ โดยใช้หลักความพอประมาณ การคำนึงถึงการมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง และทรงเตือนสติประชาชนคนไทยไม่ให้ประมาท ตระหนักถึงการพัฒนาอย่างเป็นขั้นเป็นตอนที่ต้องปฏิบัติตามหลักวิชาและการมีคุณธรรมเป็นกรอบในการปฏิบัติและการดำรงชีวิตอย่างยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ การวางรากฐานการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับทุกคนในสังคมไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เด็กเยาวชนที่จะเป็นอนาคตของชาติ ดังพระบรมราโชวาทความตอนหนึ่งว่า “การให้การศึกษา นั้น กล่าวสั้น ๆ โดยความหมายรวบยอด คือ การช่วยให้บุคคลค้นพบวิธีการดำเนินชีวิตอย่างถูกต้องเหมาะสม ไปสู่ความเจริญและความสุขตามอัธยาศัย ผู้สอนมีหน้าที่ต้องหาความรู้และวิธีการดำเนินชีวิตมาให้ศิษย์ได้รู้ได้ทราบ เพื่อให้สามารถเรียนรู้ต่อไปและดำเนินชีวิตต่อไปได้ด้วยดีจนบรรลุจุดหมาย”...พระราชทานแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (๑๖ มิถุนายน ๒๕๒๒)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ที่ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาที่ยั่งยืนและคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา โดยมีเป้าหมาย การพัฒนาเพื่อวางรากฐานให้คนไทยเป็นคนที่สมบูรณ์ มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย ค่านิยมที่ดี มีจิตสาธารณะและมีความสุข โดยมีสุขภาวะและสุขภาพที่ดี ครอบครัวอบอุ่นตลอดจนเป็นคนเก่งที่มีทักษะความรู้ ความสามารถและพัฒนาตนเองได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดนโยบายประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓ โดยยึดหลักของการพัฒนาที่ยั่งยืนและการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศในอนาคต และกำหนดพันธกิจข้อหนึ่งว่า “จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน Sustainable Development Goals: SDGs”

จากกระแสพระราชดำรัสดังกล่าว แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ที่ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและพันธกิจของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยึดหลักปรัชญา

ของเศรษฐกิจพอเพียงและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน Sustainable Development Goals: SDGs โรงเรียนอนุบาลวังไทรจึงได้จัดทำโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง เป็นการน้อมนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจสามารถปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างถูกต้อง เป็นผู้มีความรู้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับนักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และหน่วยงานอื่นต่อไป

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ๒.๒ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน
- ๒.๓ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการทำงาน
- ๒.๔ เพื่อให้นักเรียนพึ่งพาตนเอง มีรายได้และมีการออม

๓. เป้าหมาย

- ๓.๑ เป้าหมายเชิงปริมาณ
  - ๓.๑.๑ นักเรียนร้อยละ ๘๐ มีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีคะแนนผลการทดสอบไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๗๐
  - ๓.๑.๒ นักเรียนร้อยละ ๘๐ นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน
  - ๓.๑.๓ นักเรียนร้อยละ ๘๐ มีทักษะในการทำงาน โดยมีคะแนนผลการประเมินทักษะการทำงานไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๗๐
  - ๓.๑.๔ นักเรียนร้อยละ ๘๐ มีรายได้และมีการฝากเงินเข้าบัญชีเงินฝาก
- ๓.๒ เป้าหมายเชิงคุณภาพ
  - ๓.๒.๑ นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจและนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
  - ๓.๒.๒ นักเรียนมีทักษะการทำงานจากการร่วมกิจกรรมเกษตรกรรมน้อย
  - ๓.๒.๓ นักเรียนมีทักษะการทำงานการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
  - ๓.๒.๔ นักเรียนร่วมกิจกรรมสหกรณ์
  - ๓.๒.๕ นักเรียนมีรายได้และมีการออมโดยการฝากเงินกับธนาคารโรงเรียน

๔. กิจกรรม งบประมาณ และระยะเวลาการดำเนินงาน

ที่	รายละเอียดของกิจกรรม	เป้าหมาย	หมวดงบประมาณรายจ่าย				ระยะเวลาดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ
			ค่าตอบแทน	ค่าใช้สอย	ค่าวัสดุ	รวมเงิน		
๑	วางแผนดำเนินงาน - ขออนุมัติ โครงการ - แต่งตั้ง คณะทำงาน - จัดทำปฏิทิน ปฏิบัติงาน - ประชุมชี้แจง	คณะครู/ผู้เรียน ตัวแทน	-	-	-	-	พ.ค. ๒๕๖๓	ผู้บริหาร / คณะ ครู/ วินดา
๒	ดำเนินงานตาม แผน ๒.๑กิจกรรมการ จัด การเรียนการ สอนที่บูรณาการ หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	- ครูทุกคนจัดทำ และจัดการเรียนรู้ ตามแผนการ จัดการเรียนรู้ที่ บูรณาการหลัก ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	-	-	-	-	พ.ค. ๒๕๖๓ - มี.ค. ๒๕๖๔	ครู ประจำ ชั้น/ ประจำ วิชา
	๒.๒กิจกรรม เกษตรกรรมน้อย - สร้างโรงเรือน เพาะเห็ด - ซ้อมเมล็ดพันธุ์ผัก - ซ้อมปุ๋ยคอก - ทำปุ๋ยน้ำชีวภาพ - ทำปุ๋ยหมัก	- ทุกชั้นเรียนจัด กิจกรรมเพื่อฝึก ทักษะการทำงาน การพึ่งตนเองการ ทำงานร่วมกับ ผู้อื่นผ่านกิจกรรม เกษตรกรรมน้อย เช่นปลูกผักปลอด สารพิษ การเพาะ เห็ด การจัดทำปุ๋ย การจัดทำปุ๋ย การ จำหน่าย การคิด บัญชีต้นทุน กำไร	-	-	๑๔,๐๐๐ ๔๐๐ ๒,๔๐๐ ๒,๐๐๐	๑๔,๐๐๐ ๔๐๐ ๒,๔๐๐ ๒,๐๐๐	พ.ค. ๒๕๖๓ - มี.ค. ๒๕๖๔	ศุภันธุ์
	๒.๓ กิจกรรม หนึ่งห้องเรียน หนึ่งผลิตภัณฑ์	ทุกชั้นเรียนจัด กิจกรรมฝึกทักษะ แปรรูปผลผลิต ของนักเรียนหรือ	-	-	-	-	พ.ค. ๒๕๖๓ - มี.ค. ๒๕๖๔	น้ำผึ้ง

		ของชุมชนหรือกิจกรรมอื่นที่เป็นการผลิตเพื่อการพึ่งพาตนเอง เช่น การทำขนม การดองเห็ด การทำน้ำยาสมุนไพร การทำน้ำยาล้างจาน						
	๒.๔ กิจกรรมสหกรณ์สอนทำธุรกิจ	ทุกชั้นเรียนส่งเสริมให้นักเรียนร่วมกิจกรรมต่างๆของสหกรณ์เช่น การค้าขายผ่านสหกรณ์ การขายของในตลาดนัด โรงเรียน การทำบัญชี	-	-	๒,๐๐๐	๒,๐๐๐	พ.ค. ๒๕๖๓ – มี.ค. ๒๕๖๔	วนิดา
	๒.๕ กิจกรรมการออมเพื่ออนาคต	สร้างความเข้าใจและส่งเสริมการออมเพื่ออนาคตกับผู้ปกครองและนักเรียนทุกคน ในการฝากเงินกับโรงเรียนธนาคาร	-	-	-	-	พ.ค. ๒๕๖๓ – มี.ค. ๒๕๖๔	ทิพพาพร
๓	นิเทศ ติดตาม และประเมินผล	การปฏิบัติกิจกรรมตามแผนฯ	-	-	-	-	พ.ค. ๖๓ – มี.ค. ๖๔	ผอ.
๔	สรุปรายงานผล และเสนอแนะการแก้ไข ปรับปรุงการดำเนินงานกิจกรรม	ปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานกิจกรรม และเป็นแนวทางในการพัฒนาต่อไป	-	-	-	-	มีนาคม ๒๕๖๔	วนิดา
รวมจำนวนเงินทั้งสิ้น			-	-	๒๐,๘๐๐	๒๐,๘๐๐		

หมายเหตุ ขอถัวจ่ายทุกรายการ

๕. งบประมาณ

งบประมาณ หมวดย่อยจ่ายเงินอุดหนุนรายหัว จำนวน ๒๐,๘๐๐ บาท

๖. วัดผลและประเมินผล

ตัวบ่งชี้สภาพความสำเร็จของโครงการ	วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินผล
๑. ร้อยละของนักเรียนที่มีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	- ร้อยละของนักเรียนจากการทดสอบ	- แบบทดสอบ
๒. ร้อยละของนักเรียนที่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน	- ร้อยละของนักเรียนจากแบบรายงานผล	- แบบรายงานผล
๓. ร้อยละของนักเรียนที่มีทักษะการทำงาน	- ร้อยละของนักเรียนจากแบบรายงานผล	- แบบรายงานผล
๔. ร้อยละนักเรียนที่มีรายได้และมีการฝากเงินกับโรงเรียนธนาคาร	- ร้อยละของนักเรียนจากแบบรายงานผล	- แบบรายงานผล

๗. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๗.๑ ครูจัดการเรียนรู้ควบคู่คุณธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่วิถีชีวิตการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ อย่างมีวิจารณญาณ

๗.๒ ครูจัดการเรียนการรู้ที่สัมพันธ์กับบริบทของชุมชนและท้องถิ่น

๗.๓ นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

(ลงชื่อ)

ผู้เสนอโครงการ

(ลงชื่อ)

ผู้เห็นชอบโครงการ

(นางวนิดา อุตตะชีวะ)

(นางน้ำผึ้ง พิสิทธิ์)

ครูโรงเรียนอนุบาลวังไทร

หัวหน้างานบริหารงานวิชาการ

(ลงชื่อ)

ผู้อนุมัติโครงการ

(นายศักดิ์ชาย กมขุนทด)

ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลวังไทร

ภาคผนวก ข

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

๑. นางสาวจุฑารัตน์ ตระกูลชัย รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาศึกษากำแพงเพชร เขต ๒
๒. นายณรงค์ เกี้ยวเกิด ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล
การจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาศึกษากำแพงเพชร เขต ๒
๓. ดร.อุทัย พิณิจทะ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลคลองลาน สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษากำแพงเพชร เขต ๒
๔. ดร.มีชัย พลทองมาก ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิต สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษากำแพงเพชร เขต ๑
๕. ดร.สามารถ กมขุนทดศึกษานิเทศก์ กลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษากำแพงเพชร
เขต ๒

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ

ที่ ศธ ๐๔๐๒๔.๐๙๘ / ๐๗

โรงเรียนอนุบาลวังไทร ต.วังไทร
อ.คลองขลุง จ.กำแพงเพชร ๖๒๑๒๐

๑๘ มกราคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ
เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือประเมินโครงการฯ จำนวน ๔ ฉบับ
๒. โครงร่างการประเมินโครงการฯ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายศักดิ์ชาย กมขุนทด ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลวังไทร สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ ได้จัดทำโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง
โรงเรียนอนุบาลวังไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ เพื่อให้
การดำเนินโครงการบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ จึงสร้างเครื่องมือเพื่อประเมินโครงการฯ
ดังกล่าว

โรงเรียนอนุบาลวังไทรพิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ จึงเรียนเชิญ
ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการฯรายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย
และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นายศักดิ์ชาย กมขุนทด)
ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลวังไทร

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือและหนังสือตอบรับ

ที่ ศธ ๐๔๐๒๔.๐๙๘ / ๑๗

โรงเรียนอนุบาลวังไทร ต.วังไทร
อ.คลองขลุง จ.กำแพงเพชร ๖๒๑๒๐

๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

เรื่อง ขออนุมัติครุภัณฑ์ทดลองใช้เครื่องมือในการจัดทำผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่าพุทรา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. รายละเอียดเครื่องมือที่ใช้ในการทำผลงานทางวิชาการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการทำผลงานทางวิชาการ จำนวน ๑๒๐ ชุด

ด้วย นายศักดิ์ชาย กมขุนทด ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลวังไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ เรื่อง รายงานการประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ โดยได้สร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการจัดทำผลงานทางวิชาการดังกล่าวนี้

ในการนี้ จึงขออนุมัติครุภัณฑ์ให้ นายศักดิ์ชาย กมขุนทด ทดลองใช้เครื่องมือในการจัดทำรายงานการประเมินโครงการดังกล่าวในหน่วยงานของท่าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประกอบการจัดทำผลงานทางวิชาการ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในทางวิชาการและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาต่อไป โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นายศักดิ์ชาย กมขุนทด)

ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลวังไทร

๑๕๒

ที่ ศธ ๐๔๐๒๔๐๙๑ /๔๕

โรงเรียนบ้านท่าพุทรา ต.ท่าพุทรา
อ.คลองขลุง จ.กำแพงเพชร ๖๒๐๐๐

๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

เรื่อง การให้ความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือในการจัดทำผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลวังไทร

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการทำผลงานทางวิชาการ จำนวน ๑๒๐ ชุด

อ้างถึง หนังสือโรงเรียนอนุบาลวังไทร ที่ ศธ ๐๔๐๒๔.๐๙๘/ ๑๗ ลงวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

ตามที่ นายศักดิ์ชาย กมขุนทด ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลวังไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ เรื่อง รายงานการประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ โดยได้ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือในการจัดทำรายงานการประเมินโครงการดังกล่าว เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประกอบการจัดทำผลงานทางวิชาการ ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ในทางวิชาการและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาต่อไป นั้น

โรงเรียนบ้านท่าพุทรา มีความยินดีเป็นอย่างยิ่งในการทดลองใช้เครื่องมือดังกล่าว โดยได้ส่ง เครื่องมือที่ทดลองใช้เสร็จเรียบร้อยแล้ว มาพร้อมหนังสือนี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายรังสรรค์ แสงแก้ว)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่าพุทรา

ภาคผนวก จ

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

๑. แบบสอบถามฉบับที่ ๑ แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) และด้านปัจจัยนำเข้า (Input)
๒. แบบสอบถามฉบับที่ ๒ แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process)
๓. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ ด้านผลผลิต (Product)
  - ๓.๑ แบบทดสอบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  - ๓.๒ แบบรายงานผลการสังเกตทักษะการทำงานของนักเรียนโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง
  - ๓.๓ แบบรายงานผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน
  - ๓.๔ แบบรายงานการฝากเงินของนักเรียนตามโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง
๔. แบบสอบถามฉบับที่ ๓ แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร

แบบสอบถามฉบับที่ ๑ แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง
โรงเรียนอนุบาลวังไทร
ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) และ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)

คำชี้แจง

๑. แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒

๒. แบบสอบถาม มี ๒ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ การประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทรด้านสภาวะแวดล้อม (Context) และด้านปัจจัยนำเข้า (Input)

๓. แบบสอบถามฉบับนี้ จะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายใด ๆ แก่ผู้ประเมิน ข้อมูลสารสนเทศที่ได้รับจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวังไทรจึงขอความอนุเคราะห์ท่านประเมินให้ตรงกับสภาพความเป็นจริง

ตอนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) ให้ตรงกับความเป็นจริง

๑. เพศ

( ) ชาย ( ) หญิง

๒. สถานภาพ

( ) ครู ( ) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนอนุบาลวังไทร

ตอนที่ ๒ การประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร จำนวน ๒ ด้าน คือ

๑) ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) และ ๒) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นตามสภาพความเป็นจริง เพียงช่องเดียว

ให้ครบทุกข้อ ซึ่งมี ๕ ระดับ มีความหมายดังนี้

๕ หมายถึง มีความเห็นด้วยมากที่สุด

๔ หมายถึง มีความเห็นด้วยมาก

๓ หมายถึง มีความเห็นด้วยปานกลาง

๒ หมายถึง มีความเห็นด้วยน้อย

๑ หมายถึง มีความเห็นด้วยน้อยที่สุด

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		๕	๔	๓	๒	๑
	ด้านสถานะแวดล้อม (Context)					
๑	ความสอดคล้องของโครงการกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดและกระทรวงศึกษาธิการ					
๒	ความสอดคล้องของโครงการกับวิสัยทัศน์และนโยบายการจัดการศึกษาของโรงเรียน					
๓	ความสอดคล้องของโครงการกับหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้					
๔	โครงการมีความเหมาะสมกับบทบาทและหน้าที่ของโรงเรียน					
๕	โครงการมีความเหมาะสมกับสภาพความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน					
๖	โครงการมีความเหมาะสมกับศักยภาพและทรัพยากรของโรงเรียนและชุมชน					
๗	วัตถุประสงค์ของโครงการมีความชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง					
๘	วัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการส่งผลให้เกิดการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่ผู้เรียน					
๙	ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการกับการดำเนินงานโครงการ					
๑๐	โครงการสามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการพึ่งพาตนเองมากขึ้น					
	ด้านปัจจัยนำเข้า(Input)					
๑๑	ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญและเป็นผู้ดำเนินการดำเนินโครงการ					
๑๒	บุคลากรในโรงเรียนมีจำนวนเพียงพอในการดำเนินโครงการ					
๑๓	บุคลากรในโรงเรียนมีความเข้าใจ มีความรู้ความสามารถในการดำเนินโครงการ					
๑๔	มีบุคลากร ภูมิปัญญาหรือหน่วยงานอื่นที่พร้อมให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนการดำเนินโครงการ					
๑๕	ผู้ปกครองให้ความร่วมมือ สนับสนุน การดำเนินโครงการ					
๑๖	วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ที่มีคุณภาพและเพียงพอ					
๑๗	งบประมาณในการดำเนินการมีพอเพียงและเหมาะสม					
๑๘	ระบบบริหารจัดการเอื้อต่อการดำเนินโครงการ					
๑๙	ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินโครงการมีความเหมาะสม					
๒๐	สถานที่ในการดำเนินโครงการมีความเหมาะสม เพียงพอ					

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

**แบบสอบถามฉบับที่ ๒ แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง
โรงเรียนอนุบาลวังไทร
ด้านกระบวนการ (Process)**

คำชี้แจง

๑. แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒

๒. แบบสอบถาม มี ๒ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ การประเมินโครงการการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร

ด้านกระบวนการ (Process)

๓. แบบสอบถามฉบับนี้ จะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายใดๆแก่ผู้ประเมิน ข้อมูลสารสนเทศที่ได้รับจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวังไทร จึงขอความอนุเคราะห์ท่านประเมินให้ตรงกับสภาพความเป็นจริง

ตอนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) ให้ตรงกับความเป็นจริง

๑. เพศ

( ) ชาย   ( ) หญิง

๒. สถานภาพ

( ) นักเรียน   ( ) ครู

( ) ผู้ปกครอง   ( ) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนอนุบาลวังไทร

ตอนที่ ๒ การประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process)

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นตามสภาพความเป็นจริงเพียงช่องเดียว

ให้ครบทุกข้อ ซึ่งมี ๕ ระดับ มีความหมายดังนี้

๕ หมายถึง มีความเห็นด้วยมากที่สุด

๔ หมายถึง มีความเห็นด้วยมาก

๓ หมายถึง มีความเห็นด้วยปานกลาง

๒ หมายถึง มีความเห็นด้วยน้อย

๑ หมายถึง มีความเห็นด้วยน้อยที่สุด

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		๕	๔	๓	๒	๑
	ด้านกระบวนการ					
	กิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ					
๑	ความเหมาะสมของเนื้อหา กิจกรรมที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอน					
๒	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความน่าสนใจ นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม					
๓	มีการประเมินผลที่หลากหลาย เช่นลงมือปฏิบัติ ซักถาม สอบ					
๔	มีแผนการจัดการเรียนการสอนและบันทึกการจัดกิจกรรมหลังการเรียนการสอน					
๕	นักเรียนมีชิ้นงาน ภาระงานที่แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
	กิจกรรมเกษตรกรน้อย					
๖	ความเหมาะสมในการเตรียมแปลงปลูกผัก การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์					
๗	ความเหมาะสมในการขั้นตอนการเพาะเมล็ดพันธุ์ การปลูก					
๘	ความเหมาะสมในการแบ่งหน้าที่ดูแลอย่างเหมาะสม เช่น การรดน้ำ การใส่ปุ๋ย การกำจัดวัชพืช					
๙	ความเหมาะสมในการเก็บผลผลิต และการจำหน่าย					
๑๐	ความเหมาะสมในการจัดการบัญชีต้นทุน กำไร					
	กิจกรรมหนึ่งห้องเรียนหนึ่งผลิตภัณฑ์					
๑๑	ความเหมาะสมของห้องเรียนในการคัดเลือกผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรหรืออื่นๆ เช่น น้ำสมุนไพร น้ำยาล้างจาน					
๑๒	การจัดกิจกรรมการสร้างผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรหรืออื่นๆ มีความน่าสนใจ นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม					
๑๓	มีกิจกรรมส่งเสริมการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรหรืออื่นๆ					
๑๔	มีกิจกรรมการคิดบัญชี ต้นทุน กำไร					
๑๕	มีกิจกรรมการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง					
	ด้านกระบวนการ					
	กิจกรรมสหกรณ์สอนธุรกิจ					
๑๖	นักเรียนเข้าใจหลักการของสหกรณ์และสมัครเป็นสมาชิก					
๑๗	มีกิจกรรมส่งเสริมให้เกิดการค้าขายผ่านสหกรณ์					

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		๕	๔	๓	๒	๑
๑๘	มีกิจกรรมส่งเสริมให้มีส่วนร่วมโดยแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการขาย การบัญชี					
๑๙	มีการสำรวจความต้องการและการหาสินค้ามาจำหน่าย					
๒๐	ความเหมาะสมในการแบ่งส่วนของกำไรเพื่อปันผลและนำไปใช้ประโยชน์เพื่อส่วนรวม					
	กิจกรรมการออมเพื่ออนาคต					
๒๑	มีการประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และนักเรียน ในเรื่องการออม					
๒๒	นักเรียนเปิดบัญชีเงินออมและออมทรัพย์สม่ำเสมอ					
๒๓	ผู้ปกครองให้การสนับสนุนกิจกรรมการออมเพื่ออนาคต					
๒๔	มีกิจกรรมส่งเสริมการออมโดยการยกย่องนักเรียนที่มีการออมอย่างสม่ำเสมอ					
๒๕	มีกิจกรรมรายงานผลการออมให้ผู้ปกครองทราบอย่างสม่ำเสมอ					

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

แบบทดสอบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบ ก,ข,ค,หรือ ง ที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยทำเครื่องหมาย × กากบาททับตัวอักษรบนกระดาษคำตอบ

- ๑.หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหมายถึงข้อใด
  - ก. พอประมาณ พอดี มีภูมิคุ้มกัน
  - ข. พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน
  - ค. พอประมาณ พอเพียง สมเหตุสมผล
  - ง. พอประมาณ มีภูมิคุ้มกัน มีจิตสาธารณะ
- ๒.การปฏิบัติตามแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียงจะต้องยึดหลักในข้อใด
  - ก.การพึ่งตนเอง
  - ข.สิทธิและเสรีภาพ
  - ค.การเสียสละและอดทน
  - ง.ความเป็นประชาธิปไตย
- ๓.การปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ควรเริ่มจากที่ใด
  - ก.ตนเอง
  - ข.เพื่อน
  - ค.ครอบครัว
  - ง.ประเทศ
- ๔.บุคคลต่อไปนี้ใครที่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิต
  - ก. แต่งเป็นเด็กดี เรียนหนังสือเก่ง
  - ข. ดำชอบออกกำลังกายทุกวันหลังเลิกงาน
  - ค. เขียวชอบไปเที่ยวทุกสัปดาห์
  - ง. ชาวปลูกผักกินเอง ใช้จ่ายอย่างประหยัด
- ๕.นักเรียนสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างไร
  - ก. ซื่อเสื่อผ้าใหม่เสมอ
  - ข. มีอุปกรณ์เทคโนโลยีสื่อสารที่ทันสมัยเสมอ
  - ค. ใช้สมุดจดหมดเล่ม
  - ง. วางเฉยไม่สนใจสิ่งรอบตัว
- ๖.การดำเนินกิจกรรมต่างๆให้อยู่ในระดับพอเพียง ต้องอาศัยสิ่งใดเป็นฐาน
  - ก.ความคิด ความรู้
  - ข.ความรู้ คุณธรรม
  - ค.ความสามารถ ความพยายาม
  - ง.ความพยายาม ความซื่อสัตย์

๗. ข้อใดคือความหมายของการพึ่งตนเอง
- ก. มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
  - ข. มีความมั่นใจใจตนเอง
  - ค. ขอความช่วยเหลือเมื่อทำสิ่งใดไม่ได้
  - ง. พยายามทำทุกอย่างด้วยตนเองแม้จะทำได้ไม่ดี
๘. ความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึงข้อใด
- ก. กล้าเสี่ยงในการลงทุน
  - ข. ยอมรับสภาพสังคมได้ทั้งสภาพดีและไม่ดี
  - ค. ดูแลสุขภาพให้แข็งแรงอยู่เสมอ
  - ง. มีความพร้อมที่จะเผชิญต่อผลกระทบและการเปลี่ยนแปลง
๙. เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาในการดำรงชีวิตของคนกลุ่มใด
- ก. นักเรียน
  - ข. ข้าราชการ
  - ค. เกษตรกร
  - ง. ทุกกลุ่มอาชีพ
๑๐. แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นพระราชดำริในพระมหากษัตริย์พระองค์ใด
- ก. พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
  - ข. พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว
  - ค. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช
  - ค. พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช
๑๑. เศรษฐกิจพอเพียงตรงกับสำนวนไทยในข้อใด
- ก. ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น
  - ข. ตนเองเป็นที่พึ่งแห่งตน
  - ค. น้ำขึ้นให้รีบตัก
  - ง. ซ้ำๆ ได้พ่ำเล่งงาม
๑๒. ข้อใดมีความหมายไม่ตรงกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ก. การพึ่งพากันในชุมชน
  - ข. การผลิตและบริโภคอย่างพออยู่พอกิน
  - ค. ดำเนินชีวิตตามอัตภาพไม่ยุ่งเกี่ยวกับใคร
  - ง. การจัดสรรทรัพยากรให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าสูงสุด
๑๓. ข้อใดเป็นการจัดบันทึกรายรับ-รายจ่าย ที่เหมาะสมที่สุด
- ก. จดทุกวันสุดสัปดาห์
  - ข. จดเป็นบางรายการ
  - ค. จดทุกรายการอย่างละเอียด
  - ง. จดทุกรายการที่เห็นว่าสำคัญ

๑๔. การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย มีประโยชน์อย่างไร
- เป็นการวางแผนค่าใช้จ่ายได้อย่างถูกต้อง
  - เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
  - ทำให้รู้รายได้ที่ได้รับมากหรือน้อย
  - ทำให้รู้ราคาสินค้าที่ซื้อขายในแต่ละวัน
๑๕. การใช้จ่ายที่ขาดการวางแผนที่ดีรายรับไม่พอกับรายจ่ายตรงกับข้อใด
- เก็บเบี้ยใต้ถุนร้าน
  - ตำน้ำพริกละลายแม่น้ำ
  - ซักร้านไม่ถึงหลัง
  - มีสิ่งพึงประจบให้ครบบาท
๑๖. การใช้ปุ๋ยชีวภาพมีผลดีอย่างไร
- ผลผลิตให้ผลเร็ว
  - ประหยัดค่าใช้จ่าย
  - ปลอดภัยต่อชีวิตและสิ่งแวดล้อม
  - ถูกทุกข้อ
๑๗. คนที่พึ่งตนเองได้ต้องมีคุณธรรมข้อใดมากที่สุด
- ความสามัคคี
  - ความขยันหมั่นเพียร
  - ความเมตตากรุณา
  - ความกตัญญูกตเวที
๑๘. ข้อใดคือการใช้จ่ายอย่างประหยัด
- ใช้จ่ายเท่ากับเงินที่ได้รับ
  - ใช้จ่ายมากกว่าเงินที่ได้รับ
  - ใช้จ่ายชื่อของเฉพะที่ราคาถูก
  - ใช้จ่ายเฉพะของที่จำเป็น
๑๙. การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมเป็นหลักเศรษฐกิจพอเพียงข้อใด
- การประหยัด
  - ความมีเหตุผล
  - ความพอประมาณ
  - ถูกทุกข้อ
๒๐. ข้อใดเป็นภูมิปัญญาด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- การให้ต้นไม้เป็นของกำนัล
  - การให้สิ่งของเครื่องใช้ในงานศพแทนพวงหรีด
  - การใช้ขนมปังทำกระทง
  - ถูกทุกข้อ

แบบรายงานผลการสังเกตทักษะการทำงานของนักเรียน
 โครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง
 ชั้น.....

ที่	ชื่อ-สกุล	พฤติกรรม					รวม คะแนน (๑๐)
		การเลือกใช้อุปกรณ์	การทำงานตามขั้นตอน	ผลสำเร็จของงาน	การสร้างสร้งงาน	การเก็บรักษาอุปกรณ์	

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติงานได้ดี ๒ คะแนน

ปฏิบัติงานพอใช้ ๑ คะแนน

ปฏิบัติระดับปรับปรุง ๐ คะแนน

(ลงชื่อ).....

(.....)

ผู้ประเมิน

เกณฑ์การประเมิน

ที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		ระดับปรับปรุง (๐ คะแนน)	ระดับพอใช้ (๑ คะแนน)	ระดับดี (๒ คะแนน)
๑	การเลือกใช้อุปกรณ์	ใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ไม่ถูกต้องและไม่ชำนาญ	ใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ถูกต้องแต่ไม่ชำนาญ	ใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ถูกต้องและชำนาญ
๒	การทำงานตามขั้นตอน	ละเลยไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนหรือปฏิบัติไม่ถึง ๕๐ % ของสิ่งที่กำหนด	ปฏิบัติตามขั้นตอนครบถ้วนถูกต้องเกิน ๕๐ % และมีผลงานปรากฏ	ปฏิบัติตามขั้นตอนครบถ้วนถูกต้องตามขั้นตอนเกิน ๘๐ % และมีผลงานปรากฏ
๓	ผลสำเร็จของงาน	งานไม่สำเร็จตามระยะเวลาที่กำหนดและหรือผลสำเร็จของงานไม่ถึง ๕๐ % ของเป้าหมายที่กำหนด	งานสำเร็จตามระยะเวลาที่กำหนดและผลสำเร็จของงาน เกิน ๕๐ % ของเป้าหมายที่กำหนด	งานสำเร็จตามระยะเวลาที่กำหนดและผลสำเร็จของงาน เกิน ๘๐ % ของเป้าหมายที่กำหนด
๔	การสร้างสรรคผลงาน	ไม่มีการดำเนินการ	ดำเนินการนำผลผลิตของโรงเรียนแปรรูปหรือจำหน่ายตามแนะนำ	ดำเนินการนำผลผลิตของตนเองแปรรูปหรือจำหน่ายตามความคิดของตนเอง
๕	การเก็บรักษาอุปกรณ์	ใช้อุปกรณ์แล้วไม่ทำความสะอาดและหรือไม่เก็บไว้ในที่เก็บ	ใช้อุปกรณ์แล้วทำความสะอาดแต่เก็บไม่เป็นที่	ใช้อุปกรณ์แล้วทำความสะอาดและเก็บไว้ในที่เก็บอย่างเรียบร้อย

แบบรายงานการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน
ชั้น.....

ที่	ชื่อ-สกุล	การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน		กิจกรรมที่นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้	ลักษณะพฤติกรรม		
		ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ		ความพอประมาณ	ความมีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกัน
	รวม						

ลักษณะพฤติกรรม

ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีต่อความจำเป็น เหมาะสมกับตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป และต้องไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการเรื่องต่างๆ อย่างมีเหตุผลตามหลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักศีลธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมที่ดีงาม โดยพิจารณาเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดจากการกระทำนั้นๆอย่างรอบรู้ รอบคอบ

มีภูมิคุ้มกัน หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมเพื่อให้สามารถปรับตัวและรับมืออย่างทันที่

(ลงชื่อ).....

(.....)

ผู้รายงาน

แบบรายงานการฝากเงินของนักเรียนตามโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง
ชั้น.....

ที่	ชื่อสกุล	รายการฝากเงิน		พฤติกรรมการฝากเงิน		จำนวนเงินฝาก ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๕
		ไม่ ฝาก	ฝาก	ทุกวัน	ไม่ทุกวันแต่มีการ ฝากทุกสัปดาห์ หรือในรอบเดือน	
	รวม					

(ลงชื่อ).....

(.....)

ผู้รายงาน

แบบสอบถามฉบับที่ ๓ แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง
โรงเรียนอนุบาลวังไทร

คำชี้แจง

๑. แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร

๒. แบบสอบถาม มี ๒ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ การประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร

๓. แบบสอบถามฉบับนี้ จะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายใดๆแก่ผู้ประเมิน ข้อมูลสารสนเทศที่ได้รับจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวังไทร จึงขอความอนุเคราะห์ท่านประเมินให้ตรงกับสภาพความเป็นจริง

ตอนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) ให้ตรงกับความเป็นจริง

๑. เพศ

( ) ชาย

( ) หญิง

๒. สถานภาพ

( ) นักเรียน ( ) ครูโรงเรียนอนุบาลวังไทร

( ) ผู้ปกครอง ( ) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนอนุบาลวังไทร

ตอนที่ ๒ การประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นตามสภาพความเป็นจริง เพียงช่องเดียว

ให้ครบทุกข้อ ซึ่งมี ๕ ระดับ มีความหมายดังนี้

๕ หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

๔ หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

๓ หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

๒ หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

๑ หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		๕	๔	๓	๒	๑
๑	โครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงน่าสนใจ และนักเรียนมีความสุขในการเรียน					
๒	ครูนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
๓	นักเรียนมีทักษะในการปลูกผัก บำรุงรักษา จำหน่าย และการทำบัญชีต้นทุนกำไร					
๔	นักเรียนมีทักษะในการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร หรืออื่นๆ เช่น น้ำสมุนไพร ขนม น้ำยาล้างจาน					
๕	นักเรียนเป็นสมาชิกและค้าขายผ่านสหกรณ์โรงเรียน					
๖	นักเรียนมีการวางแผนและดำเนินการออมเพื่ออนาคต					
๗	นักเรียนประหยัด รู้จักหารายได้ พึ่งพาตนเองได้มากขึ้น					
๘	โครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงสามารถนำไปประกอบอาชีพได้					
๙	โครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงสามารถปลูกฝังให้นักเรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน					
๑๐	ผู้ปกครองมีส่วนร่วม สนับสนุนการดำเนินงานตามโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง					

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

ภาคผนวก ฉ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

แบบสอบถามฉบับที่ ๑ แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง
โรงเรียนอนุบาลวังไทร
ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) และด้านปัจจัยนำเข้า (Input)

ข้อ ที่	ข้อความ	คะแนนของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	แปล
		๑	๒	๓	๔	๕			
ด้านสภาวะแวดล้อม (Context)									
๑	ความสอดคล้องของโครงการกับนโยบายของ หน่วยงานต้นสังกัดและกระทรวงศึกษาธิการ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒	ความสอดคล้องของโครงการกับวิสัยทัศน์และ นโยบายการจัดการศึกษาของโรงเรียน	๐	๑	๑	๑	๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๓	ความสอดคล้องของโครงการกับหลักสูตรและการ จัดการเรียนรู้	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔	โครงการมีความเหมาะสมกับบทบาทและหน้าที่ ของโรงเรียน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕	โครงการมีความเหมาะสมกับสภาพความต้องการ ของนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๖	โครงการมีความเหมาะสมกับศักยภาพและ ทรัพยากรของโรงเรียนและชุมชน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๗	วัตถุประสงค์ของโครงการมีความชัดเจนสามารถ นำไปปฏิบัติได้จริง	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๘	วัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการส่งผลให้ เกิดการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่ ผู้เรียน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๙	ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการกับ การดำเนินงานโครงการ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๐	โครงการสามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะใน การพึ่งพาตนเองมากขึ้น	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อความ	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	แปล
		๑	๒	๓	๔	๕			
ด้านปัจจัยนำเข้า(Input)									
๑๑	ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญและเป็นผู้นำในการดำเนินโครงการ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๒	บุคลากรในโรงเรียนมีจำนวนเพียงพอในการดำเนินโครงการ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๓	บุคลากรในโรงเรียนมีความเข้าใจ มีความรู้ความสามารถในการดำเนินโครงการ	๑	๑	๐	๑	๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๑๔	มีบุคลากร ภูมิปัญญาหรือหน่วยงานอื่นที่พร้อมให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนการดำเนินโครงการ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๕	ผู้ปกครองให้ความร่วมมือ สนับสนุน การดำเนินโครงการ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๖	วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้มีคุณภาพและเพียงพอ	๐	๑	๑	๑	๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๑๗	งบประมาณในการดำเนินการมีพอเพียงและเหมาะสม	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๘	ระบบบริหารจัดการเอื้อต่อการดำเนินโครงการ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๙	ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินโครงการมีความเหมาะสม	๐	๑	๑	๑	๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๒๐	สถานที่ในการดำเนินโครงการมีความเหมาะสมเพียงพอ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	ใช้ได้

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Reliability แบบสอบถามฉบับที่ ๑ แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อโครงการตามรอยฟออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)

Warnings

The space saver method is used. That is, the covariance matrix is not calculated or used in the analysis.

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.842	20

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
VAR00001	4.6333	.49013	30
VAR00002	4.5000	.50855	30
VAR00003	4.4667	.50742	30
VAR00004	4.6333	.49013	30
VAR00005	4.5333	.50742	30
VAR00006	4.4000	.49827	30
VAR00007	4.5667	.50401	30
VAR00008	4.6333	.49013	30
VAR00009	4.4000	.49827	30
VAR00010	4.5333	.50742	30
VAR00011	4.6000	.49827	30
VAR00012	4.4000	.49827	30
VAR00013	4.5667	.50401	30
VAR00014	4.4667	.50742	30
VAR00015	4.5667	.50401	30
VAR00016	4.6000	.49827	30
VAR00017	4.5000	.50855	30
VAR00018	4.5333	.50742	30
VAR00019	4.5667	.50401	30
VAR00020	4.5333	.50742	30

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
VAR00001	86.0000	22.345	.551	.829
VAR00002	86.1333	22.671	.456	.833
VAR00003	86.1667	23.247	.334	.838
VAR00004	86.0000	22.345	.551	.829
VAR00005	86.1000	23.059	.374	.837
VAR00006	86.2333	23.082	.377	.836
VAR00007	86.0667	22.409	.518	.830
VAR00008	86.0000	22.345	.551	.829
VAR00009	86.2333	23.013	.392	.836
VAR00010	86.1000	23.059	.374	.837
VAR00011	86.0333	23.413	.306	.840
VAR00012	86.2333	23.082	.377	.836
VAR00013	86.0667	22.409	.518	.830
VAR00014	86.1667	24.006	.176	.845
VAR00015	86.0667	22.409	.518	.830
VAR00016	86.0333	23.413	.306	.840
VAR00017	86.1333	22.671	.456	.833
VAR00018	86.1000	23.059	.374	.837
VAR00019	86.0667	22.409	.518	.830
VAR00020	86.1000	23.059	.374	.837

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
90.6333	25.137	5.01366	20

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับที่ ๑ แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง โรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๘๔๒

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

แบบสอบถามฉบับที่ ๒ แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อโครงการตามรอยฟออยู่แบบพอเพียง
โรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process)

ข้อที่	ข้อความคำถาม	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	แปล
		๑	๒	๓	๔	๕			
ด้านกระบวนการ(Process)									
กิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ									
๑	ความเหมาะสมของเนื้อหา กิจกรรมที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความน่าสนใจ นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓	มีการประเมินผลที่หลากหลาย เช่นลงมือปฏิบัติ ซักถาม สอบ	๑	๑	๑	๐	๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๔	มีแผนการจัดการเรียนการสอนและบันทึกการจัดกิจกรรมหลังการเรียนการสอน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕	นักเรียนมีชิ้นงาน ภาระงานที่แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
กิจกรรมเขตรกรน้อย									
๖	ความเหมาะสมในการเตรียมแปลงปลูกผัก การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์	๑	๑	๑	๐	๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๗	ความเหมาะสมในการขั้นตอนการเพาะเมล็ดพันธุ์ การปลูก	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๘	ความเหมาะสมในการแบ่งหน้าที่ดูแลอย่างเหมาะสม เช่น การรดน้ำ การใส่ปุ๋ย การกำจัดวัชพืช	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๙	ความเหมาะสมในการเก็บผลผลิต และการจำหน่าย	๑	๑	๐	๑	๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๑๐	ความเหมาะสมในการจัดการบัญชีต้นทุน กำไร	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ข้อ ที่	ข้อความ	คะแนนของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	แปล
		๑	๒	๓	๔	๕			
กิจกรรมหนึ่งห้องเรียนหนึ่งผลิตภัณฑ์”									
๑๑	ความเหมาะสมของห้องเรียนในการคัดเลือก ผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการแปรรูปผลิตผลทางการ เกษตรหรืออื่นๆ เช่น น้ำสมุนไพร น้ำยาล้างจาน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๒	การจัดกิจกรรมการสร้างผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการ แปรรูปผลิตผลทางการเกษตรหรืออื่นๆ มีความ น่าสนใจ นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๓	มีกิจกรรมส่งเสริมการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่เกิดจาก การแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรหรืออื่นๆ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๔	มีกิจกรรมการคิดบัญชี ต้นทุน กำไร	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๕	มีกิจกรรมการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
กิจกรรมสหกรณ์สอนธุรกิจ									
๑๖	นักเรียนเข้าใจหลักการของสหกรณ์และสมัครเป็น สมาชิก	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๗	มีกิจกรรมส่งเสริมให้เกิดการค้าขายผ่านสหกรณ์	๑	๑	๑	๐	๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๑๘	มีกิจกรรมส่งเสริมให้มีส่วนร่วมโดยแบ่งหน้าที่ รับผิดชอบในการขาย การบัญชี	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๙	มีการสำรวจความต้องการและการหาสินค้ามา จำหน่าย	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๐	ความเหมาะสมในการแบ่งส่วนของกำไรเพื่อปันผล และนำไปใช้ประโยชน์เพื่อส่วนรวม	๑	๑	๐	๑	๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
กิจกรรมการออมเพื่ออนาคต									
๒๑	มีการประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่าง โรงเรียน ผู้ปกครอง และนักเรียน ในเรื่องการออม	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๒	นักเรียนเปิดบัญชีเงินออมและออมทรัพย์สม่ำเสมอ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๓	ผู้ปกครองให้การสนับสนุนกิจกรรมการออมเพื่อ อนาคต	๑	๑	๐	๑	๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๒๔	มีกิจกรรมส่งเสริมการออมโดยการยกย่องนักเรียนที่ มีการออมอย่างสม่ำเสมอ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๕	มีกิจกรรมรายงานผลการออมให้ผู้ปกครองทราบ อย่างสม่ำเสมอ	๑	๑	๐	๑	๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Reliability แบบสอบถามฉบับที่ ๒ แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process)

Warnings

The space saver method is used. That is, the covariance matrix is not calculated or used in the analysis.

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.796	25

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
VAR00001	4.6333	.49013	30
VAR00002	4.5000	.50855	30
VAR00003	4.4667	.50742	30
VAR00004	4.6333	.49013	30
VAR00005	4.5333	.50742	30
VAR00006	4.4000	.49827	30
VAR00007	4.5667	.50401	30
VAR00008	4.6333	.49013	30
VAR00009	4.4000	.49827	30
VAR00010	4.5333	.50742	30
VAR00011	4.6000	.49827	30
VAR00012	4.4000	.49827	30
VAR00013	4.5667	.50401	30
VAR00014	4.4667	.50742	30
VAR00015	4.5667	.50401	30
VAR00016	4.6000	.49827	30
VAR00017	4.5000	.50855	30
VAR00018	4.5333	.50742	30
VAR00019	4.5667	.50401	30
VAR00020	4.5333	.50742	30
VAR00021	4.5000	.50855	30
VAR00022	4.5333	.50742	30
VAR00023	4.5333	.50742	30
VAR00024	4.4667	.50742	30
VAR00025	4.4667	.50742	30

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
VAR00001	108.5000	23.638	.629	.775
VAR00002	108.6333	24.654	.389	.787
VAR00003	108.6667	25.333	.252	.793
VAR00004	108.5000	23.638	.629	.775
VAR00005	108.6000	25.145	.290	.792
VAR00006	108.7333	24.271	.480	.782
VAR00007	108.5667	24.116	.507	.781
VAR00008	108.5000	23.638	.629	.775
VAR00009	108.7333	24.754	.378	.787
VAR00010	108.6000	25.145	.290	.792
VAR00011	108.5333	25.154	.295	.791
VAR00012	108.7333	24.271	.480	.782
VAR00013	108.5667	24.116	.507	.781
VAR00014	108.6667	25.954	.129	.799
VAR00015	108.5667	24.116	.507	.781
VAR00016	108.5333	25.154	.295	.791
VAR00017	108.6333	24.654	.389	.787
VAR00018	108.6000	25.145	.290	.792
VAR00019	108.5667	24.116	.507	.781
VAR00020	108.6000	25.145	.290	.792
VAR00021	108.6333	27.068	-.085	.809
VAR00022	108.6000	26.524	.018	.805
VAR00023	108.6000	25.834	.152	.798
VAR00024	108.6667	26.368	.049	.803
VAR00025	108.6667	26.575	.009	.805

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
113.1333	26.878	5.18442	25

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับที่ ๒ แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อโครงการตามรอยฟออยู่แบบพอเพียง โรงเรียนอนุบาลวังไทร ด้านกระบวนการ (Process) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๗๙๖

ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ

แบบทดสอบหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อสอบข้อที่	ค่าความยาก (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ผลการวิเคราะห์	
			ใช้ได้	ใช้ไม่ได้
๑	๐.๖๐	๐.๙๓	✓	
๒	๐.๗๐	๐.๓๓	✓	
๓	๐.๖๐	๐.๙๓	✓	
๔	๐.๖๓	๐.๔๗	✓	
๕	๐.๖๗	๐.๙๓	✓	
๖	๐.๕๐	๐.๖๐	✓	
๗	๐.๕๗	๐.๖๐	✓	
๘	๐.๕๐	๐.๖๐	✓	
๙	๐.๖๐	๐.๔๐	✓	
๑๐	๐.๖๗	๐.๙๓	✓	
๑๑	๐.๕๗	๐.๖๐	✓	
๑๒	๐.๕๗	๐.๔๗	✓	
๑๓	๐.๖๐	๐.๖๗	✓	
๑๔	๐.๖๐	๐.๖๗	✓	
๑๕	๐.๕๐	๐.๖๐	✓	
๑๖	๐.๕๗	๐.๖๐	✓	
๑๗	๐.๕๗	๐.๖๐	✓	
๑๘	๐.๕๐	๐.๔๗	✓	
๑๙	๐.๖๐	๐.๖๗	✓	
๒๐	๐.๖๐	๐.๕๓	✓	

ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

Descriptive Statistics

	N	Mean
VAR00001	30	.6000
VAR00002	30	.7000
VAR00003	30	.6000
VAR00004	30	.6333
VAR00005	30	.6667
VAR00006	30	.5000
VAR00007	30	.5667
VAR00008	30	.5000
VAR00009	30	.6000
VAR00010	30	.6667
VAR00011	30	.5667
VAR00012	30	.5667
VAR00013	30	.6000
VAR00014	30	.6000
VAR00015	30	.5000
VAR00016	30	.5667
VAR00017	30	.5667
VAR00018	30	.5000
VAR00019	30	.6000
VAR00020	30	.6000
Valid N (listwise)	30	

Warnings

The space saver method is used. That is, the covariance matrix is not calculated or used in the analysis.

Case Processing Summary

	N	%
Cases Valid	30	100.0
Excluded ^a	0	.0
Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.895	20

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
VAR00001	.6333	.49013	30
VAR00002	.6333	.49013	30
VAR00003	.6333	.49013	30
VAR00004	.7333	.44978	30
VAR00005	.3667	.49013	30
VAR00006	.5667	.50401	30
VAR00007	.5000	.50855	30
VAR00008	.5333	.50742	30
VAR00009	.5333	.50742	30
VAR00010	.4000	.49827	30
VAR00011	.5667	.50401	30
VAR00012	.5333	.50742	30
VAR00013	.5333	.50742	30
VAR00014	.5333	.50742	30
VAR00015	.4000	.49827	30
VAR00016	.5667	.50401	30
VAR00017	.5667	.50401	30
VAR00018	.3667	.49013	30
VAR00019	.6000	.49827	30
VAR00020	.6000	.49827	30

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
VAR00001	10.1667	30.075	.537	.890
VAR00002	10.1667	30.006	.550	.890
VAR00003	10.1667	30.006	.550	.890
VAR00004	10.0667	31.099	.379	.894
VAR00005	10.4333	30.116	.529	.890
VAR00006	10.2333	30.116	.512	.891
VAR00007	10.3000	30.769	.385	.894
VAR00008	10.2667	29.720	.583	.889
VAR00009	10.2667	29.720	.583	.889
VAR00010	10.4000	29.145	.708	.885
VAR00011	10.2333	29.840	.564	.889
VAR00012	10.2667	29.995	.530	.890
VAR00013	10.2667	30.409	.453	.892
VAR00014	10.2667	29.513	.622	.887
VAR00015	10.4000	29.697	.599	.888
VAR00016	10.2333	30.944	.357	.895
VAR00017	10.2333	29.840	.564	.889
VAR00018	10.4333	29.702	.610	.888
VAR00019	10.2000	30.924	.366	.895
VAR00020	10.2000	30.924	.366	.895

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
10.8000	33.200	5.76194	20

ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

แบบทดสอบทั้ง ๒๐ ข้อ มีระดับความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๘๘๕

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

แบบสอบถามฉบับที่ ๓ แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง
โรงเรียนนอนูบาลวังไทร

ข้อที่	ข้อความคำถาม	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	แปล
		๑	๒	๓	๔	๕			
๑	โครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงน่าสนใจ และนักเรียนมีความสุขในการเรียน	๑	๑	๑	๐	๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๒	ครูนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓	นักเรียนมีทักษะในการปลูกผัก บำรุงรักษา จำหน่ายและการทำบัญชีต้นทุนกำไร	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔	นักเรียนมีทักษะในการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรหรืออื่นๆ เช่นน้ำสมุนไพร ขนม น้ำยาล้างจาน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕	นักเรียนเป็นสมาชิกและค้าขายผ่านสหกรณ์ โรงเรียน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๖	นักเรียนมีการวางแผนและดำเนินการออมเพื่ออนาคต	๑	๑	๑	๐	๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๗	นักเรียนประหยัด รู้จักหารายได้ พึ่งพาตนเองได้มากขึ้น	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๘	โครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงสามารถนำไปประกอบอาชีพได้	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๙	โครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงสามารถปลูกฝังให้นักเรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๐	ผู้ประกอบการมีส่วนร่วม สนับสนุนการดำเนินงานตามโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Reliability แบบสอบถามฉบับที่ ๓ แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร

Warnings

The space saver method is used. That is, the covariance matrix is not calculated or used in the analysis.

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.745	10

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
VAR00001	4.6333	.49013	30
VAR00002	4.5000	.50855	30
VAR00003	4.4667	.50742	30
VAR00004	4.6333	.49013	30
VAR00005	4.5333	.50742	30
VAR00006	4.4000	.49827	30
VAR00007	4.5667	.50401	30
VAR00008	4.6333	.49013	30
VAR00009	4.4000	.49827	30
VAR00010	4.5333	.50742	30

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
VAR00001	40.6667	5.885	.619	.693
VAR00002	40.8000	6.579	.291	.741
VAR00003	40.8333	6.351	.387	.727
VAR00004	40.6667	5.885	.619	.693
VAR00005	40.7667	6.530	.312	.738
VAR00006	40.9000	6.507	.331	.735
VAR00007	40.7333	6.754	.225	.751
VAR00008	40.6667	5.885	.619	.693
VAR00009	40.9000	6.369	.389	.727
VAR00010	40.7667	6.530	.312	.738

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
45.3000	7.597	2.75618	10

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามฉบับที่ ๓ เท่ากับ ๐.๗๔๕

ภาคผนวก ข

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม(Context)

```
GET
FILE='C:\Users\ADViceKK\Desktop\DATA1.sav'.
DATASET NAME DataSet1 WINDOW=FRONT.
FILTER OFF.
USE 1 thru 19.
EXECUTE.
MEANS TABLES=บริบท1 บริบท2 บริบท3 บริบท4 บริบท5 บริบท6 บริบท7 บริบท8 บริบท9 บริบท10 รวมบริบท BY
ประเภท
/CELLS=MEAN COUNT STDDEV.
```

Means

[DataSet1] C:\Users\ADViceKK\Desktop\DATA1.sav

Report												
ประเภท		บริบท1	บริบท2	บริบท3	บริบท4	บริบท5	บริบท6	บริบท7	บริบท8	บริบท9	บริบท10	รวมบริบท
กรรมการ	Mean	3.43	3.86	3.71	3.86	4.29	3.71	4.86	3.71	3.86	4.57	3.9857
	N	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
	Std. Deviation	.535	.900	.756	.690	.488	.756	.378	.488	.900	.535	.21157
ครู	Mean	3.58	3.67	3.67	3.75	4.42	4.00	4.75	3.67	3.75	4.58	3.9833
	N	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
	Std. Deviation	.669	.778	.778	.754	.515	.739	.452	.778	.866	.515	.19462
Total	Mean	3.53	3.74	3.68	3.79	4.37	3.89	4.79	3.68	3.79	4.58	3.9842
	N	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19
	Std. Deviation	.612	.806	.749	.713	.496	.737	.419	.671	.855	.507	.19512

ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)

```
MEANS TABLES=ปัจจัย1 ปัจจัย2 ปัจจัย3 ปัจจัย4 ปัจจัย5 ปัจจัย6 ปัจจัย7 ปัจจัย8 ปัจจัย9 ปัจจัย10
รวมปัจจัย BY ประเภท
/CELLS=MEAN COUNT STDDEV.
```

Means

Report												
ประเภท		ปัจจัย1	ปัจจัย2	ปัจจัย3	ปัจจัย4	ปัจจัย5	ปัจจัย6	ปัจจัย7	ปัจจัย8	ปัจจัย9	ปัจจัย10	รวมปัจจัย
กรรมการ	Mean	4.71	4.00	4.43	3.57	4.29	3.86	3.71	3.86	3.57	3.14	3.9143
	N	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
	Std. Deviation	.488	.816	.535	.535	.756	.690	.756	.900	.535	.690	.24103
ครู	Mean	4.75	3.92	4.33	4.08	4.58	3.75	3.83	3.58	3.75	3.58	4.0167
	N	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
	Std. Deviation	.452	.669	.492	.669	.515	.622	.718	.669	.622	.669	.11934
Total	Mean	4.74	3.95	4.37	3.89	4.47	3.79	3.79	3.68	3.68	3.42	3.9789
	N	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19
	Std. Deviation	.452	.705	.496	.658	.612	.631	.713	.749	.582	.692	.17505

```
FILTER OFF.
USE ALL.
EXECUTE.
MEANS TABLES=กระบวน1 กระบวน2 กระบวน3 กระบวน4 กระบวน5 บุคลากร BY ประเภท
/CELLS=MEAN COUNT STDDEV.
```

ด้านกระบวนการ (Process)

๑. กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

Means

		Report					
ประเภท		ประมาณ1	ประมาณ2	ประมาณ3	ประมาณ4	ประมาณ5	บูรณาการ
กรรมการ	Mean	4.43	3.71	3.14	4.29	4.29	3.9714
	N	7	7	7	7	7	7
	Std. Deviation	.787	.951	.690	.756	.756	.45356
ครู	Mean	4.83	4.67	3.33	4.67	4.58	4.4167
	N	12	12	12	12	12	12
	Std. Deviation	.389	.492	.888	.492	.515	.31286
นักเรียน	Mean	4.48	3.65	3.74	3.81	4.55	4.0462
	N	117	117	117	117	117	117
	Std. Deviation	.638	.791	.672	.742	.565	.36989
ผู้ปกครอง	Mean	4.50	3.93	3.98	3.77	4.41	4.1179
	N	117	117	117	117	117	117
	Std. Deviation	.867	.848	.861	.759	.790	.52925
Total	Mean	4.50	3.83	3.82	3.85	4.48	4.0949
	N	253	253	253	253	253	253
	Std. Deviation	.749	.840	.796	.764	.682	.45584

๒. กิจกรรมเกษตรกรรมน้อย

MEANS TABLES=ประมาณ6 ประมาณ7 ประมาณ8 ประมาณ9 ประมาณ10 วิชาเกษตรกรรม BY ประเภท /CELLS=MEAN COUNT STDDEV.

Means

		Report					
ประเภท		ประมาณ6	ประมาณ7	ประมาณ8	ประมาณ9	ประมาณ10	วิชาเกษตรกรรม
กรรมการ	Mean	4.29	4.43	4.43	4.57	3.43	4.2286
	N	7	7	7	7	7	7
	Std. Deviation	.951	.787	.787	.535	.535	.26904
ครู	Mean	4.33	4.67	3.58	4.67	3.50	4.1500
	N	12	12	12	12	12	12
	Std. Deviation	.888	.492	.515	.651	.674	.25761
นักเรียน	Mean	4.61	4.39	3.56	3.62	3.37	3.9111
	N	117	117	117	117	117	117
	Std. Deviation	.601	.776	.621	.666	.624	.27348
ผู้ปกครอง	Mean	3.34	3.48	3.97	4.55	3.50	3.7675
	N	117	117	117	117	117	117
	Std. Deviation	.684	.750	.856	.565	.761	.37780
Total	Mean	4.00	3.98	3.78	4.13	3.43	3.8648
	N	253	253	253	253	253	253
	Std. Deviation	.904	.886	.770	.771	.691	.34305

MEANS TABLES=ประมาณ11 ประมาณ12 ประมาณ13 ประมาณ14 ประมาณ15 หนึ่งห้องเรียน BY ประเภท /CELLS=MEAN COUNT STDDEV.

๓. กิจกรรมหนึ่งห้องเรียนหนึ่งผลิตภัณฑ์

Means

		Report					
ประเภท		กระบวน11	กระบวน12	กระบวน13	กระบวน14	กระบวน15	หนึ่งห้องเรียน
กรรมการ	Mean	4.43	3.29	4.29	3.29	4.14	3.8857
	N	7	7	7	7	7	7
	Std. Deviation	.787	.488	.951	.488	.690	.27946
ครู	Mean	4.42	4.67	4.75	4.42	3.92	4.4333
	N	12	12	12	12	12	12
	Std. Deviation	.669	.492	.452	.793	.900	.23868
นักเริ่ม	Mean	4.69	3.96	4.68	3.67	4.02	4.2034
	N	117	117	117	117	117	117
	Std. Deviation	.516	.770	.536	.743	.788	.29123
ผู้ปกครอง	Mean	4.62	4.01	4.50	3.50	3.42	4.0068
	N	117	117	117	117	117	117
	Std. Deviation	.628	.782	.750	.638	.710	.36287
Total	Mean	4.64	4.00	4.59	3.61	3.74	4.1146
	N	253	253	253	253	253	253
	Std. Deviation	.586	.779	.658	.718	.809	.34547

MEANS TABLES=กระบวน16 กระบวน17 กระบวน18 กระบวน19 กระบวน20 สหกรณ์ BY ประเภท
/CELLS=MEAN COUNT STDDEV.

๔. กิจกรรมสหกรณ์สอนธุรกิจ

Means

		Report					
ประเภท		กระบวน16	กระบวน17	กระบวน18	กระบวน19	กระบวน20	สหกรณ์
กรรมการ	Mean	4.29	4.29	4.29	3.43	4.43	4.1429
	N	7	7	7	7	7	7
	Std. Deviation	.756	.951	.756	.535	.787	.29921
ครู	Mean	3.42	4.83	4.75	3.92	3.75	4.1333
	N	12	12	12	12	12	12
	Std. Deviation	.793	.389	.452	.669	.965	.29949
นักเริ่ม	Mean	3.63	4.67	4.57	3.83	3.80	4.1009
	N	117	117	117	117	117	117
	Std. Deviation	.624	.491	.686	.746	.746	.30920
ผู้ปกครอง	Mean	3.92	4.68	4.48	3.49	3.89	4.0923
	N	117	117	117	117	117	117
	Std. Deviation	.832	.567	.772	.738	.785	.32857
Total	Mean	3.77	4.67	4.53	3.66	3.86	4.0996
	N	253	253	253	253	253	253
	Std. Deviation	.756	.541	.721	.752	.779	.31604

MEANS TABLES=กระบวน21 กระบวน22 กระบวน23 กระบวน24 กระบวน25 การออม BY ประเภท
/CELLS=MEAN COUNT STDDEV.

๕. กิจกรรมการออมเพื่อนาคต

Means

		Report					
ประเภท		ประมาณ21	ประมาณ22	ประมาณ23	ประมาณ24	ประมาณ25	การออม
กรรมการ	Mean	3.43	4.43	3.43	3.43	4.43	3.8286
	N	7	7	7	7	7	7
	Std. Deviation	.787	.787	.535	.535	.787	.31472
ครู	Mean	4.08	4.75	4.42	3.58	4.75	4.3167
	N	12	12	12	12	12	12
	Std. Deviation	.793	.622	.900	.669	.452	.33530
นักเรียน	Mean	3.88	4.61	3.36	3.98	4.46	4.0581
	N	117	117	117	117	117	117
	Std. Deviation	.811	.491	.675	.788	.749	.34347
ผู้ปกครอง	Mean	3.82	4.47	4.03	3.49	4.57	4.0752
	N	117	117	117	117	117	117
	Std. Deviation	.750	.714	.866	.773	.592	.35402
Total	Mean	3.85	4.55	3.72	3.72	4.53	4.0719
	N	253	253	253	253	253	253
	Std. Deviation	.782	.620	.852	.804	.670	.35193

MEANS TABLES=บุคลากร ผู้เกษตกรร หนึ่งห้องเรียน สหกรณ์ การออม รวมประมาณการ BY ประเภท /CELLS=MEAN COUNT STDDEV.

ภาพรวมด้านกระบวนการ

Means

		Report					
ประเภท		บุคลากร	ผู้เกษตกรร	หนึ่งห้องเรียน	สหกรณ์	การออม	รวมประมาณการ
กรรมการ	Mean	3.9714	4.2286	3.8857	4.1429	3.8286	4.0114
	N	7	7	7	7	7	7
	Std. Deviation	.45356	.26904	.27946	.29921	.31472	.26605
ครู	Mean	4.4167	4.1500	4.4333	4.1333	4.3167	4.2900
	N	12	12	12	12	12	12
	Std. Deviation	.31286	.25761	.23868	.29949	.33530	.10531
นักเรียน	Mean	4.0462	3.9111	4.2034	4.1009	4.0581	4.0639
	N	117	117	117	117	117	117
	Std. Deviation	.36989	.27348	.29123	.30920	.34347	.12661
ผู้ปกครอง	Mean	4.1179	3.7675	4.0068	4.0923	4.0752	4.0120
	N	117	117	117	117	117	117
	Std. Deviation	.52925	.37780	.36287	.32857	.35402	.19647
Total	Mean	4.0949	3.8648	4.1146	4.0996	4.0719	4.0492
	N	253	253	253	253	253	253
	Std. Deviation	.45584	.34305	.34547	.31604	.35193	.17567

ความพึงพอใจที่มีต่อโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียงโรงเรียนอนุบาลวังไทร

Means

COMPUTE ความพึงพอใจ=(หึ่งพอใจ1 + หึ่งพอใจ2 + หึ่งพอใจ3 + หึ่งพอใจ4 + หึ่งพอใจ5 + หึ่งพอใจ6 + หึ่งพอใจ7 + หึ่งพอใจ8 + หึ่งพอใจ9 + หึ่งพอใจ10)/10.

EXECUTE.

MEANS TABLES=หึ่งพอใจ1 หึ่งพอใจ2 หึ่งพอใจ3 หึ่งพอใจ4 หึ่งพอใจ5 หึ่งพอใจ6 หึ่งพอใจ7 หึ่งพอใจ8 หึ่งพอใจ9

หึ่งพอใจ10 ความพึงพอใจ BY ประเภท

/CELLS=MEAN COUNT STDDEV.

→ Means

Report

ประเภท		หึ่งพอใจ1	หึ่งพอใจ2	หึ่งพอใจ3	หึ่งพอใจ4	หึ่งพอใจ5	หึ่งพอใจ6	หึ่งพอใจ7	หึ่งพอใจ8	หึ่งพอใจ9	หึ่งพอใจ10	ความพึงพอใจ
กรรมการ	Mean	3.43	4.29	4.29	4.43	3.57	4.43	3.14	4.57	4.71	4.29	4.1143
	N	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
	Std. Deviation	.535	.488	.488	.535	.787	.787	.690	.535	.488	.756	.33381
ครู	Mean	3.67	4.58	4.25	4.17	3.67	4.08	3.33	3.58	4.92	4.67	4.0917
	N	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
	Std. Deviation	.778	.515	.866	.577	.778	.669	.888	.515	.289	.492	.22747
นักเข้มน	Mean	4.02	3.72	3.69	3.83	3.74	4.40	4.01	3.62	4.63	3.70	3.9359
	N	117	117	117	117	117	117	117	117	117	117	117
	Std. Deviation	.830	.764	.622	.673	.790	.670	.749	.655	.535	.710	.24121
ผู้ปกครอง	Mean	4.26	3.63	3.62	3.95	3.90	4.32	3.77	3.55	4.61	3.74	3.9342
	N	117	117	117	117	117	117	117	117	117	117	117
	Std. Deviation	.792	.783	.808	.506	.736	.665	.781	.725	.508	.684	.23605
Total	Mean	4.10	3.74	3.70	3.92	3.81	4.35	3.84	3.61	4.64	3.78	3.9474
	N	253	253	253	253	253	253	253	253	253	253	253
	Std. Deviation	.823	.785	.738	.602	.765	.671	.791	.697	.514	.721	.24341

ภาคผนวก ข

การเผยแพร่ผลงาน

๑.เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ครูบ้านนอกดอทคอม

๒.เผยแพร่ผ่านระบบรับส่งหนังสือ และเว็บไซต์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒

๓.เผยแพร่โดยการส่งผลงานเข้าประกวดได้รางวัล เหรียญเงิน หนึ่งโรงเรียนหนึ่งนวัตกรรม
ระดับภาค จากคุรุสภา

๔.เผยแพร่ผ่านข่าวประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนโดยส่งผ่านเว็บไซต์ของโรงเรียน และชี้แจง
ในการประชุม

๕.เผยแพร่ผ่านการจัดกิจกรรมตลาดนัดฝึกหัดค้าขาย

๖.เผยแพร่โดยจัดนิทรรศการให้เครือข่ายกลุ่มโรงเรียนและเครือข่ายผู้บริหารที่มีโอกาส
ประชุมหรือจัดกิจกรรมต่างๆร่วมกันได้มีโอกาสเข้าแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ใบตอบรับการเผยแพร่ผลงาน
15 มิ.ย. 2565

เรื่อง ตอบรับการเผยแพร่บทความ

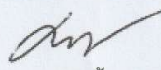
เรียน ผู้เผยแพร่ผลงาน (คุณศักดิ์ชาย กมขุนทด)

ตามที่ท่านได้ส่งข้อมูลบทความ เพื่อดำเนินการเผยแพร่บนเว็บไซต์ ครัวบ้านชอกคอม
(www.kroobannok.com) เมื่อ 15 มิ.ย. 2565 เพื่อพิจารณาเผยแพร่นั้นทางเว็บไซต์ครัวบ้านชอกคอม ขอรับรองว่า ข้อมูลของท่านได้เผยแพร่บนเว็บไซต์
ครัวบ้านชอกคอมแล้ว รายละเอียดดังนี้ที่อยู่อ้างอิงในการเผยแพร่ : http://www.kroobannok.com/board_view.php?b_id=183126

วันที่ดำเนินการเผยแพร่ : 15 มิ.ย. 2565

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าข้อมูลที่เผยแพร่แล้วของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจ เพื่อเป็นแนวทาง
และประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการศึกษา และขออวยพรให้ท่านมีแต่ความสุขความเจริญสืบไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอติศร ก้อนคำ)
ผู้จัดทำเว็บไซต์ ครัวบ้านชอกคอม

ที่ ศธ ๐๔๐๒๔/๒๑๑๑

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒
ถนนพหลโยธิน อำเภอคลองขลุง กพ ๖๒๑๒๐

๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง เฝyleftผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน ทุกโรงเรียนในสังกัด

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. บทคัดย่อ รายงานการประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง จำนวน ๑ ชุด
๒. บทคัดย่อ การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
ตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โรงเรียนอนุบาลวังไทร จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายศักดิ์ชาย กมขุนทด ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลวังไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ มีความประสงค์จะเฝyleftผลงานทางวิชาการจำนวน ๒ เรื่อง ได้แก่ ๑. รายงาน
การประเมินโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง ๒. การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
ตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โรงเรียนอนุบาลวังไทร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ จึงเฝyleftผลงานทางวิชาการดังกล่าว
ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดที่สนใจ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนที่สนใจนำไปประยุกต์ใช้
ในการพัฒนาต่อไป รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวจวฑฐารัตน์ ธรรมกุลชัย)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปฏิบัติราชการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
โทร. ๐๕๕-๗๘๑๘๙๒-๔ ตย์ ๑๓ ,๐๘๘-๒๘๖-๓๕๙๒
โทรสาร.๐๕๕-๗๘๑๘๒๐

"สพป.กำแพงเพชร เขต ๒ รวมพลังต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ"

ฉบับที่ ๘ ปีการศึกษา ๒๕๖๔

ข่าวประชาสัมพันธ์ โรงเรียนอนุบาลวังไทร

โรงเรียนอนุบาลวังไทร รางวัลระดับเหรียญเงิน

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ได้มอบเกียรติบัตรเพื่อแสดงว่าโรงเรียนอนุบาลวังไทร ได้รับรางวัลระดับเหรียญเงิน จากนวัตกรรม "ศาสตร์พระราชาสู่เส้นทางเศรษฐกิจ" ตามโครงการ ตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง จากความคิดสร้างสรรค์ผลงานหนึ่งโรงเรียน หนึ่งนวัตกรรม ประจำปี 2564 ระดับภูมิภาค ของคุรุสภา นับเป็นความภาคภูมิใจของโรงเรียนอนุบาลวังไทรเป็นอย่างยิ่ง

ฉบับที่ ๓๐ ปีการศึกษา ๒๕๖๔

ข่าวประชาสัมพันธ์ โรงเรียนอนุบาลวังไทร

รักไทย รักถิ่น รักแผ่นดินเกิด

วันที่ 22 ธันวาคม 2564 โรงเรียนอนุบาลวังไทร จัดกิจกรรมกิจกรรม" 1 ห้องเรียน 1 ผลิตภัณฑ์"
ให้นักเรียนได้เรียนรู้ภูมิปัญญาการทำขนมไทย ตามโครงการ ตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง เพื่อสร้างองค์ความรู้
ปลูกฝังให้อนุรักษ์และเห็นคุณค่าของขนมไทย อีกทั้งยังเป็นการสร้างความสามัคคีและฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น
ในกิจกรรมมีการทำขนมไทยต่างๆ โดยมีผู้ปกครองนักเรียนมาร่วมทำกิจกรรมและร่วมถ่ายภาพความรู้ร่วมกัน

ขนมบัวแปด

กล้วยทอด

จุนสมุนไพร

มันแกวช้ำ

ทองม้วน

บัวลอย

ขนมข้าวตอก

ทับทิมกรอบ

ฉบับที่ ๑๐ ปีการศึกษา ๒๕๖๔

ข่าวประชาสัมพันธ์ โรงเรียนอนุบาลวังไทร

ดอกไม้บานที่อนุบาลวังไทร

โรงเพาะเห็ด

โรงเพาะชำ

ดอกไม้บานที่อนุบาลวังไทร โรงเรียนอนุบาลวังไทร ได้ดำเนินกิจกรรมทำโรงเพาะชำ เตรียมแปลงผัก และโรงเพาะเห็ด ตามโครงการตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง ให้นักเรียนได้เรียนรู้การทำเกษตร เพื่อนำไปปรับใช้ได้อย่างยั่งยืนในอนาคต และจัดกิจกรรมชุมนุม ให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการได้ลงมือปฏิบัติในสิ่งที่นักเรียนสนใจ อาทิ ชุมนุมซูเปอร์เซฟ ชุมนุมร้องรำทำเพลง ชุมนุมส่งเสริมอาชีพ

ชุมนุมร้องรำทำเพลง

ชุมนุมส่งเสริมอาชีพ

ชุมนุมซูเปอร์เซฟ

ฉบับที่ ๓๕ ปีการศึกษา ๒๕๖๔

ข่าวประชาสัมพันธ์ โรงเรียนอนุบาลวังไทร

เกษตรอินทรีย์ วิทยาลัยอนุบาลวังไทร

กิจกรรมปลูกได้ ซายเป็น เกษตรอินทรีย์ วิทยาลัยอนุบาลวังไทร
 ผลิตจากแปลงผักเกษตรสาริดและโรงเพาะเห็ด
 ตามโครงการ ตามรอยพ่ออยู่แบบพอเพียง ณ โรงเรียนอนุบาลวังไทร
 ในวันนี้ได้เติบโต แบ่งบาน และยังคงขอดเป็นผลผลิตที่ออกจำหน่ายให้แก่ผู้ปกครอง
 หรือ ผู้ที่สนใจผัก และเห็ดนางฟ้า ปลอดสารพิษจากโรงเรียนอนุบาลวังไทร
 นอกจากจะทำให้นักเรียนได้เรียนรู้การเพาะปลูก การดูแลผัก
 และเห็ดนางฟ้า อีกทั้งยังทำให้นักเรียนได้นำผลิตผลที่ตนดูแล ออกไปจำหน่าย
 ด้วยตนเอง เพื่อต่อยอดเป็นอาชีพได้ในอนาคตภายภาคหน้า

“ตลาดนัดนักเรียน”

โรงเรียนอนุบาลวังไทร ได้จัดตลาดนัดนักเรียน “ซื้อได้ ขายเป็น” ในทุก ๆ วันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 06.00 น. ถึง 08.00 น. โดยมีนักเรียน ผู้ปกครอง นำสินค้ามาขาย หลากหลายชนิดทั้งของกินและของใช้ นับว่าเป็นกิจกรรม เสริมทักษะชีวิต มุ่งเน้นพัฒนาการคิดวิเคราะห์ โดยเรียนรู้ จากการปฏิบัติจริง

ภาพกิจกรรมการจัดนิทรรศการ
เพื่อเผยแพร่ผลงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ภาคผนวก ฅ

ภาพถ่ายการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ

ภาพกิจกรรมเกษตรกรน้อย

ภาพกิจกรรมหนึ่งห้องเรียนหนึ่งผลิตภัณฑ์
แปรรูปอาหาร

ภาพกิจกรรมหนึ่งห้องเรียนหนึ่งผลิตภัณฑ์
(น้ำยาล้างจาน สบู่เหลวล้างมือ)

ภาพกิจกรรมตลาดนัดฝึกหัดขายขาย

ภาพกิจกรรมสหกรณ์สอนทำธุรกิจ

ภาพกิจกรรมการขอมอบเพื่อ
อนาคต

ประวัติผู้รายงาน

ชื่อ-สกุล	นายศักดิ์ชาย กมขุนทด
เกิดเมื่อ	๓๑ มกราคม ๒๕๑๑
สถานที่เกิด	อำเภอ ด่านขุนทด จ.นครราชสีมา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	๙๙๓ หมู่ ๒ ต.ท่ามะเขือ อ.คลองขลุง จ.กำแพงเพชร
ตำแหน่งหน้าที่	ผู้อำนวยการโรงเรียน
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนอนุบาลวังไทร
ประวัติการศึกษา	<p>ป. ๖ โรงเรียนชุมชนบ้านคลองลาน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร</p> <p>ม.๓ โรงเรียนคลองลานวิทยา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร</p> <p>ม. ๖ โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร</p> <p>ปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) จากวิทยาลัยครู กำแพงเพชร (โครงการครูทายาท รุ่น ๑) อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร</p> <p>ปริญญาโท ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) จากมหาวิทยาลัยมหิดล</p>